

D-nei Ministru Sulfina Barbu
Ministerul Mediului si al Gospodaririi Apelor.
Bd. Libertatii Nr.12
Sector 5
Bucuresti
Romania

3030

11.2.171

25.08.2006

Stimată doamnă ministru,

Vă revine sarcina imensă (nedreapt aruncată doar în sarcina Dvs !) de a pune capăt unei false « salvări » a mineritului aurifer și a Comunității de la Roșia Montană.

Ca arheolog implicat încă din vremea lui Ceaușescu în salvarea unor situri de importanță excepțională (amintesc doar Uzina chimică de la Zlatna, care a distrus un oraș roman – sediul procuratorului aurului, cu consecințele dezastruoase pentru sriința românească și pentru mediu ; cei care « protejau » patrimoniul au « salvat » 7 morminte evreiești – ca să nu fie acuzati de antisemitism...) Vă pun la dispoziție observațiile privind nerespectarea obligațiilor principale decurgând din legislația europeană și națională relativ la **ansamblul cultural de la Roșia Montana, în speranța că atât dumneavoastră cât și ceilalți factori implicați în avizarea dezastruosului proiect impus din considerente fals avantajoase pentru țară, veți respecta DREPTUL GENERATIILOR VIITOARE DE A SE BUCURA DE MOȘTENIREA TRECUTULUI CARE NE DEFINEȘTE CA POPOR !**

Raportul la Studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului din cadrul Proiectului Roșia Montana contine trei capitole distincte pentru Planul de Management al Patrimoniului Cultural :
Partea I Plan de Management pentru Patrimoniul Arheologic din Zona Rosia Montana 172 pag
Partea II-a Plan de Management pentru Monumentele Istorice si Zonele Protejate din Zona Roșia Montana (139 pag) și Partea III-a Planul de Management pentru Patrimoniul Cultural (101 pag) . Referiri la patrimoniul cultural sunt semănate si la celelalte capitole. De fapt redactarea dovedeste ca nu a existat o echipa sudată care sa cunoasca totalitatea problemelor pe care trebuia sa le rezolve studiul de impact ca sa justifice increderea în temeinicia și nivelul înalt al proiectului.

O primă observație pe care o pot face ca urmare a parcurgerii întregului material din aceste trei capitole este că **a fost alcătuit pentru a induce în eroare.**

Sunt afirmate toate prevederile decurgând din legislația internațională (vezi § paragraful 3.3.1. Obiective strategice) și cea națională (în permanentă modificare, după anul 2000, când în sfârșit s-a eliminat golul legislativ în protejarea patrimoniului cultural!). Afirmările sunt de fațadă, căci sunt respectate DOAR pentru acel **patrimoniul care a fost selectat de investitorul interesat și care se află în afara perimetrului de implementare a preconizatei exploatării miniere de suprafață!**

Se folosesc ca argumente (incorecte în totalitate) ale acestei selecții:

-starea "degradată" a a exploatărilor miniere antice prin intervenții succesive în ultimii 800 de ani; Or, aceste intervenții SUNT patrimoniul industrial de valoare excepțională !

- precedentul creat de statul ceaușist care a distrus situl de importanță națională "Cetate", începând din 1970! De asemenea se afirmă (p.27) că din anii '90 au fost întreprinse lucrări de exploatare în masivul Cîmic; Vă reamintesc că Beatrice Cauuet (raportul pentru campania 2001!), Societatea civilă și Academia Română au protestat față de distrugerile care s-au făcut, fără aprobările legale, după 1999, mai cu seamă în 2003-2005, perioadă în care Gold Corporation preluase licența de la MINVEST!

-deși totalitatea galeriilor de mină romane sunt prin legea 5/2000, anexa 3,i.și I, declarate de importanță excepțională, pentru a se deroba protecției legale care le-ar spulbera proiectul (legea 85/2003, art 11) se invocă faptul că nu s-a recurs la delimitarea lor topografică (pag.37); Fals, căci prin acea lege se stipulează deasemenea delimitarea geografică, care corespunde perfect galeriilor grupate în masivele clar definite natural.

- absența unei cercetări programate a siturilor de la Roșia Montană, considerate de importanță națională FĂRĂ a fi fost cercetate și cunoscute! Este evidentă reaua intenție, căci nu este posibilă (și legislația mondială chiar o restricționează) cercetarea tuturor siturilor de importanță excepțională.

Prin Programul Național Alburnus Maior prezentat ca o cheltuială benevolă, s-au identificat cercetat parțial 7 km de galerii antice din care 95% sunt săpate cu dalta și ciocanul, iar 5% săpate

focul". Aceste galerii descrise pe larg în rapoartele anuale ale echipei de arheologi minieri, cu afirmarea importanței excepționale a valorii lor, nu fac parte în nici o formă din planul de management, căci, nu-și așa, firma a obținut prin grația Ministerului Culturii descărcarea de sarcină arheologică pentru întreaga zonă preconizată a fi distrusă de proiectul minier. Se folosește în acest scop o definiție defectuasă a patrimoniului arheologic (art. 1. 2b) și a sitului arheologic din ordonanța 43/2000 art 2 g (rămasă de altfel fără o schimbare de esență și la ultima modificare art 2. i. în Legea 258/2006.) Nu este de mirare că pe baza acestor articole de lege Gold Corporation consideră că adăpostind într-un muzeu toate bunurile mobile descoperite la Rosia Montană, în monumente unice până în acest moment între decoperirile certe din țară (temple ale unor comunități de minieri, galerii romane cu pilier central, planuri înclinate, dar și galerii medievale, mai puțin "realizate", dar nu mai puțin importante din punct de vedere istoric etc) pot beneficia de distrugerea lor căci nu sunt de importanță mondială... Este surprinzător că redactorii articolului din legea 258 nu au sesizat primejdia de a defini un sit de importanță națională fără să se refere la importanța științifică, reprezentativitate și unicitate intrinseci urmelor de viață reflectând evoluția unei comunități într-un anume mediu, de-a lungul timpului. Toate convențiile europene cer protejarea patrimoniului arheologic înainte de a fi cercetat și nu numai a celui deja reperat și bine delimitat! Convenția de la Malta, 1992 Art 3 **Legislația trebuie să garanteze conservarea patrimoniului arheologic în funcție de nevoile istoriei și tradițiilor fiecărei țări și a fiecărei regiuni, dându-se locul cuvenit, atât conservării 'in situ', cât și imperativelor cercetării științifice.**

Intreg plan de management al patrimoniului cultural, nu numai cel arheologic se referă doar la ceea ce NU intră în zona de "impactare" a proiectului. Observăm absența grijii pentru arhitectura vernaculară pentru caracterul specific al așezărilor din teritoriul Roșiei Montane – caracterul de așezare dispersată.

Se ia ca baza a protecției propuse în planul de management Lista Monumentelor alcătuită în 2004 pe baza descărcărilor de sarcină contestate de lumea științifică românească și internațională; cele cinci "situri" păstrate în această listă nu împietesc în nici un fel proiectul exploatarea miniere, deoarece lista s-a elaborat (pe baza unui Ordin al ministrului culturii nr. 2682 din 06/13/2003 privind aprobarea Normelor metodologice de clasare și evidența a monumentelor istorice, a Listei monumentelor istorice, a Fisei analitice de evidența a monumentelor istorice și a Fisei minimele de evidența a monumentelor istorice Monitorul Oficial nr. 448 din 06/24/2003) sub "direcția științifică" exercitată de aceeași persoană care până în dec 2003 fusese directoarea firmei de arheologie Dahlem, creată de Gold Corporation !

Ca o scuză pentru alternativa distrugerii complete, se accentuează costurile (p.40) enorme ale punerii în valoare, gestionare și întreținere în timp a tuturor galeriilor romane unicate din Cărnic. Evident, nici o minte normală nu și-ar propune asta, ceea ce nu înseamnă că ce nu se cercetează sau valorifică muzeistic, astăzi, se poate distruge!); RMGC preferă "conservarea galeriilor din Cătălina Monulești care nu ating valoarea celor din Cărnic, dar sunt în "zona centrului istoric" (care și el este în afara zonei de interes a exploatarea miniere. Amuzant, dacă nu ar fi tragic, la pagina 39 se deplânge posibila degradare a galeriilor dacă ar fi deschise "tuturor" –și deci ar fi preferabil să le aruncăm în aer, să le malaxăm și cianurăm... Acesta este unul din exemplele de "logică" a protecției patrimoniului arheologic oferit de Gold Corporation.

Printre afirmații care justifică distrugerea fantasticilor galerii romane din masivul Cărnic se află totuși ca la p 39 recunoașterea valorii excepționale a acestora. Totul însă fără nici o considerație pentru conservarea lor. Avem imediat mai jos (pag 40) o altă mostră de logică originală în protecția patrimoniului arheologic – ni se propune cu toată seriozitatea să ne bucurăm de "construirea de copii subterane", replici ale unor structuri miniere reprezentative, în mina Catalina Monulești, și asta pentru a se "putea completa autenticitatea vestigiilor miniere" Chiar așa! Si totuși investitorii cunosc, afirmativ, prevederile Convenției de la Lausanne, Carta ICOMOS, 1990, Art.6 – "Păstrarea și conservarea. - Conservarea 'in situ' a monumentelor și siturilor trebuie să fie obiectivul fundamental al conservării patrimoniului arheologic, aici fiind inclusă conservarea lor pe termen lung, grija pentru dosare de documente, colecții etc, care le definesc. Orice translatare violează principiul conform căruia patrimoniul trebuie conservat în contextul său original. Acest principiu subliniază necesitatea păstrării, conservării și gestiunii convenabile"

Galeriile autentice au o singură vină – nu sunt în "exteriorul perimetrului de impact al proiectului minier", ele se află în masivul principal al preconizatei exploatarea în suprafață a aurului și argintului diseminat într-un minereu acoperit de steril.

În partea II – privind monumentele istorice, p.15 aflăm un lucru semnificativ pentru logica care a stat la baza “selecției zonelor protejate propuse conservării” – galeriile Cătălina-Monulești sunt într-o “zonă geologică instabilă” și au fost necesare consolidări cu lemn! Cum vor rezista aceste consolidări și cine va intra să le viziteze în condițiile în care șapte zile din șapte vor avea loc explozii pentru procurarea minereului? Să subliniem însă că galeriile din Cărnic sunt săpate într-o zonă cu rocă dură și foarte dură!

Ca să-și servească interesul, firma nu uită să contracareze argumentele aduse de oamenii de știință în favoarea protejării patrimoniului arheologic de la Roșia Montană. O fac tratând galeriile romane separat de așezările, zonele sacre și necropolele construite de diferite comunități de minieri în vecinătatea galeriilor și încă parțial necunoscute.

Suntem asigurați că s-au contabilizat siturile miniere din imperiu și din provincia Dacia și c-au ajuns la concluzia că “este dificilă atribuirea deplină a caracterului de unicat pentru situl de la Roșia Montană”; pe baza materialului documentar pus la dispoziție de cercetătorii români se invocă existența exploatărilor miniere de la Ruda-Brad sau Vâlcoi-Corabia - evident necercetate - care ar fi la fel cu cele de la Roșia Montană. Aceeași afirmație a făcut-o, conf raportului 10384 a lui O’Hara² dr. Corina Borș, succesoarea doamnei Dana Mihai în stafful RMGC privind arheologia (firma Dahlem si-a schimbat numele nu și menirea!) și este citată de raportorul O’Hara în descrierea convorbirilor purtate. Din fericire, știm că Gabriel Resources plănuiește demararea “exploatării aurului și în aceste perimetre, deci minele aduse în discuție, vor avea curând aceeași soartă. (GIS / GEODE@ brgm Apuseni district ROMANIA ROM-00001Barza Bucium Deva Rosia Montan Rosia Poieni Sacarimb Zlatna Status: Producing district Company: Gabriel Resources - Minvest SA (Romanian State) GEODE ID: ABCD 3 Apuseni (Mts) district).

Puterea de persuasiune a firmei Gabriel Resources³ a fost observată deja în 2005, când președintele comisiei de cultură, educație și știință a Uniunii Europene a vizitat⁴ spre informare Roșia Montană și s-a lăsat convins de manifestarea de forță a minierilor aduși cu autobusele direct de la mină, de către Gold Corporation, astfel că s-a pronunțat asupra nevoii sociale de a face proiectul minier. S-a pronunțat, foarte ferm că propunerile Academiei de dezvoltarea a unui sit de importanță mondială sunt

1 Cu ocazia vizitei raportorului O’ Hara pct 44 - Le Dr Cauuet a déclaré que la question de l’aménagement des deux zones nord devrait être réservée à une discussion ultérieure. Elle souhaite la conservation d’une mine entière et non d’une simple portion représentative. Elle s’est par ailleurs prononcée pour la fouille de la partie supérieure du massif de Rosia Montana, où se trouvaient peut-être les ateliers de traitement des minéraux de l’époque romaine. Le secteur de Catalina Monulesti présente lui aussi un intérêt, et comme la roche y est instable, il est peu probable que les galeries aient été une nouvelle fois reprises depuis l’antiquité. Elle juge souhaitable qu’un autre mode d’aménagement des galeries romaines soit retenu, plus satisfaisant que le sol en béton et l’éclairage choisis pour le site d’Orlea. La priorité immédiate demeure cependant l’achèvement des fouilles des galeries de Cărnic.

² Dr Corina Bors directrice de l’archéologie du Département du patrimoine de la RMGC) 43 .Le Dr Bors a indiqué que des experts de Bucarest avaient dénombré vingt-deux autres sites présentant des caractéristiques similaires à celles de Rosia Montana

³ Rapp 10384, 44 M. Hill a fourni des éclaircissements concernant Catalina Monulesti. Cette galerie est située dans la zone de protection du centre historique de Rosia Montana. Elle devrait donc être conservée dans la mesure où cette partie de la localité ne sera pas concernée par le projet minier. Il s’est cependant refusé à donner carte blanche pour la future conservation de Catalina Monulesti. **Toute fouille de ce type dépendra de l’intérêt qu’elle présente pour la RMGC. L’objectif de la société est, après tout, de faire des bénéfices et non des études archéologiques.** La RMGC a néanmoins déjà beaucoup investi dans le patrimoine culturel et doit être jugée sur son bilan. Les sociétés minières modernes ont le devoir de se montrer responsables et de tenir compte des implications sociales, afin de garantir un développement durable. Pour montrer comment le site pourrait se reconvertir par la suite, la RMGC compte laisser à Rosia Montana, après son départ, un lac permettant le canotage, des terrains de football et des vestiges archéologiques. M. Hill a rappelé une fois encore combien il appréciait les relations professionnelles qu’il entretenait avec l’administration roumaine

⁴ Le rapporteur général a déclaré sans ambiguïté que la présence de la délégation faisait suite à l’invitation de la délégation parlementaire roumaine et non de l’ONG Alburnus Maior. Le but de cette visite n’était aucunement motivé par l’intention d’enquêter sur le certificat de décharge archéologique (qui ne relève pas de la compétence de la délégation). L’APCE avait reçu un certain nombre de messages contradictoires sur la prise en compte du patrimoine culturel de Rosia Montana et la visite d’étude consistait en une mission d’évaluation, d’examen et de réflexion. Le rapporteur était certes conscient des différents aspects sociaux, culturels, économiques et environnementaux en présence, mais sa préoccupation officielle se limitait à l’aspect culture. Totuși își permite afirmații ce depășesc aceste atribuții « culturale » și sunt evident punctul de vedere al celor de la Gold Corporation : rap 10384, 29 “ Il est ridicule d’envisager, comme l’a proposé l’Académie roumaine, des activités de remplacement telles que l’agriculture sur sol acide ou une économie fondée sur la culture des champignons et la sculpture sur bois” The academic arguments are possibly correct in principle but appear excessively fundamentalist”. sau “L’abandon du projet de la RMGC supprimerait, pour un certain temps, toute possibilité de développement local. Il est, en effet, prévu que les activités minières actuelles de la Minvest prennent fin dans quelques années”.

nerealiste. In planul de management prezentat de Gabriel Resources privind patrimoniul cultural se folosesc frazele raportorului UE (p.44 și din nou p.77) fără să observe că acesta sublinia că zona este de un "excepțional interes istoric" și "ca trebuie plecat de la principiul că atunci când interesele sunt de neconciliat, interesul cultural trebuie să prevaleze. Patrimoniul cultural nu este o sursă inepuizabilă" ("il faut partir du principe que lorsque des intérêts inconciliables sont en jeu, c'est l'intérêt culturel qui doit prévaloir. Le patrimoine culturel n'est pas une ressource inépuisable").

La paragraful 3.4.11 ne sunt prezentate sursele de finanțare a proiectului, de punere în valoare a zonei centrale a Roșiei Montane și a punctelor arheologice "conservate in situ". Acestea sunt sursele de finanțare UE, prin proiecte, pe care comunitatea le poate accesa. Or, acest mod de a finanța ne stă la dispoziție în aceeași măsură ca să cercetăm, punem în evidență și să conservăm **INTREG patrimoniul cultural al Roșiei Montane**, fără a-l periclita printr-o exploatare intensivă, distructivă și de scurtă durată.

In capít I, punctul 13 la pag 56 aflăm esențialul : - RMGC are "certificatul de descărcare de sarcină arheologică (anularea patrimoniului cultural și darea lui în circuitul economic!!) pentru cea mai mare parte a zonelor înpactate de implementarea proiectului minier Roșia Montană". Abia astfel ajungem la **esența problemei** - Ministerul Culturii și Cultelor, printr-o C.N.A. și C.N.M.I. ineficiente și manevrate, "sponsorizate" de RMGC, a acceptat să **anuleze patrimoniul arheologic protejat prin legea 5/2000 total ilegal, după ce prin cercetarea lui s-a pus în evidență valoarea, originalitatea și unicitatea patrimoniului care reprezintă evoluția vieții minierilor în spațiul natural specific.**

Din secțiunea III, §5.4.3 aflăm și o altă situație de netolerat - din 2002 CNMI prin avizele 61/2002 și 178/2002 a aprobat instituirea zonei protejate DOAR în centrul istoric al Roșiei Montane... deci soarta ansamblului arheologic excepțional de la Roșia Montană **era pecetluită înainte de a se evalua**, conform legii, rezultatele obținute în cadrul Programului Național Alburnus Maior, chiar înainte de a se **da controversatele descărcări arheologice pe Cârnic!**

Dacă Firma investitoare își urmărește interesele, **prin orice mijloace**, nu este nici o mirare. **TREBUIE ÎNSĂ explicat DEZINTERESUL ȘI NERESPECTAREA OBLIGAȚIILOR LEGALE DE CATRE AUTORITATEA NAȚIONALĂ (Ministerul Culturii și Cultelor) ÎNSĂRCINATĂ CU PROTECȚIA PATRIMONIULUI CULTURAL.**

Lipsa de responsabilitate a funcționarilor din **AUTORITATEA NAȚIONALĂ** care au anulat **PROTECȚIA INSTITUITĂ prin legea 5/2000 și au ANULAT, JURIDIC, EXISTENȚA ansamblului cultural ALBURNUS MAIOR, IN DISPREȚUL RĂZULTATELOR EXCEPȚIONALE ALE CERCETĂRILOR ARHEOLOGICE** ne încalcă dreptul elementar de a ne bucura noi și generațiile viitoare de Patrimoniul nostru cultural (drept fundamental conform prevederilor Declarației Universale ale drepturilor Omului a ONU (1948) și a Pactului Internațional relativ la drepturile economice, sociale și culturale (1966)

22 aug 2006

Dr. Ioana Bogdan Cătănciu
cercetător științific I
Institutul de Arheologie și Istoria Artei
al Academiei Române

Observații privind încălcările legislației în cazul Patrimoniului cultural la Roșia Montană

Convenția de la Malta Preambul: subliniază că responsabilitatea protecției patrimoniului arheologic revine nu numai statului direct interesat, dar și tuturor țărilor europene, cu scopul de a reduce riscurile de degradare și pentru a promova conservarea și pentru a face schimb de experți și experiență.

art.5 iii fiecare parte semnatară (România a ratificat-o în 1997!) se angajează să vegheze ca studiile de impact asupra mediului să ia în considerare în întregime siturile arheologice și contextul lor!

Carta ICOMOS, Lausanne, 1990 Art.2 - Politica de 'conservare integrată' Patrimoniul arheologic este o bogăție culturală fragilă și de neînnoit. **Agricultura și planurile de ocupare ale solului rezultând din programele de amenajare trebuie, în consecință, reglementate în așa fel ca să se reducă la minimum posibil distrugerile acestui patrimoniu**

Art 3 Legislația trebuie să garanteze conservarea patrimoniului arheologic în funcție de nevoile istoriei și tradițiilor fiecărei țări și a fiecărei regiuni, dându-se locul cuvenit, atât conservării 'in situ', cât și imperativelor cercetării științifice

Legea 422/2001 ART. 27 (1) Ministerul Culturii și Cultelor elaborează și asigură aplicarea strategiei naționale și urmărește respectarea prevederilor legale și a normelor și metodologiilor din domeniul protejării monumentelor istorice

(2) Ministerul Culturii și Cultelor asigură îndeplinirea angajamentelor statului asumate prin convențiile internaționale și promovează protecția monumentelor istorice, la care România este parte

(3) Ministerul Culturii și Cultelor reprezintă statul în relația cu proprietarii de monumente istorice și cu titularii altor drepturi reale asupra acestora.

Situația de la Roșia Montană arată că cel chemat a proteja patrimoniul cultural național s-a subordonat intereselor unui investitor privat și a acceptat să desființeze regimul de protecție instituit asupra ansamblului cultural Roșia Montană. Certificatul de descărcare de sarcină arheologică general din 2005, eliberat în disprețul rezultatelor excepționale, publicate până acum ca urmare a cercetărilor într-un ansamblu cultural definit ca excepțional (Legea 5/2000 Anexa 3) chiar și NUMAI pe baza descoperirilor nesistematice, contravine articolelor citate mai sus. Convenția de la Malta Art 4 « fiecare parte se angajează să pună în operă măsuri de protecție fizică a patrimoniului arheologic prevăzând după circumstanțe :

1) achiziționarea sau protecția prin alte mijloace adecvate a spațiilor destinate a constitui rezerve arheologice » (acesta ar trebui să fie statutul minelor de valoare deosebită din masivul Cârnic, și a celorlalte mine de la Roșia Montană)
2) conservarea și întreținerea patrimoniului arheologic de preferință în locul său »

(Planul de management al patrimoniului cultural EIM prevede efectuarea de « replici » care să dea idee de « autenticitatea » galeriilor pe care le va distruge exploatarea miniera de la Roșia Montană)

Carta ICOMOS, 1990, Art.6 – "Păstrarea și conservarea. - Conservarea 'in situ' a monumentelor și siturilor trebuie să fie obiectivul fundamental al conservării patrimoniului arheologic, aici fiind inclusă și conservarea lor pe termen lung, grija pentru dosare de documente, colecții etc, care le definesc. Orice translație violează principiul conform căruia patrimoniul trebuie conservat în contextul său original. Acest principiu subliniază necesitatea păstrării, conservării și gestiunii convenabile. De aici decurge faptul că patrimoniul arheologic nu trebuie nici expus riscurilor și consecințelor săpăturilor, nici abandonat în starea de după săpături, fără o finanțare permitând menținerea și conservarea, prealabil, garantată".

Prin Ordinul Ministrului Culturii 2682 / 2003 Art. 6. (1) Lista monumentelor istorice se întocmește de către specialiștii Direcției științifice din cadrul Institutului Național al Monumentelor Istorice, pe baza fișelor de evidență a monumentelor istorice, întocmite potrivit art. 4 și 5, cu avizul Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice și, după caz, al Comisiei Naționale de Arheologie.

Directoarea științifică a INMI a fost numită doamna Dana MIHAI, îndată după ce în dec 2003 s-a retras de la firma Dahlem, creată de RMGC, pentru a superviza cercetările efectuate în cadrul proiectului național Alburnus Maior. Domnia sa era cea care aviza unde și ce trebuie cercetat... Domnia sa a fost cea care s-a îngrijit ca RMGC să obțină (prematur și ilegal) descărcarea de sarcină arheologică din 2001, 2002 și 2003. ESTE ILEGAL CA SA REVINA SCOATEREA DIN LISTA MONUMENTELOR A TUTUROR PUNCTELOR DECLARATE DE VALOARE NAȚIONALĂ EXCEPȚIONALĂ și protejate prin legea 5/2000 de o fostă angajată a RMGC. (vezi toate materialele editate de firma Dahlem privind cercetările din programul Alburnus Maior în care obiectivul cercetărilor este declarat a fi descărcarea de sarcină arheologică!)

Lista Monumentelor publicată în 2004 nu reține decât puncte aflate în centrul istoric Roșia Montană.

CNMI a acordat deja în 2002 avizele nr.61/2002 și 178/ 2002 prin care a aprobat instituirea zonei protejate DOAR în centrul istoric al Roșiei Montane... deci soarta ansamblului arheologic excepțional de la Roșia Montană era pecetluită înainte de a se evalua, conform legii, rezultatelor obținute în cadrul Programului Național Alburnus Maior, chiar înainte de a se da controversatele descărcări arheologice pe galeriile romane din Cârnic!.

Legea 422/2001 ART. 9 (1) Monumentele istorice sunt protejate indiferent de regimul lor de proprietate sau de starea lor de conservare. (2) Protejarea monumentelor istorice este parte componentă a strategiilor de dezvoltare durabilă economico-socială, turistică, urbanistică și de amenajare a teritoriului, la nivel național și local.

Dar Dr. Corina Bors, directoarea in sectorul arheologie a RMGC afirma deja în fața presedintelui Comisiei de cultură, știință și educație a UE „Le Dr Bors a présenté la stratégie culturelle du projet Rosia Montana : la RMGC participe pleinement au programme national de recherche « Alburnus Maior » par des moyens financiers, le soutien des instances chargées de la protection du patrimoine, la formation du personnel, la création d'une base de données informatisée destinée à la consignation des trouvailles archéologiques et le projet SIG. Elle a indiqué que l'objectif ultime du projet était l'obtention des certificats de décharge archéologique et la mise en place d'un nouveau musée de l'exploitation minière à Rosia Montana. La RMGC s'est engagée à effectuer toutes les recherches nécessaires et a tout mis en œuvre pour éviter toute perte irréversible qui ne s'avérerait pas incontournable..... Le Dr Bors a précisé qu'une Fondation RMGC serait créée, en vue de gérer l'avenir du site". Cum se poate concilia grija de a se elimina orice pierdere ireversibilă cu anularea existenței juridice, premergătoare distrugerii efective a întregului patrimoniu arheologic cercetat de a lungul perioadei 2000-2006!!!!!!!!!!!!.

(Aflăm din conferința de presă ținută la MNIR cu ocazia descoperirii unui sistem de evacuare a apei păstrat în trei etaje : "Am întreat-o pe arheologul Beatrice Clauuet dacă există certitudinea că în afara celor câtorva zone protejate nu există posibilitatea unor descoperiri la fel de spectaculoase ca sistemul hidraulic roman.

"După cum știți există un proiect minier a cărui desfășurare urmează să aibă un anumit impact asupra vestigiilor romane din zonă", spune Beatrice Clauuet.

Întrebarea este cât va fi afectat de lucrările minere și studiile noastre sunt menite să arate ministerului culturii ce va fi distrus și dacă sunt alte vestigii arheologice în zona protejată.

Beatrice Clauuet

"Întrebarea este cât va fi afectat de lucrările minere și studiile noastre sunt menite să arate ministerului culturii ce va fi distrus și dacă sunt alte vestigii arheologice în zona protejată", a spus Beatrice Clauuet.

Arheologul francez spune că lucrările miniere romanesc descoperite în zona masivului Cârnic - care nu este protejată - se regăsesc și în alte sectoare ale ariei arheologice.

Potrivit cercetătorilor angajați de Roșia Montană Gold Corporation, dacă se vor face descoperiri de altă factură decât cele făcute până acum, compania se va angaja în fața ministerului culturii să le reconstituie artificial." Cu alte cuvinte, să înlocuiască vestigii din secolul II era noastră cu copii de secol 21!

http://www.bbc.co.uk/romanian/news/story/2005/07/050726_descoperire_rosia.sh

tml)

Legea 422/2001 art.3 b "ansamblu - grup coerent din punct de vedere cultural, istoric, arhitectural, urbanistic or muzeistic de construcții urbane sau rurale care împreună cu terenul aferent formează o unitate delimitată topografic și constituie o mărturie cultural-istorică semnificativă din punct de vedere arhitectural, urbanistic, arheologic, istoric, artistic, etnografic, religios, social, științific sau tehnic";

Legea Nr. 378 din 10 iulie 2001= ordonanta 43/2000 Art.2 g) prin sit arheologic declarat zonă de interes național se înțelege zona de interes arheologic prioritar care se instituie asupra teritoriului ce cuprinde siturile arheologice a căror cercetare științifică, protejare și punere în valoare este de importanță excepțională pentru istoria și cultura națională prin mărturiile materiale, bunurile mobile sau imobile, care fac parte sau sunt propuse să facă parte din categoria Tezaur al patrimoniului cultural național mobil sau, după caz, din categoria monumentelor istorice aflate în Lista patrimoniului mondial.

Rosia Montana este ansamblu protejat prin legea 5/2000 Anexa 3; (anexa a fost redactată de către MCC pe baza datelor din Repertoriul Arheologic):

g) 3. Centrul istoric satul Rosia Montana Comuna Rosia Montana, jud. Albal)1. Galerile romane ale exploatarilor miniere aurifere sat Rosia Montana Com Rosia Montana, jud. Albal) 2. Case - secolele al XVIII-lea - al XIX-lea sat Rosia Montana Com Rosia Montana, jud. Albal **Unități administrativ-teritoriale cu concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național – comuna Roșia Montana**

legea 5/2000 Anexa 1 monumenta ale naturii:

- 1.8. Piatra Despicata Comuna Rosia Montana 0,20 ha
- 2.60. Avenul din Hoanca Urzicarului PN- sat Vartop F Comuna Rosia Montana, 1,00 ha
- 2.83. Piatra Corbului Comuna Rosia Montana 5,00 ha
- 2.1. Detunata Goala Comuna Bucium 24,00 ha
- 2.3. Detunata Flocoasa Comuna Bucium 5,00 ha

2.15. Poiana cu narcise de la Negrișleasa Comuna Bucium

Autoritățile jud. Alba nu au respectat legislația privind protecția monumentelor naturale și istorice Cf art 1 și 7 din legea 5/2000 autoritățile locale **nu aveau dreptul** să facă și să prezinte MCC în 2001 noi Plan de Urbanism Zonal și Plan de Urbanism General, schimbând caracterul de zone protejate și astfel să accepte distrugerile preconizate de proiectul Roșia Montana Gold Corporation chiar înainte ca aceasta firmă să obțină avizele de construcție și de exploatare! Ei încalcă prevederile **Codului european de bună practică: Arheologia și proiectul urban art. 5** deciziile urbanștilor pot avea efecte iremediabile asupra patrimoniului arheologic Odată distruse vestigiile arheologice sunt pierdute pentru TOTDEAUNA!

(Préambule) http://www.coe.int/T/F/Coop%20E9ration_culturelle/Patrimoine/Ressources/CodeArcheo.asp#TopOfPage
Firma Gold Corporation a solicitat direct către OPPCN în 1999 **elaborarea unor studii arheologice, de arhitectură și etnografice, fără ca să înștiințeze Comisia Națională de arheologie; ca urmare în 2000 s-au efectuat primele cercetări arheologice, neaprobate de C.N.A.¹. În 6 nov. ni s-au prezentat rezultatele acestor cercetări în sedința lărgită a Biroului Comisiei Naționale de Arheologie. Punctul de vedere al celor plătiți de F. Timis a fost ca trebuie să se avizeze pozitiv construcția minei de suprafață! Ministrul Ion Caramitru a cerut studiul de fezabilitate, căci se discuta avizarea unei lucrări despre a cărei natură și amploare nu avea nimeni cunoștință!**

Firma trebuie cf legii 378 art 6 al 1 să asigure finanțarea cercetărilor. În toate documentele firma Gold Corporation, dar din păcate și reprezentanții MCC afirmă că ea a **sponsorizat** cercetările! În acest caz se stabilește un conflict de interese și anume MCC "garantul protejării monumentelor naționale devine tributar celui care l-a sponsorizat. Faptul se poate dovedi prin cele ce s-au întâmplat. Remarcabil pe situl arheologic al www.cimec.ro nu mai sunt nici „programul național Alburnus Maior”, nici textul „Alburnus Maior” la situri antice

Prin legea 378 Art 6 al c – este evident că descărcarea de sarcină arheologică nu se obține obligatoriu în virtutea finanțării cercetărilor, ci în funcție de rezultatele cercetării, iar investitorul trebuie să aibe în vedere și calificarea proiectului ca urmare a rezultatelor deosebite obținute, pe propria cheltuială!
Credința Firmei că va obține descărcările de sarcină arheologică (afirmații cuprinse în Descrierea Proiectului, 2002) este de la sine grăitoare. Firma în disprețul legislației de protecție a monumentelor, a înscrierii Minelor romane ca monumente de importanță națională protejate, și-a asigurat aprobarea acestor descărcări!!! Si în acest sens este de văzut conflictul de interese între sponsor și solicitantul avizului de descărcare de sarcină arheologică și cel care trebuia să accepte sau să respingă anularea în fapt a existenței sitului arheologic!

COMISIA NAȚIONALĂ DE ARHEOLOGIE de pe lângă MCC nu a ținut cont de hotărârea din nov. 2000 prin care s-a susținut că cercetările la Roșia Montană sunt de lungă durată, nu se pot efectua în 2-3 ani! Nu s-a ținut cont de faptul că s-a subliniat dintru început importanța nu numai națională, ci mondială a sitului a cărui complexitate era doar bănuită. Reproșului nejustificat lansat de cei ce au alcătuit inventarul punctelor cu potențial arheologic, că dacă este chiar așa de important trebuia să se fi cercetat, nu este decât o dovadă a rea credinței – știut fiind faptul că nu s-au putut preconiza cercetări de amploare în toate siturile de importanță națională.

C.N.A. nu a ținut seama de prevederile l. 378 art. 5.1.al 3 referitor la regimul de protecție a siturilor cu potențial arheologic cunoscut și nici de prevederile convențiilor arheologice internaționale semnate de România: New Dehli, 1956; Lausanne, 1990; Malta 1992

C.N.A. nu a ținut cont de faptul că la Roșia Montană există **un ansamblu arheologic** constând din minele exploatare în epoca romană, dar și anterior și ulterior. Nu a ținut cont că sunt de protejat și salvat atât așezările și zonele sacre, cât și necropolele celor ce au exploatat aurul de-a lungul timpului

C.N.A. a eliberat fără nici o problemă descărcarea de sarcină arheologică pe zone mult mai întinse decât cele cercetate, cu toate că planurile publicate este clar că ruinele antice se întind și acolo unde cercetarea nu s-a efectuat. Trebuie observat că s-a considerat de către cei plătiți de Gabriel Resources = Gold Corporation că temple romane, descoperite integral și cu altarele votive (cu zecile!) cazute pe loc nu trebuie conservate in situ – este de ajuns să fie publicate și se pot distruge!!!

Acordarea descărcării de sarcină arheologică² pentru toate monumentele cercetate în 2001 – acum puse la îndemâna lumii științifice prin publicarea lor în volumul *Alburnus Maior*, Cimec 2002 – arată o depășire a atribuțiilor și o deplorabilă lipsă de interes pentru patrimoniul național!! Chiar dacă prin discutarea rezultatelor cercetărilor s-ar putea pune problema descărcării de sarcină arheologică, aceasta nu se poate face pe fiecare punct luat individual atâta timp cât ne aflăm în fața unui complex de locuire quasi urbană întins în spațiu și în timp. **Numai după finalizarea cercetărilor arheologice se poate discuta în cunoștință de cauză soarta descoperirilor!** Codul deontologic, aprobat

¹ Raport publicat în Cronica cercetărilor din 2000: La solicitarea S.C. Roșia Montană Gold Corporation, în perioada 1 iulie 2000 - 28 august 2000 colectivul secției de istorie veche și arheologie din cadrul Muzeului Național al Unirii Alba Iulia a executat sondaje arheologice de verificare pe fostul teritoriu al așezării miniere antice aurifere Alburnus Maior. Raportul de mai jos reprezintă rezultatele preliminare ale acestor cercetări de teren. Punctele cercetate au fost stabilite în urma periegezelor de teren coroborate cu informațiile oferite de bibliografia existentă.

² În Cronica cercetărilor arheologice pe 2001 se afirmă fără echivoc: Cercetările arheologice din aceasta campanie au avut următoarele obiective: **-săpături arheologice în vederea eliberării terenului de sarcină arheologică** desfășurate în perimetrul extravilan al localității Roșia Montană, la vest de masivul Cetate, zonă cunoscută sub denumirea de Găuri-Hop/Hăbad/Tăul Țapului/ Valea Nanului/Carpeni; **-săpături arheologice în vederea eliberării terenului de sarcină arheologică** desfășurate în zona satului Gura Cornei, oraș Abrud;

To: Minister SULFINA BARBU
Ministry of Environment and Waters Management
 12, Libertatii Avenue,
 5th District, Bucharest
 Romania

Honorable Minister Sulfina Barbu,

You have been assigned the overwhelming task (unjustly placed only on your shoulders!) of putting an end to a false “rescue” of the gold mining and of the Rosia Montana Community.

As an archaeologist, I took part, since the communist period, in the rescue operations of some archaeological sites of outstanding value (I recall here only the Chemical Plant in Zlatna, which destroyed a Roman city, which was the headquarters of the gold procurator¹. This led to disastrous consequences for the Romanian science and for the environment. Those who were “preserving” the heritage “rescued” 7 Jewish tombs-in order to avoid being accused of anti-Semitism...). I hereby submit to your attention my observations aimed at proving that when it comes to the **Rosia Montana cultural complex**, the Rosia Montana Project fails to comply with the main provisions of the European and national legislation in the field. **I hope that both you and the other authorities involved in granting the permit for this disastrous project imposed out of reasons that were wrongly assumed beneficial to our country**, will observe the RIGHT THAT FUTURE GENERATIONS HAVE TO ENJOY THE LEGACY OF OUR ANCESTORS, A LEGACY WHICH DEFINES US AS A NATION!

The Report on the Environmental Impact Assessment (EIA) for the Rosia Montana project comprises three district chapters related to the Cultural Heritage Management Plan: Part I –Management Plan for the Archaeological Heritage from Rosia Montana area (172 pages); Part II-Management Plan for Historical Monuments and Protected Zone from Rosia Montana area (139 pages) and Part III-Cultural Heritage Management Plan (101 pages). But cultural heritage references can also be found in the other chapters of the EIA. In fact, the way this report was drafted reflects the absence of a homogenized team, aware of all the issues that should have been addressed by the EIA in order to prove that this is a reliable project based on high standards.

My first conclusion after reading these three chapters of the EIA is that this report **was meant to mislead the reader.**

The report mentions all the legal provisions stipulated by the international (see paragraph 3.3.1- Strategic objectives) and national legislation (subject to constant reviews after 2000, when the legislative void related to the protection of the cultural heritage was finally filled!) The statements comprised in the EIA are nothing but a pretext being observed **ONLY for the heritage selected by the investor and located outside the perimeter of the planned open-cast mine!**

The arguments (completely inaccurate) used to justify this selection are the following:
 -the “deteriorated” status of the ancient mining workings resulting from 800 years of successive reworkings; Or these reworkings ARE an industrial heritage of an outstanding value!
 -the precedent created by Ceausescu’s Government which in 1970 began destroying the “Cetate” site, a site of national importance! Moreover, according to the EIA (page 27 Archaeological Heritage chapter) exploration works have been carried out in the Carnic massif since the 90’s. I remind you that Beatrice Cauuet (the report for the 2001 campaign!), the Civil Society and the Romanian Academy have protested against the deteriorations

---

¹ Gold procurator - in Roman times, the gold procurator was in charge of the gold mining and transportation operations (translator’s note)

caused in the area after 1999, without legal permits, especially in the period 2003-2005 after the company Gold Corporation **had taken over the mining license from Minvest!**

-although under Law 5/2000, Annex 3.i and 1, all the Roman galleries are classified as items of an outstanding importance, the EIA invokes the fact that these galleries had not been topographically delimited (page 37) in order to elude the legal provisions regarding the preservation these galleries, as this would interfere in the development of the project (Law 85/2003, article 11). This is a false statement as the same law also stipulates the geographical outlining, which corresponds to the galleries grouped in the naturally delimited massifs.

-the absence of a planned investigation of the sites from Rosia Montana, as these sites have been declared of national importance WITHOUT being investigated. This is obviously a bad intention, as not all the archaeological sites of outstanding importance can be investigated (moreover, this investigation is restricted by the international legislation in the field).

The "Alburnus Maior" National Program was presented [by RMGC] as an expense incurred at its own initiative, and excavations carried out thereunder resulted in the identification and partial investigation of 7 km of ancient mine galleries (95% of them were dug with the hammer and chisel, while the other 5% were dug by the "fire setting" technique). These galleries presented in detail in the annual reports drafted by the team of mining archaeologists who emphasized their outstanding importance, are not included in the management plan, for Ministry of Culture and Religious Affairs in its generosity granted RMGC the archaeological discharge certificate for the entire area to be destroyed by the mining project. An incomplete definition of the archaeological heritage (art.1.2b) and of the archaeological site was used for this purpose. This definition was taken from the Ordinance no. 43/2000, article 2g (this definition was not significantly changed when the article 2i was last modified in Law 258/2006). No wonder that Gold Corporation relied on this Law when it decided to set up a museum where to include all the movable assets found in Rosia Montana, monuments that are to date unique at national level (e.g. temples of some mining communities, Roman galleries with central pillars, inclined planes, but also less "elaborated" medieval galleries, but not less important from a historical point of view, etc.) considering that they can be destroyed as they are not of universal importance... It is surprising how those who elaborated the Law 258 were unaware of the risk of defining a site of national importance without mentioning the scientific importance, the representative and unique features proper to the traces of life that reflect the evolution in time of a community living in a certain environment. All the European conventions stipulate the protection of the entire archaeological heritage before being investigated and not only that heritage already targeted and clearly delimited! According to article 3 of the Malta Convention (1992): **"Legislation should afford protection to the archaeological heritage that is appropriate to the needs, history, and traditions of each country and region, providing for in situ protection and research needs"**.

The whole Cultural Heritage Management Plan, not only the Archaeological one, refer to elements that are NOT included in the project's impact area. We notice the lack of interest for the vernacular architecture, for the specificity of the settlements from the Rosia Montana area- the scattered settlement pattern.

The List of Monuments elaborated in 2004 based on the archaeological discharges contested by both the Romanian and international scientific communities was established as a basis for the protection proposed in the Management Plan. The five "sites" kept on this list have no influence whatsoever on the mining project as this list was elaborated under the "scientific guidance" **of the same person who until December 2003 managed the archaeology company Dahlem, created by Gold Corporation!** (This list was elaborated following the Order no. 2682/13.06.1003 issued by the Minister of Culture and Religious Affairs for the approval of the implementation standards for the classification and record of historical monuments, the List of Historical Monuments, the Analytical Record of Historical Monuments, Minimal Record of Historical Monuments, published in the Official Gazette of Romania no. 448/24.06.2003.

As an excuse for the complete destruction alternative, the EIA emphasizes the significant costs (page 40) for the enhancement, management and preservation of all the

unique Roman galleries located in the Carnic area. A normal person would never plan to do this, but it does not mean that the elements, which are not presently investigated or exhibited in a museum, can be destroyed!). RMGC prefers to “preserve the Catalina Monulesti galleries which are not as valuable as the ones in the Carnic massif, but they are located in the “Historical Centre area” (This historical centre is located outside the project perimeter as well). It would be fun if it were not tragic, on page 39 of the EIA the company expresses its regrets for the potential deterioration of the galleries if they were open to “all the people” – so we’d better blow them out, mix them and fill them with cyanide... Here is one of Gold Corporation’s examples of “logic” regarding the protection of the archaeological heritage.

Despite the statements justifying the destruction of the marvelous Roman galleries from the Carnic massif, their exceptional value is acknowledged on page 39 of the Archaeological Management Plan from the EIA. But still no remarks are made as to their preservation. Further on, on page 40 we find another proof of the company’s original logic regarding the protection of the archaeological heritage – we are very seriously invited to enjoy the “creation of underground copies”, i.e. replicas of some significant mining structures in the Catalina Monulesti gallery. This measure is meant to “complete the authenticity of the mining remains”. They said that! However, the investors are aware of the stipulations of the Lausanne Convention, of the article 6 of **ICOMOS Chart, 1990 stating that: “Maintenance and conservation- The overall objective of archaeological heritage management should be the preservation of monuments and sites in situ, including proper long-term conservation and curation of all related records and collections etc. Any transfer of elements of the heritage to new locations represents a violation of the principle of preserving the heritage in its original context. This principle stresses the need for proper maintenance, conservation and management.”**

The only fault of these original galleries is that they are not located “outside the project impact area/perimeter”. These galleries are located in the main massif targeted by the planned mine operation aimed at mining the gold and silver disseminated in an ore deposit covered by tailings.

Part II – Historical Monuments-On page 15 we learn a significant detail regarding the logic based on which the “protected areas proposed for preservation were selected²”, namely the Catalina Monulesti galleries are located in an “unstable geological area”, therefore timber supports were required to support them! How will these structures resist and who will visit these galleries if blasting operations are performed seven days a week for the ore recovery? However, we should stress the fact that the Carnic galleries are dug in an area with hard and very hard rocks!

In an attempt to defend its interests, the company does not forget to counter the arguments provided by scientists in favor of the protection of the archaeological heritage from Rosia Montana. And they do this by dealing with the Roman galleries separately from the settlements, the sacred areas and the necropolises built by different mining communities in the proximity of these galleries, these settlements still being partially unknown.

We are assured that all the mining sites across the Roman empire and the Dacian province have been assessed and it was concluded that “the series of ancient mining sites sustains the renders the unique title given to the site from Rosia Montana questionable”. Other mine sites with similar features as the one in Rosia Montana are invoked based on the documentation provided by Romanian scientists, namely the sites from Ruda-Brad or Valcoi-Corabia, sites that have obviously not been investigated. According to the report elaborated

---

1. On the occasion of Mr. O’Hara, the Rapporteur’s visit, point 44 – Le Dr. Cauuet a déclaré que la question de l’aménagement des deux zones nord devrait être réservée a une discussion ultérieure. Elle souhaite la conservation d’une mine entière et non d’une simple portion représentative. Elle s’est par ailleurs prononcée pour la fouille de la partie supérieure du massif de Rosia Montana, où se trouvaient peut-être des ateliers de traitement des minéraux de l’époque romaine. Le secteur de Catalina Monulest présente lui aussi un intérêt, et comme la roche y est instable, il est peu probable que les galeries aient été une nouvelle fois reprises depuis l’antiquité. Elle juge souhaitable qu’un autre mode d’aménagement des galeries romaine soit retenu, plus satisfaisant que le sol en béton et l’éclairage choisis pour le site d’Orlea. La priorité immédiate demeure cependant l’achèvement des fouilles des galeries de Carnic.

by Mr. O'Hara³ no.10384 the same statement was also made by dr. Corina Bors, who replaced Mrs. Dana Mihai in RMGC's team of archaeologists (Dahlem may have changed its name, but its role remained the same!). Mrs. Bors' statement is quoted in the O'Hara report. Fortunately, we are aware of Gabriel Resources' intention to develop "gold mine operations in these perimeters as well", consequently the mines mentioned above will soon have the same sort as the one from Rosia Montana. (GIS/GEODE@brgm **Apuseni District ROMANIA ROM-0001 Barza Bucium Deva Rosia Montana Rosia Poieni Sacarimb Zlatna Staus**: Producing district **Company**: Gabriel Resources-Minvest SA (Romanian State) GEODE ID: ABCD 3 Apuseni (Mts) district).

Gabriel Resources'⁴persuasive power became obvious since 2005 when during its gathering information visit⁵ to Rosia Montana, the General Rapporteur for the Cultural Heritage of the Culture, Education and Science Committee of the Council of Europe let himself convinced by the demonstration of force of the miners brought by Gold Corporation in buses directly from the mine. Therefore, he stated that this mining project should be developed in order to meet the social needs of the area residents. He firmly stated that the proposal of the Romanian Academy regarding the development of a world importance site is unrealistic. The General Rapporteur's words were used in the Cultural Heritage Management Plan (page 44 and page 77) presented by Gabriel Resources, but this report fails to mention that the Rapporteur stressed the fact that Rosia Montana is an area of "outstanding historical interest" and **"that we should start from the principle that when very different interests are at stake, the cultural interest should prevail. The cultural heritage is not an inexhaustible source"** (« il faut partir du principe que lorsque des intérêts inconciliables sont en jeu, c'est l'intérêt culturel qui doit prévaloir. Le patrimoine culturel n'est pas une ressource inépuisable ».)

Paragraph 3.4.11 presents the sources of financing for the project, for the enhancement of the central area of Rosia Montana and the archaeological elements preserved "in situ". These funds are provided by the European Union through projects that can be accessed by the community. Or we can have access to this type of financing for the

---

3. Dr. Corina Bors (directrice de l'archéologie du Département du patrimoine de la RMGC), 43. Le Dr. Bors a indiqué que des experts de Bucarest avaient dénombré vingt-deux autres sites présentant des caractéristiques similaires à ceux de Rosia Montana.

4. Rapp 10384, 44 M. Hill a fourni des éclaircissements concernant Catalina Monulesti. Cette galerie est située dans la zone de protection du centre historique de Rosia Montana. Elle devrait donc être conservée dans la mesure où cette partie de la localité ne sera pas concernée par le projet minier. Il s'est cependant refusé à donner carte blanche pour la future conservation de Catalina Monulesti. Toute fouille de ce type dépendra de l'intérêt qu'elle présente pour la RMGC. L'objectif de la société est, après tout, de faire des bénéfices et non des études archéologiques. La RMGC a néanmoins déjà beaucoup investi dans le patrimoine culturel et doit être jugée sur son bilan. Les sociétés minières modernes ont le devoir de se montrer responsables et de tenir compte des implications sociales afin de garantir un développement durable. Pour montrer comment le site pourrait se reconverter par la suite, la RMGC compte laisser à Rosia Montana, après son départ, un lac permettant le canotage, des terrains de football et des vestiges archéologiques. M. Hill a rappelé une fois encore combien il appréciait les relations professionnelles qu'il entretenait avec l'administration roumaine.

5. Le rapporteur général a déclaré sans ambiguïté que la présence de la délégation faisait suite à une invitation de la délégation parlementaire roumaine et non de l'ONG Alburnus Maior. Le but de cette visite n'était aucunement motivé par l'intention d'enquêter sur le certificat de décharge archéologique (qui ne relève pas de la compétence de la délégation). L'APCE avait reçu un certain nombre de messages contradictoires sur la prise en compte du patrimoine culturel de Rosia Montana et la visite d'étude consistait en une mission d'évaluation, d'examen et de réflexion. Le rapporteur était certes conscient des différents aspects sociaux, culturels ; économiques ; environnementaux en présence, mais sa préoccupation officielle se limitait à l'aspect culture. His statements nonetheless go beyond those « cultural » attributions and they obviously reflect the point of view of RMGC : rap. 10384, 29 « Il est ridicule d'envisager, comme l'a proposé l'Académie roumaine, des activités de remplacement telles que l'agriculture sur sol acide ou une économie fondée sur la culture des champignons et la sculpture sur bois » The academic arguments are possibly correct in principle, but appear excessively fundamentaliste or « L'abandon du projet de la RMGC supprimerait , pour un certain temps, toute possibilité de développement local. Il est, en effet, prévu que les activités minières actuelles de la Minvest prennent fin dans quelques années. »

investigation, enhancement and preservation of the **WHOLE cultural heritage in Rosia Montana** without endangering it through an intensive, destructive and short-time mine operation.

The point 13 on page 56, Chapter I provides us a key information, namely that “RMGC holds the archaeological discharge certificate (the cultural heritage is cancelled and rendered to the economic circuit!) for most of the areas in Rosia Montana to be impacted by the mining project”. That is when we finally get to the core of the problem- The Ministry of Culture and Religious Affairs, through a National Committee of Archaeology and a National Committee for Historical Monuments, inefficient and manipulated, “financed” by RMGC, agreed to an **illegal cancellation of the archaeological heritage protected under Law 5/2000. An investigation of this heritage pointed out its value, originality and uniqueness that are evidence of the evolution of the mining communities in their natural specific environment.**

In section III, paragraph 5.4.3, we learn about another unacceptable situation-in 2002, the National Committee for Historical Monuments approved (through permits no. 61/2002 and 178/2002) the establishment of the protected area ONLY in the historical centre of Rosia Montana... So **the sort** of the outstanding cultural complex from Rosia Montana **was sealed** before the outcomes of the investigations carried out under the “Alburnus Maior” National Program were assessed according to the legislation in force and even before **the issuance of the controversial archaeological discharge certificates for the Carnic massif!**

We should not wonder that the company uses every means to reach its goals. However, we have to find an explanation for the LACK OF INTEREST AND COMPLIANCE WITH THE LEGAL PROVISIONS SHOWN BY THE MINISTRY OF CULTURE AND RELIGIOUS AFFAIRS, THE NATIONAL AUTHORITY IN CHARGE OF THE PROTECTION OF THE CULTURAL HERITAGE.

The irresponsibility of the NATIONAL AUTHORITY that cancelled the protection provided by Law 5/2000 and legally cancelled the existence of the **Alburnus Maior cultural complex**, defying the outstanding outcomes of the archaeological investigations carried out in the area, affects our fundamental right of enjoying, both us and the generations to come, our **cultural heritage** (a fundamental right under the UN Universal Declaration of Human Rights (1948) and the International Pact on economic, social and cultural rights (1966)).

August 22nd, 2006

Dr. Ioana Bogdan Cataniciu
Scientific Researcher I
Institute of Archaeology and History
of the Art of the Romanian Academy

Annex

Observations regarding the infringements of the legislation in the case of the cultural heritage from Rosia Montana

According to the Preamble of the The Malta Convention “responsibility for the protection of the archaeological heritage should rest not only with the State directly concerned but with all European countries, the aim being to reduce the risk of deterioration and promote conservation by encouraging exchanges of experts and the comparison of experiences”.

Article 5 iii: each country signatory of this Convention (Romania ratified it in 1997) commits to ensuring “that environmental impact assessments and the resulting decisions involve full consideration of archaeological sites and their settings”!

The ICOMOS Charter, Lausanne, 1990, Article 2: “Integrated protection policies- The archaeological heritage is a fragile and non-renewable cultural resource. Land use must therefore be controlled and developed in order to minimize the destruction of the archaeological heritage.”

Article 3: Legislation and economy: “Legislation should afford protection to the archaeological heritage that is appropriate to the needs, history, and traditions of each country and region, providing for in situ protection and research needs”.

Law 422/2002, article 27 (1): The Ministry of Culture and Religious Affairs develops and ensures the implementation of the national strategy and monitors the compliance with the legal provisions and standards on the protection of the historical monuments.

(2) The Ministry of Culture and Religious Affairs ensures the fulfillment of the commitments that Romania has assumed by signing the international conventions on the protection of the historical monuments;

(3) The Ministry of Culture and Religious Affairs represents the Romanian Government in relation with the owners of historical monuments and the holders of other real titles on these monuments.

The situation in Rosia Montana proves the fact that the authority supposed to be in charge of the national cultural heritage bent to the interests of a private investor and agreed to cancel the protection regime of the Rosia Montana cultural complex. The general archaeological discharge certificate issued in 2005 despite the outstanding findings of the investigations carried out in a cultural complex defined as exceptional (Law 5/2000, Annex 3) and published to date, even based only on the finds resulted from non-systematic investigations is a violation of the above-mentioned articles. Article 4 of the Malta Conference states that: **“Each Party undertakes to implement measures for the physical protection of the archaeological heritage, making provision, as circumstances demand:**

i for the acquisition or protection by other appropriate means by the authorities of areas intended to constitute archaeological reserves” (this should be the statute of the mines of extraordinary value from the Carnic massif and of the other mines in Rosia Montana);

ii. “for the conservation and maintenance of the archaeological heritage, preferably in situ”;

(According to the Cultural Heritage Management Plan from the EIA, the creation of “replicas” is planned in order to offer a picture of the authenticity of the galleries that are to be destroyed by the mining project).

The ICOMOS Charter, 1990, article 6 stipulates: - **Maintenance and conservation-** **“The overall objective of archaeological heritage management should be the preservation of monuments and sites “in situ”, including proper long-term conservation and curation of all related records and collections etc. Any transfer of elements of the heritage to new locations represents a violation of the principle of preserving the heritage in its original context. This principle stresses the need for proper maintenance, conservation and management. It also asserts the principle that the archaeological heritage should not be exposed by excavation or left exposed after excavation if provision for its proper maintenance and management after excavation cannot be guaranteed”.**

Under the Order no. 2682/2003 of the Minister of Culture and Religious Affairs, article 6: (1) The List of Historical Monuments is developed by the specialists of the Scientific Department within the National Institute for Historical Monuments based on the historical monuments record cards elaborated in accordance with articles 4 and 5. This list is then approved by the National Institute for Historical Monuments and the National Commission of Archaeology, as the case may be.

Mrs. DANA MIHAI was appointed Scientific Manager of the National Institute for Historical Monuments immediately after her leaving Dahlem (in December 2003), the company created by RMGC for the purpose of monitoring the investigations carried out within the Alburnus Maior National Program. Mrs Mihai was in charge of deciding what has to be investigated and where investigation works had to be performed. She took care that RMGC obtained (prematurely and illegally) the archaeological discharge certificates from 2001, 2002 and 2003. The fact that a former RMGC employee decided THAT ALL ELEMENTS CLASSIFIED AS OUTSTANDING NATIONAL VALUE AND PROTECTED UNDER LAW 5/2000 BE REMOVED FROM THE LIST OF HISTORICAL MONUMENTS is illegal. (see all the documentation edited by Dahlam regarding the investigations carried out within the

Alburnus Maior National Program where the established objective of the investigations is the archaeological discharge!)

The List of Historical Monuments published in 2004 includes only the archaeological elements located in the Rosia Montana historical centre.

In 2002, the National Committee for Historical Monuments had already approved (through permits no. 61/2002 and 178/2002) the establishment of the protected area ONLY in the historical centre of Rosia Montana... So the sort of the outstanding cultural complex from Rosia Montana was sealed before the outcomes of the archaeological investigations carried out within the National Program Alburnus Maior were assessed according to the legislation in force, and even before the issuance of the controversial archaeological discharge certificates for the Roman galleries from the Carnic massif!

Article 9 of Law 422/2001 stipulates that: (1) "Historical monuments are protected irrespective of their type of ownership or their preservation status.

(2) The protection of historical monuments is part of the economic and social, tourist, urban and territorial sustainable development carried out at national and local levels.

But Mrs. Corina Bors, ha of the archaeology department of RMGC had already stated the following in front of the General Rapporteur of the Culture, Science and Education Committee of the EU: «Le Dr. Bors a présenté la stratégie culturelle du projet Rosia Montana: la RMGC participe pleinement au programme national de recherche "Alburnus Maior" par des moyens financiers, le soutien des instances chargées de la protection du patrimoine, la formation du personnel, la création d'une base de données informatisée destinée à la consignation des trouvailles archéologiques et du projet SIG. Elle a indiqué que l'objectif ultime du projet était l'obtention des certificats de décharge archéologique et la mise en place d'un nouveau musée de l'exploitation minière à Rosia Montana. La RMGC s'engage à effectuer toutes les recherches nécessaires et a tout mis en oeuvre pour éviter toute perte irréversible qui ne s'avérait pas incontournable... Le Dr. Bors a précisé qu'une Fondation RMGC serait créée en vue de gérer l'avenir du site ». How can the concern to eliminate any irreversible losses and the cancellation of the legal existence of the entire archaeological heritage investigated between 2000-2006 go together!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

We learn from the press conference held at the National Museum of History of Romania (NMHR) on the discovery of a hydraulic system on three levels: "I asked the French archaeologist Beatrice Cauuet if they were certain that there was no chance to make such spectacular finds as the hydraulic system outside the several protected areas."

"As you know, a project is planned to be developed in the area, which is going to have a certain impact on the Roman remains from the area", stated Beatrice Cauuet.

"The question is how great will this impact be, and our investigations are meant to provide the Ministry of Culture and Religious Affairs with a clear picture of what is going to be destroyed and inform it if there are any other archaeological remains in the protected area", added Mrs. Cauuet.

According to the French archaeologist, the Roman mining workings found in the Carnic massif area (a non-protected area) can be also found in other sectors of the archaeological perimeter.

The archaeologists hired by RMGC stated that if elements of other nature that those discovered so far are found, **the company committed to the Ministry of Culture to creating replicas of such structures**". In other words, they want to replace archaeological remains dating from the IInd century A.D. with XXIst century replicas! (http://www.bbc.co.uk/romanian/news/story/2005/07/050726_descoperire_rosia_shtml)

Law 422/2001, article 3 b defines the "complex" as a "group of urban or rural constructions coherent from a cultural, historical, architectural, town planning, or museum points of view that together with the corresponding land make up a topographically delimited unit standing for a significant cultural and historical testimony meaningful from the architectural, town planning, archaeological, historical, artistic, ethnographic, religious, social, scientific or technical points of view."

Law 378/July 10th 2001 and the Ordinance no. 43/2000, article 2 state the following: g). archaeological site declared area of national interest signifies the area of priority

archaeological interest established over the territory of the territorial administrative unit comprising those archaeological sites whose scientific research, protection and presentation is of exceptional importance for the national history and culture by the material evidence, movable or immovable assets, that are part of or proposed for belonging to the category of "Treasure of movable national cultural heritage" or, respectively, are part of or proposed for being included in the category of historic monuments on the World Heritage List.

Rosia Montana is an archaeological complex protected under Law 5/2000, Annex 3 (the Annex developed by the Ministry of Culture and Religious Affairs based on the data included in the Archaeological Repertory):

g). 3 Historical Centre Rosia Montana village, Rosia Montana commune, Alba County): 1. Roman galleries of gold mining operations, Rosia Montana village, Rosia Montana commune, Alba County); 2. Houses-dating from the XVIII and XIXth centuries, Rosia Montana village, Rosia Montana commune, Alba County); **Territorial administrative units with great concentration of built heritage of with cultural value of national interest-the Rosia Montana commune.**

Law 5/2000, Annex 1:Natural Monuments:

1.8	Piatra Despicata	Rosia Montana Commune	0.20 ha
2.60	The Aven at Hoanca Urzicarului)	PN Vartop F village, Rosia Montana commune	1.00 ha
2.83	Piatra Corbului	Rosia Montana Commune	5.00 ha
2.1	Detunata Goala	Bucium commune	24.00 ha
2.3	Detunata Flocoasa	Bucium commune	5.00 ha

2.15. The Land of the Daffodils from Negrileasa-Bucium commune

The local authorities of Alba County failed to comply with the existing legislation on the protection of natural and historical monuments as according articles 1 and 7 of the Law 5/2000, they were not entitled to develop in 2001 the new Zonal Urban Plan and General Urban Plan and submit them to the Ministry of Culture and Religious Affairs. These new plans were used to change the protected areas features allowing thus the deteriorations planned by the RMP even before RMGC obtained the construction and mining licenses! They fail to comply with the provisions of the **European Code of Good Practice: Archaeology and the Urban Project article 5:** "That the decisions of planners can affect the archaeological heritage irrevocably. Once archaeological remains have been destroyed, they can never be replaced" (Preamble) (http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Heritage/Resources/CodeArcheo.asp# Top of Page)

In 1999, Gold Corporation commissioned directly to OPPCN certain archaeological, architectural and ethnographical surveys, but failed to inform the National Commission of Archaeology about this measure. Consequently, the first archaeological investigations carried out in 2000 were not approved by the National Commission of Archaeology. We were presented the outcomes of these investigations during the general meeting of the members of the National Commission of Archaeology⁶ held on November 6th. The members of the Commission bribed by Frank Timis considered that the construction of the open pit mine should be approved. Minister Ion Caramitru requested then a feasibility study as there was

---

⁶ The report published in the Chronicle of Archaeological Research from 2000: The Department of Ancient History and Archaeology of the National Union Museum of Alba Iulia carried out archaeological surveys on the former territory of the ancient mining setting Alburnus Mairor. These surveys were carried out between July 1st and August 28th upon request of the company Rosia Montana Gold Corporation. The report below comprises the preliminary findings resulting from these field investigations. Field investigations and information provided by the existing bibliography were used in order to establish the areas to be investigated.

question of the approval of a project whose nature and dimensions were unknown to all of them!

According to Law 378, article 6, paragraph 1, the company was compelled to finance the investigations. RMGC states in all the documents that it **has provided funds** for the investigations and this statement is unfortunately endorsed by the representatives of the Ministry of Culture and Religious Affairs! This results in a conflict of interests, namely the Ministry of Culture and Religious Affairs “the authority supposed to guarantee the protection of the national monuments has now a debt towards the company that financed it. The subsequent events are a proof in this respect. It is to be noted that both the “Alburnus Maior” National Program and the “Alburnus Maior” text have been removed from the Ancient archaeological sites of the Archaeology section of the CIMEC website ([www. cimec.ro](http://www.cimec.ro)).

Article 6, paragraph c of the Law 378 clearly states that the archaeological discharge is not automatically granted by virtue of financing the investigations, but based on the findings of these investigations. Moreover, the investor must consider also bearing the expenses of a possible modification of the project dictated by the archaeological findings. The confidence expressed by the company with regard to obtaining the archaeological discharge certificate (as stated in the Project Description Report-2002) speaks for itself. Ignoring the existing legislation on the protection of the monuments, based on which the Roman mines had been listed as protected monuments of national importance, the company made sure it will be granted the archaeological discharge certificates it needed!!!! We are dealing here with another conflict of interest between the financing source and the part who requests the archaeological discharge certificate on the one hand and the authority supposed to approve or dismiss the cancellation of the archaeological site on the other hand!

THE NATIONAL COMMISSION OF ARCHAEOLOGY of the Ministry of Culture and Religious Affairs failed to consider the decision of November 2000 stating that the archaeological investigations at Rosia Montana are a long-term process, they cannot be carried out in 2-3 years! It didn't take into account the fact that this site whose complexity was only assumed had been pointed out from the onset as a site of national and international importance. Those who inventoried the elements with archaeological potential stated that this site should have been investigated if it were so important. Nevertheless, their groundless reproach is but a proof of their dishonesty, as it is well known that large-scale investigations could not be planned for all the archaeological sites of national importance.

The National Commission of Archaeology (NCA) ignored the provisions of Law 378, article 5.1 paragraph 3 on the protection of the sites with an acknowledged archaeological potential as well as the provisions of the international conventions of Archaeology to which Romania is party: New Dehli (1956); Lausanne (1990); Malta (1992).

The NCA didn't consider the existence of an archaeological complex at Rosia Montana made up of the mines worked during the Roman period, but also before and after that time. It ignored the need to protect and rescue both the settlements, the sacred areas and the necropolises where lie the remains of those who mined the gold over the time.

The NCA had no hesitation in granting the archaeological discharge certificate for areas larger than those which had been investigated, although the plans published clearly indicate the fact that the archaeological remains are spread also in areas that had not been investigated. It is to be noted that those bought by Gabriel Resources-Gold Corporation considered that the Roman temples and the votive shrines (tens of them!) found completely collapsed need no the preserved “in situ”. Suffice it to publish them and they can be destroyed!

By granting the archaeological discharge certificate⁷ for all the monuments investigated in 2001 (now made available to scientists by being published in the Alburnus Maior volume, Cimec 2002), the Ministry of Culture and Religious Affairs exceeded its competencies and proved a regrettable lack of interest towards the national heritage!!!

---

⁷ The Chronicle of the Archaeological Research in Romania (2001) clearly states the following: The objectives of the archaeological investigations carried out in this campaign were the following: -archaeological excavations for the discharge of the area carried out outside the built-up area of the Rosia Montana locality, On the West side of the Cetate massif, in an area known as Gauri-Hop/Habad/Taul Tapului/Valea Nanului/Carpeni ; -archaeological excavations for the discharge of the area located near Gura Cornei, the town of Abrud.

Although an archaeological discharge might be considered following the analysis of the findings, this measure cannot be taken for each element investigated as long as we deal here with a quasi-urban dwelling complex spread in time and space. **An informed discussion regarding the future of the finds can be initiated only after the completion of the investigations!** The Code of Practice approved during the general meeting of the archaeologists held on 2000 in Deva, published on the website of the Ministry of Culture, Religious Affairs is a translation of the EAA Code of Practice (European Association of Archaeologists), and it stipulates as follows:

“1.2. It is the duty of every archaeologist to ensure the preservation of the archaeological heritage by every legal means” and

“1.8. It is the responsibility of archaeologists to draw the attention of the competent authorities to threats to the archaeological heritage, including the plundering of sites and monuments and illicit trade in antiquities, and to use all the means at their disposal to ensure that action is taken in such cases by the competent authorities.”

Law 422/2001, article 17 stipulates that: (1) historical monuments and their related protection areas are pointed out in the General Urban Plans (PUGs) as well as in any other town planning documentation and land development documentation. Nevertheless, in 2002, both the NCA and the National Committee for Historical Monuments endorsed the new PUG and PUZ stipulating the cancellation of the protection of the historical monuments from the area **before the archaeological investigations stipulated precisely by the “Alburnus Maior” National Program were performed!!!** By doing so, the two Commissions of the Ministry of Culture and Religious Affairs made clear the fact that they were going to grant the archaeological discharge certificate, thus allowing the destruction of the monuments regardless of the outcomes reported by the archaeological investigations.

UNESCO Recommendations on International Principles Applicable to Archaeological Excavations (The New Dehli Recommendations- 1956):

8. “Prior approval should be obtained from the competent authority for the removal of any monuments which ought to be preserved in situ.”

9. Each Member State should consider maintaining untouched, partially or totally, a certain number of archaeological sites of different periods in order that their excavation may benefit from improved techniques and more advanced knowledge. On each of the larger sites now being excavated, in so far as the nature of the land permits, well defined “witness” areas might be left unexcavated in several places in order to allow for eventual verification of the stratigraphy and archaeological composition of the site”.

21. “The deed of concession should define the obligations of the excavator during and on completion of his work. The deed should, in particular, provide for guarding, maintenance and restoration of the site together with the conservation, during and on completion of his work, of objects and monuments uncovered. The deed should moreover indicate what help if any the excavator might expect from the conceding State in discharge of his obligations should these prove too onerous”.

The Ministry of Culture and Religious Affairs and the National Commission for Historical Monuments have systematically avoided acknowledging the opinions expressed by specialists from Romania and from abroad simply because they argue as essential the protection of the site that by its nature is a monument of universal importance! According to the provisions of the World Heritage Convention (1972) and of the Decree 187/30/03/1990, article 11 and especially article 12 (art.12. “The fact that an item of the natural and cultural heritage was not included on none of the two lists mentioned under paragraphs 2 and 4 and article 11, does not mean that it has not an exceptional value at world level for other purposes than the one resulting from its inclusion on these lists) and the WHC 02/2 article 24 a III, IV, V.

As it is a natural area protected under the international legislation, Rosia Montana should be considered as a “cultural landscape” (WHC 02/2B. 36-39, II, paragraph 2) and it should be included as such on the World Heritage List. This would allow the area’s access to international and European financing opportunities for the archaeological investigations, for the development of the project, for the enhancement of cultural tourism in the Rosia Montana area. Jobs will be created in on long term for the miners who will work in the ancient and

medieval mines; these long lasting investigations will result in the creation of a much greater number of jobs than the 300 planned by RMGC for a period of only 17 years!

Several categories of staff are required for the management of a UNESCO site (a world heritage site) such as: people with an upper and medium education level as well as persons skilled for traditional craftsmanship and qualified persons for the production of conservation materials, reconstruction and enhancement of monuments. Local residents will benefit from training courses in a wide range of professions. This will lead to the disappearance of the mono-industrial character of the area. Traditional mining could be continued and it will become a profitable tourist attraction. The protection, preservation and enhancement of the present and future finds will result in the creation of jobs for the other inhabitants of the area whose houses will be included in the cultural and rural tourism circuit thus preserving their cultural specificity and ensuring them a better living standard! Moreover, jobs will be created in sectors aimed at providing services for tourists.

All in all, the area's potential is being underestimated and a 17-year long investment is being presented as unique solution. Should this investment be approved, a tailings desert and a source of underground pollution (although no accident occurs -based on the principle of the communicating vessels as the TMF is located at a high elevation,) will take the place of the mountains and of the community which now is the hard core of the Romanian civilization in Transylvania.

On the GIS APUSENI website, it can be noted that Gabriel Resources plans to expand its mining activities also in the areas of Sacaramb, Brad, Braza, etc.-practically the entire "Golden Quadrilateral", in other words, most of the Apuseni Mountains!

The cultural heritage is irreplaceable and it can be irrevocably affected!

August 22nd, 2006

Dr. Ioana Bogdan Cataniciu
Scientific researcher I
Institute of Archaeology and History
of the Art of the Romanian Academy

**RĂSPUNS REFERITOR LA CONTESTAȚIA DEPUȘĂ LA MMGA
cu privire la capitolele ce tratează**

PATRIMONIUL CULTURAL

cuprinse în

Studiul de Impact asupra Mediului în cazul Proiectului Roșia Montană

de

Ioana Bogdan Cătănicu

(Cluj-Napoca, 22 august 2006)

Până în anul 1999 la Roșia Montană nu au fost efectuate cercetări de arheologie minieră, practic investigarea și evaluarea științifică a galeriilor de aici începând abia din acel moment. Astfel, pe baza tuturor informațiilor provenite din descoperiri arheologice întâmplătoare și pornind de la cercetarea textelor tăblițelor cerate, încă de la mijlocul secolului XIX despre antical Alburnus Maior se conturase o imagine, relativ livrescă, dar din care nu lipseau anumite încercări de topografie arheologică.

Ca urmare, până la începutul anului 2000, despre Roșia Montană ca sit antic minier de epocă romană se putea spune că este o zonă cu potențial arheologic semnificativ, în care nu se efectuaseră săpături arheologice propriu-zise, necesare pentru a contura în detaliu diversele elemente componente și caracteristici, precum și localizarea și distribuția spațială a vestigiilor miniere antice din cadrul sitului.

Elemente de patrimoniu ce vor constitui baza turismului de la Roșia Montană pot fi dezvoltate, cel puțin într-o anumită măsură, în paralel cu proiectul minier. Pentru aceasta se vor realiza drumuri și căi de acces separate, pentru ca turiștii să nu intre în zonele în care se derulează proiectul minier. Este posibil ca unele elemente cu potențial turistic să nu poată fi dezvoltate la adevărata lor valoare până când unele dintre exploatarea miniere nu își vor reduce sau înceta activitatea. Planurile de management pentru patrimoniu cultural din cadrul Raportului la Studiul de Impact asupra Mediului aduc precizări asupra acestor aspecte (vezi Raport la Studiul de Impact asupra Mediului, vol. 32, Plan de Management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, p. 21-22, 47, 52-53, 66-67 și Raport la Studiul de Impact asupra Mediului, vol. 33, Plan de Management pentru monumentele istorice și zonele protejate din zona Roșia Montană, p. 28-29, 48-50, 52-53, 64-65, p. 98 – Anexa 1). În acest context, sunt prezentate - în Anexa 2 a Planului de Management pentru monumentele istorice și zonele protejate din zona Roșia Montană, p. 99 – și o serie de surse de finanțare posibile pentru implementarea unor prevederi din acest document strategic, subliniindu-se foarte clar însă că aceste surse se pot adăuga celor pe care compania și le-a asumat deja în mod public.

Toate aceste angajamente asumate public de către companie sunt prezentate pe larg în cadrul Raportului la Studiul de Impact asupra Mediului, vol. 33, Plan de Management pentru patrimoniul cultural.

Doar în contextul schimbărilor aduse de legislația românească în domeniul protejării patrimoniului cultural, cât și în contextul cercetărilor prilejuite de implementarea Proiectului Minier Roșia Montană de către RMGC, a început să fie acordată atenția adecvată vestigiilor de patrimoniu arheologic din această zonă. Aceste lucruri sunt evidente și în planurile de urbanism propuse de către companie, în care zonele identificate ca importante din punct de vedere a patrimoniului sunt tratate ca zone protejate.

În cadrul Raportului de Evaluare a Impactului asupra Mediului pentru Proiectul Roșia Montană, atât în vol. 6 – Studiu de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, cât și în vol. 32 –

Plan de management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, se fac referiri la distrugerea vestigiilor arheologice ce vor fi existat în masivul Cetate. Astfel, începând cu anii 1970, în perioada comunistă, au fost efectuate lucrări de exploatare în cariere deschise în masivele Cetate și Cărnice, aceste cariere și infrastructura industrială asociată acestora distrugând – fără nici o cercetare de specialitate prealabilă – importante vestigii, în principal celebrele „Curți romane” și „Fereastra împăratului”. În contextul realizării studiilor premergătoare documentației necesare pentru Evaluare a Impactului asupra Mediului pentru Proiectul Roșia Montană au fost elaborate un istoric al cercetărilor istorico-arheologice din zona Roșia Montană înainte de anul 2000 (vezi vol. 6 – Studiu de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, Anexa F, p. 157-163), cât și un inventar al descoperiri arheologice întâmplătoare înainte de anul 2000 (vezi vol. 6 – Studiu de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, Anexa G, p. 164-167).

Tocmai pentru a preveni orice pierdere ireversibilă a unor elemente de patrimoniu arheologic din această zonă, începând cu anul 2000 s-au desfășurat aici cercetări preliminare, iar în baza rezultatelor acestora în anul 2001, Ministerul Culturii și Cultelor a instituit Programul Național de Cercetare „Alburnus Maior” prin OMCC nr. 2504 din 07.03.2001.

În acest context, în ceea ce privește masivul Cetate și vestigiile care vor fi existat acolo până în 1970 a fost constituită o arhivă de fotografii de epocă, dublată de o cercetare de arhivă, iar pornind de la acestea au fost efectuate cercetări arheologice de suprafață și subteran care au permis reconstituirea unei imagini asupra modului în care va fi fost ocupată zona în perioada antică. Rezultatele acestora sunt sintetizate în cadrul vol. 6 - Studiu de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, p. 68-69, 71-73, 77, 83-85.

Cercetările arheologice la Roșia Montană au demarat în anul 2000 și, la ora actuală, sunt bine cunoscute natura, caracteristicile și distribuția valorilor de patrimoniu – situri arheologice, clădiri monument istorice, cât și a bisericilor și cimitirelor din zona Roșia Montană. Galeria romane de la Roșia Montană sunt importante, dar așa cum arată o serie de studii științifice, nu sunt unice. Cu siguranță, datorită Programului Național de cercetare „Alburnus Maior” finanțat de către RMGC conform prevederilor legale, galeriile de la Roșia Montană sunt cel mai bine cunoscute la ora actuală.

Amplele cercetări și studii de patrimoniu efectuate în perioada 2000-2006 au permis conturarea unei imagini cuprinzătoare a acestor valori aparținând patrimoniului cultural național și a zonelor cu semnificație spirituală, cât și adoptarea unor măsuri specifice în ceea ce privește protejarea acestora.

Ținând cont de importanța patrimoniului cultural de la Roșia Montană și de prevederile legale în vigoare, S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a alocat în perioada 2001-2007 un buget pentru cercetarea patrimoniului de peste 10 milioane USD. Mai mult decât atât, ținând cont de rezultatele cercetărilor, de opiniile specialiștilor și deciziile autorităților competente, bugetul prevăzut de către companie pentru cercetarea, conservarea și restaurarea patrimoniului cultural al Roșiei Montane în viitorii ani, în condițiile implementării proiectului minier, este de 25 de milioane de dolari, așa după cum a fost făcut public în Studiul de Impact asupra Mediului în mai 2006 (vezi Raport la Studiul de Impact asupra Mediului, vol. 32, Plan de Management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, p. 78-79).

Începând cu 1999, echipa din Toulouse, specializată în arheologie minieră, asigură studiul științific al vestigiilor miniere din cadrul sitului Roșia Montană. Cei 7 km de galerii datate în epoca romană reprezintă suma tuturor lucrărilor de acest tip identificate și cartate, în toate masivele în care s-a efectuat cercetarea și nu un tot unitar. Astfel, conform concluziei echipei care a efectuat cercetarea, marea majoritate a lucrărilor vechi au fost revizitate și parțial reexploatare de minierii care s-au succedat de-a lungul secolelor. Din această cauză, cea mai mare parte a lucrărilor datate în epocă romană sunt parțial desfigurate de reluările moderne executate cu exploziv începând cu secolul al XVII-lea, perioadă ce marchează introducerea pușcării cu exploziv în minele europene.

Pentru informații de sinteză asupra istoricului cercetărilor și al principalelor descoperiri legate de galeriile istorice de la Roșia Montană, precum și pentru a cunoaște concluziile specialiștilor în această chestiune, dar și evaluările făcute pentru realizarea unui traseu turistic dedicat structurilor miniere istorice din masivul Cărnice sau opiniile formulate în anul 2004 de

către Edward O'Hara, raportor pe probleme de patrimoniu al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei vă rugăm să consultați broșurile anexate. Informații de detaliu asupra problematicei complexe a studiului lucrărilor miniere vechi de la Roșia Montană, a rezultatelor acestor cercetări și a perspectivelor de punere a lor în valoare sunt disponibile în Studiul de impact asupra mediului pentru proiectul Roșia Montană, vol. 6 – Studiu de condiții inițiale, p. 26, 32-53, 79-105.

În conformitate cu cerințele Ministerului Mediului și al Gospodăriei Apelor, respectiv al Ministerului Culturii și Cultelor în cadrul documentației privind Raportul la Studiul de Impact asupra Mediului pentru proiectul Roșia Montană au fost elaborate planuri de management specifice pentru gestionarea și conservarea valorilor de patrimoniu din zona Roșia Montană, în contextul implementării proiectului minier (vezi Raportul de Evaluarea a Impactului asupra Mediului, vol. 32-33, Plan M – Plan de management al patrimoniului cultural, partea I – Plan de management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, partea II-a – Plan de management pentru monumentele istorice și zonele protejate din Roșia Montană, partea III-a – Plan de management pentru patrimoniul cultural).

Răspunzând foarte sintetic opiniilor formulate de dumneavoastră vă putem preciza următoarele:

- galeriile romane din masivele situate în jumătatea de sud a văii Roșiei au fost cercetate în detaliu și s-au propus măsuri de conservare specifice pentru zonele Cătălina Monulești și Piatra Corbului;
- galeriile romane din masivele situate în jumătatea de nord a văii Roșiei au fost cercetate preliminar și în cazul unor descoperiri excepționale precum cele din sectorul minier Păru Carpeni s-au propus măsuri de conservare specifice; zona Orlea – Țarina va fi cercetată în detaliu în intervalul 2007-2012;
- prin cercetările arheologice preventive din anii 2001-2006 au fost conturate și cercetare 13 situri arheologice, pentru unele dintre acestea - după finalizarea cercetărilor exhaustive - s-a luat decizia aplicării procedurii de descărcare de sarcină arheologică, iar în alte cazuri s-a luat decizia conservării *in situ* – incinta funerară de la Tăul Găuri, vestigiile romane de pe Dealul Carpeni;
- cele 41 de clădiri monument istoric din Roșia Montană nu vor fi afectate de dezvoltarea proiectului minier, ci vor fi luate ample măsuri de reastaurare și conservare a acestor structuri. 11 dintre acestea sunt deja în lucru;

Astfel se are în vedere continuarea cercetărilor în zona Orlea, dar în special crearea unui Muzeu modern al Mineritului cu expoziții de geologie, arheologie, patrimoniu industrial și etnografic, precum și amenajarea accesului turistic în galeria Cătălina-Monulești și la monumentul de la Tău Găuri, cât și conservarea și restaurarea celor 41 de clădiri monument istoric și a zonei protejate Centru Istoric Roșia Montană.

Cum în cadrul zonelor protejate conturate actualmente în perimetrul proiectului minier Roșia Montană, respectiv Cătălina Monulești, Coș, Piatra Corbului și Păru Carpeni, arheologii francezi au precizat că au pus în evidență majoritatea tipurilor de lucrări miniere care există și în celelalte sectoare miniere care vor fi afectate totuși, după cercetarea lor, de către proiectul minier, compania și-a asumat susținerea financiară și logistică a lucrărilor de conservare și restaurare în aceste perimetre. RMGC va pune la dispoziție resursele financiare necesare pentru cercetarea arheologică ce va continua în sectorul minier Păru Carpeni și pentru realizarea atât a conservării *in situ* a camerelor ce adăpostesc roțile hidraulice, cât și a instalațiilor hidraulice și a echipamentelor auxiliare propriu-zise care vor fi, la rândul lor, restaurate. Toate aceste acțiuni prevăzute de RMGC credem că vor spori spectrul de atracții turistice din zonă.

Ca o alternativă s-a avut în vedere și elaborarea unui studiu de specialitate prin care s-au făcut estimări financiare legate de conservarea integrală și punerea în circuit turistic a galeriilor situate în Masivul Cârnic. Pentru a veni în întâmpinarea celor ce cred în amenajarea integrală a sitului, am contactat prestigioasa companie britanică Gifford pentru a face o evaluare a costurilor amenajării muzeistice a galeriilor din masivul Cârnic. Documentul se poate consulta în anexă, iar suma de amenajare depășește 150 milioane euro, cu un cost de întreținere de

peste 1 milion euro pe an. Aceste costuri ne trimit spre căutarea unor alte modalități de amenajare muzeistică, fezabile și din punct de vedere economic. Astfel trebuie precizat că investițiile necesare pentru amenajarea și întreținerea unui circuit public de vizitare în acest masiv se ridică la un nivel nejustificabil economic (vezi în anexă broșura informativă intitulată *Evaluarea costurilor lucrărilor de amenajare a rețelelor miniere istorice din masivul Cârnic* elaborată în colaborare de către firmele britanice Gifford, Geo-Design și Forkers Ltd.).

Un alt aspect nuanțat de dumneavoastă este cel privitor la atitudinea luată de UNESCO. De la bun început trebuie subliniat faptul că UNESCO (UNITED NATIONS EDUCATIONAL, SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANIZATION – Organizația Educațională, Științifică și Culturală a Națiunilor Unite) nu este un organism care se substituie autorităților naționale cu competență în domeniul patrimoniului cultural. Organismele de rang guvernamental și național din România abilitate prin lege în ceea ce privește gestionarea monumentelor înscrise în lista Patrimoniului Mondial (respectiv a monumentelor UNESCO) sunt Ministerul Culturii și Cultelor, Institutul Național al Monumentelor Istorice și Comisia Națională a Monumentelor Istorice.

În concluzie, propunerile de clasare în lista patrimoniului mondial – lista UNESCO sunt făcute de către stat și organismele sale abilitate, în cazul de față de către Ministerul Culturii și Cultelor, Institutul Național al Monumentelor Istorice și Comisia Națională a Monumentelor Istorice.

De asemenea, conform prevederilor legale, există și atribuții ale autorităților administrației publice locale în acest sens, respectiv obligativitatea de a elabora planurile anuale de gestiune și protecție a monumentelor istorice de pe teritoriul unității administrativ-teritoriale, care sunt înscrise în Lista patrimoniului mondial și asigură monitorizarea acestora prin personalul propriu.

Studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului pentru zona Roșia Montană, depus la Ministerul Mediului și Gospodării Apelor în mai 2006, a fost redactat din perspectiva propunerii de implementare a unui proiect minier de către RMGC și nu din aceea a clasării unei zone foarte vaste în Lista Patrimoniului Mondial.

Punctul de vedere al specialiștilor privind situl arheologic de la Roșia Montană este exprimat în mod sintetic în *Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural din cadrul Raportului SIM*, secțiunea 5.5.2. *Contextul mineritului aurifer roman*, fiind discutate în acest cadru aspectele legate de caracteristicile de unicat ale acestuia. Există, pe teritoriul României, o serie de situri cu caracteristici similare, foarte puțin sau deloc investigate. Dintre acestea, 14 (Ruda-Brad, Stănița, Bucium – zona Vulcoi Corabia, cele de la Băița – Fizeș, cele din zona Certej – Săcărâmb, cele din zona Baia de Criș, precum și cele din zona Haneș – Almașul Mare) au oferit deja date certe asupra unui potențial arheologic comparabil într-o anumită măsură celui al anticului Alburnus Maior, respectiv conținând dovezi legate de exploatare aurifere, structuri de habitat și elemente de infrastructură asociată. Aceasta nu minimalizează semnificația arheologică și istorică a Roșiei Montane dar abordarea unilaterală și hiperbolizarea nejustificată nu face decât să umbrească reala valoare științifică a sitului care rezidă tocmai din posibilitate de raportare la exemplul oferit de cercetarea realizată aici.

În cazul replicilor unora dintre lucrările miniere vor fi recreate și condițiile existente în subteran, respectând însă normele naționale și europene în ceea ce privește securitatea și accesul în siguranță, astfel încât vor fi ele să poată fi accesibile publicului larg. Ca urmare, vor fi păstrate și instalațiile miniere de tipul roților hidraulice din zonele Păru Carpeni și Cătălina Monulești, atât sub forma pieselor originale restaurate, cât și în forma unor reconstituri ale respectivelor instalații la scara 1:1.

Practic, acolo unde a fost cazul, s-a recurs la conservarea și restaurarea in situ a obiectivului arheologic, așa cum este cazul Monumentului funerar dublu circular de la Hop-Găuri (Mihaela Simion et colab., Alburnus Maior II, București 2004), sau s-a declarat zona ca rezervație arheologică ca în cazul dealului Carpeni (Cod LMI 2004, AB-I-m-A-00065.03), a zonei protejate Piatra Corbului sau a zonei istorice cu valori de arhitectură (35 de case monument istoric). Pe de altă parte, în cazul celorlalte descoperiri, cercetarea arheologică s-a făcut integral, abia apoi s-a propus de către colectivele de arheologi emiterea certificatului de descărcare de sarcină arheologică.

Considerăm deasemenea că este utilă citarea unor opinii formulate - în urma vizitei din iulie 2004 în galeriile de la Roșia Montană - de către Eddie O'Hara MP (Raportor General pentru Patrimoniul Cultural) și Christopher Grayson (Secretar Șef pentru Cultură, Știință și Învățământ), ambii oficiali ai Adunării Parlamentare a Consiliului Europei:

- [...] *„Criticii si-au manifestat îngrijorarea privind procedura (descărcarea de sarcină arheologică a suprafeței) și etica conservării fapt care implică distrugerea programată a galeriilor romane. Această îngrijorare nu pare a fi pe deplin justificată. Galeriile reexploatare din zonele aferente carierelor principale Cârnic și Cetate nu par să conțină nici un fel de vestigii arheologice interesante. Accesul turiștilor (în condițiile actuale, n. n.) în cea mai mare parte a galeriilor ar fi imposibil. Cu toate acestea, trebuie impuse condiții clare pentru continuarea săpăturilor arheologice și monitorizarea a ceea ce se găsește.*
- [...] *„Cercetările nu implică în mod obligatoriu necesitatea ca orice descoperire să fie și conservată, iar ideea academicienilor privind o conservare in situ totală nu este probabil adecvată întotdeauna ținând cont de realitățile arheologiei de salvare și ale lumii comerciale. Cel puțin astfel stau lucrurile în cazul conservării in situ a galeriilor romane de la Roșia Montană. Există peste 5 km de astfel de lucrări miniere, aparent cu o varietate limitată și cu puține vestigii care au supraviețuit. Majoritatea sunt inaccesibile, de fapt chiar periculoase pentru turism. Propunerile alternative cum ar fi desemnarea unei întregi zone ca peisaj cultural ce trebuie dezvoltat pentru scopuri turistice nu are suport viabil.”*
- [...] *„Proiectul RMGC poate furniza baza economică pentru dezvoltarea durabilă a întregii zone determinând un impact pozitiv social și asupra mediului precum și în ceea ce privește dezvoltarea culturală. Din punct de vedere al patrimoniului cultural el poate fi perceput ca un proiect exemplar de dezvoltare responsabilă.*
- [...] *„Opoziția față de proiectul RMGC este substanțială. Nu este prea ușor de explicat. Este legată de profiturile ce se pot obține legat de valoarea proprietăților locale. De asemenea, ea este alimentată în mare măsură, de organisme din exterior, probabil animate de bune intenții, dar posibil contra-productive. Cel puțin în parte această opoziție este exagerată. Riscurile de mediu presupuse nu țin cont de tehnicile moderne de exploatare și de fapt, proiectul RMGC va ajuta la înlăturarea efectelor poluării existente produse ca urmare a lucrărilor desfășurate de Minvest. Argumentele academicienilor sunt probabil corecte în principiu, dar sunt excesiv de fundamentaliste.*
- [...] *„Propunerile alternative cum ar fi desemnarea unei întregi zone ca peisaj cultural ce trebuie dezvoltat pentru scopuri turistice nu are suport viabil. Singura sursă disponibilă de obținere a fondurilor în acest scop o constituie compania care dorește să exploateze resursele minerale. Desigur, este necesar să se stabilească și să se conserve un eșantion reprezentativ de galerii accesibile turiștilor, la Cătălina Monulești și/sau Orlea, și cu siguranță este necesară monitorizarea continuă pentru a asigura identificarea valorilor arheologice distincte care se descoperă cu ocazia săpăturilor de cercetare arheologică sau minieră. Această responsabilitate îi revine Ministerului Culturii.*
- [...] *„Un echilibru al beneficiilor pare a fi realizabil atât din punct de vedere al nevoilor legate de patrimoniul cultural de la Roșia Montană, cât și al activității RMGC. Dacă acest echilibru este răsturnat de cerințele Guvernului sau ale companiei, proiectul este posibil să nu meargă mai departe. În acest caz, se va face un mare pas înapoi privind dezvoltarea turismului cultural în această zonă de un excepțional interes istoric.”*

Rezoluțiile adoptate de ICOMOS (2001, 2003, 2005) sunt în concordanță cu rolul acestui organism, acela de a proteja patrimoniul cultural, și se bazează, în bună parte, un set de informații cu caracter subiectiv și nu o informare obiectivă. Un cu totul alt punct de vedere fost exprimat de doi înalți oficiali culturali, care, în urma aceluiași sesizări înaintate la UNESCO și la Consiliul Europei, au efectuat vizite de informare la Roșia Montană.

Oficialul UNESCO, dr. Mounir Bouchenaki, aflat într-o vizită de informare la Roșia Montană în toamna anului 2004, a încurajat dialogul și cooperarea spre găsirea unei soluții

viabile de coexistență a dezvoltării industriale necesare și a valorificării științifice sau, după caz, a conservării patrimoniului cultural. În opinia acestuia, o mai bună mediatizarea a muncii depuse de colectivul de cercetare de aici, a rezultatelor obținute, ar avea ca urmare contracararea dezinformării existente în acest moment în rândul unora dintre arheologii europeni, unii dintre ei semnatari ai protestelor adesea invocate.

La elaborarea documentațiilor de specialitate și a planurilor de lucrări privind patrimoniul cultural din zona Roșia Montană s-a ținut cont de prevederile celor mai importante convenții europene referitoare la protejarea patrimoniului cultural.

Toate studiile de specialitate și cercetările arheologice cu caracter preventiv desfășurate la Roșia Montană începând cu anul 2000 și până în prezent au fost realizate în conformitate cu prevederile legale. În anul 2000, pentru studiul de evaluare a patrimoniului cultural din zona de impact a proiectului, compania a apelat la expertiza de specialitate a următoarelor instituții publice din domeniul patrimoniului cultural:

- CPPCN – Centrul de Proiectare pentru Patrimoniul Cultural Național (devenit din anul 2002 Institutul Național al Monumentelor Istorice, instituție bugetară aflată în subordinea directă a Ministerului Culturii și Cultelor) – expertiză de specialitate în domeniul arheologiei și monumentelor istorice
- Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia (instituție bugetară aflată la acea vreme în subordinea directă a Ministerului Culturii și Cultelor) – expertiză de specialitate în domeniul arheologiei,
- Universitatea Toulouse Le Mirail, - expertiză de specialitate în domeniul arheologiei miniere, asigurată de o echipă de profesioniști specializați în acest domeniu pentru care nu există expertiză în România, colectiv condus de către dr. Beatrice Cauuet.

Începând cu anul 2001 Ministerul Culturii și Cultelor a inițiat Programul Național de Cercetare “Alburnus Maior” prin care cercetările arheologice au fost coordonate științific de către Muzeul Național de Istorie a României, la derularea acestora participând un număr de 21 de instituții de specialitate românești și 3 din străinătate. Studiile de arheologie minieră în România sunt o premieră în acest moment, Roșia Montană fiind primul sit minier din țara noastră unde se desfășoară astfel de cercetări specializate.

Toate cercetările arheologice au fost efectuate conform prevederilor legale în vigoare, respectiv cercetările derulate în fiecare campanie arheologică fiind autorizate de către Ministerul Culturii și Cultelor în baza planului anual de cercetare arheologică, aprobat de către Comisia Națională de Arheologie.

Obligațiile investitorului – în cazul de față RMGC – de a finanța:

a) „[...] stabilirea, prin studiul de fezabilitate al investiției și prin proiectul tehnic, a măsurilor ce urmează să fie detaliate și a necesarului de fonduri pentru cercetarea preventivă sau supravegherea arheologică, după caz, și protejarea patrimoniului arheologic sau, după caz, descărcarea de sarcină arheologică a zonei afectate de lucrări și aplicarea acestor măsuri;

b) activitatea de supraveghere arheologică, pe întreaga durată a lucrărilor, având drept scop protejarea patrimoniului arheologic și a descoperirilor arheologice întâmplătoare;

c) orice modificări ale proiectului, necesare pentru protejarea descoperirilor arheologice [...] , cât și „[...] Costurile cercetărilor arheologice necesare acordului de mediu sunt în sarcina titularului de investiție [...]” (cf. OG 43/2000 cu modificările și completările ulterioare aduse prin Legea 378/2001, Legea 462/2003 și respectiv Legea 258/2006, art. 2 – paragraf (11) și art. 7) - au fost pe deplin respectate, compania minieră alocând în perioada 2000-2006 un buget de cca. 9 milioane USD în acest sens (care a inclus și costurile cu forța de muncă necalificată recrutată dintre locuitorii Roșiei Montane).

În ceea ce privește monumentele istorice din zona Roșia Montană și obligațiile legale

care îi reveneau investitorului trebuie remarcate următoarele aspecte:

- achiziționarea celor 14 clădiri monument istoric de către companie s-a făcut cu respectarea prevederilor legale în ceea ce privește exercitarea dreptului de preempțiune de către Ministerul Culturii și Cultelor (cf. Legii 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, modificată);
- lucrările de întreținere ale acestor 14 clădiri aflate în prezent în proprietatea RMGC s-au făcut cu respectarea prevederilor legale, respectiv a Legii 422/2001, care se referă la obligațiile proprietarilor de imobile monument istoric, persoane fizice sau juridice;
- toate studiile și lucrările de proiectare referitoare la monumentele istorice (studii de inventariere și alte tipuri de studii de arhitectură, proiecte de restaurare, etc.) și documentații de urbanism conexe (documentații de tip PUG, PUZ) au fost contractate de către companie cu instituții și firme abilitate conform legii pentru acest tip de lucrări, respectiv S.C. Proiect Alba S.A., Centrul de Proiectare pentru Patrimoniul Cultural Național (devenit din 2002 Institutul Național al Monumentelor Istorice, instituție publică aflată în subordinea directă a Ministerului Culturii și Cultelor) și S.C. OPUS – Atelier de arhitectură S.R.L..

În ceea ce privește obligațiile legale asumate de către investitor în contextul obținerii aprobării din partea autorităților române pentru implementarea proiectului minier propus, acestea sunt prezentate pe larg în Raportul de Evaluare a Impactului asupra Mediului pentru Proiectul Roșia Montană, vol. 32 și 33, respectiv „Plan de management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană”, „Plan de management pentru monumentele istorice și zonele protejate din Roșia Montană”, respectiv „Plan de management pentru patrimoniul cultural.”

Astfel, RMGC și-a îndeplinit până în prezent obligațiile legale care îi revin ca și proprietar de clădiri monument istoric. Prin însușirea și asumarea datelor și a concluziilor specialiștilor independenți din Planul de management pentru monumentele istorice și zonele protejate din Roșia Montană din cadrul Studiului de impact asupra mediului, RMGC își propune să continue această abordare responsabilă și să asigure fondurile necesare pentru restaurarea și conservarea centrului istoric și a clădirilor monument istoric din Roșia Montană. Toate intervențiile asupra acestor clădiri se vor face în conformitate cu prevederile legale în vigoare și pornind de la concluziile enunțate de către specialiștii în restaurarea/conservarea monumentelor istorice și a specialiștilor Universității Tehnice de Construcții București - Centrul Național de Inginerie Seismică și Vibrații în perioada 2005-2006 asupra clădirilor de patrimoniu din Roșia Montană.

În ceea ce privește procedura de descărcare de sarcină istorică, conform prevederilor Legii 422/2001, este posibilă aplicarea legală a procedurii de declasare în contextul descărcării de sarcină arheologică în cazul siturilor arheologice, conform avizului Comisiei Naționale de Arheologie din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor. În accepțiunea legii descărcarea de sarcină arheologică este procedura prin care se confirmă că un teren în care a fost evidențiat patrimoniu arheologic poate fi redat activităților umane curente. În baza prevederilor OG 43/2000 privind protejarea patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, modificata investitorul are obligația să finanțeze „stabilirea, prin studiul de fezabilitate al investiției și prin proiectul tehnic, a măsurilor ce urmează să fie detaliate și a necesarului de fonduri pentru cercetarea preventivă sau supravegherea arheologică, după caz, și protejarea patrimoniului arheologic sau, după caz, descărcarea de sarcină arheologică a zonei afectate de lucrări și aplicarea acestor măsuri.”

Prin urmare, RMGC s-a conformat prevederilor legale și a finanțat un program de cercetări arheologice preventive desfășurat de către specialiști abilitați din diverse instituții ale Ministerului Culturii și Cultelor, Academiei Române și Ministerul Educației și Cercetării. În baza analizei rezultatelor acestor cercetări, s-a putut decide și se va putea decide și în viitor, de către autoritățile abilitate și cu competență în domeniu, aplicarea sau nu a procedurii de descărcare de sarcină arheologică și deci implicit a procedurii de declasare din lista monumentelor istorice. Legea 422/2001, specifică foarte clar modalitatea de aplicare a procedurii de declasare – înțeleasă drept radierea din Lista monumentelor istorice a unui bun imobil sau a unei părți din acesta, prin menționarea în listă a ordinului de declasare. Art. 19 (3), lit. a) prevede foarte clar că

declasarea monumentelor istorice este declanșată din oficiu în situația când se realizează descărcarea de sarcină arheologică, în cazul siturilor arheologice, conform avizului Comisiei Naționale de Arheologie, sau după caz al structurilor deconcentrate ale MCC.

Astfel, în perioada 2001-2006 s-au desfășurat la Roșia Montană ample cercetări arheologice preventive, în baza rezultatelor acestora obținându-se descărcarea de sarcină arheologică sau impunându-se măsurile necesare pentru conservarea și protejarea anumitor zone.

Pentru detalii privind cadrul legal al desfășurării cercetărilor arheologice de la Roșia Montană, al obținerii certificatelor de descărcare arheologică sau după caz al delimitării zonelor protejate și a monumentelor conservate *in situ*, al planurilor de management și dezvoltare durabilă a zonei din punct de vedere al patrimoniului cultural vă rugăm să consultați materiale informative enumerate mai jos:

- ***Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia***
- ***Raport comparativ cu privire la planul de management elaborat de către S.C. OPUS - Atelier de arhitectură S.R.L.***
- ***Evaluarea costurilor lucrărilor de amenajare a rețelelor miniere istorice din masivul Cârnic***
- ***Referat asupra concluziilor studiilor geomecanice realizate pentru determinarea efectelor lucrărilor de derocare asupra construcțiilor din zona protejată***
- ***Raportul O'Hara***
- ***Hărți valori de patrimoniu și zona protejată.***

Sperăm ca aceste date suplimentare să vă ajute în mai buna înțelegere a Proiectului propus de către compania noastră.

ANSWER TO THE CONTESTATION SUBMITTED BY MMGA

Referring to the chapters dealing with the

CULTURAL HERITAGE

Included in the

Environmental Impact Assessment Study of Rosia Montana Project

by

Ioana Bogdan Cătănicu

(Cluj-Napoca, 22 August 2006)

Until 1999, there were no mining archaeological investigations developed at Roşia Montană and actually, the scientific investigation and assessment of the galleries started only by that time. Thus based on the information provided by the random archaeological findings and starting with the investigation of the waxed plates, a relatively bookish image about the Ancient Alburnus Maior was formed given even since the middle of the XIX-th century, but there were missing the archaeological topography attempts.

Consequently, until the beginning of the year 2000, all one can say about Roşia Montană as mining archaeological site was that it was a zone with significant archaeological potential where no proper archaeological investigations had been performed to outline in details the different components and characteristics as well as for the space location and distribution of the Ancient remains within the site.

The heritage elements which will be the basis of the tourism activity at Rosia Montana can be developed, at least to some extent, simultaneously with the mining project. To do this, there will be built roads and separate access ways so the tourists access to the project mining areas is not allowed. It is possible that some of the potential tourism elements cannot be developed as they should until the time when the mine reduces or closes its activity. The Plan for the cultural heritage management from the Report to the Environmental Impact Assessment provide detailed comments referring to these issues (see the Report to the Environmental Impact Assessment , vol. 32, Management plan of Rosia Montana Archaeological Heritage v, p. 21-22, 47, 52-53, 66-67 and Report to the Environmental Impact Assessment Study, vol. 33, Management plan of Rosia Montana historical monuments and protected zones, p. 28-29, 48-50, 52-53, 64-65, p. 98 – Annex 1). Under these circumstances, the annex 2 page 99, of the Management plan of Rosia Montana historical monuments and protected zones also describes some possible funding sources for the implementation of some provisions stipulated in this strategic document underlying that these sources are in addition to the funds already assumed publicly by the company.

All these commitments publicly assumed by the company are described in details in the Report to the Environmental Impact Assessment Study vol. 33, Management plan of the Cultural heritage

It is only under the circumstances of both the changes brought by the Romanian laws in the field of the cultural heritage, and of the investigations determined by the implementation of Rosia Montana Project that attention has been paid to the archaeological vestiges of this area. These issues are also revealed by the urbanism plans proposed by the company where the zones identified as being significant from the heritage point of view, are dealt with as protected zones.

In the Environmental Impact Assessment Report for Rosia Montana Project, namely the vol.6– Baseline study of the cultural heritage and the vol.32 – Management Plan of Rosia

Montana archaeological heritage refer to the destruction of the archaeological vestiges which might have existed in Cetate massif. Thus, since 1970, during the communist period, there were performed open pit operations in Cetate and Carnic massifs, and these open pits and their associated industrial infrastructure destroyed – with no previous specialized investigation – significant vestiges, mainly of the famous „Curți romane” (Roman yards) and „Fereastra împăratului” (Emperor’s Window). Under the context of the completion of the studies prior to the documentation necessary for the Environmental Impact Assessment, there was carried out a review of the historical and archaeological investigations developed within Rosia Montana before 2000 (see vol. 6 – Baseline study of the cultural heritage, Annex F, p. 157-163), and an inventory of the chance archaeological findings before 2000 (see vol. 6 – Baseline study of the cultural heritage, Annex G, p. 164-167).

It is just for preventing any irreversible loss of some archaeological heritage elements of this zone that since 2000, there have been carried out preliminary investigations, and based on their results, in 2001, the Ministry of Culture and Religious Affairs established through the Order of the Ministry of Culture and Religious Affairs no.2504/07.03.2001, the „Alburnus Maior” National Research Program.

Thus, referring to Cetate massif and the vestiges which may have existed there until 1970 there was constituted an archive of old photographs accompanied by archive research, and based on it, there were carried out surface and underground archaeological investigations which allowed to rebuild the image about how the zone will have been occupied in the Ancient Times. Their results were summarized in the vol. 6 – Baseline study of the cultural heritage, p. 68-69, 71-73, 77, 83-85.

The archaeological investigations of Rosia Montana started up in 2000 and now, the nature, features and distribution of the heritage values – archaeological sites, historical monuments, as well as the churches and churchyards of Rosia Montana are well known. The Roman galleries of Rosia Montana are very important, but as indicated by several scientific studies, they are not unique. Certainly, due to the National research Program „Alburnus Maior” funded by RMGC in accordance with the law provisions, the galleries of Rosia Montana are the best known at present.

The vast investigations and heritage studies carried out between 2000 and 2006 allowed to form an image comprising all these values belonging to the National cultural heritage and the zones with spiritual importance and to adopt some specific measures regarding their protection.

Taking into account the importance of Rosia Montana cultural heritage and the applicable law provisions, S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. allocated between 2001-2007 a budget of over 10 millions USD for the heritage investigation. Moreover, considering the investigation results and the specialists opinion of the competent authorities’ decisions, the company budget for the investigation, preservation and restoration of Rosia Montana cultural heritage for the future years, when the mining project implementation, amounts to 25 millions USD as publicly indicated in the Environmental Impact Assessment Study in May 2006 (see the Report to the Environmental Impact Assessment Study, vol. 32, Management Plan of the archaeological heritage of Rosia Montana zone, p. 78-79).

Since 1999, the experts team of Toulouse specialized in mining archaeology ensure the scientific study of the mining vestiges of Rosia Montana site. The 7 km of galleries dated back in the Roman Times represent all the works of this type identified and mapped in all the massifs where the investigations were developed, and not a unitary whole. Thus, as per the conclusion drawn by the team which performed the investigations, most of the old works were revised and partly re-mined by the miners who alternated throughout the centuries. For this reason, most of the works dated in the Roman Times were partly deformed by the modern operations using explosives and developed there since the XVIIth century which is the period when explosive blasting was introduced in the European mines.

For synthesis information regarding the history of the investigations and main findings related to the historical galleries of Rosia Montana as well as to know the specialists conclusions in this regard but also the evaluation made to carry out a tourism route dedicated to the historical mining structure of Carnic massif or the opinions given by Edward O’Hara, General Rapporteur

on Cultural Heritage of the Parliament Assembly of Europe Council in 2004, please see the enclosed brochures. The detailed information about the complex issues raised by Rosia Montana old mining work study, the results of these investigations and the perspectives for their valorisation are available in the Environmental Impact Assessment Study for Rosia Montana project, vol. 6 – Baseline study, p. 26, 32-53, 79-105.

In accordance with the requirements of the Ministry of Environment and Water Administration, respectively of Ministry of Culture and Religious Affairs, the documentation referring to the Report to the Environmental Impact Assessment Study of Rosia Montana Project included the specific management plans of the heritage assets administration and preservation from Rosia Montana zone, under the mining project implementation context (see the Report to the Environmental Impact Assessment Study, vol. 32-33, Plan M – Management plan of cultural heritage , part I – Management plan of the archaeological heritage of Rosia Montana , part II – Management plan of historical monuments and protected zones of Rosia Montana, part III – Management plan of the cultural heritage).

With the hope our answers are as synthetic as possible we would like to make the following specifications:

- The Roman galleries of the massifs situated in the South of Rosia stream were investigated in details and there were proposed measures for the specific preservation of Cătălina Monulești and Piatra Corbului zones
- The Roman galleries of the massifs situated North of Rosia stream were investigated on preliminary basis and in case of some exceptional findings such as those of the Păru Carpeni mining sector , Orlea –Tarina zone will be investigated in details between 2007 and 2012
- Further to the preventive archaeological investigations developed between 2001 and 2006 there were outlined and investigated 13 archaeological sites, and for some of them, - after the completion of the exhaustive investigations – it was decided to implement the archaeological discharge procedure, while for others, the decision was to carry out *in situ* preservation – Tău Găuri funerary precincts, Roman vestiges of Dealul Carpeni;
- The 41 historical monument buildings of Rosia Montana will not be impacted by the mining project development, as there will be taken restoration and preservation measures of these structures. 11 of them are already being under work completion.

Thus, it is foreseen to continue the investigations within Orlea zone, but particularly to establish a modern Mining Museum with geology, archaeology, industrial and ethnographic patrimony exhibition as well as to provide the tourists access in Cătălina-Monulești gallery and to Tău Găuri monument as well as the preservation and restoration of the 41 historical monuments and of the Historical Centre protected zone of Rosia Montana.

As within the protected zones outlined currently within Rosia Montana mining project perimeter, respectively Cătălina Monulești, Coș, Piatra Corbului and Păru Carpeni, the French archaeologists showed they had found most of the types of mining work existing within the other mining sectors, too, such sectors, after their investigations going to be however, impacted by the mining project, and the company committed itself to provide the funds and logistics for the preservation and restoration works within these perimeters. RMGC will make available the funds required to perform the archaeological investigations which continue in Păru Carpeni mining sector and for the completion of *in situ* preservation of both the hydraulic installations and of the auxiliary proper equipments which will be in their turn, restored. All these measures provided by RMGC will enhance the tourism interest of the zone.

As an option, it was considered to draw up a study of financial estimates related to the entire preservation and introduction into tourism circuit the galleries situated in Carnic Massif. For those who believe in the whole site planning, we contacted the prestigious British company, Gifford, to make an assessment of the costs related to the museum planning of the Carnic massif galleries. The document is given in the annex and the planning cost is more than 150 millions EURO and a maintenance cost of 1 million EURO by year. These costs determined us

to look for some museum planning methods, feasible from economic point of view. Thus, it has to be said that the investments necessary for the planning and maintenance of the tourism public visiting circuit in this massif are very high are not justified from economic point of view (see the enclosed informative brochure entitled *Evaluation of costs of the planning works of the historical mining networks of Carnic massif* drawn up in collaboration with the British companies Gifford, Geo-Design and Forkers Ltd.).

Another issue raised by you referred to the position adopted by UNESCO. From the very beginning it is to be underlined that UNESCO (UNITED NATIONS EDUCATIONAL, SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANIZATION) is not an organization which substitutes the National authorities with competences in the field of cultural heritage. The government and national rank organization of Romania agreed according to the law for the administration of monuments included on the World heritage list (respectively, UNESCO monuments) are the Ministry of Culture and Religious Affairs, the national Institute of Historical Monuments and the National Commission of Historical Monuments.

In conclusion, the proposals regarding the classification of the world heritage list – UNESCO list are made by the State and the state agreed organizations, in this case the Ministry of Culture and religious Affairs, the National Institute of Historical Monuments and the National Commission for Historical Monuments.

Also, according to the law provisions the local public authorities have some attributions in this field, respectively the obligation to draw up the annual administration and protection plans of the historical monuments from their administrative – territorial unit and which are included in the List of the World Heritage and ensure their monitoring through their own staff.

The Environmental Impact Assessment Study for Rosia Montana zone submitted to the Ministry of Environment and water Administration in May 2006 was drawn up based on the perspective of the proposal that RMGC implement a mining project and not from the one of classifying a very large zone on the List of the World Heritage.

The experts' opinion regarding Rosia Montana archaeological site is summarized in the *baseline study of the cultural heritage from the EIA Report*, section 5.5.2. *Roman gold mining context*, the issues under discussion are related to its unique characteristics. On the Romanian territory, there exist several similar sites which are little or not all investigated. Among them we can mention, 14 (Ruda-Brad, Stănița, Bucium –Vulcoi Corabia zone, Băița – Fizeș zone, those of Certej – Săcărâmb zone, those of Baia de Criș zone as well as those of Haneș – Almașul Mare zone) which already provided certain data about the existence of an archaeological potential which is, to a certain extent, similar to that of the Ancient Alburnus Maior, comprising vestiges related to the gold mines, habitat structures, and associated infrastructure elements. It does not minimize the archaeological and historical importance of Rosia Montana, but the unilateral approach and the unjustified exaggeration lead only to the surpassing of the actual scientific value of the site which value is just the result of the possibility to get related to the example offered by the investigation developed there.

In the case that there will be carried out duplicates of the mining works, there will be created also the conditions existing in the underground observing the National and European norms regarding safety and safe access so that the public can access them. As a result, there will be maintained the mining installations such as the hydraulic wheels of Păru Carpeni and Cătălina Monulești zones, both as original restored parts as as duplicates of the said installations carried out at a 1:1 scale.

Actually, in some cases, there was carried out the in situ preservation and restoration of the archaeological objective, like for instance the Double Circular Funerary Monument of Hop Gauri (Mihaela Simon et colab., Alburnus Maior II, Bucharest 2004) or the zone was declared as archaeological reserve like for instance Carpeni hill (Code LMI 2004, AB-I-m-A-00065.03), of Piatra Corbului protected zone or of the historical zone with architecture assets (35 historical monument houses). On the other hand, in the case of the other findings, the archaeological investigation was carried out completely, then the experts proposed the issue of the archaeological discharge certificate.

We also consider that it is important to quote some opinions given – further to the 2004 July visit in Rosia Montana galleries – by Eddie O’Hara MP (General Rapporteur for Cultural Heritage) and Christopher Grayson (Chief Secretary for Culture, Science and Education), both officials of the Parliament Assembly of the Europe Council :

- [...] *“Concern has been expressed by critics over the procedure (allegedly superficial archaeological discharges) and conservation ethics, involving the programmed destruction of Roman galleries. This concern does not appear to be entirely justified. The reworked galleries in the areas of the main pits Cârnic and Cetate appear empty of any archaeologically interesting remains. Tourist access to most galleries would be impossible. However the condition must clearly be imposed of continued archaeological excavation and monitoring of what is found.*
- [...] *Research does not necessarily imply the need for everything found to be preserved and the academic ideal of total in situ preservation is perhaps not always and altogether appropriate in a situation of rescue archaeology and a commercial world. This is certainly so in the case of in situ preservation of the Roman galleries at Rosia Montana. There are over 5 km of them, apparently with a limited variety of distinctiveness between them and few surviving remains in them. Most of them are inaccessible, indeed dangerous of access to tourists. Alternative proposals such as designation of the whole area as a cultural landscape to be developed for tourism lack viability.”*
- [...] *„The RMGC project would appear to provide an economic basis for sustainable development of the whole area with positive benefits on environmental and social as well as cultural grounds. From the cultural heritage point of view it might be seen as an exemplary project of responsible development.*
- [...] *„Opposition to the RMGC project is substantial. It is not altogether easy to explain. It has been linked to profiteering on local property values. It is very much fuelled by outside bodies, presumably well-meaning but possibly counter-productively. It seems in part at least exaggerated. The supposed environmental risks do not take account of modern mining techniques and in fact the RMGC project will help to clear up existing pollution caused by Minvest. The academic arguments are possibly correct in principle but appear excessively fundamentalist.*
- [...] *„Alternative proposals such as designation of the whole area as a cultural landscape to be developed for tourism lack viability. The only available source of funding for this is from the company which wishes to exploit the mineral resources. Certainly there is a need to determine and preserve a representative sample of galleries accessible for tourists, at Catalina Monulesti and/or Orlea, and certainly there is a need for continuous monitoring to ensure the preservation of anything of distinctive archaeological value which is revealed in the course of mining or archaeological exploration. This is the responsibility of the Ministry of Culture.*
- [...] *„A balance of benefit appears achievable to both the needs of the cultural heritage of Rosia Montana and the business of RMGC. If that balance is overturned by the demands of either the Government or the company the project may not go ahead. In that case there will be a considerable setback to the opportunity for the development of cultural tourism in this area of exceptional historic interest.”*

The resolutions adopted by ICOMOS (2001, 2003, 2005) are complying with the role of this organization namely to protect the cultural heritage and is mostly based on a set of subjective and not objective information. The point of view of the two high officials was completely different who, further to the same claims submitted to UNESCO and Europe Council, made an information site visit at Rosia Montana.

The UNESCO official, dr. Mounir Bouchenaki, who made a site visit at Rosia Montana in 2004 encouraged the dialogue and cooperation to find a viable solution for the coexistence of industrial development and the scientific valorisation of the cultural heritage. According to his opinion a better media representation of the work and efforts made by the investigation team

would result in the thwart of the misinformation of some of the European archaeologists and some have already signed contestations which have been often invoked.

The drafting of the specialized documentation and plans referring to the cultural heritage of Rosia Montana considered the provisions of the most important European conventions regarding the cultural heritage protection.

All the specialized studies and preventive archaeology investigations developed at Rosia Montana since 2000 and until now were carried out according to the law provisions. In 2000, the company applied for the specialist auditing of the following public institutions of the cultural heritage field:

- CPPCN – The Designing Centre of National Cultural Heritage (since 2002 National Institute of Historical Monuments, budgetary institution directly reporting to the Ministry of Culture and Religious Affairs) – specialized audit in the field of archaeology and historical monuments
- National Museum of Union from Alba Iulia (budgetary institution directly reporting, by that time to the Ministry of Culture and Religious Affairs) – specialized audit in the archaeological field,
- University of Toulouse , Le Mirail, - specialized audit in the field of mining archaeology ensured by a team of experts in this field, led by Beatrice Cauuet as there are no Romanian experts qualified in this field.

Since 2001, the Ministry of Culture and Religious Affairs initiated the National Research Program entitled „Alburnus Maior” through which the archaeological investigations were coordinated from scientific perspective, by the National History Museum of Romania; 21 Romanian specialized institutions and 3 international ones participated at such investigations. The mining archaeology studies are an entirely new field in Romania for now. Roşia Montană is the first mining site of the country where such specialized investigations are carried out.

All the archaeological investigations were carried out according to the applicable regulations, respectively the investigations developed within each archaeological campaign being permitted by the Ministry of Culture and Religious Affairs based on the annual plan of archaeological research approved by the National Commission of Archaeology.

The obligations of the investor – in our case RMGC – to fund:

a) „ [...] determining through the feasibility study of the investment and through the technical project, the measures to be detailed and the fund requirement for the preventive archaeological investigation and protection of the archaeological heritage or, if case may be, the archaeological discharge of the zone impacted by the works and the application of such measures;

b) activity of archaeological survey throughout the entire duration of works, with the goal to protect the archaeological heritage and the chance archaeological findings;

c) any modification of the project required to protect the archaeological findings [...]” , as well as „[...] the costs of the archaeological investigations necessary as per the environmental permit are the investment holder task [...]” (acc.. GO 43/2000 with the modifications and completions made through the Law 378/2001, Law 462/2003 and respectively Law 258/2006, art. 2 – paragraph (11) and art. 7) – were fully complied with, the mining company allocating 9 millions USD between 2000-2006 (including here the non-skilled labor costs recruited among Rosia Montana locals).

As for the historical monuments of Rosia Montana zone and the obligations referring to the investors the following issues is to be underlined:

- The 14 historical monuments were purchased by the company in compliance with the applicable laws regarding the first right of the Ministry of Culture and Religious Affairs (according with Law 422/2001 on the protection of the historical monuments, modified).
- The maintenance works of these 14 buildings owned currently by RMGC were performed

in compliance with the applicable laws respectively Law 422/2001, modified which refer to the obligations of the owners of historical monuments buildings, either physical or economic entities;

- all the studies and design works referring to the historical monuments (inventory studies and other architecture studies , restoration designs etc) and urbanism documentations (GUP, ZUP plans) were contracted by the company with institutions and companies agreed as per the law for this type of works, respectively S.C. Proiect Alba S.A., Designing Centre for National Cultural Heritage (since 2002 the National Institute of Historical Monuments , public institution directly reporting to the Ministry of Culture and Religious Affairs) and S.C. OPUS – Architecture Workshop S.R.L..

As for the law obligations assumed by the investor for obtaining the approval from the Romanian authorities for the proposed mining project implementation, they are largely described in the Report to the Environmental Impact Assessment Study for Rosia Montana Project , vol. 32 and 33, respectively „Management plan of the archaeological heritage of Rosia Montana zone”, „Management plan of the historical monuments and protected zones of Rosia Montana”, respectively „Management plan of the cultural heritage.”

Thus, RMGC has fulfilled so far its law obligations in its position of historical monument owner. By assuming the data and independent specialists' conclusions from the Management plan of the historical monuments and protected zones of Rosia Montana from the Environmental Impact Assessment study, i, RMGC proposes to continue this responsible approach and to ensure the necessary funds for the restoration and preservation of the historical centre and historical buildings of Rosia Montana. All the interventions to these buildings will be carried out in accordance with the law provisions and considering the conclusions drawn by the experts in the field of restoration/ historical monument preservation and by the specialists of the Technical Construction University of Bucharest – National Centre of Seismic and Vibrations between 2005-2006 and in regards with the heritage buildings with Rosia Montana.

As for the procedure referring to the archaeological discharge, according to the law 422/2001 it is possible to lawfully apply the declassification procedure under the context of the archaeological discharge of the archaeological sites as per the approval of the National Commission of Archaeology within the Ministry of Culture and Religious Affairs. According to the law, archaeological discharge is the procedure through which it is confirmed that a land surface where archaeological heritage assets were found may be given back for developing human current activities (Law 258/2006, art. 5, paragraph (2)). Based on the provisions of GO 43/2000 on the protection of archaeological heritage and the designation of some archaeological sites as areas of national interest, completed the investor is obliged to fund, „ the determination , through the feasibility study of the investment and through the technical design , the measures to be detailed and the fund requirements for the preventive archaeology and if it is the case, the protection of the archaeological heritage, or the archaeological discharge of the zone impacted by the works and application of these measures.”

As a result, RMGC complied with the law provisions and funded a preventive archaeological investigation program developed by the specialists of different institutions of the Ministry of Culture and Religious Affairs, Romanian Academy and Ministry of Education and Research. Based on these investigations results, the entitled authorities have and will decide in future, as well, whether the archaeological discharge is applied or not and so implicitly the declassification procedure of the historical monuments list applies or not. Law 422/2001 stipulates very clearly, the application method of the declassification procedure – understood as the erasure from the List of the Historical Monuments of a building or part of it mentioning the declassification order. Art. 19 (3), let. a) provides very clearly that the declassification of the historical monuments is started up ex officio, when the archaeological discharge is carried out for the archaeological sites with the approval of the National Commission of Archaeology or if case may be, of the decentralized Ministry of Culture and Religious Affairs organizations.

Thus, between 2001-2006 large preventive archaeological investigations were developed at Rosia Montana and based on their results, the archaeological discharge was obtained or on the contrary, the preservation and restoration measures were required fro protected certain

zones.

For details regarding the law frame of the archaeological investigations from Rosia Montana, of the discharge certificate issue and of the outlining of the protected zones and in situ preserved monuments, of the management plans and sustainable development of the zone from cultural heritage point of view we would like to consult the informative materials mentioned above:

- ***Information referring to the cultural heritage of Rosia Montana and its administration***
- ***Comparative report regarding the management plan drawn up by S.C. OPUS – Architecture Workshop S.R.L.***
- ***Evaluation of the costs related to the historical mining work network of Carnic massif***
- ***Report regarding the conclusions of the geo-mechanical studies achieved to determine the impact of the blasting operations on the constructions from the protected zone***
- ***O'Hara report***
- ***Map of heritage values and protected zones.***

We hope that these additional data will ensure a better understanding of the project proposed by our company (RMGC).

2005 ✓

Catre
110871 25.08.2006

MINISTERUL SANITATII SI
APĂRĂRII

DISPOZITIE
1006/54
12 Iunie 07 ANUL 2006

Referitor la proiectul de exploatare miniere de la Rosia Montana, sunt de parere, ca aprobarea acestuia de catre Dv. ar fi o mare greseala. Avand in vedere chiar si numai aspectul ecologic al problemei. Afectati fiind nu doar locuitorii din zona, ci intreaga tara. In anumita masura chiar si Europa si planeta Pamant. Cunoscut fiind faptul, ca poluarea nu cunoaste granite.

Acel iaz de decantare, cu cantitati inese de otravuri, ar constitui un pericol permanent, un fel de sabie a lui Damocle, putand interveni evenimente imprevizibile.

Acestea cu o probabilitate mare. Efectele periculoase ale cianurii inasa, cu un caracter cert. Fatal asupra biodiversitatii, prin evaporare si infestarea apelor subterane.

Adoptarea unei legi, care sa interzica folosirea acestor substante, ar fi imperios necesara.

Efectuarea unor calcule, privind rentabilitatea economica a acestui proiect diabolic, nici nu se poate pune. Criteriul ecologic, din ce in ce mai mult, trebuie sa primeze celui economic. Un alt mod de abordare, ar duce inevitabil, la o adevarata criza ecologica. Ceea ce implicit inseamna una impotriva umanitatii.

Asupra Dv. apasa o considerabila responsabilitate, morala, poate chiar si penala. Ar fi recomandabil sa studiatii problema foarte profundat, sub toate aspectele, in perspectiva viitorului, chiar si indepartat. Sa nu va lasati amagiti de aspectul financiar. Procesul de degradare este ireversibil. - In cazul de fata, reabilitare nu exista. Indiferent de efortul si banii investiti.

Cu respect,

Benedek Francisc

Str. Semaforului nr. 11 ap. 13

SIBIU

tel. 0269/233519

To: Ministry of Environment and Water Management

I believe that granting the approval for the mining project from Rosia Montana will be a huge mistake; taking into account the ecologic aspect of this issue; not only the locals in the area will be impacted but the entire country; we can talk about the entire Europe and Planet Earth. It is common knowledge that pollution has no boundaries.

The respective Tailings Management Facility (TMF) that contains huge quantities of poisons would pose a permanent hazard, like Damocles' sword we could say; any unknown events might just happen.

All these are uncertain. But cyanide effects have an unquestionable aspect. Evaporation and underground water contamination will have a disastrous impact on biodiversity.

It would be highly recommended to implement a law that would forbid the usage of these substances.

There is no point in estimating the economic viability of this diabolic project. The ecologic aspect of the issue must prevail against the economic one. A different approach would inevitably lead to an ecologic murder. That unconditionally stands for murder against the humanity.

Your shoulders bear a huge liability: a moral and maybe even legal one. You should study this issue thoroughly, under all aspects, for short and long term future. You should not be subjective due to the financial aspect. Degradation process is irreversible. For now, there is no such thing as rehabilitation; no matter the money or the efforts.

Respectfully yours,

Benedek Francisc
11, Semaforului Street apt. 13
Sibiu
Tel.: 0269/233519

Răspuns la Contestația nr. 3035/3042 Depusă de Benedek Francisc

Proiectul Roșia Montană aduce numeroase beneficii regiunii, inclusiv locuri de muncă directe și indirecte, reabilitarea mediului în urma poluării provocate de vechile practici necorespunzătoare de minerit, conservarea patrimoniului cultural și minier aferent zonei, precum și beneficii sociale.

RMGC admite faptul ca proiectul va implica anumite costuri, în special pentru acele persoane care se vor reloca. Cu toate acestea, credem că beneficiile economice - și îmbunătățirea calității vieții asociate acestor beneficii economice - atât pentru Roșia Montană și regiune, cât și pentru România depășesc aceste costuri.

Statul român deține o participație de 19,3% în cadrul acestui proiect, această participație completă și de drept concretizându-se într-un profit de 306 milioane USD pentru statul român. Beneficiile directe ale statului român, inclusiv plata impozitelor, a taxelor, a redevențelor și a altor impozite, precum impozitul pe salarii, sunt de 1.032 milioane dolari SUA.

În plus față de beneficiile financiare directe, există beneficii indirecte legate de activitatea economică produsă. O sumă de 1,5 miliarde dolari SUA va fi cheltuită în România pentru achiziționarea de bunuri și servicii în cursul derulării proiectului.

Aprobarea proiectului se va concretiza și în ecologizarea perimetrului Licenței de concesiune pentru exploatare de la Roșia Montană prin îndepărtarea poluării produse anterior de practicile de minerit defectuoase. Într-un scenariu fără proiect, costul acestei ecologizări ar fi suportat de statul român.

Estimările actuale ale beneficiilor financiare ale statului român sunt după cum urmează, presupunând un preț al aurului de 600 USD/uncie și al argintului de 10,50 USD/uncie:

Gabriel Roșia Montană

Impact economic

	TOTAL (milioane USD)
<u>Impozite, Taxe și partea Guvernului din profit (inclusiv plata impozitelor istorice)</u>	
Impozite salariale	177
Impozit pe profit (16% valoarea impozitului pentru societate)	284
Redevență (2% venit net din metal finit)	101
Impozit pe proprietate (Roșia Montană)	12
Impozite terenuri (Roșia Montană)	21
Impozite forestiere	13
Impozite agricole	1
Taxe intabulare teren	3
Taxe vamale și accize	113
Alte taxe și impozite	1
Dividende (Ministerul Economiei și Comerțului)	306
Total	1.032

Cianura este folosită pentru prelucrarea minereurilor auro-argentifere pe scară largă în Canada, Australia și SUA, precum și în Europa: în Spania, Italia, Suedia și Finlanda, Turcia, acolo unde sunt exploatați auriferi. Cianura este cea mai eficientă metodă de extracție a aurului din minereuri cu conținut scăzut de aur. În Australia aproape fiecare mină utilizează cianura în procesarea minereurilor, întreaga cantitate de cianură produsă în Australia fiind folosită în

industria minieră. La ora actuală, la nivel mondial sunt, în faza de operare, peste 400 de mine care utilizează cianura ca metodă de recuperare a aurului.

Proiectul Roșia Montană va implementa cele mai bune tehnici disponibile pentru operațiunile miniere de extracție a aurului și pentru cele de gestionare deșeurilor și se va conforma cu dispozițiile Directivei europene cu privire la managementul deșeurilor cu conținut de cianuri.

La Roșia Montană, iazul de decantare va fi construit conform celor mai înalte standarde internaționale, va fi o construcție care nu va pune în pericol mediul ce va fi folosită pentru depozitarea permanentă a sterilului detoxifiat provenit din procesarea minereului. Echipamente sofisticate vor fi folosite pentru monitorizarea geotehnică și a nivelului și calității apelor. Datorită faptului că detoxifierea va avea loc înaintea depozitării sterilului în iazul de decantare, acesta va conține concentrații foarte scăzute de cianuri (5-7 ppm), valoare aflată sub limita legală admisă de 10 ppm adoptată recent prin Directiva UE privind Deșeurile Miniere 2006/21/EC.

Cianura este o substanță extrem de toxică iar fabricarea, transportul, manipularea și neutralizarea ei trebuie să fie gestionate cu atenție. Totuși, prezintă un avantaj major pentru mediu, deoarece se descompune rapid (se biodegradează sub incidența radiației ultraviolete) în condiții atmosferice normale devine inertă, iar compușii rezultați în urma proceselor de degradare, hidroliză, adsorbție, etc. din iazul de decantare sunt foarte stabili (practic inerti în mediul format în iaz o dată cu depozitarea sterililor de procesare), nu există posibilitatea de bioacumulare ca în cazul mercurului sau metalelor grele, de exemplu. Acest proiect va implementa cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru extragerea aurului și pentru managementul deșeurilor (de exploatare și procesare) și va respecta Directiva Europeană privind managementul deșeurilor miniere cu conținut de cianură.

Cianura folosită în etapa de procesare va fi manipulată/stocată în concordanță cu standardele UE și prevederile Codului Internațional de Management al Cianurii (CIMC-www.cyanidecode.org) și păstrată în siguranță pe amplasamentul uzinei de procesare, pentru a preveni orice scurgeri potențiale. Cianura și compușii acesteia vor fi supuși detoxifierii prin procedeul INCO (DETOX) considerat Cea Mai Buna Tehnică Disponibilă (BAT), conform documentului BREF¹, așa cum a fost ea definită de către UE prin Directiva 96/61/EC (IPPC), iar sterilele de procesare vor fi deversate în iazul de decantare conform Directivei UE 2006/21/CE privind managementul deșeurilor din industria minieră.

Secțiunea 4.3 intitulată „Agenți de leșiere alternativ” din Capitolul 5 (*Alternative*) al EIM include o evaluare a alternativelor la folosirea cianurii, dintr-o perspectivă economică, de aplicabilitate în cadrul procesului de preparare și din perspectiva protecției mediului. S-a ajuns la concluzia că utilizarea cianurii reprezintă Cea mai bună Tehnică Disponibilă (BAT) în conformitate cu definiția acceptată în Uniunea Europeană.

Iazul de decantare al proiectului Roșia Montană respectă pe deplin standardele și liniile directoare citate în Documentul de Referință cu privire la cele mai bune tehnici disponibile pentru Managementul sterililor și a rocii sterile în cadrul activităților miniere ce asigură reducerea la minim a oricărui impact potențial generat de către iazul de decantare.

În acest sens, iazul de decantare va fi construit din anrocamente, va avea un miez impermeabil și este proiectat să reziste unor cutremure majore de 8 grade pe scara Richter, precum și să înmagazineze 2 precipitații maxime probabile consecutive. În aval de barajul principal se va construi un baraj secundar, ce va avea rolul de a colecta apele de exfiltrație, ape ce vor fi repompate în iazul de decantare. Strategia de gestionare a exfiltrațiilor ca sursă potențială de contaminare va include mai multe componente.

---

¹ Cele Mai Bune Tehnici Disponibile (Best Available Techniques) pentru managementul sterililor de procesare și a rocilor sterile provenite din activități miniere. Comisia Europeană, Directoratul-General JRC Centrul pentru cercetări, Institutul pentru studii tehnologice de explorare, Tehnologii folosite pentru dezvoltarea durabilă, Departamentul European IPPC, Raportul final, Iulie 2004 (<http://eippcb.jrc.es/pages/FActivities.htm>).

Proiectul iazului de decantare a sterilelor (IDS) prevede realizarea unui strat de etanșare în scopul protecției apelor subterane. În mod concret, iazul de decantare a sterilelor de la Roșia Montană (IDS sau “iazul”) a fost proiectat în conformitate cu prevederile Directivei UE privind apele subterane (80/68/CEE) transpusă în legislația românească prin HG 351/2005. IDS este, de asemenea, proiectat în conformitate cu Directiva UE privind deșeurile miniere (2006/21/CE), astfel cum se impune prin Termenii de Referință stabiliți de MMGA în mai 2005. În alineatele următoare se prezintă unele aspecte privind modul de conformare a iazului cu prevederile acestor directive.

Iazul de decantare este alcătuit dintr-o serie de componente individuale, care cuprind:

- cuveta iazului de decantare a sterilelor;
- barajul iazului de decantare a sterilelor;
- iazul secundar de colectare a exfiltrațiilor;
- barajul secundar de retenție;
- puțuri de monitorizare/puțuri de extracție pentru monitorizarea apelor subterane, amplasate în aval de barajul secundar de retenție.

Toate aceste componente formează parte integrantă a iazului, fiind necesare pentru funcționarea acestuia la parametrii proiectați.

Directivele menționate mai sus impun ca proiectul IDS să asigure protecția apelor subterane. În cazul Proiectului Roșia Montană, această cerință este îndeplinită luând în considerare condițiile geologice favorabile (șisturile cu permeabilitate redusă de sub bazinul IDS, a barajului IDS și a barajului secundar de retenție) și realizarea unui strat de etanșare cu permeabilitate redusă (1×10^{-6} cm/sec) re-compactat, sub cuveta IDS. Pentru mai multe informații, vezi Capitolul 2 din Planul F al EIM intitulat “*Planul de management al iazului de decantare a sterilelor*”.

Stratul de etanșare cu permeabilitate redusă va fi în conformitate cu cele mai bune tehnici disponibile (BAT), astfel cum sunt definite de Directiva UE 96/61 (IPPC) și de Directiva UE privind deșeurile miniere. Proiectul iazului cuprinde și alte măsuri suplimentare privind protecția apelor subterane, după cum urmează:

- diafragmă de etanșare din material cu permeabilitate redusă (1×10^{-6} cm/sec) în fundația barajului de amorsare pentru controlul infiltrațiilor;
- un nucleu cu permeabilitate redusă (1×10^{-6} cm/sec) în barajul de amorsare pentru controlul infiltrațiilor;
- un baraj și un iaz de colectare a exfiltrațiilor sub piciorul barajului de sterile pentru colectarea și retenția debitelor de exfiltrații care ajung dincolo de axul barajului;
- serie de puțuri de monitorizare, mai jos de piciorul barajului secundar de retenție, pentru monitorizarea infiltrațiilor și pentru a asigura conformarea cu normativele în vigoare, înainte de limita iazului de steril.

Pe lângă componentele de proiectare precizate mai sus, se vor implementa măsuri operaționale specifice pentru protecția sănătății populației și a mediului. În cazul foarte puțin probabil în care se va detecta apă poluată în puțurile de monitorizare, mai jos de barajul secundar de retenție, aceste puțuri vor fi transformate în puțuri de pompaj pentru recuperarea apei poluate și pomparea acesteia în iazul de decantare unde va fi încorporată în sistemul de recirculare a apei la uzina de procesare a minereului aparținând de Proiectul Roșia Montană, până când se revine la limitele admise de normativele în vigoare.

Posibilitatea să existe exfiltrații laterale care să se scurgă pe lângă sistemele secundare de retenție a fost analizată în cadrul proiectului tehnic. Studiile hidrogeologice din Valea Corna au indicat că apa subterană curge către fundul văii, iar cota finală a suprafeței iazului de steril este mai mică decât cota nivelurilor existente ale apei subterane. Prin urmare, se consideră că nu va exista un gradient al apelor subterane de scurgere către văile adiacente. Cotele apelor subterane pe laturile bazinului iazului de decantare au fost monitorizate timp de 5 ani și s-au observat numai variații mici sezoniere.

Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) (Capitolul 10, *Impact Transfrontieră*) analizează proiectul propus sub aspectul unui potențial impact semnificativ asupra bazinului hidrografic și transfrontalier, în aval, care ar putea afecta, spre exemplu, bazinele râurilor Mureș și Tisa în Ungaria. Capitolul concluzionează că, în condiții normale de funcționare, nu ar exista un impact semnificativ în aval de bazinele râurilor/asupra condițiilor transfrontaliere.

Problema unei posibile deversări accidentale de steril, la scară largă, în rețeaua hidrografică a fost recunoscută în timpul consultărilor publice ca fiind o problemă importantă, când părțile interesate și-au manifestat îngrijorarea în acest aspect. În consecință, RMGC a întreprins un studiu adițional, în afară de ceea ce include evaluarea impactului asupra mediului, referitor la calitatea apei în aval de amplasamentul proiectului precum și în Ungaria. Acest studiu conține un model asupra calității apei, cuprinzând o gamă de scenarii posibile de accident și pentru diverse condiții de debit.

Modelul utilizat este modelul INCA, elaborat în ultimii 10 ani pentru a simula atât sisteme terestre cât și sisteme acvatice în cadrul programului de cercetare EUROLIMPACS EU (www.eurolimpacs.ucl.ac.uk). Modelul a fost utilizat pentru a analiza impactul generat de viitoarele activități de exploatare, precum și pentru activități de colectare și tratare a poluării generate de activitățile miniere din trecut la Roșia Montană.

Modelul creat pentru Roșia Montană simulează opt metale (cadmiu, plumb, zinc, mercur, arsenic, cupru, crom, mangan) precum și cianuri, nitrat, amoniac și oxigen dizolvat. Simulările din modelul menționat au fost aplicate în cazul captărilor din amonte de Roșia Montană cât și întregul bazin Abrud-Arieș-Mureș până la granița cu Ungaria până la confluența cu râul Tisa. Modelul ia în considerare diluția, procesele de amestecare și cele fizico-chimice ce afectează metalele, amoniacul și cianura în bazinul hidrografic și prezintă estimări de concentrații în punctele cheie de-a lungul râului, inclusiv la granița cu Ungaria și în Tisa după confluența cu râul Mureș.

Chiar și în cazul unei deversări neprogramate la scară largă de material steril (de exemplu în urma ruperii barajului) în rețeaua hidrografică, nu ar avea ca rezultat poluarea transfrontalieră, datorită diluției și dispersiei în bazinul hidrografic cât și conformării cu tehnologia UE BAT (Cele Mai Bune Tehnici Disponibile) adoptate pentru proiect (de exemplu, utilizarea procesului de distrugere a cianurii pentru efluentul de steril care reduce concentrația de cianură în efluentul depozitat în iazul de decantare, la sub 6 mg/l). Modelul a arătat că în cel mai grav scenariu de rupere a barajului, toate limitele legale impuse pentru concentrațiile de cianură și metale grele în apa râului vor fi respectate înainte de a trece în Ungaria.

Modelul INCA a fost de asemenea utilizat pentru a evalua influența benefică a colectării și epurării apelor de mină existente și a demonstrat îmbunătățirea substanțială a calității apei în bazinul hidrografic în condiții normale de funcționare.

Pentru mai multe informații, o fișă de informare ce prezintă modelul INCA este prezentată sub titlul Programul de Modelare a Râului Mureș din Anexa 5 iar raportul complet de modelare este prezentat ca Anexa 5.1.

În ceea ce privește concentrațiile de cianură care vor ajunge în iazul de decantare, acestea vor fi neutralizate în 1–3 ani. Procesul de neutralizare și minimizare până la concentrații care sunt mai mici decât cele emise în fumul de țigară este un proces continuu.

Modelarea concentrațiilor previzibile din iazul de decantare a arătat că turbureala de steril tratată va conține 2–7 mg/l cianuri totale. Prin degradare în continuare, concentrațiile se vor reduce până la valori sub cele din standardele pentru ape de suprafață în termen de *1-3 ani de la închidere*. Un efect secundar a acestei tratări este și neutralizarea (precipitarea) multora dintre metalele din fluxul apelor uzate tehnologice. Evaluarea compoziției chimice probabile a

levigatului de steril, pe baza testelor efectuate, este sintetizată în Tabelul 4.1-18 (Secțiunea 4.3.) - Capitolul 4.1, *Apa*, al Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM).

Exploatarea minei este un proces dinamic în care cianura este adăugată, folosită și reciclată în cadrul procesului, redusă la conținuturi mai mici de 10 ppm într-o instalație Detox și apoi după depozitarea sterilelor în iazul de decantare CN este supus unor procese complexe de degradare. Trebuie subliniat faptul că o cantitate considerabilă din cianura folosită în cadrul procesului este reciclată, reducându-se astfel costul de operare. Doar cantitatea de cianura care nu este reciclabilă este denocivizată ulterior prin procesul tehnologic INCO. O cantitate reziduală de cianură rămâne în sterile, care sunt îngropate pe măsură ce sunt depozitate alte sterile deasupra acestora.

Sterilele de procesare vor fi depozitate în iazul de decantare având o concentrație de 5-7 ppm de cianură WAD, care este sub limita de 10 ppm de cianura WAD, impusă de Directiva UE privind deșeurile miniere recent aprobată. După depozitare vor avea loc o serie de reacții chimice care vor duce la modificarea în timp a concentrației de cianură din iazul de decantare (neutralizare/detoxifiere). În următorul paragraf veți găsi o explicație a acestei afirmații.

Uneori, termenii folosiți trebuie definiți pentru a se evita orice confuzie. Majoritatea substanțelor pot fi solide, lichide sau sub formă de gaze, în funcție de condițiile chimice la care sunt supuse. Ionul cian poate exista într-o soluție cu pH alcalin; într-o soluție slab alcalină (cu pH sub 8) cianura formează acid cianhidric (HCN) care are o solubilitate limitată în apă (cianura se transformă în gaz, iar HCN se volatilizează). De asemenea, există complecși ai cianurii, cum ar fi cianura de cupru, cianura de zinc etc., complecși care se află în soluție. Cianura în formă solidă folosită în industria minieră este de obicei cianura de sodiu sau de potasiu. Cianura solidă este dizolvată și apoi introdusă în rezervoarele de leșiere, conform cerințelor. Este posibil ca un mic procent din cianura solidă să nu fie dizolvat dar acest procent este întotdeauna redus la minim, având în vedere costurile evidente ale operării.

Majoritatea discuțiilor importante cu privire la sterile și cianură se referă la cianură în soluție, iar discuțiile ce implică mediul se referă la cianura liberă și cianura ușor dissociabilă (WAD). Cianura liberă este sub formă de ion cianura (CN⁻) și de acid cianhidric (HCN), în timp ce cianura WAD se referă la cianura care este ușor eliberabilă din cianid-complecși atunci când pH-ul este redus, adică orice cianură liberă care este deja prezentă și este eliberată din complecșii cianurii cu nichel, zinc, cupru și cadmiu (dar nu complecșii formați cu fier sau cu cobalt). Șlamul de sterile va avea un conținut de cianură WAD cuprins între 5-7 ppm, în urma testelor efectuate de echipa de proiectare. Această cianură va fi supusă unor mecanisme naturale de descompunere, de exemplu anumite bacterii pot metaboliza cianura, transformând-o în nitrați. De asemenea, există și alte mecanisme, cum ar fi hidroliza, precipitarea, absorbția și formarea și disocierea complecșilor. În urma depunerii, soluțiile apoase vor cunoaște trei procese diferite:

1. cea mai mare parte a apei rezultată din procesul tehnologic și evacuată în iaz împreună cu sterilele de procesare, cu cianuri în concentrația menționată mai sus, va fi recirculată și refolosită în uzina de procesare;
2. o parte se va evapora în funcție de pH-ul din iazul de decantare, de condițiile meteorologice și de geometria iazului. Evaporarea crește în timpul verii. Cantitatea de cianura evaporată variază în funcție de variabilele menționate mai sus;
3. un procent de până la 40% va fi reținut inițial, fiind atașat de particulele solide. Pe măsură ce sterilele sunt îngropate, este generat un mediu neutralizator, iar o serie de mecanisme de descompunere vor descompune cianura în timp.

Concluzie: un procent semnificativ din cantitatea inițială de cianură depozitată în iazul de decantare, este reciclat în uzina de procesare, împreună cu apa recuperată, iar restul este supus procesului de descompunere naturală (de ex. activitatea bacteriilor), care continuă să reducă concentrația cianurii din iazul de decantare. Aceste fenomene naturale nu pot fi cuantificate de la început; dar RMGC se angajează să respecte reglementările din România, cel mai relevant în acest domeniu fiind NTPA001. NTPA001 impune o limită de 0,1 ppm a Cianurii Totale pentru apa deversată din iazul de decantare. Timpul cel mai îndelungat prevăzut pentru

detoxifiere este asociat cianurii îngropate în steril; dar esențial este că această cianură va rămâne în iazul de decantare până ce este detoxifiată și că nu este eliberată în mediu.

Afectarea florei și faunei protejate se va manifesta doar la nivel local, impactul nefiind în măsură să ducă la dispariția vreunei specii. Proiectul minier a fost conceput încă de la început pentru a îndeplini condițiile și normativele impuse de legislația românească și europeană în domeniul protecției mediului.

Compania consideră că impactul proiectului propus asupra mediului rămâne important, cu atât mai mult cu cât acesta urmează a se suprapune impactului pre-existent. Însă investițiile necesare reconstrucției/reabilitării ecologice a zonei Roșia Montană în scopul rezolvării problematicilor complexe de mediu actuale, este posibilă doar în urma implementării unor proiecte economice în măsură să genereze și să garanteze asumarea unor acțiuni directe și responsabile, ca și componentă a principiilor ce stau la baza conceptelor de dezvoltare durabilă. Doar în prezența unui sistem economic solid pot fi dezvoltate procese și tehnologii economice curate, în total respect față de mediu, care să rezolve inclusiv efecte anterioare ale activităților antropice.

Documentele de fundamentare a proiectului constituie o justificare obiectivă a implementării acestuia, dată fiind asumarea responsabilității complexe de mediu din zona Roșia Montană.

Unele dintre speciile de la Roșia Montană ce beneficiază de un anumit statut de protecție reprezintă un procent nesemnificativ din mărimea populațiilor estimate la nivel național. Caracterizarea speciilor din punctul de vedere al habitatului, deși nu reprezintă o cerință impusă de Directiva Habitate (92/43/EEC), se regăsește în tabelele cu specii din Cap. 4.6. Biodiversitatea din Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului, precum și în anexele la acest capitol. Din cauza volumului mare de informație, se găsesc în varianta electronică a EIM pusă la dispoziția publicului de Companie în aprox. 6.000 de DVD/CD în română și engleză, fiind accesibilă și de pe site-ul Companiei, respectiv a Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor și a agențiilor locale și regionale de protecția mediului Alba, Sibiu, Cluj, etc.

Valoarea scăzută a impactului asupra florei și faunei protejate, din punct de vedere practic, este evidențiată circumstanțial și de inexistența vreunei propuneri de declarare a zonei drept SPA (zone de protecție specială avifaunistică) și de respingerea ca nefondată a propunerii de declarare a unui pSCI (site-uri de interes comunitar) în aceasta zonă.

Considerăm că în aceste condiții proiectul propus este în concordanță cu prevederile Directivei 92/43 – Habitate, respectiv a Directivei 79/409 – Păsări, cu atât mai mult cu cât în Planul H de Management al biodiversității sunt prevăzute măsuri active și responsabile de reconstrucție/reabilitare a unor habitate naturale, în spiritul prevederilor aceluiași documente.

În ceea ce privește adoptarea unei legi privind interzicerea folosirii cianurilor precizăm că substanțele toxice, inclusiv cianurile, sunt utilizate în mai multe ramuri industriale, nu numai în industria minieră. De exemplu, doar 13% din producția mondială de cianuri este utilizată în sectorul minier. Restul de 87% este utilizat în industria farmaceutică, cosmetice, industria plasticului, sinteza chimică a produselor de sinteză etc.

Existența și funcționarea societății moderne a secolului 21 este de neconceput fără utilizarea acestor substanțe. Dar legislația existentă în România, în Uniunea Europeană și la nivel mondial reglementează strict utilizarea acestor substanțe. Mai mult, există un Cod Internațional de Management al Cianurilor, iar Gabriel Resources este singura companie din sectorul minier din Europa care a fost acceptată ca semnatar al codului sus-menționat.

O lege trebuie să considere atât precedentele legislative existente, cât și unicitatea reglementării pentru un anumit domeniu. Din acest punct de vedere, obiectul propunerii legislative se regăsește generic în legislația deja adoptată, din care am dori să menționăm: Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 152/2005 privind prevenirea, reducerea și controlul integrat al poluării

care stabilește măsurile necesare de prevenire, dacă aceasta nu este posibilă, de reducere a emisiilor, inclusiv măsurile privind managementul deșeurilor, pentru a atinge un nivel înalt de protecție a mediului. Cianurile se pot găsi și printre substanțele relevante de poluare care trebuie luate în considerare atunci când se stabilesc valorile limită ale emisiilor, conform prevederilor ordonanței menționate.

Mai mult, aspectele legate de utilizarea, transportul și manipularea substanțelor toxice (inclusiv CN) sunt reglementate prin legea 360/2003 privind regimul substanțelor și preparatelor chimice periculoase, Hotărârea de Guvern nr. 347/2003 privind restricționarea introducerii pe piață și a utilizării anumitor substanțe și preparate chimice periculoase, Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 200/2000 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și preparatelor chimice periculoase, precum și normele de aplicare ale acestei ordonanțe care au aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 490/2002, Hotărârea de Guvern nr. 856/2002 privind evidența gestiunii deșeurilor și pentru aprobarea listei cuprinzând deșeurile, inclusiv deșeurile periculoase.

În consecință, nu se poate considera că există lipsuri în materie de legislație cu privire la utilizarea substanțelor periculoase (inclusiv cianura).

Mai mult, așa cum reiese din Legea nr. 24/2000 cu privire la normele tehnicilor legislative pentru realizarea unor proiecte de acte normative, soluțiile conținute de un act normativ trebuie să fie fundamentate și trebuie să ia în considerare interesul social, politica legislativă românească și cerințele de corelate cu ansamblul reglementărilor interne, trebuie să ia în considerare armonizarea legislației naționale cu legislația europeană, precum și cu tratatele internaționale la care România este parte. Deci, referirea făcută în întrebarea privind interzicerea cianurilor, legată de necesitatea armonizării legislației este redundantă, din cauza faptului că, cel puțin din punct de vedere al protecției mediului referitoare la deșeuri și substanțe toxice, legislația europeană este transpusă substanțial în legislația internă.

Nu suntem deloc de acord cu opinia că proiectul va conduce la distrugerea mediului în zona Roșia Montană și în regiunea înconjurătoare. Legile de protecție a mediului, în vigoare în toată lumea, inclusiv în România, nu permit sub nici o formă distrugerea mediului.

Proiectul Roșia Montană va fi derulat în deplină conformitate cu întreaga legislație ecologică relevantă din România și cu cea europeană, precum și cu alte legi și în conformitate cu cele mai bune practici internaționale. Proiectul va aduce în România cele mai bune tehnici disponibile (BAT), dintre care multe sunt concepute pentru minimalizarea impactului pe care îl au asupra mediului operațiunile de minerit. Ulterior depunerii EIM, (a fost revizuit de două echipe de experți) experții tehnici reprezentând mai multe bănci internaționale private din domeniu și agenții de creditare a exporturilor au concluzionat că acesta se conformează Principiilor Equator stabilite pentru a promova creditarea responsabilă a proiectelor care ridică probleme de mediu și sociale și de comisia experților europeni, (Grupul Internațional al Experților Independenți - IGIE) care a declarat că EIM a fost bine conceput, luând în considerare recomandările și sugestiile lor. O copie a raportului IGIE și a răspunsului RMGC sunt incluse ca documente de referință în prezenta anexă a EIM.

Așa cum este detaliat în studiul EIM, RMGC va prelua și un plan semnificativ de reabilitare a mediului în zona nu numai pentru reducerea efectelor asupra mediului ale Proiectului curent, ci și pentru a curăța efectele vechilor practici defectuoase de minerit, lăsând zona mai curată decât au găsit-o.

Marea majoritate a regiunii nu va fi impactată de proiect (doar 4 din cele 16 sate aparținând comunei Roșia Montană vor fi afectate) iar operațiunile de reabilitare a mediului vor fi desfășurate atât pe parcursul etapei de operare a minei cât și după faza de închidere.

După finalizarea lucrărilor de închidere și refacere ecologică, cele 584 hectare (din totalul de 1646 hectare cuprinse în PUZ) care cuprind zonele dintre carierele miniere și instalațiile de

procesare a minereului, precum și zona tampon, nu vor prezenta urme vizibile ale proiectului minier. Lucrările de infrastructură (drumuri, stații de epurare ape uzate, etc.) vor rămâne în folosința comunității. În cazul celor 1062 hectare rămase (vezi capitolul 4, secțiunea 4.7 Peisaj, Tabelul 3.1 din raportul EIM), deși acestea vor suferi modificări, vor fi, de asemenea, refăcute (reprofilate, tratate cu un sistem de acoperire cu sol fertil și înierbate) pentru a se integra cât mai bine posibil în peisajul înconjurător.

Planul de închidere și refacere a minei elaborat de RMGC (Planul J) stabilește o serie de măsuri care să asigure faptul că activitatea minieră va afecta cât mai puțin posibil peisajului din zona Roșia Montană. Aceste măsuri cuprind:

- acoperirea cu covor vegetal a haldelor de steril, în măsura în care acestea nu sunt folosite ca rambleu în cariere;
- rambleierea carierelor, cu excepția carierei Cetate care va fi inundată și transformată într-un lac;
- acoperirea cu covor vegetal a iazului de decantarea a sterile și a suprafețelor barajelor;
- demontarea instalațiilor de producție scoase din uz și refacerea ecologică a suprafețelor dezafectate;
- epurarea apelor prin sisteme semi-pasive (cu sisteme de epurare clasice ca sisteme de rezervă) până când nivelul indicatorilor tuturor efluenților se încadrează în limitele admise și nu mai necesită continuarea procesului de epurare;
- întreținerea vegetației, combaterea fenomenului de eroziune și monitorizarea întregului amplasament până când RMGC demonstrează că toate obiectivele de refacere au fost realizate în mod durabil.

Nivelul de refacere ecologică a obiectivului minier va îndeplini sau depăși cerințele stabilite de Directiva UE privind deșeurile miniere care impune firmei RMGC să "refacă terenul la o stare satisfăcătoare, cu acordarea unei atenții speciale calității solului, speciilor sălbatice, habitatelor naturale, rețelelor hidrografice, peisajului și utilizărilor lor corespunzătoare și avantajoase".

Answer to Contestation no. 3035/3042
Submitted by Benedek Francisc

The RMGC project offers numerous benefits to the region, including direct and indirect employment, environmental rehabilitation of pollution caused by past poor mining practices, preservation of the area's cultural and mining heritage, and social benefits.

RMGC acknowledges that the project will generate some non-economic costs – particularly for those individuals who must relocate. However, we believe that the economic benefits – and the associated improvements in quality of life – for Roșia Montană, the region, and the nation greatly outweigh these costs.

The Romanian government's ownership share of 19.3% is fully carried and results in a profit to the Romanian state of USD 306 million. Total direct cash benefits to the Romanian state, including the payment of profit taxes, royalties, and other taxes such as payroll taxes, are USD 1,032 million.

In addition to the direct financial benefits, there are the indirect benefits related to the economic activity generated. USD 1.5 billion will be spent in Romania acquiring goods and services during the life of the project.

The approval of the project will also result in the clean-up within the limits of the perimeter of Roșia Montană Concession Exploitation License of pollution from past poor mining practices. In a no-project scenario, the cost of this cleanup would be the responsibility of the Romanian state.

The current projections for the financial benefits to the Romanian state are as follows, assuming a gold price of US\$ 600/ounce and a silver price of US\$ 10.50/ounce:

Gabriel Roșia Montană

Economic Impacts

	TOTAL (\$USD million)
<u>Taxes, Fees and Government share of profits</u> <u>(incl. historical taxes paid)</u>	
Payroll taxes	177
Profit tax (16% Corporate tax rate)	284
Royalties (2% net smelter revenue)	101
Property taxes (Roșia Montană)	12
Land taxes (Roșia Montană)	21
Forestry taxes	13
Agriculture taxes	1
Land registration taxes	3
Customs and excise taxes	113
Other taxes & fees	1
Dividends (Ministry of Economy and Commerce)	306
Total	1,032

Cyanide is used to process gold and silver ores on large scale in Canada, Australia, USA and also in Europe: in Spain, Italy, Sweden, Finland, and Turkey, where gold mines exist. Cyanide is the most efficient method of extracting gold from low-grade ores. In Australia, cyanide is used by most of the mines to process ores, and the entire quantity of cyanide produced in Australia is

used in mining industry. Currently, more than 400 mines are in their operational stage at global level and they are all using cyanide to recover gold.

The Roşia Montană Project will use the best available technologies for the extraction of gold and management of wastes and will comply with the European Directive regarding management of wastes containing cyanides.

At Roşia Montană, the Tailings Management Facility will be constructed to the highest international standards. It will be an environmentally safe construction for permanent deposition of detoxified tailings resulting from ore processing. Sophisticated equipment will be used for geotechnical and water level monitoring. Because detoxification will take place before the tailings are deposited to the TMF, they will contain very low concentrations of cyanide (5-7 parts per million or ppm or mg/l), which is below the regulatory limit of 10 ppm recently adopted by the EU in the Mining Waste Directive 2006/21/EC.

Cyanide is extremely toxic therefore its manufacturing, transport, handling and neutralization must be handled with care. However, cyanide has a great advantage for the environment because it breaks down quickly (biodegradation under UV light) becoming inert under normal weather conditions, and the compounds resulting from the degradation, hydrolysis, adsorption processes taking place in the TMF are very stable (basically, these compounds become inert within the environment in the TMF once the process tailings are stored); there is no possibility of bio-accumulation, i.e. mercury or heavy metals. This Project will implement the Best Available Techniques (BAT) for gold recovery and waste management (we refer here to waste resulting from mining and processing) and will comply with the European Directive for cyanide content mining waste.

The cyanide used for the ore processing will be handled/stored in compliance with the EU standards and the provisions of the International Code for the Management of the Cyanide (ICMC- www.cyanidecode.org); it will be safely kept on the processing plant site in order to prevent any accidental spillage. The cyanide and its compounds will be subject to INCO detoxification procedure (DETOX) – this procedure is considered the Best Available Technique (BAT) as per BREF¹ document, as defined by EU Directive 96/61/EC (IPPC); the process tailings will be discharged into the TMF in accordance with EU Directive 2006/21/CE on the management of mining waste.

Section 4.3 „Alternatives for leaching agents” of Chapter 5 (Alternatives) of the EIA Report includes an assessment of the alternatives in what regards the use of cyanide, in consideration to the environmental protection and cost-efficiency, and implementation in the processing. The conclusion reached is that the use of the cyanide represents the best available technique (BAT) in accordance to the definition accepted by the European Union.

The tailings management facility (TMF) of the Roşia Montană Project complies, in full, with the international standards, as well as with the recommendations quoted from the “Terms of Reference” document regarding the Best Available Techniques for tailings and waste rock management in mining activities which ensure maximum mitigation of any potential impact generated by the tailings management facilities.

Therefore, the TMF will be built of rocks, will have a sealed core and is designed to cope with major earthquakes of 8 degrees on Richter scale, as well as to store 2 consecutive PMPs (probable maximum precipitations). Downstream the main dam, there will be a secondary dam built to collect any seepage, water which will be pumped back into the tailings dam. The strategy for seepage management, considered being potential contamination source, will include several items.

---

¹ Best Available Techniques for Management of Tailings and Waste-Rock in Mining Activities. European Commission General-Directorate Joint Research Centre, Institute for Prospective Technological Studies, Technologies for Sustainable Development, European IPPC Bureau, Final Report, July 2004 (<http://eippcb.jrc.es/pages/FActivities.htm>)

An engineered liner is included in the design of the Tailings Management Facility (TMF) basin to be protective of groundwater. Specifically, the Roşia Montană Tailings Management Facility (TMF or “the facility”) has been designed to be compliant with the EU Groundwater Directive (80/68/EEC), transposed as Romanian GD 351/2005. The TMF is also designed for compliance with the EU Mine Waste Directive (2006/21/EC) as required by the Terms of Reference established by the MEWM in May, 2005. The following paragraphs provide a discussion of how the facility is compliant with the directives.

The TMF is composed of a series of individual components including:

- the tailings impoundment;
- the tailings dam;
- the secondary seepage collection pond;
- the secondary containment dam;
- the groundwater monitoring wells/extraction wells located downstream of the Secondary Containment dam.

All of these components are integral parts of the facility and necessary for the facility to perform as designed.

The directives indicated above require that the TMF design be protective to groundwater. For the Roşia Montană project (RMP), this requirement is addressed by considering of the favorable geology (low permeability shale underlying the TMF impoundment, the TMF dam, and the Secondary Containment dam) and the proposed installation of a low-permeability (1×10^{-6} cm/sec) re-compacted soil liner beneath the TMF basin. Please see Chapter 2 of EIA Plan F, “The Tailings Facility Management Plan” for more information.

The proposed low permeability soil liner will be fully compliant with Best Available Techniques (BAT) as defined by EU Directive 96/61 (IPPC) and EU Mine Waste Directive. Additional design features that are included in the design to be protective of groundwater include:

- A low permeability (1×10^{-6} cm/sec) cut off wall within the foundation of the starter dam to control seepage;
- A low permeability (1×10^{-6} cm/sec) core in the starter dam to control seepage;
- A seepage collection dam and pond below the toe of the tailings dam to collect and contain any seepage that does extend beyond the dam centerline;
- A series of monitoring wells, below the toe of the secondary containment dam, to monitor seepage and ensure compliance, before the waste facility limit.

In addition to the design components noted above specific operational requirements will be implemented to protect human health and the environment. In the extremely unlikely case that impacted water is detected in the monitoring wells below the secondary containment dam, they will be converted into pumping wells and will be used to extract the impacted water and pump it into the TMF where it will be incorporated into the RMP processing plant water supply system, until the compliance is reestablish.

The possibility for lateral seepage flowing around the secondary containment facilities was investigated as part of the design studies. The hydro-geologic studies in the Corna valley indicated that groundwater was flowing toward the valley bottom and that the final elevation of the tailings pond surface was less than the elevation of the existing groundwater levels. Therefore, it is considered that there will not be a gradient for groundwater to flow to the adjacent valleys. The groundwater elevations in the sides of the TMF basin have been monitored over a five year period and only indicate small seasonal variations.

The EIA Report (Chapter 10 Transboundary Impacts) assesses the proposed project with regard to potential for significant river basin and transboundary impacts downstream which could, for example, affect the Mureş and Tisa river basins in Hungary. The Chapter concludes that under normal operating conditions, there would be no significant impact for downstream river basins/transboundary conditions.

The issue of a possible accidental large-scale release of tailings to the river system was recognized to be an important issue during the public meetings when stakeholders conveyed their concern in this regard. As a result, further work has been undertaken to provide additional detail to that provided in the EIA Report on impacts on water quality downstream of the project and into Hungary. This work includes a model of water quality under a range of possible operational and accident scenarios and for various flow conditions.

The model used is the INCA model developed over the past 10 years to simulate both terrestrial and aquatic systems within the EUROLIMPACS EU research program (www.eurolimpacs.ucl.ac.uk). The model has been used to assess the impacts from future mining, and collection and treatment operations for pollution from past mining at Roşia Montană.

The model created for Roşia Montană simulates eight metals (cadmium, lead, zinc, mercury, arsenic, copper, chromium, manganese) as well as Cyanide, Nitrate, Ammonia and dissolved oxygen. The model has been applied to the upper catchments at Roşia Montană as well as the complete Abrud-Arieş-Mureş river system down to the Hungarian Border and on into the Tisa River. The model takes into account the dilution, mixing and physical-chemical processes affecting metals, ammonia and cyanide in the river system and estimates the concentrations at key locations along the river, including at the Hungarian Border and in the Tisa after the Mureş joins it.

Because of dilution and dispersion in the river system, and of the initial EU BAT-compliant technology adopted for the project (for example, the use of a cyanide destruct process for tailings effluent that reduces cyanide concentration in effluent stored in the TMF to below 6 mg/l), even a large scale un-programmed release of tailings materials (for example, following failure of the dam) into the river system would not result in transboundary pollution. The model has shown that under worst case dam failure scenario all legal limits for cyanide and heavy metals concentrations would be met in the river water before it crosses into Hungary.

The INCA model has also been used to evaluate the beneficial impacts of the existing mine water collection and treatment and it has shown that substantial improvements in water quality are achieved along the river system under normal operational conditions.

For more information, an information sheet presenting the INCA modeling work is presented under the title of the Mureş River Modeling Program in Annex 5 and the full modeling report is presented as Annex 5.1.

Regarding the permanent effect of the cyanide we would like to present that the cyanide concentrations to reach the TMF, will be neutralised in 1 to 3 years. The process to neutralise and minimise the concentrations of cyanide to levels lower than those found in cigarette smoke is an ongoing process.

Modeling of the predicted concentrations in the TMF has shown that treated process plant tailings flow is expected to contain 2 to 7 mg/L total cyanide. Further degradation will reduce the concentrations to below applicable standards in surface water (0.1 mg/l) within *1-3 years of closure*. A secondary effect of this treatment is also the reduction of many of the metals which may potentially occur in the process water stream. An assessment of the likely chemical makeup of the tailings leachate, based on testing, is summarized in Table 4.1-18 (Section 4.3.), Chapter 4.1 Water, of the EIA report.

The mining activity is a dynamic process where the cyanide is added, used and recycled within the process; the concentration of the cyanide is reduced to under 10ppm by using a Detox plant. As soon as the tailings are discharged onto the tailings dam, the CN becomes subject to certain complex degradation processes. There must be emphasised that the cyanide used for the ore processing is recycled, such supporting the decrease of the operational costs. Only the un-recycled cyanide is put through the INCO technological process for neutralization. A residual

quantity of cyanide remains in the tailings; these will be buried once other tailings are stored on top of them.

The tailings stored in the TMF will contain 5 to 7 ppm WAD cyanide concentration, below the standard imposed by the recently approved EU Directive for mining waste which is 10 ppm WAD cyanide. The tailings stored in the TMF are subject to a series of chemical reactions which, in time, lead to changes of the cyanide concentration in the TMF (neutralization). The following paragraph explains these claims.

Sometimes, the terms used must be defined in order to avoid any confusion. Most of the substances can be solid, liquid or gas, in accordance to the chemical conditions they are subject to. The cyan ion can be found in a solution of alkaline pH; the cyanide makes hydrogen cyanide (HCN) within a weak alkaline solution (of pH under 8) which has a limited solubility in water (the cyanide turns in gas, and HCN volatilizes). There are, also, cyanide complexes, such as copper cyanide, zinc cyanide etc which can be found in the solution. The solid cyanide used in mining industry is usually sodium or potassium cyanide. The solid cyanide is dissolved and then put into the leaching tanks, in accordance with the requirements. There is always the possibility that a small percentage of solid cyanide might not be dissolved, but this percentage is always reduced to minimum, due to the obvious costs of operations.

The main discussions on tailings and cyanide refer to the cyanide in solution, and the discussion involving the environment refer to free cyanide and WAD cyanide. The free cyanide is the cyanide ion (CN⁻) and hydrogen cyanide (HCN), while WAD cyanide refers to the cyanide which is easy releasable from complexes-cyanic when the pH is low, meaning any free cyanide already existing and released from the cyanide complexes of nickel, zinc, copper and cadmium (less the complexes made up with steel or cobalt). The tailings will comprise WAD cyanide of 5 to 7 ppm, according to the tests conducted by the design team. This cyanide will be subject to certain natural decomposing mechanisms, i.e. certain bacteria can metabolize the cyanide, turning it into nitrates. Also, there are other mechanisms such as hydrolysis, precipitation, adsorption and forming and dissociation of the complexes. After discharge in the tailings dam, the water content solutions will go through three different processes:

1. The main part of the water and tailings resulting from the technological process and discharged into the tailings dam, containing cyanide of the above mentioned concentration, will be circulated back and reused in the processing plant;
2. Part of it will evaporate in accordance with the pH level and the geometry of the tailings dam. The evaporation increases during summer. The quantity of cyanide evaporated varies in accordance with the above mentioned variables;
3. A percentage of up to 40% will be retained at first, due to being attached to solid particles. Once the tailings are buried, there is a neutralizing environment occurring, and a series of decomposing mechanisms will decompose the cyanide, in time.

Conclusion: a significant percentage of the initial quantity of the cyanide stored in the TMF is recycled back to the processing plant, together with the recovered water; the rest of the cyanide quantity is subject to certain natural decomposing mechanisms (i.e. the activity of the bacteria), which continue to reduce the concentration of the cyanide in the TMF. These natural phenomenon can't be easily quantified; but RMGC commits to comply with the regulations established in Romania, the most relevant being NTPA001. NTPA001 imposes a level of 0.1 ppm Total Cyanide for water discharge in the TMF. The longest period of time foreseen for neutralization is related to the cyanide buried in the tailings, but that matters is that this cyanide will remain in the TMF until is neutralized and it is not released in the environment.

The impact on protected flora and fauna will exist only locally, but this impact will not lead to the loss of any specie. The Project has been designed even from the beginning to fully comply with the requirements and norms imposed by Romanian and European environmental legislation.

The company believes the fact that the project impact on environment remains significant, especially because covers previous impacts. But, the investments required to ecologically

restore/rehabilitate Roșia Montană area in order to address current complex environmental issues, are only achievable following the implementation of some economic projects that will generate and warrant implementation of some direct and responsible actions as a component of base principles of sustainable development concepts. Clean processes and technologies may be developed only in the presence of a solid economic environment fully compliant with the environment that will also resolve previous impacts of anthropic activities.

The base documents of the Project are in fact an unbiased reason of its implementation, considering the highly complex environmental commitment within Roșia Montană area.

Some of the Roșia Montană species that are under a certain protection status stand for an insignificant percentage of the scale of populations estimated at national level. The characterization of species from their habitat point of view exists in the species tables presented in the Biodiversity Chapter of the EIA Report and its annexes, although this is not a requirement imposed by the Habitats Directive. Due to their large volume of information, the annexes of chapter 4.6 Biodiversity can be found in the electronic version of the EIA disclosed by the company both in Romanian and English through approx. 6,000 DVD/CD copies, being accessible on the company website, and on the websites of Ministry of Environment and Water Management, local and regional environmental protection agencies of Alba, Sibiu, Cluj, etc.

From practical point of view, the low value of conservation of the impact area is also indirectly emphasized by the fact that there is no proposal to designate the area a SPA (aviafaunistic special protected area) and by the denial as unfounded of the proposal to designate the area as a pSCI area (sites of community importance).

Taking all these into account, we believe that the proposed Project is compliant with the provisions of EU Directive no. 92/43 – Habitats, and EU Directive no. 79/409 – Birds respectively, especially because within Biodiversity Management Plan, Plan H, several active and responsible measures are provided to reconstruct/rehabilitate several natural habitats, pursuant to the provisions of the same documents.

Regarding establishing a law about forbidding the use of cyanide we mention that toxic substances, including cyanides, are used in several other industrial branches, not only in the mining industry. For instance, only 13% of the world cyanide production is used in the mining field. The rest of 87% is used in the pharmaceuticals industry, cosmetics, plastic industry, chemical synthesis products etc.

The existence and functioning of a 21st century modern society is unconceivable without the use of such substances. But the existing legislation in Romania, in the European Union as well as worldwide strictly regulates the use of such substances. Moreover, there is an International Cyanides Management Code, and Gabriel Resources is the only company in the European mining field that has been accepted as signatory of the above-mentioned code.

A bill must consider both existing legislative drawbacks as well as the uniqueness of the regulation in a certain field. From this point of view, the object of the legislative proposal is generically found in already adopted pieces of legislation, amongst which we would like to mention: Government Emergency Ordinance no. 152/2005 regarding prevention and integrated control of pollution, that sets necessary measures for the prevention, if this is not possible, mitigation of emissions, including measures regarding management of wastes, in order to reach a high level of environmental protection. Cyanides can also be found among the relevant polluting substances to be considered when setting the limit values of emissions as per the mentioned ordinance.

Moreover, aspects related to usage, transportation and manipulation of toxic substances (including CN) are regulated by law no. 360/2003 on hazardous substances regime, Government Decision no. 347/2003 on restricting introduction on the market and use of certain substances and hazardous chemical compounds, Government Emergency Ordinance no.

200/2000 on classification, labeling, and encasement of chemical hazardous substances and compounds as well as the norms of application of this ordinance that has been approved by means of Government Decision no. 490/2002, Government Decision no. 856/2002 on the evidence of management of wastes and for the approval of the list containing wastes, including hazardous wastes.

Consequently, one may not consider that there is any legislative insufficiency regarding the regulation of the use of the hazardous substances (including cyanide).

Furthermore, as per Law no. 24/2000 regarding the norms of legislative techniques for the drafting of normative acts, the solutions contained by a piece of legislation must be very funded, and must consider social interest, the Romanian legislative politics and the requirements to correlate with internal regulations ensemble, must consider the harmonization of national legislation with the European legislation as well as with the international treaties that Romania has taken part in. Thus, the reference made in the question regarding the prohibition of cyanides, related to the necessity to harmonize legislation is redundant, due to the fact that, at least as far as environmental protection, wastes and hazardous substances are concerned; the European legislation is substantially transposed into the internal legislation.

We strongly disagree with the view that the Project will lead to an “ecological crime”. The environmental protection laws that are in effect all over the world, including in Romania, do not allow the destruction of the environment under any circumstances.

The Roşia Montană Project will be conducted in compliance with all relevant Romanian and European environmental and other laws and in accordance with international best practices. The Project will bring best available techniques (BAT) to Romania, many of which are designed to minimize the impact of mining operations on the environment. Subsequent to submission of the EIA, it has been reviewed by two different sets of experts. Technical experts, representing several international private sector banks and export credit agencies have concluded that it complies with the Equator Principles designed to promote responsible lending by financial institutions to projects which raise environmental and social concerns, and an ad hoc committee of European experts (International Group of Independent Experts - IGIE) has publicly stated that the EIA was well-developed, taking into consideration their recommendations and suggestions. A copy of the IGIE report and RMGC’s response is included as a reference document to the present annex of the EIA.

As detailed in the EIA study, RMGC will also undertake a significant plan of environmental rehabilitation at the site not only to mitigate the environmental effects of the current Project but to clean up the effects of past poor mining practices as well, leaving the area cleaner than we found it.

The Roşia Montană project will not impact the vast majority of the region (it affects only 4 of Roşia Montană’s 16 sub-comuna) and environmental rehabilitation operations will be conducted both during the mine’s operation and after its closure.

After completion of closure and rehabilitation, the 584 hectares (of the total 1646 hectares included in the PUZ) that compose the areas between the mine pits and processing facilities as well as the buffer zone will show no visual signs of the mining project. The infrastructure projects (i.e. roads, sewage treatment facilities, etc.) will be left for community use. In the case of the remaining 1062 hectares (see Chapter (4), Section (4.7) Landscape, table (3.1), from the EIA report), though they will be altered, they will also be remediate (reshaped, treated with an engineered soil-covering system, and revegetated) to blend with the surrounding landscape to the greatest extent possible.

RMGC’s Mine Closure and Rehabilitation Management Plan (Plan J) sets out a series of measures to ensure that the mine leaves as small an imprint as possible on Roşia Montana’s landscape. These measures are as follows:

- Covering and vegetating the waste dumps as far as they are not backfilled into the open pits;
- Backfilling the open pits, except Cetate pit, which will be flooded to form a lake;
- Covering and vegetating the tailings pond and its dam areas;
- Dismantling of disused production facilities and revegetation of the cleaned-up areas;
- Water treatment by semi-passive systems (with conventional treatment systems as backup) until all effluents have reached the discharge standards and need no further treatment;
- Maintenance of the vegetation, erosion control, and monitoring of the entire site until it has been demonstrated by RMGC that all remediation targets have been sustainably reached.

The mine's rehabilitation will meet or exceed the standards set by the EU Mine Waste Directive, which dictates that RMGC must "restore the land to a satisfactory state, with particular regard to soil quality, wild life, natural habitats, freshwater systems, landscape, and appropriate beneficial uses."

MINISTERUL MEDIULUI ȘI
GOSPODĂRIII APELOR
Registratură
Nr. 1129/2006 Data 25 08 2006

2038
Direcția Generală Evaluare
Căminul Poluarilor
TRIMITE NR. 16565/06
ZIUA 12 LUNA 09 ANUL 2006

MINISTERUL MEDIULUI ȘI GOSPOD. APELOR

Doamnelor Ministre,

Subsemnatul STANCIU IORDAN, pensionar, prin prezenta solicit Ministerului Mediului și Gospodării Apelor să NU-ȘI DEA ACORDUL pentru propunerea pentru exploatarea minieră de ALUMINIU și ARGINT din ROȘIA MONTANĂ.

Problema ROȘIA MONTANĂ este o problemă nu numai de mediu dar și de apărare și siguranță națională și în caz că se va da totuși acordul ea va constitui un dezastru național pe termen scurt, mediu și lung.

Orice justifiacare tehnică, economică, financiară, diplomatică, etc pe baza unor concepte GLOBALISTE fără a ține seama de interesul național, de spiritul (sufletul) națiunii Române reprezintă un act criminal asupra românilor și de ce nu o sinucidere națională.

Cunoscând că pentru un gram de aur rezultă o mare cantitate de steril, zgură, prafuri, cenuri (de ordinul tonelor / gram Au, Ag) pentru noi este rentabil și ecologic să le lucrăm canadienilor toate zăcămintele de zgură din țară în contrapartidă cu aportul canadienilor la construcția instalațiilor CANDUR de la Cernavodă.

Rezervele de Au, Ag, Cu de la Roșia Montană, de la Roșia Poieni, din munții Apuseni, rezervele noastre de uraniu

- 2 -
de alte metale (Cu, Hg, etc), reprezintă
un fel pentru țara noastră, garanția siguranței
vieții spirituale, biologice și materiale
a națiunii române ale constituind adevărate
"piramide egiptene" ale României și
nu trebuie să se înstrăineze niciodată
fidel și PATRIMONIUL NAȚIONAL.

Cine detine petrolul, petrolul și Aurul
stăpânește lumea și poate deveni națiune
independentă și sărăcărească ca națiunea și statele

În încheiere, sper ca Dumneavoastră
ca veți analiza cu atenție cererea
mea și veți lua decizia cele
mai corecte.

Constantina

stanca / Londra

Str. Buciului Nr 17

Scd 2 - C.P. 020565

019 - BUCUREȘTI

Telef. 2123628.

Anexez.

Apelul pentru salvarea
Râului Montane

Centrul de Resuscitare Legitim
Aug. 2006

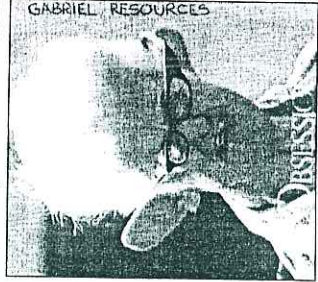
Red. Str. Murganțarilor
Nr 6 - Scd 2 București

APEL PENTRU SALVAREA ROȘIEI MONTANE!

Suntem foarte aproape de a asista lauciderea și îngroparea unei părți unice din istoria noastră națională. Indivizi fără scrupule, solavi înveterați ai banului, ce și-au umplut deja buzunarele cu euro-comisioane care-i pun la adăpost de greutățile materiale pentru tot restul vieții, doresc semnarea decesului Roșiei Montane în schimbul îmbuibării lor materiale. Acești vânători de ciubucuri murdare, ce și-ar vinde și mama pentru o pungă plină de galbeni, vor să tranzacționeze istoria și geneza românilor, fără de care ei și burțile lor umflate n-ar fi existat astăzi, vărându-ne pe gât un proiect toxic și nociv din toate punctele de vedere.

Cacealmaua alogenilor de la "Gabriel Resources", ce-și au sediul firmei într-o căsuță poștală din Insulele Barbados, îi poate costa pe bietul român plătitor de taxe, minimum 2,6 miliarde de dolari - pe care va trebui să-i scoată din buzunar pentru reconstrucția mediului distrus pentru care această firmă-stafie nu a depus garanții materiale reale. Societatea falimentară "Gabriel", ce vrea să-și plătească datoriile cu aurul românilor, nu este preocupată decât de profiturile mari și imediate cu orice risc, inclusiv cu riscul accidentelor fără garanții financiare. Păi de unde atâtea garanții, dacă este în faliment?!

Afacerea extrem de profitabilă pentru canadieni și pentru comisionarii din guvernul României, se dovedește a fi însă dezastruoasă pentru națiunea română ce urmează să piardă, pe lângă frumusețea extraordinară a locului, păduri, resurse de apă, resurse turistice și vestigii arheologice unice în Europa, temple, situri romane, structuri de locuințe sau necropole, sanctuare, morminte, altare, galerii antice absolut singulare în lume, în care în sec. XVIII-XIX au fost găsite celebrele tăblițe cerate ce reprezintă unul dintre cele mai importante izvoare ale Dreptului roman. Nu există nici o universitate în lume unde să se țină cursuri de Drept roman fără să se pomenească de Alburnus Maior ce a fost atestată documentar acum 2000 de ani.

Spre deosebire de noi, minți luminate din Anglia și-au declarat gateriile miinere romane din Cornwall, monumente ale patrimoniului universal.

Funcționari corupți din cadrul Ministerului Culturii, mârjiți, imbiiați de mirosul dolarului canadian, au dat descărcări de sarcină arheologică pentru acest loc binecuvântat de Dumnezeu, ceea ce înseamnă că nu mai reprezintă nici un interes pentru știntă, canadienii urmând să decidă ce monumente păstrează și ce pot distruge, care parte a istoriei noastre o arunca la gunoi și care o mai țin pe perfuzii.

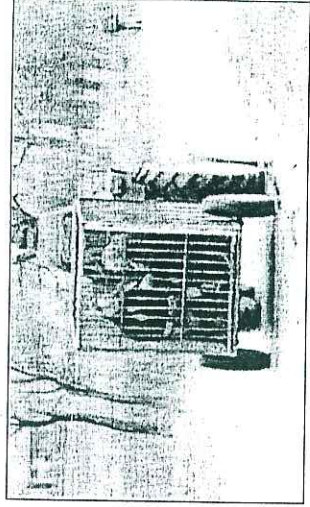
Acești infractori din cadrul Ministerului Culturii, puși ca lupul paznic la oi, încalcă grav Legea 5 / 2000, mutilându-ne patrimoniul nostru național și devenind astfel pasibili de pușcărie. **Opriți dezastrul acum, până nu stămiți mânia Românilor!** Nici o guvernare, până azi, nici chiar cea comunistă, nu a avut curajul de a da frâu liber unui asemenea dezastru național. Vechii corifei ai comunistului, transformați peste noapte de zeul banului și al oportunistului în obsedați ai integrării europene cu orice preț, sunt gata să producă o mare catastrofă la Roșia Montană, distrugând aceasta perlă a străvechilui minerit și dându-ne pe mâna străinilor ca simple slugi, pe mâna canadienilor care ne consideră o problemă economică oriunde în lume!

Dintr-o atfecere trebuie să câștigi ceva, căci altfel se numește atfecere falimentară.

România nu numai că nu va câștiga nimic, dar va trebui să se sacrifice pentru ca alții să-și umple buzunarele, pierzând totul: peisajul monumental, izvoarele limpezi și rezezi, fântânile ce stau pe pantele aproape verticale ale munților galbeni din pricina oxizilor, casele multiseculare vechi de 500 de ani, vechea școală din sat, monument istoric și de arhitectură din sec. XIX, clădirile de epocă ale vechii maternități și vechii primării, așezările romane unicate de care tocmai am vorbit.

În timp ce alte țări din jurul nostru au interzis categoric proiecte asemănătoare, Partidul Democrat, implicat adânc în acest labirint de inegalități și complicități, ajutat de consilierii din Roșia Montana ce figurează în bloc pe statele de plată ale companiei "Gabriel Resources" și de campaniile publicitare mincinoase, dă frâu liber dezmațului canadian din munții Apuseni.

Ne batem singuri joc de istoria națională, îi sfidăm pe vecini cu "inteligenta" noastră, otrăvim lacuri și

livezi cu cianuri, ciopărțim munți și păduri, devastați și omorâm singuri România.

Vrei să fie parte pasiv la toate acestea, sau vrei să te opui, pentru ca mai târziu să-ți poți spune împăcat că ți-ai făcut datoria?

Din păcate suntem într-o cursă contra cronometru, iar ceasul se va opri la sfârșitul lunii august 2006.

Trimite ACUM Guvernului României pârerea ta despre acest dezastru ecologic și național pe care vrei să-1 oprești, printr-o contestație adresată Ministerului Mediului și Gospodării Apelor, B-dul Libertății nr. 12, sector 5, București, adăugând numele, numărul de telefon, adresa exactă și semnătura: "Subsemnatul ... cer Ministerului Mediului și Gospodării Apelor să nu-și dea acordul pentru propunerea de exploatare minieră de aur și argint din Roșia Montana" (explicând eventual pe scurt și motivele pentru care ceri aceasta). (O contestație în detaliu o poți descărca de pe internet, de pe site-ul: www.rosiamontana.ro/doc/contestatie_EIM.doc.)

Scadența se apropie! Fă-ți datoria față de țara în care ai crescut și față de propria ta conștiință.

Cu Dumnezeu înaintea!

Redacția

Translated by: Andreea Kolarik

To: Ministry of Environment and Water Management

The undersigned Stanciu Iordan, pensioner, I hereby request to Ministry of Environment and Water Management not to grant the permit for the proposed GOLD and SILVER mining operation from Rosia Montana.

The ROSIA MONTANA issue is not only an environmental concern but it also involves national security provided that the permit is granted, it will be a national disaster both on short and long term.

Any technical, economic, financial, diplomatic, etc reasons based on GLOBAL principles without taking into account national interest, Romanian national spirit (soul) represent a criminal act against Romanian people and why not a national suicide.

It is common knowledge that for a gram of gold a huge quantity of tailings, scum, dust, and ashes (tons/gram of Au, Ag) are being released and this is why for us it is more economic and ecologic to leave our country's scum heritage to these Canadians in order to balance the Canadian contribution to the construction of CANDU installations from Cernavoda.

The Au, Ag, and Cu reserves from Rosia Montana, Rosia Poieni, and Apuseni Mountains, our reserves of uranium and other metals (Cu, Hg, etc) represent the future warrantee for the spiritual, biologic and material survival of the Romanian nation; they are true "Egyptian pyramids" of Romania and should never be alienated as they are National Patrimony.

Who owns the land, oil and gold rules the world and may become impartial, independent and sovereign both as nation and state.

In conclusion I hope that You will carefully assess my request and that you will make the most appropriate decisions.

Respectfully yours,

Stanciu Iordan,
17, Bratului Street
2nd District

I hereby attach "A Call to Save Rosia Montana"

A call to save Rosia Montana

We are very close to witness the murder and burial of a unique part of our national history. Unscrupulous individuals, money driven slaves, people who want to sign for the extinction of Rosia Montana in exchange for their prosperity already having the pockets filled with Euros in order to protect their selves against financial worries for the rest of their lives. These small fortune hunters, who would sell their mothers in exchange of a bagful of ducats, want to sell the genesis and the history of Romanians, without which they and their bellies wouldn't have ever existed, chocking us with this noxious and toxic project.

This bluff of the Gabriel Resources' allogens headquartered in a postal box in Barbados Islands, may charge the poor taxpayer with a bare minimum of \$US2.6 billion – an amount that he would have to pull out from his own pocket for the environmental rehabilitation of the destroyed environment because this ghost-company hasn't provided any real guarantees. "Gabriel" the bankrupted company, wants to pay its debts with Romanian gold, and it is only interested in large and immediate profits no matter the risks, without any financial guarantees. From where all these guarantees, because the company is bankrupted?

This extremely profitable business for the Canadians and for the governmental commissioners from Romania proves out to be catastrophic for the Romanian nation that is about to lose, besides the extreme beauty of the places, its forests, water, and tourist resources and archaeological vestiges unique in Europe, temples, Roman sites, housing structures or necropolis, sanctuaries, tombs, altars, ancient galleries unique in the entire world, where, in XVIIIth century, have been found the well known wax coated tablets which represent one of the most important sources of the Roman Law.

Every university all around the world where Law courses are being held, speak about Alburnus Mayor, documentary attested 2000 years ago.

In contrast with our nation, England's enlightened minds have declared the Roman mining galleries from Cronwall as monuments belonging to the universal heritage.

Corrupted officials from the Ministry of Culture, stained and imbibed with the smell of the Canadian dollar, have granted archaeological discharges for this God-blessed place; meaning that they are of no interest for science; so, Canadians may choose what monuments they can keep and what monuments they can destroy; which part of our history they are going to throw away and which will be kept by using IV-perfusion.

These law-breakers from the Ministry of Culture, who have been set as the fox to keep one's gees, severely breach Law 5/2000, mutilating our national patrimony and therefore becoming liable to be imprisoned. Stop the disaster now, before the Romanians let their anger loose! Not even one of the governments, not even the communist one, had the courage to let such a national disaster happen. Old communist coryphaei obsessed overnight by the God of money and of opportunism with the European Union adherence, regardless of the costs, are ready to cause a major catastrophe at Rosia Montana,

destroying the pearl of the ancient mining and giving us away as slaves to foreigners, who consider us an economic issue anywhere in the world!

You must secure profit from a business; otherwise it represents an economic failure!

Romania won't gain anything, but it will also have to sacrifice so that others may fill their pockets, losing everything: the monumental landscape, fast and clear springs, its meadows that lie almost on vertical slopes of the yellowish mountains due to the oxides, 500 years old houses, the ancient school from the village, a historical monument of architecture from the XIXth century, old times building of the ancient maternity home and ancient town halls, unique Roman settings we have already spoken about.

While other neighbouring countries have categorically forbidden such projects, the Democratic Party, deeply involved in this labyrinth of imbalances and difficulties, backed by the Rosia Montana's councillors who are all listed on the "Gabriel Resources" payroll and by the lying advertising campaigns, sets free the Canadian wildness within the Apuseni Mountains.

We are mocking our own national history, we are defying the neighbours with our "cleverness", we are poisoning the lakes and orchards by using cyanides, we are chopping mountains and forests, devastating and killing Romania by ourselves.

Do you want to take part passively to all these or you just want to oppose this, so that you can say later that you have completed your duty?

Unfortunately we are against the clock, and the stopwatch will stop at the end of August 2006.

Send NOW, to the Romanian Government, your opinion on this ecologic and national disaster that you want to stop, writing down a signed contestation to the Ministry of Environment and Water Management, no. 12 Libertatii Boulevard, filling in your name, telephone number, the exact home address, and your signature: "the undersigned.....I hereby request to Ministry of Environment and Water Management not to grant the permit for the proposed gold and silver mining operation from Rosia Montana" (briefly explain why did you request it). (A detailed contestation can be downloaded from the website at: www.rosiamontana.ro/doc/contestatie_EIM.doc).

Due time is reaching its end! Do your duty for the country you have grown up in and for your own sense of right and wrong.

Please the fates!

Editorial Office

Răspuns la contestația depusă de Stanciu Iordan la data 25 august 2006 și înregistrată cu numărul 3038

SC Roșia Montană Gold Corporation SA (RMGC) și-a luat angajamentul de a răspunde tuturor întrebărilor în spiritul unei dezbateri oneste și corecte. Acest lucru devine însă foarte dificil atunci când se aduc acuzații, așa cum ați făcut și dumneavoastră, cum că Proiectul Roșia Montană (RMP) este „o sinucidere națională” și „acte criminale”.

Contrar afirmației dvs., RMP servește interesului național român. În ceea ce privește impactul economic al proiectului, beneficiile directe totale ale statului român – inclusiv plata impozitului pe profit, a redevențelor, a impozitului pe salarii și a altor asemenea taxe – se vor ridica la 1 miliard USD. În plus față de acestea, există beneficii indirecte provenite din celelalte activități economice generate. În total, este vorba de o infuzie de 2,5 miliarde USD în economia românească pe durata de viață a proiectului.

RMP are, de asemenea, un impact pozitiv și asupra mediului. Contestația dvs. face referire la “extraordinara frumusețe” a zonei Roșia Montană. Lăsând la o parte frumusețea de necontestat a întregii României – și a zonei Munților Apuseni în special, Roșia Montană este, totuși, o zonă poluată, din cauza celor aproape 2000 de ani de practici miniere necorespunzătoare care și-au lăsat amprenta asupra râurilor și solurilor din zonă. Așa cum este propus în raportul studiului de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM) poluarea din zona Roșia Montană se va diminua semnificativ datorită utilizării celor mai bune tehnici disponibile (Best Available Techniques – BAT). RMP respectă în totalitate legislația românească și europeană, precum și cele mai bune practici internaționale în domeniu. EIM prezintă în detaliu și procedurile pentru închiderea minei, proceduri care includ și lucrările de reabilitare a mediului. Așa cum se detaliază în SIM, RMGC va întreprinde și un plan semnificativ de reabilitare a mediului în amplasamentul proiectului, nu numai pentru diminuarea impactului asupra mediului generat de RMP, ci și pentru a înlătura efectele negative produse de practicile miniere necorespunzătoare din trecut, lăsând în urma sa o zonă mai curată decât cea găsită inițial.

EIM al RMGC este primul de acest fel din România care se conformează cerințelor UE și este astfel conceput încât să nu facă nicio excepție de la legislația existentă sau preconizată. Pentru a ilustra angajamentul Companiei de a respecta cele mai înalte standarde, atunci când există diferențe între cerințele legislației române și ale celei europene, RMGC a optat să se conformeze celei mai stricte dintre acestea. În plus, dacă exploatarea minieră existentă are la dispoziție un termen limită de 10 ani pentru a se conforma noilor standarde mult mai stricte, RMP se va conforma acestora chiar din prima zi de funcționare.

Sperăm că cele de mai sus vă vor determina să vă schimbați opinia privind Proiectul Roșia Montană.

**Answer to the contestation submitted by Stanciu Iordan
on the 25th August 2006 under registration no. 3038**

Rosia Montana Gold Corporation (RMGC) has made a pledge to answer all questions in the spirit of honest debate. This is made more difficult when questioners make allegations, as you do, about the Rosia Montana Project (RMP) constituting “national suicide” and “criminal acts”.

Contrary to your assertion, the RMP does in serve Romania’s national interest. In terms of economic impact over the life of the project, total direct cash benefits to the Romanian state, including the payment of profit taxes, royalties, and other taxes such as payroll taxes, are more than USD \$1 billion. In addition to the direct financial benefits, there are the indirect benefits related to the economic activity generated. In all, USD \$2.5 billion will be infused into the Romanian economy during the life of the project.

RMP has a positive environmental impact as well. Your contestation refers to the “extreme beauty” of the Rosia Montana area. Notwithstanding the whole Romania’s considerable beauty – and especially the Apuseni Mountains area, Rosia Montana itself is polluted by 2000 years of poor mining practices, which have taken their toll on the area’s streams and soil. As proposed in the Environmental Impact Assessment study report (EIA), RMP will lead to the mitigation of pollution from the area of Rosia Montana, because of the use of best available techniques (BAT). The RMP fully complies with all Romanian and European legislation and with international best practices. The EIA also details the procedures for closing the mine, which include significant environmental rehabilitation. As detailed in the EIA, RMGC will also undertake a significant plan of environmental rehabilitation at the site not only to mitigate the environmental effects of the RMP but to clean up the effects of past poor mining practices as well, leaving the area cleaner than we found it.

The RMGC’s EIA is the first in Romania to be EU compliant and is designed so that not a single exemption from existing or planned laws is necessary. To illustrate the Company’s commitment to high standards, wherever Romanian and EU requirements differ, RMGC has chosen to abide by the stricter of the two. In addition, while existing gold mines will have as long as 10 years to come into compliance with stricter regulatory standards, the Rosia Montana Project will meet these standards from the first day of operation.

We trust these facts will change your opinion of the project planned for Rosia Montana.

IAN CROOK

AGENCIILE DE EVALUARE A IMPACTULUI MEDIULUI
INSTRUMENTAR
INSTRUMENTAR
ZILIA 12 LUNA 09 ANUL 06

Str Zece Mese Nr 2, Bl 14, Ap 8, Sector 2, Bucharest, Romania
e-mail: crook@itcnet.ro Tel/fax: 00 40 21 210 8981

Minister Sulfina Barbu
Ministry for the Environment and Water Management
Blvd. Libertatii Nr.12
Sector 5
Bucharest

MINISTERUL MEDIULUI ŞI
GOSPODĂRIII APELOR
Registratură
Nr. 112942 Data 25.08.2006

3065
110
70

24 August 2006

Dear Madam Minister,

I respectfully submit my personal observations for inclusion in the evaluation of the Public Consultation based on the Rosia Montana Environmental Impact Assessment

Overall philosophy

The Rosia Montana project, and consequently the EIA, has its foundations in the outdated assumption that everything is reducible to material, monetary value.

A timely example of this thinking was provided only recently by the Minister of Economy and Commerce himself when he described Rosia Montana in a radio interview as, "o zonă unde, în afară de păduri, dealuri, păşuni nu prea avem altceva". That comment could apply equally to any part of Romania that is not urban. In fact, the woods, hills and pastures of Apuseni are particularly beautiful and much appreciated by Romanians and foreigners alike. The area is rich in flora that further enhance the beauty of those woods, hills and pastures, and fauna for those inclined to seek it. On top of all that, Rosia Montana is *additionally* endowed with outstanding archaeological remains reflecting part of the area's rich history.

Blessed with such natural capital, do the people of Rosia Montana need an open-cast mine to have any chance of survival?

The unsophisticated assumption that the exploitation of raw materials is an economic obligation is characteristic of under-developed countries, a category in which Romania does not belong. Natural Advantage is a much more sophisticated concept that can (and does) comprise assets such as scenery and sunshine as well as a country's people, their talents and their way of life, its history and culture – which include, of course, its archaeology.

Archaeology & Mentality

What kind of mentality proposes the destruction of extraordinary (and still largely unexplored) heritage 'in the national interest' and to provide very few jobs? Surely it is evident how inappropriate such destruction would be? The suggestion that this could happen scandalised the academic community worldwide. How can this possibly enhance perceptions of Romania? Reputation is precious, can we afford to damage it? When

members of Romania's ruling elite (as the Minister quoted earlier) propose sanctioning this proposal, what are they expressing? Is it ignorance? Or fear? "nu trebuie să cădem în derizoriu și să renunțăm la proiecte". Rejection of the project would certainly expose politicians to a level of criticism that would be most unwelcome, but holding power can be tough. It can get hot in the kitchen.

Others are undoubtedly capable of rethinking and revising their positions but the proposing company does seem to be driven by a sort of fundamentalism, a conviction that it is right. We must bear in mind that Gabriel Resources has no other projects, and never will have, so it *has* to be right or die. It is playing a form of Russian Roulette. This results in a degree of fanaticism that has revealed itself from time to time.

One of its proposals is to reconstitute archaeological sites from the dynamited rubble of the existing ones. That really does seem to be a Disneyland-type fantasy. Ominously perhaps, the RMGC presentation of the EIA in Bucharest included a computer generated image of an archaeological site that exists and of which there are excellent photographs. The hidden, technophile, sub-text may be, 'See how clever we are? We can recreate anything, we no longer need the original.' The following quotation may, possibly, reflect those thought processes – or at least be entertaining.

"I didn't like Europe as much as I like Disney World. At Disney World all the countries are much closer together, and they show you just the best of each country. Europe is more boring. People talk strange languages and things are dirty. Sometimes you don't see anything interesting in Europe for days, but at Disney World, something different happens all the time, and people are happy. It's much more fun. It's well designed.

A [US] college graduate just back from her first trip to Europe"
(Quoted in "The Green Imperative", Victor Papanek 1995)

It is a psychological truism that attachment to reality is an indicator of mental health, and we know that there are people who aspire to a Romanian Disneyland.

"What do you do when the real place looks like a copy of the place where it's fake?"
Another student, returning from Europe

Virtual reality can be confusing and disturbing. Is that the future we want? How does it compare with what our forefathers left us?

The Resource Curse and . . .

Romania is extremely vulnerable at this point in its history. At the risk of offending Romanians which is not my intention, in some senses Romania is in an adolescent stage of development. It is emerging - (from 'childhood', a period dominated by authority – the centuries-long occupier-boieri-church-communism continuum), through a very short period of experimentation, towards acceptance of and within an adult community of independence and responsibility – emerging towards freedom. Adolescence is a vulnerable, impressionable and often indiscriminating period when we may copy others through insecurity, make and learn from mistakes that can, sometimes, have lasting consequences. The phrase 'emerging economy' is not accidental.

The following quotations may be illuminating. They are taken from 'The Natural Advantage of Nations' ed. Hargroves and Smith 2005

"... emerging economies can find additional opportunities to add value and help break the poverty cycle ... depleting natural resources... will not lead to sustainable, long-term wealth creation. It is critical for leaders to develop the capacity to think

about the future and to move out of such unattractive 'factor based' industries. (Fairbanks and Lindsay 1997)

Ironically, overwhelming evidence indicates that countries seemingly blessed with massive reserves of oil and other minerals and other natural resources are, on average, not outperforming less resource rich nations. Previously, having such natural resources was believed to contribute to a nation's 'natural advantage' over others. However, this is no longer the case. This reality has led to these same resource rich countries attempting to remedy their overall poor economic progress by liquidating their natural assets (forests, mineral wealth or oil) even faster. ... This paradox is commonly known as the 'Resource Curse' ... Other factors that contribute to poor economic performance from the 'resource curse' may include:

- * Pressure on government by interests associated with large scale resource companies; [more] (Sheehy and Dickie 2002)"

Does "attempting to remedy their overall poor economic progress by liquidating their natural assets" sound like Rosia Montana in the Romanian context?

... and Alternatives

It seems to this observer that Rosia Montana has been paralysed since the RMGC project came on the scene. It has anaesthetised any other form of development.

At the EIA public consultation in Bucharest one speaker, DI Tamas, I believe, complained that he wished to start a business based on tourism but had received no encouragement from officials who seem to have abandoned other possibilities. Interestingly, in the light of the quotation above, he described mining as a 'curse on the area'.

Returning to 'The Natural Advantage of Nations';

"Fairbanks and Lindsay argue that emerging economies that simply rely on their input conditions (raw or natural resources) not only increase the risk of reinforcing existing poverty traps, but they can simultaneously miss opportunities to improve the competitive advantage of and opportunities for their firms."

This perfectly describes what is happening at Rosia Montana where development appears to have been deliberately, officially but surely not legally, obstructed in order to benefit a single, resource-based company. Opportunities are not missed, they are avoided and 'their firms' are aborted or subject to other forms of birth-control! Consequently, another form of economy, non-resource based, cannot possibly emerge. A self-justifying situation has been created in the most Kafka-esque manner.

The significance of the above quotation is not so much its relevance to Romania but to the economic micro-region that includes Rosia Montana. This is a valid distinction since it is the region around Rosia Montana that the company claims will be radically enhanced by this project, and is it not claimed that 'poverty traps' beyond the immediate area will be alleviated. It is hoped that Romania will benefit largely because Rosia Montana is part of the national economy and there will be 'trickle out' of taxes and so on.

Public consultation

Overall, the public consultation in Bucharest generated more heat than light, partly owing to the activities of tribal supporters – the opposition being particularly tiresome - and partly because the moderator apparently had no other powers than to keep time and attempt to maintain order. He might have reiterated a question that was being avoided

posed another that automatically arose from a response without distorting the process. His colleague, other than his opening remarks, seemed to have no function for the rest of the proceedings. Even when directly challenged regarding the format of the consultation he remained steadfastly silent, although apparently still breathing. A favourable impression of the moderators' roles was not possible.

Another brake on proceedings was RMGC's use of an interpreter to translate their spokesman's English even though he clearly understood the questions and permitted himself, when it suited, to use perfectly good Romanian – until remembering to lapse into a broken version. Thus, the time available for RMGC replies was cut by more than half (often more than enough 'Irish blarney' for many people). To his credit, the moderator did on occasion allow extra time, to ensure that the actual question was addressed, when Mr Aston engaged in an inordinate amount of waffle and personal vilification but was he ever called to order? Speakers from the public most certainly were.

The question and answer format without further discussion can be understood on the basis of time constraints, but it undoubtedly biased the event in favour of RMGC. It always had the last word, could say what it liked and not be challenged. A judge or professional advocate as moderator would have enhanced the proceedings considerably and kept RMGC in check. However, the public consultation was very evidently RMGC's event and they doubtless chose the format as well as approving the docile moderators. The hall was RMGC territory, its embassy in Bucharest. This was reinforced by the presence of very many RMGC security personnel who rendered the Romexpo people superfluous. The transparent bias of the proceedings presumably infuriated the more volatile elements in the opposition and, at a particularly heated point, a large group of plain-clothes 'heavies' trundled into the hall and positioned themselves massively just behind the rowdy opposition. It was as if a rugby team on a day-trip to Bucharest had moved in, and perhaps it had - bringing with it the unmistakable aroma of tuica.

Both sides accused the other of creating a circus – and both were right. Repeatedly, the RMGC spokesman, goaded the opposition (who had no right of reply) with taunts to the effect that no one has initiated any alternative enterprises (and 'questioners' also made this claim – perhaps indicating lack of awareness of the reality even amongst apparent locals) when, as already described, Rosia Montana has long since been an area in which only RMGC can operate and where its rule holds sway. The intemperance of the company spokesman was surprising, even fanatical, on occasions he made wild allegations about individuals that could not be refuted nor challenged and the moderators allowed to him to say whatever he chose. He could not have done this in his own EU country nor in mine. It should not have happened at an MMGA accredited public event in Romania.

Accreditation

There is a letter from the consultancy OPUS to MMGA that is in the public domain and in which OPUS states that its commissioned report and the conclusions contained in it have been radically edited in the EIA. The editing alters those conclusions to the extent that OPUS dissociates itself from them. At the public consultation, RMGC dismissed this letter on the basis that OPUS was commissioned by the National Museum of History not by RMGC. The company claimed that OPUS was not an accredited part of the EIA team and yet, it seems, its work was included – if only selectively.

This issue should trigger warning signals.

If the OPUS contribution was 'doctored', who did it? Presumably, another consultancy working on the EIA. If so, what was their interest?

Has anything similar occurred elsewhere in the EIA? Are the relationships between consultants and client transparent?

MMGA is obliged to investigate the OPUS claim. The issue of accreditation should be clarified and made public. There is concern that abuse is possible, and the public needs to be reassured.

Experience of the Public Consultation procedure indicates that MMGA is not taking a neutral stance with regard to the Rosia Montana project. No one could have gained a different perception although, of course, many will not object. Sadly, credibility has evaporated and - as so often - those in positions of responsibility and trust have done the nation a disservice. Do they not know that the eyes of the world are on Rosia Montana and on Romania?

In the interests of transparency, the best course would be to enlist an obviously neutral party to investigate firstly the OPUS claim and, secondly, to establish for the public record whether there are any undisclosed links between consultants and RMGC. There are many foreign law-firms in Bucharest as well as the major international consultants, all of whom could easily carry out this task.

Risk

The market for precious metals cannot be guaranteed. Were the market to collapse or merely decline significantly, who would pay the bills? Salaries, the much vaunted tax-contributions, suppliers, maintenance of vital systems, environmental remediation etc etc. Contingency funds might soon be exhausted and it is surely not unimaginable that suppliers - especially small ones - might be bankrupt and the government required to avert major problems at the mine site. If this situation became permanent, ie RMGC collapses, environmental remediation of the quarries and other facilities would never be undertaken. There would not be sufficient funds. The ecological disaster predicted by so many people would have come to pass - along with the archaeological disaster which is inevitable, automatic, if the project merely starts. It could happen. The market is not guaranteed.

Because it does not oxidise, all the gold that has ever been mined and refined still exists and is theoretically available - with the exception of a very small amount that is in satellites orbiting a changing world. As much as a quarter of historical production is held in bank reserves. It is well known that there now exist in Europe laws that require the return of electrical and electronic appliances to their manufacturers. Other countries will follow. Many such products contain gold and silver, and all contain copper. Are manufacturers going to buy precious metals in future when the material they have already paid for keeps coming back? In effect, they will *loan* those materials for the life of the product. Already in North America, one computer is discarded for each new one purchased and Europe is not too far behind. It is unjustifiable that the same metal is 'precious' and worth extracting, unprocessed from remote countryside, but considered virtually worthless when it is already in refined form and in a piece of obsolete electronic equipment in a city. Very soon, obsolete will no longer mean rubbish. The concentrations of gold and other metals in discarded electronic equipment can fall within the range considered profitable in open-cast mines. The mountain *will* go to Mohammed and manufacturers will have their own, inexhaustible mine. Will this not affect the price of gold over the next few years? New generations of products tend to use less material

which also reduces demand. Some gold-miners will realise that reprocessing is a lot easier than mining and avoids controversy. They might be viewed as socially responsible!

Admittedly, the principal market for gold is jewellery but will an increasingly knowledgeable and concerned public continue to accept the environmental and social consequences associated with its creation? We should remember what happened to the animal-fur trade a few decades ago. There already exists a 'No Dirty Gold' campaign that has had some success. The mining industry has become anxious to present itself as 'sustainable' and that reflects its awareness that public opinion is mounting against the environmental destruction and social abuses for which the industry is notorious.

Conclusion

The only sure prediction about the future is that it will be different. Apart from Romania's particular position in the doorway of the EU, we are living in an era of great uncertainty when projections are risky: climate is certainly changing but what will be the effects? Business-thinking, business-practices, business-models are being reinvented, what will be the result? Unquestionably, many companies and sectors are realising – extraordinarily late – that reputation is their most precious asset; lose it and it may be gone forever. The mining industry never had a good reputation and has a Herculean task to create one. Why bother? Public opinion really matters now.

The public is becoming better informed – largely through the Internet – and more sceptical. Trust, particularly in those who claim to lead, has diminished drastically on a global scale. Honesty and transparency is the only option, but can politicians 'do honesty'? Who do we now trust? Some businesses are making great efforts to appear trustworthy but would it be wise to believe that they are yet on 'the side of the angels'? Vested interests are rife, they are increasingly exposed, the public senses that there is much more that is still hidden (the iceberg syndrome), and credibility has evaporated.

RMGC/Gabriel asks us to trust them. Would that be wise or responsible?

Mining is NOT the only possibility for Rosia Montana. Those who claim that it is are unimaginative defeatists, deluded, or self-serving manipulators.

I respectfully suggest that this is a good point to introduce the Precautionary Principle.

Very many thanks for taking the time to read my opinions related to the EIA.

Ian Crook
Ordinul National 'Steaua Romaniei'

IAN CROOK
STR. ZECE MESE nr. 2, bl. 14; ap.8, sector 2, Bucuresti, Romania
e-mail: crook@itcnet.ro; tel/fax: 0040212108981

Doamnei Ministru SULFINA BARBU
Ministerul Mediului si Gospodarii Apelor
Bulevardul Libertatii nr.12
Sector 5
Bucuresti

24 august 2006

Stimata Doamna Ministru,

Cu respect supun atentiei dumneavoastra observatiile mele pentru a fi incluse in evaluarea consultarilor publice referitoare la Evaluarea impactului asupra mediului pentru proiectul Rosia Montana

Consideratii generale:

Proiectul Rosia Montana si prin urmare si Studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) au la baza conceptia invecinata potrivit careia totul se reduce la aspectul material, la valoarea financiara.

Insusi Ministrul Economiei si Comertului ne-a furnizat recent un exemplu in acest sens intr-un interviu acordat unui post de radio in cadrul caruia a descris Rosia Montana ca fiind « o zona unde, in afara de paduri, dealuri, pasuni nu prea avem altceva ». Acel comentariu se poate aplica oricarei alte zone din Romania care nu este zona urbana. In realitate, padurile, dealurile si pasunile din Muntii Apuseni sunt de o frumusetate deosebita fiind apreciate de romani si straini deopotri. Zona dispune de o flora bogata care sporeste frumusetatea acestor paduri, si de o fauna bogata pentru amatori. Pe deasupra, Rosia Montana mai adaposteste si vestigii arheologice deosebite care reflecta o parte din bogata istorie a zonei.

Oare locuitorii din Rosia Montana, care au fost binecuvantati cu un asemenea capital natural, chiar au nevoie de o exploatare in cariera pentru a putea supravietui?

Conceptia simplista potrivit careia exploatarea materiilor prime este o obligatie economica este o caracteristica a tarilor subdezvoltate, iar Romania nu face parte din aceasta categorie. Avantajul Natural este un concept mult mai sofisticat care poate sa cuprinda (si chiar cuprinde) valori precum peisajul si stralucirea soarelui, dar si locuitorii unei tari cu talentele si modul lor de viata, istoria si cultura acelei tari- aici intra bineinteles si arheologia ei.

Arheologie si metalitate

Ce fel de mentalitate trebuie sa ai pentru a propune "in numele interesului national" distrugerea unui patrimoniu extraordinar (si inca in mare parte neexplorat) si de a oferi foarte putine locuri de munca? Este evident cat de neavenita ar fi aceasta distrugere? Simpla idee ca asa ceva s-ar putea intampla a scandalizat comunitatea academica din lumea intreaga. Cum ar putea o astfel de masura sa contribuie la imbunatatirea perceptiei asupra Romaniei? Reputatia este un bun de mare pret, ne putem oare permite sa o punem in pericol? Ce vor sa transmita membrii clasei politice din Romania (unul dintre acestia fiind ministrul mentionat anterior) cand propun sanctionarea acestei propuneri? Sa fie vorba de ignoranta? Sau e teama? "nu trebuie sa cadem in derizoriu si sa renuntam la proiecte". Respingerea proiectului ar antrena cu siguranta un val de critici foarte nepotrivite la adresa clasei politice, insa o data ajuns la putere e greu sa iti mentii pozitia. Situatiile ar putea incepe sa se tensioneze.

Altii au fara indoiala capacitatea de a regandi lucrurile, de a-si reanaliza pozitiile, in sa compania care propune acest proiect pare sa fie ghidata de un fel de fundamentalism, de convingerea ca are dreptate. Nu trebuie sa uitam ca Gabriel Resources nu mai are nici un alt proiect, si nici nu va avea vreodata, de aceea trebuie sa aiba dreptate sau sa piara. Joaca un fel de ruleta ruseasca. Aceasta se manifesta printr-un fel de fanaticism care si-a facut din cand in cand simtita prezenta.

Una dintre propunerile celor de la Gabriel se refera la reconstruirea siturilor arheologice din resturile dinamitate ale celor deja existente. Asta chiar pare un basm de tip Disneyland. Poate ca a fost un semn faptul ca la prezentarea EIM organizata de RMGC la Bucuresti a fost inclusa o imagine generata pe calculator a unui sit arheologic care deja exista si pentru care exista fotografii excelente. Sensul ascuns ar putea fi in acest caz: "vedeti cat de inteligenti suntem noi? Noi putem recrea orice, nu mai avem nevoie de original. » Poate ca citatul de mai jos reflecta tocmai aceste ganduri sau este cel putin amuzant.

« Nu mi-a placut atat Europa cat imi place Disney World-ul. Acolo toate tarile sunt mult mai aproape unele de altele, fiecare scotand la iveala ce are mai bun. Europa este mai plictisitoare. Oamenii vorbesc limbi ciudate, iar lucrurile sunt urate. Uneori nu vezi nimic in Europa cu zilele, in sa la Disney World se intampla mereu ceva diferit, iar oamenii sunt fericiti. Este mult mai amuzant. Este bine conceput.»

O absolventa de facultate din SUA la intoarcerea din primul ei voiaj in Europa (Citat din "The Green Imperative", Victor Papanek, 1995)

Faptul ca ancorarea in realitate este un semn de sanatate mentala este un truism psihologic, iar noi stim ca exista oameni care viseaza la un Disneyland romanesc.

"Ce ne facem atunci cand un loc real arata ca o copie a unui loc fals?"

Un alt student, la intoarcerea din Europa.

Realitatea virtuala poate crea confuzie si perturbare. Sa fie asta viitorul pe care ni-l dorim? Cum poate fi acesta comparat cu ceea ce ne-au lasat inaintasii nostri?

Blestemul resurselor si...

In acest moment al istoriei sale, Romania este foarte vulnerabila. Cu riscul de a-i jigni pe romani, desi nu aceasta este intentia mea, Romania este in unele aspecte inca in stadiul de adolescenta. Ea iese din copilarie (o perioada dominata de autoritate-prezenta in sir neintrerupt de-a lungul secolelor: ocupatii straine-boieri-biserica-comunism), trece printr-o scurta perioada de experimentare pentru a se indrepta catre acceptare si in cadrul unei comunitati adulte guvernata de independenta si responsabilitati- tasneste catre libertate. Adolescenta este o perioada de vulnerabilitate de impresionare si adesea de nediscriminare cand ii putem imita pe altii prin nesiguranta, putem invata din greseli care, uneori, pot avea consecinte pe termen lung. Sintagma de "economie emergenta" nu este intamplatoare.

Citatele de mai jos pot aduce un plus de lamuriri. Au fost preluate din lucrarea « The Natural Advantage of Nations » ed. Hargroves and Smith 2005.

"...economiiile emergente pot gasi oportunitatii suplimentare de a adauga valoare si de a contribui la ruperea ciclului saraciei...epuizarea resurselor naturale... nu va duce la crearea unei bunastari pe termen lung. Este important ca liderii sa-si dezvolte capacitatea de a se gandi la viitor si sa depaseasca faza acestor industrii deloc atragatoare "bazate pe factori". (Fairbanks and Lindsay, 1997)

In mod ironic, dovezi coplesitoare indica faptul ca state care aparent sunt binecuvantate cu resurse insemnate de petrol, minereuri si alte resurse naturale sunt, in medie, la fel de performante ca si statele care dispun de mai putine resurse. In trecut se credea ca resursele naturale bogate contribuie la "avantajul natural" al unui stat fata de alte state. In sa acum nu mai este cazul sa credem asa ceva. Aceasta realitate a facut ca tarile cu resurse bogate sa

isi lichideze chiar mai repede patrimoniul natural (paduri, resurse minerale, petrol) in incercarea de a-si redresa progresul economic general slab. Acest paradox este cunoscut sub numele de "blestemul resurselor"...Alti factori care contribuie la o performanta economica slaba din categoria "blestemul resurselor" ar putea fi:

- Presiunile exercitate asupra guvernului de catre interesele asociate companiilor care detin resurse la scara larga; [mai mult] (Sheehy and Dickie, 2002)"

Oare afirmatia "incercarea sa-si remedieze progresul economic general slab prin lichidarea patrimoniului lor natural" seamana cu cazul Rosia Montana in contextul romanesc?

... si alternative

Acest observator considera ca Rosia Montana a fost paralizata de cand si-a facut intrarea in scena proiectul RMGC. Acest proiect a anesteziat orice alta forma de dezvoltare.

La consultarile publice privind EIM de la Bucuresti, unul dintre vorbitori, cred ca e vorba de dl. Tamas, s-a plans ca el a vrut sa puna pe picioare o afacere in domeniul turismului, insa nu a fost incurajat deloc de autoritati care par sa fi abandonat alte posibilitati de dezvoltare. Interesant, in lumina citatului de mai sus, el a descris mineritul drept "un blestem pentru zona".

Revenind la "Avantajul Natural al Natiunilor":

"Potrivit lui Fairbanks si Lindsay, economiile emergente care se bazeaza numai pe conditiile de intrare (input conditions) (resurse brute sau naturale) nu numai ca sporesc riscul de a consolida nivelul de saracie existent, dar in acelasi timp pot pierde oportunitati de a imbunatati avantajele competitive si avantajele pentru firmele lor »

Acest citat descrie exact ceea ce se intampla la Rosia Montana unde dezvoltarea pare sa fi fost obstructionata in mod deliberat, oficial dar nu legal, pentru a oferi avantaje unei singure companii care se bazeaza pe resurse. Oportunitatile nu se pierd, ele sunt evitate, iar « firmele lor » sunt avortate sau supuse altor forme de control al nasterilor! Prin urmare nu poate aparea o alta economie care sa nu fie bazata pe resurse. Astfel s-a creat o situatie care se justifica de la sine exact ca intr-un roman al lui Kafka.

Semnificatia citatului de mai sus nu este atat de relevanta pentru Romania cat pentru micro-regiunea economica din care face parte Rosia Montana. Aceasta este o distinctie clara, deoarece compania pretine ca prin proiectul sau regiunea din jurul Rosiei Montane va fi pusa in valoare, insa nu spune nimic de reducerea capcanelor saraciei din zona mai indepartata. Speranta generala este ca Romania va profita masiv pentru ca Rosia Montana este parte din economia nationala, si va incepe sa "curga" cu taxe si alte contributii.

Consultarile publice:

Per ansamblu consultarile publice de la Bucuresti au generat mai multe controverse decat clarificari, in parte datorita activitatilor sustinatorilor proiectului care au avut un comportament tribal - opozitia fiind extrem de obositoare, iar pe de alta parte din cauza ca moderatorul nu avea aparent alte puteri decat de a cronometra timpul si de a incerca sa mentina ordinea. A mai amintit intrebari care fusesera evitate sau a pus intrebari care derivau din raspunsuri fara a distorsiona procesul. Colegul sau parea ca nu are alte atributii pe parcursul consultarilor, in afara de remarcile din deschidere. Nici macar atunci cand a fost intrebat de formatul consultarilor nu a reactionat in nici un fel, desi aparent inca respira. Nu am putut sa am o impresie favorabila cu privire la rolul moderatorilor.

O alta piedica in calea dezbaterilor organizate de RMGC a fost folosirea unui interpret care a tradus discursul rostit in limba engleza de reprezentantul RMGC, desi acestea intelegea intrebarea si isi putea permite, atunci cand ii convenea, sa se foloseasca de cunostintele de limba romana suficient de bune- pana cand isi amintea sa alunece intr-o versiune intrerupta. Astfel timpul acordat replicilor RMGC a fost redus la mai putin de jumătate (adesea mai mult

decat suficienta "lingusire irlandeza" pentru multi dintre participanti). Spre meritul sau, moderatorul a acordat uneori timp suplimentar pentru a se asigura ca intrebarea propriu-zisa fusese adresata, atunci cand dl. Aston se lansa in declaratii ambigue si defaimatoare la adresa unor persoane, dar i s-a atras vreodata atentia? Vorbitorilor din public li s-a atras atentia in mod sigur.

Organizarea in sesiune de intrebari si raspunsuri fara alte discutii suplimentare poate fi inteleasa datorita constrangerilor de timp, inasa acest lucru a facut ca evenimentul sa fie in favoarea RMGC. Ei au avut tot timpul ultimul cuvânt, au putut spune ce le place fara a fi provocati. Evenimentul ar fi fost mult mai bine controlat cu un judecator sau avocat pe post de moderator, iar RMGC ar fi fost tinuta in frau. Cu toate acestea, consultarile publice au fost in mod evident un eveniment al RMGC, si fara indoiala ca tot ei au ales acest format precum si moderatorii docili. Sala a fost teritoriul RMGC, ambasada sa la Bucuresti. Acest aspect a fost intarit de prezenta in numar mare al personalului de paza al RMGC, ceea ce a facut ca lumea adunata la Romexpo sa fie de prisos. Atitudinea partinitoare in mod transparent a procedurilor este de presupus ca a infuriat elementele mai volatile din randul opozantilor, iar intr-un moment mai incandescent, un grup mare de politisti in civil au luat cu asalt sala si s-au pozitionat in spatele opozantilor galagiosi. Parea ca o echipa de rugby in vizita la Bucuresti ar fi dat navala in sala, si poate chiar asa au si facut, aducand cu ei, mirosul inconfundabil de tuica.

Partile s-au acuzat reciproc de a fi cauzat acest circ- si ambele aveau dreptate. Reprezentantul RMGC a atatat opozitia in mod repetat (aceasta nu a avut drept la replica) luandu-i peste picior si spunand ca nimeni nu a initiat nici o actiune alternativa (iar cei care adresau intrebari au mentionat acest lucru-indicand poate o lipsa de informare asupra realitati chiar si in randul localnicilor), asta in timp ce, dupa cum s-a prezentat deja, Rosia Montana este o zona in care de multa vreme numai RMGC poate opera si unde ea este stapana. Reprezentantul companiei vorbea cu o patima surprinzatoare, uneori chiar fanatica, a facut afirmatii indraznete la adresa unor persoane, afirmatii care nu au putut fi contrazise, iar moderatorii i-au permis acestuia sa spuna tot ce a vrut. Nu ar fi putut sa faca acest lucru in tara lui membra a UE sau intr-a mea. Acest lucru nu ar fi trebuit sa aiba loc in cadrul unui eveniment public aprobat de MMGA in Romania.

Acreditarea

Exista o scrisoare adresata MMGA de catre firma de consultanta OPUS care este publica si in care OPUS afirma ca raportul intocmit si concluziile continute de acesta au fost editate radical in EIA. Aceste concluzii au fost modificate in asa masura incat OPUS se disociaza de ele. RMGC a respins aceasta scrisoare in cadrul consultarilor publice pe motiv ca raportul a fost intocmit la solicitarea Muzeului National de Istorie nu a RMGC. Potrivit companiei, OPUS nu face parte dintre expertii acreditati in cadrul echipei care a realizat EIM, si totusi se pare ca studiul sau a fost inclus in EIM –chiar daca selectiv.

Acest aspect ar trebui sa fie un semnal de alarma.

Daca contributia societatii OPUS a fost « manuita » cine a facut acest lucru? Probabil o alta firma de consultanta care a participat la elaborarea EIM. Si daca este asa, ce interes au avut? S-a mai intamplat ceva asemanator altundeva in cadrul EIM? Sunt relatiile dintre consultanti si clienti transparente?

MMGA are obligatia de a ancheta acuzatia facuta de OPUS. Chestiunea acreditarii trebuie clarificata si facuta publica. Exista temerea ca ar putea fi vorba de un abuz, iar publicul trebuie linistit.

Experienta legata de procedura de consultari publice indica faptul ca MMGA nu are o pozitie neutra fata de proiectul Rosia Montana. Nimeni nu poate sa-si fi facut o alta impresie, desi desigur, multi nu vor obiecta. Din pacate, credibilitatea s-a evaporat, si atat de des, cei aflati

in posturi de raspundere si investiti cu increderea natiunii i-au facut acesteia un deserviciu. Oare sunt constienti ca ochii intregii lumi sunt atintiti asupra Rosiei Montane si asupra Romaniei?

Pentru a garanta transparenta, cel mai bine ar fi sa se faca apel la o parte neutra care sa inceapa prin a investiga acuzatia formulata de OPUS si dupa aceea sa stabileasca pentru publicul larg daca exista legaturi necunoscute intre consultanti si RMGC. In Bucuresti exista multe firme straine de avocatura precum si consultanti international de marca, acestia ar putea realiza cu usurinta aceasta sarcina.

Risc

Piata metalelor pretioase nu poate fi garantata. Cine va plati facturile daca piata se prabuseste sau intra intr-un declin semnificativ? Salariile, mult laudatele, impozite si contributii, furnizorii, intretinerea sistemelor vitale, reabilitarea mediului, etc. Fondurile de rezerva ar putea fi repede epuizate, si desigur nu este greu de imaginat ca furnizorii, in special cei mici, ar putea intra in faliment, iar statul ar fi chemat sa evite probleme majore la amplasamentul minei. Daca aceasta situatie ar deveni permanenta, adica daca RMGC ar cadea, nu s-ar mai realiza niciodata reabilitatea ecologica a carierei si a celorlalte obiective. Nu ar exista suficiente fonduri. Catastrofa ecologica prezisa de atatia oameni s-ar produce, dublata de un dezastru arheologic care este inevitabil in mod automat daca proiectul abia incepe. Acest lucru s-ar putea intampla. Piata nu este garantata.

Dat fiind faptul ca nu se oxideaza, tot aurul care a fost extras si procesat exista inca si este disponibil teoretic- cu exceptia unor cantitati foarte mici incorporate in sateliti care graviteaza in jurul unei lumi in continua schimbare. Aproximativ un sfert din productia istorica de aur se afla sub forma de rezerve in banci. Este cunoscut faptul ca in prezent exista in Europa legi care obliga la returnarea dispozitivelor electrice si electronice producatorilor. Aceasta masura urmeaza sa se aplice si in alte tari. Multe dintre aceste produse contin aur si argint si toate contin cupru. Vor mai cumpara producatorii metale pretioase acum cand materialele pentru care au platit deja continua sa se intoarca inapoi la ei? In realitate, ei vor *inchiria* acele materiale pe durata de viata a produsului. In SUA, deja pentru fiecare computer nou achizitionat, un computer vechi este aruncat la deseuri, iar Europa nu este cu mult in urma in aceasta privinta. Nu se justifica faptul ca acelasi metal este "pretios" si merita sa fie extras in forma bruta dintr-un colt izolat de la tara, inasa este considerat virtual fara valoare in stare prelucrata si incorporat intr-un dispozitiv electronic invecinat de la oras. Foarte curand, invecinat nu va mai insemna rebut. Concentratiile de aur si alte metale din echipamentele electronice aruncate la rampa de deseuri pot intra in categoria considerata profitabila in exploatarile miniere de suprafata. Muntele va merge la Mahomed, iar comerciantii vor avea mina lor de aur, care va fi nepuizabila. Dar nu va afecta acest fapt pretul aurului in urmatorii cativa ani? Noile generatii de produse tind sa contina mai putin material, ceea ce va reduce de asemenea cererea. Unii mineri vor realiza ca reprocesarea aurului este un proces mai usor si care evita controversile. Acestia ar putea aparea drept responsabili din punct de vedere social.

Dupa cum se stie, bijuteriile reprezinta principala piata pentru aur. Dar oare publicul, care este tot mai constient si mai preocupat, va continua sa accepte consecintele sociale si asupra mediului asociate crearii bijuteriilor? Ar trebui sa ne amintim ce s-a intamplat acum cateva decenii cu comertul cu blanuri de animale. Exista deja o campanie intitulata "No Dirty Gold", si aceasta campanie s-a bucurat de un oarecare success. Industria miniera a devenit preocupata de a poza drept "durabila", ceea ce reflecta faptul ca a devenit constienta de opozitia crescanda a publicului fara de distrugerea mediului si de abuzurile sociale care constituie faima acestui sector industrial.

Concluzie

Singurul lucru care poate fi prezis despre viitor este ca acesta va fi diferit. Pe langa pozitia speciala a Romaniei aflata in pragul UE, traim intr-o epoca de mare incertitudine, o epoca in care previziunile sunt riscante: clima este in mod evident in schimbare, dar care vor fi efectele acestei schimbari? Modul de a gandi in afaceri, practicile si modelele de afaceri se reinventeaza, dar cu ce rezultat? Fara indoiala ca multe companii si sectoare realizeaza- extrem de tarziu- ca reputatia este valoarea cea mai de pret, si ca o data pierduta poate ramane pe veci pierduta. Industria miniera nu s-a bucurat niciodata de o buna reputatie, iar construirea unei bune reputatii este o munca herculiana. De ce sa te stradui? Acum opinia publica chiar conteaza.

Publicul este din ce in ce mai bine informat – in mare parte datorita Internetului- si mai sceptic. Increderea, mai ales in cei care pretind ca ne conduc, a scazut dramatic pe plan mondial. Sinceritatea si transparenta reprezinta singura optiune, insa vor putea oamenii politici “sa fie cinstiti”? In cine ne incredem acum? Sunt unele companii care fac eforturi considerabile pentru a parea demne de incredere, dar e oare intelept sa mai credem ca sunt inca “de partea ingerilor?” Investitiile sunt in floare, ele sunt din ce in ce mai expuse, dar publicul simte ca e mult mai mult decat ceea ce se vede (sindromul iceberg-ului), si gata, s-a evaporat credibilitatea.

RMGC/Gabriel ne cer sa avem incredere in ei. Sa fie acesta un act intelept sau responsabil?

Mineritul NU reprezinta singura posibilitate pentru Rosia Montana. Cei care sustin contrariul sunt fie lipsiti de imaginatie, fatalisti, deziluzionati fie isi urmaresc interesele personale.

Sugerez cu respect introducerea Principiului Precautiei.

Va multumesc pentru timpul afectat citirii opiniei mele cu privire la Studiul de evaluare a impactului asupra mediului.

Ian Crook

Ordinul National « Steaua Romaniei »

Răspuns la Contestația Nr. 3065_Ian Crook

DI. Crook își începe contestația cu o discuție privind filosofia generală din spatele proiectului propus de RMGC.

Astfel, DI. Crook este, probabil, mult mai sincer decât mulți dintre oponentii proiectului propus. El prezintă problema din propria perspectivă: După cum vede el lucrurile, „Proiectul Roșia Montană ... are la bază concepția învechită potrivit căreia totul se reduce la aspectul material, la valoarea financiară.”

Deși nu credem că locuitorii din Roșia Montană, sau RMGC, pot fi acuzați că reduc totul la aspectul material, la valoarea financiară, unul dintre motoarele care se află în spatele propunerii de proiect înaintate de RMGC este recunoașterea faptului că asigurarea bunăstării stă la baza creării unei vieți mai bune pentru familie și comunitate; iar proiectul va contribui la asigurarea acestei bunăstări, respectând în același timp – și ocupându-se de – aspectele legate de mediu, sociale și culturale.

Proiectul a fost conceput încă de la început în deplină conformitate cu cerințele și normele impuse de legislația românească și europeană din domeniul mediului.

Însă investițiile presupuse de reconstrucția/reabilitarea ecologică a zonei Roșia Montană în scopul rezolvării problematicele complexe de mediu actuale, sunt posibile doar în urma implementării unor proiecte economice în măsură să genereze și să garanteze asumarea unor acțiuni directe și responsabile, ca și componentă a principiilor ce stau la baza conceptelor de dezvoltare durabilă. Doar în prezența unui sistem economic solid sunt abordabile procese și tehnologii economice curate, în total respect față de mediu, care să rezolve inclusiv efecte anterioare ale sumei activităților antropice.

O altă afirmație a domnului Crook, este că, fiind binecuvântați cu capitalul natural alcătuit din frumoasele păduri, dealuri și pășuni, (toate acestea sunt adevărate; cu toate acestea, de ce neglijează DI. Crook să menționeze faptul că Roșia Montană este, de asemenea, ‘blestemată’ cu poluarea necontrolată cu metale grele a apelor, în urma practicilor miniere din trecut, pe care Proiectul Roșia Montană o va îndepărta cu ajutorul proceselor moderne de minerit conforme prevederilor UE?) DI. Crook întreabă dacă oamenii din Roșia Montană chiar au nevoie de o exploatare în carieră pentru a putea supraviețui? După cum se menționează clar în EIM, răspunsul este un categoric da. De asemenea, EIM arată clar că propunerea RMCG va asigura fundația unei dezvoltări economice, care va atrage după sine dezvoltarea altor industrii. Acest răspuns va arăta cum este posibil acest lucru, răspunzând problemelor concrete ridicate de DI. Crook.

Dar, înainte de a intra în detalii, trebuie insistat asupra dihotomiei legate de acest aspect: pentru cineva din exterior, este ușor să elogieze un trecut caracterizat prin sărăcie. Este mult mai admirabil faptul că oamenii din Roșia Montană depun eforturi pentru a-și sigura unui viitor plin de oportunități.

După cum susține Ian Crook în fața oamenilor și liderilor din România, reputația este un bun de preț. Iar gloriosul patrimoniu arheologic al Roșiei Montane este într-adevăr o componentă vitală a reputației României. De aceea propunerea RMGC conține eforturi semnificative pentru protejarea acestuia.

Proiectul nu implică distrugerea în totalitate a lucrărilor miniere subterane de la Roșia Montană.

Într-adevăr, cele patru cariere propuse se suprapun peste o mare parte din rețeaua de peste 140 km de galerii miniere și lucrări de exploatare subterane existente. Toate galeriile accesibile au fost sau vor fi cercetate și inventariate pentru identificarea zonelor cu lucrări antice, precum și pentru descărcarea de sarcină arheologică. Au fost identificate, cumulativ cca. 7 km de galerii în care au fost puse în evidență urme ale exploatărilor antice, o parte din acestea fiind, însă, afectate de lucrări

medievale, moderne și contemporane. Planul de management al patrimoniului cultural prevede modul în care o parte din aceste lucrări de exploatare antice sau medievale vor fi conservate (ex. Galeria Cătălina Monulești, Galeria Păru Carpeni și zona Piatra Corbului).

În afara acestor galerii cu valoare istorică, în exteriorul carierelor propuse, vor mai rămâne și alte galerii, atât moderne cât și mai vechi. Din punct de vedere al protecției mediului, îndepărtarea celei mai mari părți din rețeaua de lucrări subterane de la Roșia Montană va avea un efect benefic deoarece acestea constituie sursa majoră de generare a apelor acide.

În cazul în care acest proiect nu se va desfășura conform procedurilor de închidere a minelor, rețeaua de galerii de la Roșia Montană va fi închisă definitiv, condiții în care, datorită acumulărilor de ape, o mare parte din aceste galerii se vor surpa timp.

RMGC este o companie românească al cărui acționar majoritar este Gabriel Resources, Ltd. Gabriel este o companie canadiană, listată la Bursa de Valori Toronto. Echipa sa de conducere are 60 de ani de experiență în obținerea autorizațiilor și în operarea a șapte mine de pe patru continente, inclusiv a operațiunilor de exploatare a aurului și argintului. Gabriel Resources a adoptat o structură corporatistă similară tuturor celorlalte companii de origine canadiană care operează în lume.

Compania anticipează că va finanța aceste costuri cu o cotă de aproximativ 20% din resurse proprii (150 milioane USD), iar 80% vor fi obținuți din împrumuturi, acestea pot fi împrumuturi cu dobânzi preferențiale, medii sau mari. Compania a obținut deja capitalul de 150 milioane USD și este în curs de a finaliza negocierile pentru capitalul ce va fi obținut din împrumuturi. După înaintarea EIM, experți reprezentanți a mai multe bănci internaționale din sectorul privat, precum și instituții de garantare a creditelor au ajuns la concluzia că EIM se conformează Principiilor Equator, menite să promoveze împrumuturile responsabile acordate de către instituțiile financiare proiectelor care prezintă riscuri sociale și de mediu, ceea ce ar trebui să ușureze semnificativ obținerea creditelor de către companie.

Descriind România drept “foarte vulnerabilă, în acest moment al istoriei sale” – și “încă în stadiul de adolescență”, care “iese – din copilărie”— Dl. Ian Crook încearcă să ofere un sfat. Dl. Crook le explică românilor că “Adolescența este o perioadă de vulnerabilitate, de impresiune și adesea de nediscriminare, când îi putem imita pe alții din nesiguranță, putem învăța din greșeli ... sintagma de ‘economie emergentă’ nu este întâmplătoare.”

Care este sfatul D-lui. Crook pentru oamenii din Roșia Montană și din România? Acesta pare să fie – nu vă dezvoltăți resursele naturale.

Aceasta seamănă puțin cu încercarea de a sfătuți Canada să nu cultive grâu, sau U.K. sau Norvegia să nu se dezvolte și să nu extragă țițeiul din Marea Nordului. Bineînțeles, toate aceste țări au alte industrii – și toate au putut profita de bogăția reprezentată de resursele lor naturale în beneficiul altor industrii.

Dezvoltarea durabilă se bazează pe premiza că satisface nevoile prezentului, fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și împlini propriile nevoi. Până la urmă, mineritul poate fi judecat doar în contextul dezvoltării durabile, prin ceea ce rămâne după ce mina se închide.

Proiectul Roșia Montana (RMP) va fi un catalizator pentru dezvoltarea economică locală și regională. Efectele vor fi atât pozitive, cât și negative, așa cum există pentru orice tip de dezvoltare industrială majoră. În cazul Roșia Montană, impactul benefic va fi maximizat prin implicarea autorităților locale și regionale precum și a altor părți relevante din comunitate, în inițiativele de

dezvoltare bazată pe participare. Efectele negative vor fi atenuate prin măsurile care au fost descrise în raportul studiului de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM).

Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) recunoaște faptul că dezvoltarea durabilă este un concept multi-dimensional care cuprinde cinci arii cheie interdependente, de capital:

Capitalul financiar

Impactul asupra dezvoltării economice, administrării fiscale, taxelor și impozitelor:

- O medie de 1200 de locuri de muncă pe perioada construcției pentru mai mult de 2 ani, dintre care majoritatea vor fi ocupate cu forță de muncă locală;
- 634 de locuri de muncă pe perioada exploatarei (angajare directă, inclusiv contracte pentru servicii de curățenie, securitate, transport și altele, timp de 16 ani, dintre care cele mai multe vor fi ocupate cu forță de muncă locală;
- Aproximativ 6000 locuri de muncă indirecte pentru 20 de ani, la nivel local și regional;
- 1 miliard USD din rata profitului, impozitele pe profit, redevențe și alte taxe și impozite către autoritățile locale, regionale și naționale din România;
- 1,5 miliarde USD din procurarea de bunuri și servicii. 400 milioane USD pe perioada construcției (2 ani) și 1,1 miliarde USD pe perioada activității de producție, din România (16 ani);
- Înființarea unei facilități de micro-creditare în zonă, care să permită accesul la finanțare în condiții avantajoase;
- Promovarea dezvoltării locale și regionale a afacerilor, stabilirea unui centru de afaceri și incubatoare de afaceri pentru a oferi sprijin, instruire (antreprenorială, planuri de afaceri, management administrativ și fiscal, etc.), consultanță juridică, financiară și administrativă.

Capitalul material

Infrastructura – inclusiv clădiri, facilități de alimentare cu energie, de transport, de alimentare cu apă și management al deșeurilor:

- Creșterile de venit pentru agențiile guvernamentale, de ordinul a 1 miliard USD pentru mai mult de 20 de ani (construcție - activitate de producție - închidere) vor însemna fonduri suplimentare pe care autoritățile le pot aloca pentru îmbunătățirea infrastructurii din comunitate;
- De asemenea, RMGC va construi localitățile Piatra Albă și Dealul Furcilor din Alba Iulia pentru strămutarea populației. Piatra Albă va include un nou centru civic, zone comerciale și rezidențiale. La finalizare, acestea vor fi transferate autorităților. Planul de Acțiune pentru Strămutare și Relocare (RRAP) conține toate detaliile acestor inițiative.

Capitalul uman

Sănătate și educație:

- Un dispensar și o clinică privată în Piatra Albă (a se vedea RRAP), accesibile întregii comunități prin asigurări de sănătate;
- Modernizarea unei aripi a spitalului din Abrud, accesibil întregii comunități prin sistemul național de asigurări de sănătate;
- Implementarea sistemului medical SMURD (Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare) în regiune;
- Construirea unei noi școli, centru civic și rezidențial în Piatra Albă. Acest program este descris în detaliu în RRAP;
- Campanii de sănătate pentru conștientizare (în parteneriat cu autoritățile locale și ONG-uri) cu referire la: sănătatea reproducției, nutriție și stil de viață printre altele;
- Parteneriate cu organizații de învățământ și ONG-uri referitoare la accesul și îmbunătățirea unităților de învățământ din regiune, cum ar fi Ovidiu Rom și autoritățile locale.

Capitalul social

Pregătire profesională, relații cu comunitatea și rețele sociale și capacitatea instituțiilor de a le sprijini, conservarea patrimoniului cultural:

- Eforturi pentru dezvoltarea și promovarea moștenirii culturale din Roșia Montană atât pentru localnici, cât și în scopuri turistice;
- Oportunități de educație pentru adulți și îmbunătățirea abilităților prin programe de instruire, fonduri și burse școlare, pentru mărirea șanselor de angajare atât direct prin RMGC, cât și indirect;
- Programe de asistență pentru persoane și grupuri vulnerabile, și consolidarea rețelei sociale, în special în Roșia Montană (Programul un Vecin Bun, Programul Social);
- Parteneriate cu ONG-uri care lucrează cu tinerii din zonă pentru îmbunătățirea și creșterea potențialului comunității.

Capitalul natural

Peisaj, biodiversitate, calitatea apei, ecosisteme:

- Măsurile incluse în planurile de management ale RMP și SOP (Proceduri Standard de Operare pentru prevenirea accidentelor și managementul urgențelor) vor avea ca rezultat atenuarea impacturilor asupra mediului și îmbunătățirea condițiilor de mediu, așa cum este prevăzut în EIM;
- Îmbunătățirea condițiilor de mediu va crește calitatea vieții în Roșia Montană;
- Instruire și asistență pentru integrarea aspectelor legate de calitatea mediului în planurile de afaceri;
- Campanii de conștientizare cu privire la asigurarea măsurilor de protecție a mediului în cadrul activităților economice;
- Standarde de mediu asociate cu împrumuturi acordate prin micro-finanțare, incluzând monitorizarea măsurilor de protecție a mediului;
- Codul de Conduită în Afaceri prin care se solicită furnizorilor RMP să respecte standardele RMGC cu privire la asigurarea măsurilor de protecție a mediului.

Aceste cinci sfere importante susțin, la rândul lor, trei elemente de bază ale dezvoltării viabile – elementul social, de mediu și economic.

Viziunea RMGC asupra beneficiilor sociale și economice ale RMP este prezentată în Planul de Dezvoltare Durabilă a Comunității și în EIM Capitolul 4.8 – Mediul Social și Economic.

În chestiunile de dezvoltare comunitară, RMGC va colabora cu părțile interesate din cadrul comunității. Agajamentul de colaborare va cuprinde autoritățile locale, regionale și naționale. Această abordare permite comunității să dețină, să orienteze și să controleze toate chestiunile de dezvoltare relevante, în mod integrat și printr-un acționariat multiplu.

În spiritul acestui angajament, RMGC a efectuat deja consultații extinse, constând în 1262 întâlniri individuale și interviuri, și în distribuirea de chestionare prin care s-au obținut peste 500 răspunsuri, în 18 întâlniri cu grupuri centrale și 65 de dezbateri publice, pe lângă discuțiile cu autoritățile guvernamentale, cu organizațiile neguvernamentale și potențialii acționari implicați. Feedback-ul a fost folosit pentru pregătirea Planurilor de Management ale EIM precum și la elaborarea unor parteneriate și programe de dezvoltare.

În prezent, RMGC, dezvoltă un program complex de monitorizare pentru evaluarea măsurilor de atenuare a impactului socio-economic și îmbunătățirea a sa, și va include propunerile și observațiile factorilor interesați, afectați sau potențial afectați. Pentru instituționalizarea acestor propuneri, RMGC – în asociere cu un număr de grupuri locale de factori interesați – se află în proces de

înființare a unor parteneriate locale și regionale care să ajute compania și comunitatea în monitorizarea progresului RMP.

Programul de monitorizare al RMGC se va desfășura într-o manieră transparentă, permițând părților să evalueze progresul eficienței sale și să sugereze îmbunătățiri privind implementarea RMP. Acest proces va continua pe toată durata de viață a proiectului, în scopul maximizării beneficiilor și minimizării efectelor negative.

A fost stabilit un cadru preliminar care va asista ghidarea dezvoltării planului de monitorizare (a se vedea Volumul 14, Secțiunea 4.8, Mediul Social și Economic, Tabel 7-1, din EIM pentru Proiectul Roșia Montană).

Parteneriatele includ inițiative referitoare la educație, dezvoltarea tinerilor și instruire, după cum urmează:

- Parteneriatul ONG Roșia Montană;
- Parteneriatul pentru Tineret din Roșia Montană;
- Centrul de Resurse pentru Tineri Apuseni;
- Parteneriatul pentru Educație Roșia Montană.

Alte parteneriate privesc monitorizarea și managementul aspectelor de mediu, inclusiv Centrul de Cercetare pentru Mediu și Sănătate Roșia Montană. Aspectele bio-fizice vor fi monitorizate și co-administrate de Parteneriatul pentru Biodiversitate Roșia Montană și Parteneriatul Forestier Roșia Montană.

De asemenea, pentru promovarea și dezvoltarea oportunităților economice în viitor, oferite prin Proiectul Roșia Montană, RMGC va colabora cu factorii interesați, la nivel local, în ceea ce privește deschiderea unui centru de afaceri.

Se așteaptă ca programele de instruire oferite prin RMGC și partenerii săi, precum și experiența profesională câștigată pe perioada RMP să aibă ca rezultat o forță de muncă bine pregătită și calificată în mai multe domenii. Acest lucru ar pune oamenii într-o poziție competitivă pentru a lucra în cadrul altor companii miniere. Calificările obținute sunt de asemenea transferabile și în sectorul ne-minier.

Dincolo de formarea profesională directă, prezența RMP ca investiție majoră, va îmbunătăți climatul economic al zonei, încurajând și promovând dezvoltarea activităților ne-miniere. Se așteaptă ca această creștere calitativă a climatului investițional și economic să conducă la oportunități de afaceri care să se dezvolte în paralel cu RMP, chiar dacă se depășește cu mult sfera activităților direct legate de exploatarea minieră. Diversificarea dezvoltării economice este un beneficiu important al investițiilor generate pentru realizarea RMP.

Planul de Urbanism Zonal (PUZ), care prezintă în detaliu terenul necesar RMP, afectează doar 25% din comuna Roșia Montană, lăsând deschise multe oportunități de dezvoltare a afacerilor în comunitate. Chiar și acum, s-au deschis deja, câteva afaceri în restul de 75% din Comună; PUZ, odată finalizat, va încuraja mai mult înființarea afacerilor.

Pentru mai multe informații, vă rugăm consultați anexa 4 – Roșia Montană Programe și Parteneriate pentru Dezvoltare Durabilă.

Statul român deține o participație de 19,3% în cadrul acestui proiect, această participație completă și de drept concretizându-se într-un profit de 306 milioane USD pentru statul român. Beneficiile directe ale statului român, inclusiv plata impozitelor, a taxelor, a redevențelor și a altor impozite, precum impozitul pe salarii, sunt de 1.032 milioane dolari SUA.

În plus față de beneficiile financiare directe, există beneficii indirecte legate de activitatea economică produsă. O sumă de 1,5 miliarde dolari SUA va fi cheltuită în România pentru achiziționarea de bunuri și servicii în cursul derulării proiectului.

Aprobarea proiectului se va concretiza și în ecologizarea perimetrului Licenței de Concesiune pentru Exploatare de la Roșia Montană prin îndepărtarea poluării produse anterior de practicile de minerit defectuoase. Într-un scenariu fără proiect, costul acestei ecologizări ar fi suportat de statul român.

Proiecțiile actuale ale beneficiilor financiare ale statului român sunt după cum urmează, presupunând un preț al aurului de 600 USD/uncie și al argintului de 10,50 USD/uncie:

Impozite, taxe și partea din profit a statului român (inclusiv cele plătite până în prezent)	TOTAL (milioane USD)
Impozite salarii	177
Impozit pe profit (16%)	284
Redevență minieră (2%)	101
Impozite pe proprietate (Rosia Montana)	12
Impozite pe terenuri (Rosia Montana)	21
Taxe forestiere	13
Taxe agricole	1
Taxe înregistrare terenuri	3
Taxe vamale și accize	113
Alte taxe și impozite	1
Dividende (Ministerul economiei și Comerțului)	306
Total	1,032

DI. Crook susține că în Roșia Montană dezvoltarea este obstrucționată în beneficiul unei singure industrii. De fapt, situația este exact invers – RMP va face mult mai ușor posibilă dezvoltarea altor activități decât cele miniere.

Capitolul 5 din Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) (*Analiza alternativelor*) prezintă, în Secțiunea 1 (*Alternativa Fără Proiect*) o analiză a situației în care nu ar fi demarat "Proiectul". În această secțiune se analizează impactul imediat al nedemarării proiectului și sunt trecute în revistă potențialele domenii industriale alternative. Concluzia este clară: "o bază economică multi-sectorială este importantă pentru o creștere economică în ritm susținut a regiunii", iar Proiectul Roșia Montană este capabil să ofere stimulii economici necesari, fiind, astfel, în măsură să contribuie la atingerea scopului economic propus, acela al prosperității.

Raportul EIM a inventariat o gamă largă de alternative de dezvoltare – inclusiv agricultură, pășunat, procesarea cărnii, turism, silvicultură și produse forestiere, industria artizanală, colectarea de elemente de floră/faună pentru uz farmaceutic – și a ajuns la concluzia că niciuna dintre activități nu poate oferi aceleași avantaje economice, culturale și în privința mediului ca cele oferite de Proiectul Roșia Montană. Deși celelalte ramuri industriale nu au această capacitate, nu este exclusă ideea dezvoltării acestora în paralel, "dimpotrivă, [Proiectul Roșia Montană] rezolvă unele probleme importante, care să permită atragerea de investiții".

Este evident, aşadar, că alternativa nedemarării Proiectului a fost luată în considerare şi analizată foarte serios.

Este adevărat că turismul poate fi o sursă de venituri şi dezvoltare durabilă pentru Roşia Montană şi regiune. Există, totuşi, o mare diferenţă între a propune turismul ca alternativă sau substitut pentru un proiect industrial major – şi dezvoltarea de-a lungul timpului, susţinută de investiţii în infrastructură, generate de un proiect industrial complex.

Prima opţiune – pentru Roşia Montană, „turismul fără dezvoltarea minei” – nu este viabilă în sine şi, cu siguranţă, nu în comparaţie cu un plan de dezvoltare a turismului de-a lungul timpului, cu ajutorul investiţiei în infrastructură.

Datorită faptului că Proiectul Roşia Montană (RMP) afectează numai 4 din cele 16 localităţi ale comunei Roşia Montană, dezvoltarea potenţialului turistic al Roşiei Montane poate avea loc în paralel cu operaţiunile miniere. Capitolul 5 din raportul la studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM) identifică şi evaluează alternativele proiectului, inclusiv turismul. Important este că EIM concluzionează că proiectul nu exclude dezvoltarea altor ramuri industriale. Dimpotrivă, proiectul minier ar elimina unele dintre impedimentele semnificative deja existente în calea creării altor ramuri industriale, cum ar fi poluarea, căile necorespunzătoare de acces şi alte probleme care au apărut din lipsa unor investiţii din interior. Aşa cum se descrie în Volumul 14, 4.8 Mediul social şi economic, şi Volumul 31, Planul de dezvoltare durabilă a comunităţii, în prezent există unele activităţi turistice în Roşia Montană. Totuşi, industria turistică nu este în prezent un motor economic puternic.

Roşia Montană ar putea să-şi dezvolte, în continuare, potenţialul. Există iniţiative de a face acest lucru, cum ar fi „Modelul de dezvoltare a turismului şi contribuţia sa la dezvoltarea durabilă din Zlatna, Bucium, Roşia Montană şi Baia de Arieş ca alternativă la activităţile miniere mono-industriale”, întocmit de Institutul Naţional pentru Cercetare şi Dezvoltare în Turism (INCDT) şi publicat în aprilie 2006, chiar când raportul EIM era depus la Ministerul Mediului si Gospodăririi Apelor (MMGA).

Roşia Montană Gold Corporation (RMGC) a dispus, de asemenea, realizarea unui studiu care stabileşte modalitatea de promovare a potenţialului turistic şi modalitatea de abordare a aspectelor legate de turism printr-un proiect integrat:

„Din experienţă, putem afirma că turismul va fi însă posibil şi profitabil numai atunci când va exista ceva de oferit turiştilor sub aspectul unui mediu curat, a unei infrastructuri adecvate (drumuri de calitate, cazare, restaurante, apă curentă, canalizare corespunzătoare, instalaţii de eliminare a deşeurilor etc.) puncte de atracţie (muzee, alte obiective de vizitat, precum monumentele istorice etc.). Un proiect minier precum cel propus de RMGC va oferi, prin impozite şi dezvoltarea industriei serviciilor, fondurile necesare pentru îmbunătăţirea infrastructurii. Prin proiectul Roşia Montană şi planurile sale de gestionare a patrimoniului, vor fi investite de către companie 25 milioane de USD pentru protecţia patrimoniului cultural de o manieră propice dezvoltării turismului. Printr-un program de instruire vor fi asigurate deprinderile necesare dezvoltării activităţilor turistice, iar Roşia Montană Micro Credit va susţine financiar persoanele care doresc să deschidă pensiuni, restaurante etc., toate acestea fiind necesare pentru a atrage turişti. La încheierea proiectului, va exista un sat nou, plus centrul vechi, restaurat, al comunei Roşia Montană, cu un muzeu, hoteluri, restaurante şi infrastructură modernizată, plus galerii de mină restaurate (ex. cea de la Cătălina Monuleşti) şi monumente conservate precum cel de la Tăul Găuri – care, toate, vor reprezenta atracţii turistice. În plus, se înţelege că guvernul va acţiona la nivel local pentru a încuraja creşterea economică” (vezi Roşia Montană Propunere Iniţială pentru Turism, Raportul Gifford 13658.R01).

Rezultă că: agricultura și turismul, de exemplu, pot reprezenta două dintre picioarele unui scaun economic pentru comunitate – dar, pentru a sta în picioare, economia locală are nevoie de un al treilea picior solid, care va fi asigurat de RMP.

DI. Crook poate considera că participanții la procesul de consultare publică – reprezentând ambele părți, după părerea sa – au creat un “circ.” De fapt, ei au participat la un proces consultativ care este foarte important pentru locuitorii din Roșia Montană.

Consultarea și informarea publicului în cadrul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, inclusiv punerea la dispoziția publicului a documentației pentru consultarea Raportului EIM s-a făcut cu respectarea prevederilor (i) art. 11 (2), art. 12 și art. 15 din Hotărârea Guvernului nr. 918/2002 privind stabilirea procedurii-cadru de evaluare a impactului asupra mediului și pentru aprobarea listei proiectelor publice sau private supuse acestei proceduri (“HG nr. 918/2002”) [Precizăm faptul că HG nr. 918/2002 a fost abrogată prin HG nr. 1213/2006 privind stabilirea procedurii-cadru de evaluare a impactului asupra mediului pentru anumite proiecte publice și private, publicata în *Monitorul Oficial*, Partea I nr. 802 din 25/09/2006 (“HG nr. 1213/2006”).

Cu toate acestea, având în vedere prevederile art. 29 din HG nr. 1213/2006 în care se specifică faptul că „Proiectele transmise unei autorități competente pentru protecția mediului în vederea obținerii acordului de mediu și supuse evaluării impactului asupra mediului, înainte de intrarea în vigoare a prezentei hotărâri, se supun procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu aflate în vigoare la momentul depunerii solicitării” menționăm că în privința proiectului S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. sunt încă incidente dispozițiile HG nr. 918/2002], (ii) capitolul III privind informarea și participarea publicului la procedura de evaluare a impactului asupra mediului din Ordinul ministrului apelor și protecției mediului nr. 860/2002 privind aprobarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu (“Ordinul nr. 860/2002”), precum și a principiilor stabilite în cuprinsul Convenției de la Aarhus privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu [Convenția de la Aarhus a fost ratificată de România prin Legea nr. 86/2000 pentru ratificarea Convenției privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, semnată la Aarhus la 25 iunie 1998], dar și a prevederilor Directivei 85/337/EEC privind evaluarea impactului asupra mediului a proiectelor publice și private.

Moderatorii au fost desemnați așa cum este specificat în Ordinul nr. 860/2002 după cum urmează:

„Art. 42. - Înaintea ședinței de dezbatere publică **titularul proiectului și autoritatea publică competentă pentru protecția mediului desemnează un președinte** și un secretar care înregistrează participanții. Părerile participanților se consemnează într-un proces-verbal/minută. Procesul-verbal/minuta al/a ședinței se semnează de președinte, secretar și, la cererea publicului, de unul sau de mai mulți reprezentanți ai acestuia.”

Raportul studiului de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM) depus de SC Roșia Montană Gold Corporation SA (RMGC) răspunde complet și profesionist îndrumarului de elaborare propus de Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor (MMGA). Raportul a fost întocmit de peste 100 de consultanți, experți (acreditați) și specialiști independenți, renumiți atât pe plan național și european, cât și internațional. Suntem convinși că EIA asigură informații și raționamente detaliate suficiente pentru a permite MMGA să ia o decizie asupra Proiectului Roșia Montană (RMP). După ce a fost prezentat, raportul EIM a fost analizat de echipe diferite de experți. Experți tehnici, reprezentanți ai unor bănci internaționale din sectorul privat și instituții de garantare a creditelor, au conchis că EIM se conformează Principiilor Equator, menite să promoveze împrumuturile responsabile acordate de instituțiile financiare proiectelor care ridică probleme de mediu și sociale, iar un comitet ad hoc format din experți europeni (Grupul Internațional de Experți Independenți - GIEI) a declarat public că raportul EIM este bine întocmit, făcând unele recomandări și sugestii. O copie a raportului GIEI și a răspunsului RMGC sunt incluse în prezenta anexă a EIM.

Răspunsurile la îngrijorările părților interesate sunt o parte integrantă a procesului EIM.

Înainte de a depunerea EIM, RMGC a modificat diferite părți ale propunerii de proiect minier, în primul rând reducând dimensiunile unora dintre carierele propuse, dar și intensificând activitățile de dezvoltare durabilă, asumându-și cu tărie obligația de a conserva patrimoniul cultural, garantând inclusiv un impact redus asupra bisericilor din zonă. Toate acestea au avut loc ca urmare a consultării părților interesate din zonă.

RMGC s-a angajat într-un amplu proces de consultare publică, în conformitate cu legislația română și europeană, ca parte integrantă a procesului EIM. Compania a ținut 14 consultări publice în România și două în Ungaria. Nu este vorba de o campanie de relații publice (PR), ci mai curând o parte integrantă a unui proces serios de consultări publice înainte de aprobarea proiectului. RMGC susține acest proces și crede că existența sa este importantă în cadrul unei societăți democratice.

Conform îndrumarului de definire a domeniului evaluării impactului asupra mediului transmis cu adresa nr. 8070/24.05.2005 („Îndrumarul”) emisă de Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor (MMGA) către S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. (RMGC), se solicita titularului de proiect prezentarea unui Plan de Management pentru Monumentele Istorice și Zonele Protejate din Roșia Montană, ca anexă a Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectul Roșia Montană.

Ținând cont de aceste cerințe, titularul de proiect a contractat această lucrare cu Muzeul Național de Istorie a României (MNIR), instituție desemnată drept coordonator al tuturor cercetărilor și studiilor de patrimoniu legate de proiectul Roșia Montană, conform prevederilor OMCC nr. 2504/07.03.2001.

Prin contractul de prestări servicii, încheiat între MNIR și RMGC, MNIR, în calitate de consultant de specialitate, reprezentat prin dr. Paul Damian, director adjunct științific, se angaja „să pregătească o documentație de specialitate în vederea includerii în cuprinsul Studiului de Evaluare a Impactului asupra Mediului pentru proiectul Roșia Montană, secțiunea Patrimoniu Cultural.” Această documentație de specialitate trebuia întocmită „în conformitate cu standardele românești, europene și internaționale în vigoare pentru studiile de evaluare a impactului asupra mediului.”

La rândul său, MNIR a subcontractat S.C. OPUS – Atelier de Arhitectură S.R.L. pentru a realiza „o documentație cu referire exclusivă la zona de studiu a Centrului Istoric Roșia Montană”, practic doar o parte din documentul general solicitat de MMGA prin adresa referitoare la stabilirea îndrumarului de definire a domeniului evaluării. În acest context, OPUS a redactat documentul intitulat “Centru Istoric Roșia Montană – Plan de management al patrimoniului cultural. Redactarea I. Document pentru consultarea părților”.

Ținem să precizăm că redactarea finală a „Planului de management pentru monumentele istorice și zonele protejate din Roșia Montană” a luat în considerare normele editoriale și instrucțiunile enunțate de echipa de elaboratori atestați EIM coordonată de d-na Marilena Pătrășcu, expert evaluator principal, în scopul de a răspunde cerințelor legale enunțate prin Îndrumar.

Menționăm faptul că evaluarea impactului asupra mediului pentru proiectul exploatarea miniere Roșia Montană a fost realizată de către „persoane fizice și juridice independente de titularul [...] proiectului” și „atestată de autoritatea competentă pentru protecția mediului”. „Răspunderea pentru corectitudinea informațiilor puse la dispoziția autorităților competente pentru protecția mediului și a publicului revine titularului [...] proiectului”, iar răspunderea pentru corectitudinea evaluării impactului asupra mediului revine autorilor acesteia.

Lista persoanelor fizice și juridice atestate care au participat la realizarea Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului a fost prezentată în capitolele 1 (Introducere) și 9 (Rezumat fără caracter tehnic). În continuarea listei persoanelor fizice și juridice atestate, care au contribuit la realizarea raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului, a fost inclusă, ca dovadă a recunoașterii efortului depus și o listă de persoane fizice și juridice neatestatate care au asistat elaboratorii atestați. Responsabilitatea pentru realizarea evaluării impactului de mediu și a corectitudinii interpretării informațiilor prezentate în raport revine însă **doar** „persoanelor fizice atestate la cel mai înalt nivel de competență” și „persoanelor juridice atestate”, care au participat la executarea evaluării impactului asupra mediului în baza contractului încheiat cu titularul proiectului și nicidecum consultanților asistenți. **Prin urmare, decizia privind selectarea și utilizarea informațiilor furnizate de către consultanții asistenți, revine de asemenea, experților atestați.**

Semnarea Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (sau a „părților” acestuia) de către experții atestați nu este o cerință legală.

Detaliile cu privire la garanția financiară pentru refacerea mediului (GFRM) oferită de Roșia Montană Gold Corporation („RMGC”) sunt prezentate în capitolul din Evaluarea Impactului asupra Mediului intitulat „Planuri ale sistemului de management de mediu și social” (Anexa 1 din subcapitolul “Planul de închidere și reabilitare a minei”).

Constituirea unei garanții financiare pentru refacerea mediului este obligatorie în România pentru a se asigura că operatorul minier dispune de fonduri adecvate pentru refacerea mediului. GFRM este reglementată de Legea Minelor (nr. 85/2003) și de Instrucțiunile și Normele de aplicare a Legii Minelor emise de Agenția Națională pentru Resurse Minerale (nr. 1208/2003). Există, de asemenea, două directive ale Uniunii Europene care au efect asupra GFRM: Directiva privind deșeurile miniere („DSM”) și Directiva privind răspunderea de mediu („DRM”).

Directiva privind deșeurile miniere are scopul de a asigura că există acoperire pentru 1) toate obligațiile ce derivă din autorizația acordată pentru eliminarea deșeurilor rezultate ca urmare a activităților miniere și 2) toate costurile aferente reabilitării terenurilor afectate de depozitul de deșeuri. Directiva privind răspunderea de mediu reglementează activitățile de remediere și măsurile care urmează a fi luate de autoritățile de mediu în cazul în care activitățile miniere produc daune mediului, în scopul asigurării că operatorul minier dispune de suficiente resurse financiare pentru acțiunile de refacere ecologică. Deși aceste directive nu au fost încă transpuse în legislația românească, termenele pentru implementarea mecanismelor de aplicare sunt 30 aprilie 2007 (DRM) și 1 mai 2008 (DSM) - deci, înainte de începerea exploatării la Roșia Montană.

RMGC a inițiat deja procesul de conformare cu aceste directive, iar în momentul în care normele de punere în aplicare vor fi adoptate de Guvernul Român, RMGC va fi în deplină conformitate.

RMGC a angajat pe unul dintre cei mai renumiți brokeri de asigurări din lume, care este bine reprezentat în România și are o lungă și remarcabilă experiență în realizarea de evaluări de risc pentru proiecte miniere. Brokerul va colabora cu cei mai buni specialiști în asigurări de bunuri și asigurări pentru cazurile de avarii accidentale ale utilajelor, pentru a efectua analize de risc și evaluări ale strategiei de prevenire a pierderilor pe parcursul activităților de construcție și exploatare de la Roșia Montană, în vederea minimizării pericolelor. Brokerul va stabili suma asigurată și va colabora cu cele mai bine cotate societăți de asigurare pentru a pune la punct acest program pentru RMGC, pentru toate fazele proiectului, de la construcție, exploatare și apoi închidere.

RMGC se angajează să adopte cele mai înalte standarde cu privire la securitatea și sănătatea în muncă pentru personalul său și furnizorii de servicii. Faptul că RMGC utilizează cele mai bune tehnici disponibile (BAT-uri) asigură realizarea acestui obiectiv. Nici o firmă nu câștigă de pe urma unei pierderi, iar în acest scop, vom avea în vedere o implementare de soluții tehnice care să prevină riscurile, deoarece acestea sunt net superioare soluțiilor de asigurare contra riscurilor. Se poate elimina până la 75% din riscul de pierdere în fazele de proiectare și construcție a unui proiect.

Totuși, recunoaștem că în cazul unui proiect atât de mare ca și cel de la Roșia Montană, este nevoie de încheierea unor polițe de asigurare cuprinzătoare (astfel de polițe reprezintă, totodată, o cerință obligatorie pentru obținerea de finanțări de la instituțiile de creditare). Asigurarea acoperă în principal bunurile, răspunderea și chestiuni speciale (de exemplu punerea în funcțiune cu întârziere, transport, bunuri în proprietatea terților). Astfel, în cazul unor pretenții legitime asupra societății, acestea vor fi achitate de asigurator.

Toți asiguratorii și polițele de asigurare încheiate în cadrul activităților miniere de la Roșia Montană vor respecta în totalitate reglementările românești cu privire la asigurări.

S-au stabilit garanții financiare complete, sub forma GFRM, care obligă Roșia Montană Gold Corporation („RMGC”) să prevadă fonduri adecvate pentru refacerea mediului. GFRM este actualizată anual și va reflecta întotdeauna costurile aferente refacerii ecologice. Costurile actuale de închidere a proiectului Roșia Montană se ridică la 76 milioane USD, calculate pe baza funcționării minei timp de 16 ani.

GFRM trebuie să fie creată pentru a obține autorizația de funcționare pentru începerea activităților miniere. În prezent se efectuează o analiză pentru calculul GFRM necesară în fiecare an de funcționare. Suma minimă la început este estimată la aproximativ 25 milioane USD, valoare care va crește în fiecare an.

GFRM este reglementată de Legea Minelor (nr. 85/2003) și de Instrucțiunile și Normele de aplicare a Legii Minelor emise de Agenția Națională pentru Resurse Minerale (nr. 1208/2003).

Există, de asemenea, două directive ale Uniunii Europene care au efect asupra GFRM: Directiva privind deșeurile miniere („DSM”) și Directiva privind răspunderea de mediu („DRM”).

Directiva privind deșeurile miniere are scopul de a asigura că există acoperire pentru 1) toate obligațiile ce derivă din autorizația acordată pentru eliminarea deșeurilor rezultate ca urmare a activităților miniere și 2) toate costurile aferente reabilitării terenurilor afectate de depozitul de deșeuri. Directiva privind deșeurile miniere are scopul de a asigura că există acoperire pentru 1) toate obligațiile ce derivă din autorizația acordată pentru eliminarea deșeurilor rezultate ca urmare a activităților miniere și 2). Deși aceste directive nu au fost încă transpuse în legislația românească, termenele pentru implementarea mecanismelor de aplicare sunt 30 aprilie 2007 (DRM) și 1 mai 2008 (DSM) - deci, înainte de începerea exploatarei la Roșia Montană.

RMGC a inițiat deja procesul de conformare cu aceste directive, iar în momentul în care normele de punere în aplicare vor fi adoptate de guvernul român, RMGC va fi în deplină conformitate.

Fiecare GFRM va respecta regulile detaliate elaborate de Banca Mondială și Consiliul Internațional pentru Minerit și Metale.

Actualizările anuale vor fi stabilite de experți independenți, în colaborare cu ANRM, în calitate de autoritate guvernamentală competentă în domeniul activităților miniere. Actualizările asigură că în cazul puțin probabil de închidere prematură a proiectului, în orice moment, GFRM reflectă întotdeauna costurile aferente refacerii ecologice. (Aceste actualizări anuale vor avea ca rezultat o valoare estimativă care depășește costul actual de închidere de 76 milioane USD, din cauză că în activitatea obișnuită a minei sunt incluse anumite activități de refacere ecologică).

Sunt disponibile mai multe instrumente financiare care să asigure că RMGC este capabilă să acopere toate costurile de închidere. Aceste instrumente, păstrate în conturi protejate la dispoziția statului român cuprind:

- Depozite în numerar;

- Fonduri fiduciare;
- Scrisori de credit;
- Garanții;
- Polițe de asigurare.

În condițiile acestei garanții, autoritățile române nu vor avea nici o răspundere financiară cu privire la reabilitarea proiectului Roșia Montană.

Ian Crook își încheie contestația numindu-i pe cei care susțin că dezvoltarea minei este esențială pentru viitorul economic al Roșiei Montane „lipsiți de imaginație, fataliști, deziluzionați sau își urmăresc interesele personale.” Făcând acest lucru, el îi include pe toți în aceeași categorie – inclusiv zeci de experți care au participat la EIM, fără a menționa oficialii locali și oamenii din Roșia Montană.

Noi nu îl defăimăm pe Dl. Crook sau motivele sale. Dar suntem convinși că opiniile sale – chiar dacă sunt sincere – dacă ar fi implementate, ar condamna locuitorii din Roșia Montană și din alte părți ale României la o viață lipsită de oportunități și de speranță. Acestea sunt cele mai de preț resurse ale unei comunități. RMP nu le va îndepărta – va ajuta la valorificarea acestora.

Answer to Contestation No. 3065_Ian Crook

Mr. Crook begins his contestation with a discussion of the overall philosophy behind the proposed RMGC project.

In this, Mr. Crook is perhaps more candid than many critics of the proposal. He lays out the issue, from his own perspective: As he sees it, “the Roșia Montană Project ... has its foundations in the outdated assumption that everything is reducible to material, monetary value.”

While we do not believe that the people of Roșia Montană, nor RMGC, can be fairly accused of reducing everything to monetary, material value, one of the drivers behind the RMGC proposal is the recognition that creating wealth is an essential underpinning of creating a better life for one's family and community; and the project will help create that wealth, while respecting – and addressing – environmental, social and cultural concerns.

The Project has been designed even from the beginning to fully comply with the requirements and norms imposed by Romanian and European environmental legislation.

The investments required to ecologically restore/rehabilitate Roșia Montană area in order to address current complex environmental issues, are only achievable following the implementation of some economic projects that will generate and warrant implementation of some direct and responsible actions as a component of base principles of sustainable development concepts. Clean processes and technologies may be developed only in the presence of a solid economic environment fully compliant with the environment that will also resolve previous impacts of anthropic activities.

But blessed with the natural capital of beautiful woods, hills and pastures, and flora and fauna, (all true; yet why would Mr. Crook neglect to mention that Roșia Montană is also ‘cursed’ by uncontrolled heavy metals pollution in its streams, the product of poor past mining practices, which the Roșia Montană Project will remediate through its EU-compliant modern mining processes?) Mr. Crook asks, do the people of Roșia Montană need an open-cast mine to have any chance of survival? As the EIA makes clear, the answer is a resounding yes. As the EIA also makes clear, the RMCG proposal will provide a foundation for economic growth, driving other industries. This response will discuss how in responding to Mr. Crook's specific points.

But before getting into the specifics, it makes sense to pause on the general lines of the dichotomy that this issue represents: It is easy for an outsider to praise a past characterized by poverty. It is far more admirable for the people of Roșia Montană to work for a future of opportunity.

Reputation is, as Ian Crook lectures the people and leaders of Romania, precious. And the glorious archeological heritage that is Roșia Montană's is indeed a vital part of the Romanian reputation. Which is why the RMGC proposal takes such extensive efforts to protect it.

The RM project does not imply the complete destruction of the underground mining works from Roșia Montană.

Indeed, the four pits planned cover most of the over 140 km long network of existing mine galleries and underground mining works. All the accessible galleries have been investigated and inventoried in order to identify ancient mining works as well as for their archaeological discharge. Approximately 7 km of galleries have been identified where traces of ancient mining works have been found. But parts of these galleries have been deteriorated by medieval, modern and recent reworkings. The way some of these ancient and medieval mining works are going to be conserved is presented in the Cultural Heritage Management Plan (e.g. the Cătălina Monulești gallery, the Păru Carpeni gallery and the Pietra Corbului area).

Apart from these historical galleries, other galleries, both modern and older, will remain outside the planned pits. Form the environmental protection point of view, the removal of most of the

network of underground mining works in Roşia Montană will have a positive effect, as these works are the main generators of acid rock drainage.

Should this project fail to be implemented, according to the mine closure procedures, the galleries network in Roşia Montană would be closed down for good. In this case, most of these galleries will collapse in time because of water accumulating inside them.

RMGC is a Romanian company whose majority shareholder is Gabriel Resources, Ltd. Gabriel is a Canadian company listed on the Toronto Stock Exchange. Its management team has 60 years of experience permitting and operating seven mines on four continents, including gold and silver mining operations. Gabriel Resources has adopted a corporate structure similar to all other Canadian-based resource companies operating worldwide.

The Company anticipates financing these costs with approximately 20% equity (USD 150 million), and 80% debt, which could include senior and mezzanine or high yield debt. The Company has already raised the USD 150 million equity component and is in final negotiations for the debt component. Subsequent to submission of the EIA, technical experts representing several international private sector banks and export credit agencies have concluded that it complies with the Equator Principles designed to promote responsible lending by financial institutions to projects which raise environmental and social concerns, which should make obtaining debt financing significantly easier for the Company.

Describing Romania as “extremely vulnerable at this point in its history” – and “in an adolescent stage of development” “emerging – from childhood”— Mr. Ian Crook seeks to offer his advice. “Adolescence” Mr. Crook explains to Romanians “is a vulnerable, impressionable, and often indiscriminating period when we may copy others through insecurity, make and learn from mistakes ... the phrase ‘emerging economy’ is not accidental.”

What is Mr. Crook’s advice to the people of Roşia Montană and Romania as a whole? It seems to be – don’t develop your natural resources.

That is a little bit like trying to tell Canada not to grow wheat, or the U.K. or Norway not to develop and extract oil from the North Sea. Obviously, all of these countries have other industries – and all of them have been able to take advantage of their natural resource wealth to benefit other industries.

Sustainable Development is based on the premise of development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs. At the end of the day, mining can only be judged in the context of sustainable development by what remains after the mine closes.

The Roşia Montană Project (RMP) will be a catalyst for local and regional economic development. As with any major industrial development, impacts will be positive and negative. In the case of Roşia Montană, beneficial impacts will be maximized by involving local and regional governments and other relevant parties from the community in development initiatives as part of a participatory approach. Negative impacts will be mitigated through measures as described in the Environmental Impact Assessment Study Report (EIA).

Roşia Montană Gold Corporation (RMGC) recognizes that sustainable development is a multi-dimensional concept which combines five key interrelated areas of capital:

Financial Capital

Economic Development Impact, fiscal management, taxes

- Average of 1200 jobs during construction over 2 years, the majority of which sourced locally;

- 634 jobs during operations (direct employment including contracted employment for cleaning, security, transportation, and other, for 16 years, most of which sourced locally);
- Some 6000 indirect jobs for 20 years, locally & regionally;
- US\$ 1 billion in profit share, profit tax, royalties and other taxes and fees to Romanian local, regional & national government;
- US\$ 1,5 billion procuring goods & services. US\$ 400 million during construction (2 years) and US\$ 1,1 billion during production, from Romania (16 years);
- The set up of a micro-credit finance facility in the area to allow access to affordable financing;
- To promote local & regional business development, set up a business centre and incubator units, offering mentoring, training (entrepreneurial, business plans, fiscal & administrative management, etc), legal, financial & administrative advice.

Physical Capital

Infrastructure – including buildings, energy, transport, water and waste management facilities:

- Increases in revenue to government agencies, on the order of US\$ 1 billion over 20 years (construction + production + closure) will result in additional money the government may allocate to improving community infrastructure;
- RMGC will also develop the resettlement sites of Piatra Albă and Dealul Furcilor in Alba Iulia. Piatra Albă will contain a new civic centre, commercial and residential areas; these will be transferred to the local authorities once complete. The Resettlement and Relocation Action Plan (RRAP) contains full details of these initiatives.

Human Capital

Health and education:

- A private dispensary & health clinic in Piatra Albă (see RRAP), accessible to wider community through health insurance;
- Upgrading of a wing of Abrud hospital, accessible to the wider community through the national Romanian health system;
- Implementation of the SMURD (Mobile Emergency Service for Resuscitation and Extrication) medical system in the area;
- The building of a new school, residential & civic centre in Piatra Albă. This is fully described in the RRAP;
- Health awareness campaigns (in partnership with local authorities & NGOs) covering: reproductive health, diet, and lifestyle amongst others;
- Partnerships with education providers & NGOs concerning access to & improvement of education facilities in the area, eg: Ovidiu Rom & local authorities.

Social Capital

Skills training, community relationships and social networks and the institutional capacity to support them, preservation of cultural patrimony:

- Efforts to develop and promote Roșia Montană's cultural heritage for both locals and tourism;
- Providing adult education opportunities and skills enhancement including training programs, funds and scholarships, to increase employment chances both direct with RMGC and indirect;
- Programs assisting vulnerable people & groups, and to consolidate social networks particularly in Roșia Montană (Good Neighbor Program, Social Program);
- Partnerships with NGOs working with the youth in the area to improve and increase the capacity of the community.

Natural Capital

Landscape, biodiversity, water quality, ecosystems:

- Measures contained in the RMP management plans and SOPs will result in mitigation of environmental impacts and conditions as identified in the EIA;
- The improved environmental condition will enhance the quality of life in Roşia Montană;
- Training & assistance in integrating environmental considerations into business plans;
- Awareness-building regarding positive environmental performance of business activities;
- Environmental standards associated with loans through the micro-credit finance facility including monitoring of environmental performance;
- Business Code of Conduct requiring suppliers to RMP to comply with RMGC's environmental performance standards.

These five capital spheres in turn support the three pillars of sustainable development -- social, environmental and economic.

RMGC's view of the social and economic benefits of the RMP is described in the Community Sustainable Development Plan and EIA Chapter 4.8 – the Social and Economic Environment.

RMGC will collaborate on community development issues with interested parties from the Community. RMGC's commitment to collaboration will extend to local, regional and national authorities. This approach allows the Community to own, direct and control all relevant development issues in a multi-stakeholder and integrated manner.

In the spirit of that commitment, to date, RMGC has conducted extensive consultations, including 1262 individual meetings and interviews, and the distribution of questionnaires for which over 500 responses have been received, 18 focal group meetings, and 65 public debates, in addition to holding discussions with government authorities, non-governmental organizations and potentially affected stakeholders. Feedback has been used in the preparation of the Management Plans of the EIA as well as the drafting of partnerships and development programs.

A comprehensive monitoring programme is currently being developed by RMGC to evaluate our socio-economic mitigation and enhancement measures. This monitoring programme will include the input and considerations of impacted and potentially impacted stakeholders. To institutionalize this input, RMGC – in association with a number of local stakeholder groups – is in the process of setting up local and regional partnerships to aid RMGC and the community in monitoring the progress of the RMP.

RMGC's monitoring programme will be conducted in a transparent manner, allowing parties to evaluate progress of the effectiveness and to suggest implementing improvements. This process will continue throughout the life of the project with the aim of maximizing benefits and minimizing negative impacts.

A preliminary framework that will assist in guiding the development of the monitoring plan has been set up (see Volume 14, Section 4.8, Social and Economical Environment, Table 7-1, of the Roşia Montană project EIA).

Partnerships include initiatives concerning education and youth development and training, such as:

- Roşia Montană NGO Partnership;
- Roşia Montană Youth Partnership;
- Apuseni Youth Resource Center;
- Roşia Montană Educational Partnership.

Other partnerships concern monitoring and management of environmental aspects, including The Roșia Montană Research Center for Environment and Health. Bio-physical aspects will be monitored and co-managed with the Roșia Montană Biodiversity Partnership and the Roșia Montană Forestry Partnership.

To further promote and develop the economic opportunities presented by the RMP, RMGC is also cooperating with local Stakeholders regarding setting up a business center.

It is expected that training programs offered by RMGC and its partners, as well as employment experience gained during the RMP, will result in a highly trained and skilled workforce across a range of disciplines. This should place people in a competitive position for work with other mining companies. Such skills are also transferable to the non-mining sector.

Beyond direct skill-building, the presence of the RMP as a major investment will improve the area's economic climate, encouraging and promoting the development of non-mining activities. It is expected that the improved investment and economic climate will lead to business opportunities that can develop concurrent with the RMP, even as they extend well beyond economic activities related directly to mining operations. This diversification of economic development is a critical benefit of the investments generated to realize the RMP.

The Zonal Urbanism Plan (PUZ) detailing the land surface required by the RMP affects only about 25% of Roșia Montană commune, leaving open many opportunities to establish business ventures in the community. Even now, some businesses have already been established on the remaining 75% of the Commune; once the PUZ is finalized, business start-up will be further encouraged.

For more information, please see Roșia Montană Sustainable Development Programs and Partnerships annex 4.

The Romanian government's ownership share of 19.3% is fully carried and results in a profit to the Romanian state of USD 306 million. Total direct cash benefits to the Romanian state, including the payment of profit taxes, royalties, and other taxes such as payroll taxes, are USD 1,032 million.

In addition to the direct financial benefits, there are the indirect benefits related to the economic activity generated. USD 1.5 billion will be spent in Romania acquiring goods and services during the life of the project. The approval of the project will also result in the clean-up within the limits of the perimeter of Roșia Montană Concession Exploitation License of pollution from past poor mining practices. In a no-project scenario, the cost of this cleanup would be the responsibility of the Romanian state.

The current projections for the financial benefits to the Romanian state are as follows, assuming a gold price of US\$ 600/ounce and a silver price of US\$ 10.50/ounce:

Taxes, Fees and Government share of profits (incl. historical taxes paid)	TOTAL (\$USD million)
Payroll taxes	177
Profit tax (16% Corporate tax rate)	284
Royalties (2% net smelter revenue)	101
Property taxes (Roşia Montană)	12
Land taxes (Roşia Montană)	21
Forestry taxes	13
Agriculture taxes	1
Land registration taxes	3
Customs and excise taxes	113
Other taxes & fees	1
Dividends (Ministry of Industry and Commerce)	306
Total	1,032

Mr. Crook argues that in Roşia Montană, development is being obstructed to benefit a single industry. In fact, the opposite is the case – the RMP will make it far more possible to develop non-mining activities

Chapter 5 of the Report on the environment impact assessment study (EIA) (*Assessment of Alternatives*) presents an assessment of the “no-project” alternative in Section 1 (*No-Project Alternatives*). This section covers the immediate impact of not advancing the project and looks beyond this at potential alternative industries. The conclusions are clear: “A diverse multi-sector economic base is important for the sustained economic growth of the region”, and the Roşia Montană Project (RMP) is capable of providing the required economic stimuli and would serve to achieve the economic goal of sustainable prosperity.

The EIA also assessed a wide range of alternative developments – including agriculture, grazing, meat processing, tourism, forestry and forest products, cottage industries, and flora/fauna gathering for pharmaceutical purposes – and concluded that these activities could not provide the economic, cultural and environmental benefits brought by the RMP. But while other industries do not have this capability, their development in parallel is not precluded “and to the contrary, [the RMP] solves several key problems for attracting investment”.

Clearly, the assessment of the no-project alternative has been undertaken in a full and considered manner.

It is true that tourism may be a potential source of revenue and sustainable development for Roşia Montană and the region. There is, however, a vast difference between proposing tourism as an alternative or substitute for a major industrial project – and the development of tourism over time supported by the infrastructure investments driven by a large industrial project.

The former – for Roşia Montană, “tourism with no mine” – is not viable on its own, and certainly not in comparison to a plan to develop tourism over time with the help of infrastructure investment.

As the Roşia Montană Project (RMP) affects only 4 of Roşia Montană’s 16 sub-comuna, the development of Roşia Montană’s tourism potential can be done in parallel with active mining operations. Chapter 5 of the Environmental Impact Assessment Study Report (EIA) identifies and assesses project alternatives, including tourism. Importantly, the EIA concludes that the project does not preclude the development of other industries such as tourism. On the contrary,

the mining project would remove some of the existing significant impediments to establishment of other industries, such as pollution, poor access and other problems that have arisen through lack of inward investment. As described in Volume 14, 4.8 Social and Economical Environment, and in Volume 31, Community Sustainable Development Management Plans, there are currently some tourism activities in Roşia Montană. However the tourism industry is not at present a significant economic driver.

Roşia Montană could continue to develop its tourism potential. There are initiatives to do so, such as "Tourism development model and its contribution to sustainable development in Zlatna, Bucium, Roşia Montană and Baia de Arieş as alternative to mono-industrial mining activities" prepared by the National Institute for Research and Development in Tourism (INCDT) published in April 2006, just as the EIA report was being submitted to the Ministry of Environment and Water Management (MMEW).

Roşia Montană Gold Corporation (RMGC) has also commissioned a study which sets out how the potential tourism markets and how these might best be approached in an integrated project:

"From experience, tourism will be possible and profitable only when there is something to offer to tourists in terms of clean environment, proper infrastructure (good roads, accommodation, restaurants, running water, proper sewage system, waste disposal facilities, etc.), attractions (museums, other things to see such as historical monuments, etc). A mining project such as the one proposed by RMGC will provide, through taxes, and the development of service industries, the necessary funds to improve the infrastructure. Through the RMP and its heritage management plans, US\$25 million will be invested by the company in the protection of cultural heritage in such a way to support tourism. A training program will provide the necessary skills to develop tourist activities and the Roşia Montană Micro Credit will support people in starting pensions, restaurants, etc., all needed for attracting tourists. At the end of the project, there will be a new village, plus the restored old centre of Roşia Montană with a museum, hotels, restaurants and modernized infrastructure, plus restored mining galleries (e.g. Cătălina Monuleşti) and preserved monuments such as the one from Tău Găuri - all of which would serve as tourist attractions. Further to this, it is understood that the government will be acting locally to encourage economic growth. (see Roşia Montană Initial Tourism Proposals Gifford Report 13658.R01).

It comes down to this: agriculture and tourism, for example, may serve as two legs of an economic stool for the community – but to stand up, the local economy needs the sturdy third leg which will be provided by the RMP.

Mr. Crook may believe that the participants in the public consultation process – on both sides of the issue, according to him – created a "circus." In fact, they were participating in a consultative process that was very important to the people of Roşia Montană.

Public consultation and information during the environmental impact assessment procedure, including the publication of the EIA Report documentation for consultation purposes, have been made in compliance with the provisions of (i) Articles 11 (2), 12 and 15 of Government Decision no. 918/2002 2002 regarding the environmental impact assessment framework procedure and the approval of the list of public or private projects forming the object of this procedure ("Government Decision no. 918/2002") [Please note that Government Decision no. 918/2002 was abrogated by Government Decision no. 1213/2006 regarding the environmental impact assessment framework procedure for certain public and private projects, published in the *Official Gazette*, Part 1, no. 802 of 25/09/2006 ("Government Decision no. 1213/2006").

However, considering the provisions of Article 29 of Government Decision no. 1213/2006, stipulating that "The projects transmitted to a competent environmental protection authority for the issuance of the environmental permit and forming the object of the environmental impact assessment, prior to the coming into force hereof, shall be subject to the environmental impact assessment procedure in force at the time of application", please note that the provisions of Government Decision no. 918/2002 are still applicable to Roşia Montană Gold Corporation SA's

project.], (ii) Chapter 3 regarding the public information and participation in the environmental impact assessment procedure of Order no. 860/2002 of the Minister of Waters and Environmental Protection regarding the environmental impact assessment and environmental permitting procedure ("Order no. 860/2002"), and of the principles established by the Aarhus Convention on access to information, public participation in decision-making and access to justice in environmental matters [The Aarhus Convention was ratified in Romania by Law no. 86/2000 for the ratification of the Convention on access to information, public participation in decision making and access to justice in environmental matters, signed at Aarhus on June 25, 1998.], and also of the provisions of Directive 85/337/EEC on environmental impact assessment of the effects of certain public and private projects on the environment.

The chairmen have been appointed in accordance with the provisions of Order no. 860/2002, as follows:

"Article 42 - Before the public debate meeting, **the project titleholder and the competent public authority for environmental protection shall appoint a chairman** and a secretary to enlist the participants. The participants' comments shall be recorded in the minutes of the meeting. The minutes of the meeting shall be signed by the chairman, the secretary and, at the public's request, by one or more public representatives."

The Environmental Impact Assessment study report (EIA) that Roşia Montană Gold Corporation (RMGC) submitted responded fully and professionally to the Terms of Reference proposed by the Ministry of the Environment and Water Management (MEWM) and complied with the relevant legal provisions and international practices. More than 100 independent consultants, (certified) experts and specialists, certified by the Romanian Government and renowned at the national, European, and even international levels, prepared the report. We are confident that the EIA provides sufficiently detailed information and reasoning for its conclusions to permit the MEWM to make its decision on the Roşia Montană Project (RMP). Subsequent to submission of the EIA, it has been reviewed by two different sets of experts. Technical experts, representing several international private sector banks and export credit agencies have concluded that the EIA complies with the Equator Principles designed to promote responsible lending by financial institutions to projects which raise environmental and social concerns, and an ad hoc committee of European experts (International Group of Independent Experts (IGIE) has publicly stated that the EIA was well-developed, taking into consideration their recommendations and suggestions. A copy of the IGIE report and RMGC's response is included as a reference document to the present annex of the EIA.

Responding to stakeholder concerns is an integral part of the EIA process.

Before submission of the EIA, RMGC had previously changed various parts of the proposal, notably a reduction in the size of several proposed pits as well as enhancing sustainable development activities, and a stronger commitment to preservation of cultural patrimony including a reduced impact on local churches, in response to stakeholder consultations.

RMGC has engaged in a broad process of public consultation in compliance with Romanian and European law as part of the EIA process. The company has held 14 public meetings in Romania and two in Hungary. This is not a public relations campaign but rather an integral part of a serious process of public consultation before the project is approved. RMGC supports this process and believes it is important in a democratic society.

Pursuant to the scoping guidelines for the Report on Environmental Impact Assessment sent by the Ministry of Environment and Water Management (MEWA) under register number 8070/24.05.2005 ("the Guidelines") to S.C. Roşia Montană Gold Corporation S.A (RMGC), the project titleholder was asked to present a Management Plan for Historical Monuments and Protected Areas, as an annex to the Environmental Impact Assessment Study for the Roşia Montană Project.

Taking these requirements into account, the project's titleholder contracted this work to the National History Museum of Romania (NHMR), the institution assigned to co-ordinate all the heritage research and studies for the Roşia Montană project pursuant to the provisions of the Order of the Ministry of Culture and Religious Affairs no. 2504/07.03.2001.

Through the professional services agreement concluded between RMGC and the National History Museum of Romania (NHMR), the latter being an expert consultant, and having Paul Damian, PhD, Deputy Scientific Director as its representative, the institution was committed "to prepare a specific documentation to be included in the Environmental Impact Assessment for Roşia Montană Project, Cultural Heritage section". This specific documentation was to be prepared "in compliance with applicable Romanian, European and international standards for the environmental impact assessment studies".

In its turn, NHMR subcontracted SC OPUS - Atelier de Arhitectură Ltd. for the development of "a documentation exclusively prepared for the Study Area of Roşia Montană Historic Centre"; to be precise only a section of the entire document requested by MEWM through the official letter regarding the assessment's scoping guidelines. Within this framework, OPUS prepared the document called "The Historic Center of Roşia Montană - Cultural Heritage Management Plan. Draft I. A document for public disclosure".

We must emphasise the fact that the final version of the "Management Plan for the Protected Areas and Historical Monuments of Roşia Montană Area" underwent several phases of editing according to instructions formulated by the EIA certified team of experts, coordinated by Mrs. Marilena Patrascu, overall expert reviewer, in order to meet all legal requirements that were included in "Guidelines."

We note that the Environmental Impact Assessment Study for Roşia Montană mining Project was prepared by "natural and legal entities that were independent of the project's [...] titleholder", and "certified by environmental competent authority". "The liability regarding the accuracy of information disclosed to the environmental competent authorities and public lies with the project's [...] titleholder", and the liability regarding the accuracy of the Environmental Impact Assessment lies with its authors.

Chapters 1 (*Introduction*) and 9 (*Non Technical Summary*) include the list of all certified natural and legal entities who participated to the development of the Report on Environmental Impact Assessment Study. In order to express the gratitude for all their efforts, a list of uncertified natural and legal entities that have assisted the certified specialists, was been added to the respective list.

The liability for the development of the Environmental Impact Assessment and for the accuracy of the interpretation of the information included in the report lies **only** with "highly competent certified natural and legal entities" and with "certified legal entities", which have participated in the development of the Environmental Impact Assessment based on the agreement concluded with the titleholder, and not with the assistant (or sub-) consultants. **Therefore, the decision regarding the selection and use of information provided by the assistant consultants rests with the certified experts.**

Signing the Report on Environmental Impact Assessment Study (or its "chapters") by certified experts is not a legal requirement.

The details of Roşia Montană Gold Corporation's ("RMGC") Environmental Financial Guarantee ("EFG") are discussed in the section of the Environmental Impact Assessment titled "Environmental and Social Management and System Plans" (Annex 1 of the subchapter titled "Mine Rehabilitation and Closure Management Plan").

In România, the creation of an EFG is required to ensure adequate funds are available from the mine operator for environmental cleanup. The EFG is governed by the Mining Law (no. 85/2003) and the National Agency for Mineral Resources instructions and Mining Law Enforcement Norms

(no. 1208/2003). Two directives issued by the European Union also impact the EFG: the Mine Waste Directive (“MWD”) and the Environmental Liability Directive (“ELD”).

The Mine Waste Directive aims to ensure that coverage is available for 1) all the obligations connected to the permit granted for the disposal of waste material resulting from mining activities and 2) all of the costs related to the rehabilitation of the land affected by a waste facility. The Environmental Liability Directive regulates the remedies, and measures to be taken by the environmental authorities, in the event of environmental damage created by mining operations, with the goal of ensuring adequate financial resources are available from the operators for environmental cleanup efforts. While these directives have yet to be transposed by the Romanian Government, the deadlines for implementing their enforcement mechanisms are 30 April 2007 (ELD) and 1 May 2008 (MWD) – thus before operations are scheduled to begin at Roșia Montană.

RMGC has already begun the process of complying with these directives, and once their implementation instruments are enacted by the Romanian Government, we will be in full compliance.

RMGC has retained one of the world’s leading insurance brokers, which is well established in România and has a long and distinguished record of performing risk assessments on mining operations. The broker will use the most appropriate property and machinery breakdown engineers to conduct risk analysis and loss prevention audit activities, during the construction and operations activity at Roșia Montană, to minimize hazards. The broker will then determine the appropriate coverage, and work with A-rated insurance companies to put that program in place on behalf of RMGC, for all periods of the project life from construction through operations and closure.

RMGC is committed to maintaining the highest standards of occupational health and safety for its employees and service providers. Our utilization of Best Available Techniques helps us to ensure this goal is achieved. No organization gains from a loss, and to that end we will work to implement engineering solutions to risk, as they are far superior to insurance solutions to risk. Up to 75% of loss risk can be removed during the design and construction phase of a project.

Yet we recognize that with a project as large as that being undertaken at Roșia Montană, there is a need to hold comprehensive insurance policies (such policies are also a prerequisite for securing financing from lending institutions). Core coverage includes property, liability, and special purpose (e.g. delayed start up, transportation, non-owned). Thus in the event of legitimate claims against the company, these claims will be paid out by our insurers.

All insurers and insurance coverage related to the mining operations at Roșia Montană will be in full compliance with Romania’s insurance regulations.

Detailed financial guarantees are in place, in the form of the EFG, which require Roșia Montană Gold Corporation (“RMGC”) to maintain adequate funds for environmental cleanup. The EFG is updated annually and will always reflect the costs associated with reclamation. The current projected closure cost for Roșia Montană is US \$ 76 million, which is based on the mine operating for its full 16-year lifespan.

The EFG must be in place to receive an operating permit to begin mining operations. An analysis is underway to determine the EFG required during each year of operation. The minimum amount at the start is expected to be approximately US \$ 25 million and increase from that level annually.

The EFG is governed by the Mining Law (no. 85/2003) and the National Agency for Mineral Resources instructions and Mining Law Enforcement Norms (no. 1208/2003).

Two directives issued by the European Union also impact the EFG: the Mine Waste Directive (“MWD”) and the Environmental Liability Directive (“ELD”).

The Mine Waste Directive aims to ensure that coverage is available for 1) all the obligations connected to the permit granted for the disposal of waste material resulting from mining activities and 2) all of the costs related to the rehabilitation of the land affected by a waste facility. The Environmental Liability Directive regulates the remedies, and measures to be taken by the environmental authorities, in the event of environmental damage created by mining operations, with the goal of ensuring adequate financial resources are available from the operators for environmental cleanup efforts. While these directives have yet to be transposed by the Romanian Government, the deadlines for implementing their enforcement mechanisms are 30 April 2007 (ELD) and 1 May 2008 (MWD) – thus before operations are scheduled to begin at Roșia Montană.

RMGC has already begun the process of complying with these directives, and once their implementation instruments are enacted by the Romanian Government, we will be in full compliance.

Each EFG will follow detailed guidelines generated by the World Bank and the International Council on Mining and Metals.

The annual updates will be completed by independent experts, carried out in consultation with the NAMR, as the Governmental authority competent in mining activities field. These updates will ensure that in the unlikely event of early closure of the project, at any point in time, each EFG will always reflect the costs associated with reclamation. (These annual updates will result in an estimate that exceeds our current US\$ 76 million costs of closure, because some reclamation activity is incorporated into the routine operations of the mine).

A number of different financial instruments are available to ensure that RMGC is capable of covering all of the expected closure costs. These instruments, which will be held in protected accounts at the Romanian state disposal, include:

- Cash deposit;
- Trust funds;
- Letter of credit;
- Surety bonds;
- Insurance policy.

Under the terms of this guarantee, the Romanian government will have no financial liability in connection with the rehabilitation of the Roșia Montană project.

Ian Crook concludes his contestation by casting those who advocate the mining option as central to the economic future of Roșia Montană as “unimaginative defeatists, deluded, or self-serving manipulators.” In doing so, he paints with a wide brush – one that covers dozens of experts who participated in the EIA, not to mention local officials and people of Roșia Montană.

We do not cast aspersions on Mr. Crook, or his motivations. Rather, we are convinced that his views -- however honestly held -- would, if implemented, condemn the people of Roșia Montană and other parts of Romania to a life without opportunity or hope. Those are the most precious resources for any community. The RMP would not remove them -- it would help to enhance them.

165234
12 09 06

3113

Asociatia Antiparkinson- www.parkinson.devaonline.ro

Membra a European Parkinson's Disease din Marea Britanie respectiv a Parkinson's Disease Foundation din SUA

C.I Nr.41995/18.04.2006

C.F Nr. 18828414

Cont BCR Deva RO20RNCB016005423585001

Deva Bd Dacia bl 29 sc.A et I ap 7 Hunedoara

DEZBATERE PUBLICA

Proiect Rosia Montana

Boala Parkinson este o afectiune neurologica frecventa cu o prevalenta in jur de 1 la 1000, putand ajunge la 1 la 200 in rindul populatiei varstnice, estimandu-se ca afecteaza peste 4 milioane de persoane din intreaga lume.

In Romania din statisticile medicale rezulta ce de aceasta boala sufera 40000 pacienti, in fapt existind 70000 de bolnavi care ar fi afectati de aceasta.

Boala Parkinson este cauzata de distrugerea sau degenerescenta neuronilor care produc dopamina, substanta neurotransmitatoare, responsabila cu capacitatea organismului de a-si controla miscarile normal.

Studiile extensive nu au reusit sa identifice un agent viral responsabil de boala parkinson iar incercarile de a explica toata cazurile ca efecte reziduale ale encefalitei retargice au esuat.

Cercetarile recente efectuate in cadrul unui studiu realizat la Universitatea Harvard din S.U.A, au demonstrat ca o expunere la diferite substante toxice ca cianura, pesticide este asociata cu un risc crescut de dezvoltare a bolii Parkinson cu pana la 70% comparativ cu persoanele care sunt ferite.

Experimentul a fost efectuat pe baza unei analize a 143.000 de chestionare completate de barbati si femei in legatura cu stilul lor de viata.

Incepata in 1982, cercetarea a fost desfasurata riguros pana in anul 2001, la inceput nici unul dintre participanti nu prezenta boala Parkinson sau vreun simptome al acesteia.

462

Pana la finalul cercetarii, 413 dintre subiecti au dezvoltat aceasta boala, in urma unei expuneri destul de ridicate la substante toxice, decat restul participantilor.

Coordonatorul studiului, Alberto Ascherio sustine ca asocierea bolii Parkinson cu expunerea la substante toxice nu poate fi trecuta cu vederea si a avertizat populatia sa fie atenta la folosirea acestor substante.

PROIECTUL ROSIA MONTANA

Conforma datelor publicate de firma Rosia Montana Gold Corporation Corporation (in continuare RMGC) proiectul prevede inchiderea actualei exploatare miniere a firmei Mininvest (cu 775 locuri de munca) si organizarea celei mai mari exploatare aurifere din Europa pentru extragerea unei cantitati de aproximativ 300 tone de aur si 1600 tone de argint, prin metoda excavarilor la suprafata, in patru cariere deschise, estimate la 100 hectare fiecare, prin decopertare si folosind o tehnologie bazata pe extragerea aurului prin tratarea minereului macinat cu solutie de cianura de sodiu, mentionat fiind un consum mediu anual de 13000 de tone de cianuri.

Proiectul insemna extragerea unei cantitati de peste 220 milioane tone de minereu, roca sterila rezultata va fi depozitata in doua halde (Cetate, 66 hectare si Carnic, 70 ha), iar namolul epuizat, rezultat in procesul tehnologic dupa extractia aurului si argintului, va fi acumulat intr-un bazin de decantare (lac deschis) cu o capacitate de 250 milioane tone si o suprafata estimata la ca. 100 hectare (600 ha dupa alte surse), in spatele unui baraj inalt de 180 metri, construit din roca sterila.

RISCURILE PROIECTULUI

Avind in vedere rezultatele studiului realizat de Universitatea Harvard din S.U.A, prezenta substantelor toxice dintre care cea mai toxica este cianura in zona in cantitati mari, va fi un factor de crestere a incidentei bolilor Neurodegenerative , respectiv a bolii Parkinson.

Desii se prevede in proiect o tehnologie pentru distrugerea cianurii, cu ajutorul dioxidului de sulf (in rezervoare amplasate in aer liber!) aceasta introduce si ea un potential agent poluant suplimentar, cu efect direct asupra starii de sanatate a populatiei.

De altfel metoda de separare a aurului cu cianura incalca atat Directiva 80/68/EEC din 17 Decembrie 1979 referitoare la protectia apelor subterane (freatice), cit si Conventia de la Berlin (10 Octombrie 2001) care prevede interzicerea cianurii in exploatarile miniere pe teritoriul Uniunii Europene.

Mai mult cianura nu este singurul pericol namolurile si apele rezultate din procesul tehnologic prezinta riscuri de poluare grava prin continutul de metale grele toxice extrase din minereu, mai persistente chiar decat cianura si care nu pot fi neutralizate !

De altfel nici produsii de "neutralizare" a cianurii (cianat, complexi metalo-cianici) - desi mai putin toxici - nu sunt lipsiti de efecte negative, in cantitatile mari acumulate in lacul de decantare.

De mentionat este faptul ca proprietatile acestora (toxicitatea, timpul de rezidenta si efectele lor biologice) sunt inca putin cunoscute putind fi din punct de vedere al unor medici factori de declansare a bolilor neurologice grave Parkinson, Scleroza in placi.

CONCLUZIE GENERALA

Cantarind beneficiile potentiale estimate de realizatorul de proiect si riscurile demonstrate legate de sanatatea populatiei, in special cresterea incidentei bolii Parkinson in proiectul de exploatare miniera de la Rosia Montana rezulta ca in forma actuala proiectul nu poate fi catalogat drept lucrare de "interes public in beneficiul economic al tarii" , Asociatia Antiparkinson respingind realizarea acestuia.

Deva

22.08.2006

DEVA B-DUL DACIA BLOC 29 SCARA A APARTAMENT 7
HUNEDOARA

Presedinte

Maior.inginer Raican Dan

Antiparkinson Association – www.parkinson.devaonline.ro
Member of European Parkinson's disease from Great Britain, respectively Parkinson's disease Foundation fro USA

PUBLIC DEBATE Rosia Montana project

The Parkinson disease is a frequent neurological affection with an occurrence of about 1 to 1000, being able to rise at 1 to 200 within the old population, and it was estimated that this affects more than 4 million persons all over the world.

In Romania, from medical statistics, it results that 40,000 of patients suffer from this disease, in fact existing 70,000 of patients who would be affected by this disease.

The Parkinson disease is caused by the destruction or degeneration of the neurons which produce dopamine, the neurotransmission substance, responsible for the body capacity to control normally the movements.

The extensive studies fail to identify a viral agent responsible for the Parkinson disease and the attempts to justify all cases as residual effects of the retardatory encephalitis had no success.

The recent investigations, performed within a study carried out by Harvard University from USA, demonstrated that an exposure to different toxic substances as cyanide, pesticides is associated with an increased risk of Parkinson disease development up to 70% as compared with the protected persons.

The experiment was performed on analysis basis of 143,000 questionnaires filled by men and women with data regarding their life style.

Commenced in 1982, the investigation was rigorous developed till 2001. At beginning, neither of patients presented Parkinson disease or any symptoms of it.

Until the investigation closure, 413 of subjects developed this disease, as a result of an exposure to toxic substances higher than that one of the rest of the patients. The study coordinator, Alberto Ascherio asserts that the association between the Parkinson disease and the exposure to toxic substances can not be ignored and advertised the population to be careful of utilization of these substances.

ROSIA MONTANA PROJECT

According to data published by Rosia Montana Gold Corporation (further on RMGC), the project intend to close the current Minvest's mining operation (with 775 work places) and to organize the biggest gold mining operation from Europe in order to extract about 300 tones of gold and 1600 tones of silver, using surface excavations within four open pits, each estimated at 100 ha, and a processing technology consisting of treatment of the grinded ore with cyanide solution in order to recover the gold. An average annual consumption of 13,000 tones of cyanide was estimated.

The project means the mining of a quantity of over 220 million tones of ore, the waste rock will be deposited in two dumps (Cetate-66ha and Carnic-70ha) and the tailings resulted from technological flow sheet after the gold and silver recovery will be discharged into a tailings management facility (open pond) with a capacity of 250 million tones and a surface estimated at about 100ha (600ha according to other sources), behind a barrage 180m high constructed with waste rock.

PROJECT RISKS

Taking into account the results of the study performed by Harvard University from USA, the presence of toxic substances, from which the most toxic is cyanide, within the area in big quantities will be an increase factor of the neurodegenerative diseases, respectively Parkinson disease.

Even if the project includes a technology of cyanide destruction by means of sulphur dioxide (in tanks placed at surface!) this introduces itself a supplementary polluting agent with direct effect against the population health.

Actually, the gold separation method with cyanide infringes both the Directive 80/68/EEC from December 17 1979 regarding the underground (phreatic) water protection and Convention from Berlin (October 10, 2001) which interdict the cyanide within the mining operations on the European territory.

Moreover, the cyanide is not the only danger. The tailings and the waters resulted from the technological process present risks of grave pollution due to the content of heavy, toxic metals extracted from ore, more persistent even than cyanide and which can not be neutralized.

Otherwise, the cyanide "neutralization" products (cyanate, complexes of metal-cyanide) - although less toxic – have negative effects in the large quantities accumulated within the tailings management facility.

It must be mentioned that their properties (toxicity, residence time and their biological effects) are still a little known, being able to be according to some doctors' opinion initiating factors of the grave neurological diseases Parkinson, sclerosis in plates.

GENERAL CONCLUSION

Comparing the potential benefits estimated by the project proposer and the proven risks referring to the population health, especially the increased occurrence of the Parkinson disease within the Rosia Montana mining operation project area, the project, in the present design, can not be defined as a work of "public interest for the country's economic benefit" and the Antiparkinson Association declines its implementation.

Deva
22.08.2006
Deva, B-dul Dacia Bl.29 Sc.A Ap.7

Chairman
Major engineer Raican Dan

Răspuns la Contestația Nr. 3113_Asoția Antiparkinson

Evaluarea de risc, care s-a realizat numai pe baza unor date extrem de concrete privind intensitatea (concentrația), frecvența și durata expunerii, stabilește că la concentrațiile prognozate în proiectul minier de la Roșia Montană nu pot să apară frecvențe crescute ale unor îmbolnăviri specifice.

Există foarte multe boli, care sunt asociate expunerii la diferite substanțe periculoase prezente în factorii de mediu, însă apariția acestor afecțiuni este strict dependentă de condițiile de expunere, adică cât de mult (la ce concentrație), cât de des și cât timp este organismul uman expus. Nu înseamnă că prezența unei substanțe periculoase într-unul sau mai mulți factori de mediu conduce neapărat la apariția unei îmbolnăviri. Există concentrații maxime admisibile în aer, apă, sol, loc de muncă etc. care să protejeze starea de sănătate a populației.

În concluzie, simpla prezență a unei substanțe periculoase într-un factor de mediu nu înseamnă că aceasta va conduce la apariția unei îmbolnăviri.

Evaluarea de risc asupra sănătății a arătat faptul că grupurile populaționale din zona de influență a proiectului, nu vor dezvolta efecte adverse specifice asupra stării de sănătate ca urmare a demarării activităților miniere, la acele concentrații ale substanțelor periculoase, concentrații care au fost prognozate în factorii de mediu și care sunt prezentate în EIM.

Expunerea la diferite substanțe periculoase din factorii de mediu poate să conducă la apariția unor efecte adverse asupra stării de sănătate, materializate prin creșterea frecvențelor unor afecțiuni specifice. În același timp, acele boli care sunt cauzate de expunerea la xenobiotice din mediul înconjurător apar în situația în care expunerea, funcție de caracteristicile sale (intensitate, frecvență, durată) depășește anumite limite. Concentrațiile la care se face referire au fost prognozate a fi sub limita maximă admisibilă.

Evaluarea de risc asupra stării de sănătate a arătat că proiectul Roșia Montană nu va determina apariția mai frecventă a unor boli specifice, la acele concentrații care s-au prognozat a fi atinse în factorii de mediu, în diferite faze ale exploatării, așa cum sunt acestea descrise în EIM.

Evaluarea de risc asupra stării de sănătate s-a realizat luând în calcul trei aspecte:

- starea de sănătate drept condiție inițială la toată populația din mai bine de 40 de localități, date culese de la toți medicii de familie și cele două spitale din zonă;
- calitatea factorilor de mediu la momentul actual, înaintea demarării activităților miniere;
- prognoza distribuției concentrațiilor substanțelor periculoase în factorii de mediu la anumite intervale de timp de la demararea proiectului.

În consecință, evaluarea de risc asupra stării de sănătate se bazează pe date concrete ale expunerii, așa cum sunt distribuția spațială a concentrațiilor noxelor, frecvența și durata expunerii etc. și nu pe date subiective de genul „cantități mari”. Nu s-au identificat riscuri care să exprime creșteri semnificative ale frecvențelor unor îmbolnăviri specifice, inclusiv cele cauzate de expunerea la cianuri din mediul înconjurător, pentru acele concentrații prognozate a fi regăsite în factorii de mediu din zona investigată.

Evaluarea de risc a arătat că populația investigată nu va dezvolta efecte adverse asupra stării de sănătate după demararea activităților miniere.

Evaluarea de risc asupra stării de sănătate este structurată în două părți. Prima parte cuprinde descrierea exhaustivă a stării de sănătate în peste 40 de localități, ca și condiție de referință, în momentul de față, înainte de demararea activităților de exploatare minieră și asocierea acestora calității actuale a factorilor de mediu. A doua parte cuprinde prognoza frecvențelor bolilor investigate pe baza informațiilor descrise în prima parte și a prognozei distribuției substanțelor periculoase în factorii de mediu, inclusiv cele referitoare la expunerea la dioxidul de sulf. Evaluarea de risc asupra stării de sănătate relaționată expunerii la o substanță periculoasă

anume, în cazul de față dioxidul de sulf, se face pe baza unor informații complexe privind concentrația acestei substanțe nocive în aerul atmosferic dar și alte aspecte cum ar fi frecvența, durata expunerii, natura și mărimea populației expuse.

În concluzie, evaluarea de risc asociată expunerii la dioxid de sulf a luat în calcul expunerea populațiilor din zonă la această substanță, în mod concret (concentrații, distribuții, populații etc.) și nu unele aspecte subiective sau necuantificabile care ar consta în ce surse generează această substanță. Cu alte cuvinte, în evaluarea de risc ne interesează concentrațiile finale la care grupurile populaționale sunt expuse luând în calcul toate sursele care le generează.

Afirmațiile privind încălcarea dispozițiilor relative la interzicerea cianurii în exploatarea miniere sunt false. Potrivit art. 1 scopul Directivei nr. 80/68/EEC privind protecția apelor subterane împotriva poluării cauzate de anumite substanțe periculoase este acela de a "limita introducerea în apele subterane a substanțelor clasificate în anexa II [printre care și pct. 8 cianuri, subl. ns] astfel încât să se evite poluarea cu aceste substanțe". În același sens art. 5 (2) din cadrul aceluiași act normativ prevede: "statele membre trebuie să ia măsurile pe care le consideră corespunzătoare astfel încât să limiteze orice descărcare indirectă a substanțelor din lista II în sol".

În ceea ce privește "Convenția de la Berlin" menționăm că aceasta nu face obiectul unei prevederi în legislația românească. De asemenea vă rugăm să notați că, Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor, prin Direcția Gestiunea Deșeurilor și Substanțelor Chimice Periculoase a solicitat în cadrul îndrumarului transmis titularului de proiect pentru realizarea evaluării impactului asupra mediului, în conformitate cu prevederile Ordinului Ministrului Apelor și Protecției Mediului nr. 860/2002 privind Procedura de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu, că acest proiect "trebuie să fie în acord cu prevederile noii Directive CE privind gestiunea deșeurilor din industria extractivă".

Înca din preambulul Directivei nr.2006/21/EC pentru gestionarea deșeurilor rezultate din industria extractivă se precizează necesitatea reducerii concentrației de cianură în iazurile de decantare datorită efectelor sale toxice și dăunătoare la cel mai mic nivel posibil, prin utilizarea celor mai bune tehnici. Potrivit art. 13 pct. 6 din Directiva sus-menționată sunt stabilite limitele maxime ale concentrației de cianură permisă în iazurile de decantare și reducerea lor periodică până în anul 2018.

În concluzie, din analiza textelor menționate observăm că se dorește limitarea sau reducerea cantității de cianură dar nu se interzice utilizarea ei.

Din procesele de prelucrare a minereurilor rezultă ape acide impurificate cu metale. În minele închise (cazul minei existente de la Roșia Montană) generarea apelor acide continuă iar managementul apelor acide în industria minieră modernă include și etapele de închidere și post-inchidere.

Din procesul tehnologic prezentat în proiectul Roșia Montană rezultă două surse de ape cu conținut de metale:

- ape acide, sursă importantă ca debite și concentrații de ioni metalici;
- turbureală de steril de la procesarea cu cianuri a minereului.

1. Pentru apele de mină este prevăzut un sistem de colectare, captare (barajul de ape acide Cetate și barajul de colectare a scurgerilor cu potențial acid Cârnic), monitorizare și epurare într-o instalație special amenajată cu acest scop, prevăzută a se realiza în perioada de construcție a proiectului.

Tratarea are loc după un procedeu BAT (Best Available Techniques - cele mai bune tehnici disponibile), cu o largă aplicare prin corecție pH și precipitare metale în două trepte cu var și dioxid de carbon sub formă de compuși insolubili (hidroxizi, carbonați, hidroxicarbonați).

Efluentul epurat va fi parțial reutilizat în proces, după prima treaptă de precipitare, deci nu ajunge în mediu, iar efluentul final, având calitatea impusă de NTPA 001 pentru metale, va fi folosit pentru menținerea debitului salubru a Văilor Corna și Roșia.

Nămolul va fi evacuat în iazul de decantare.

Instalația este prevăzută a funcționa pe etapele de operare, închidere și post-închidere ale Proiectului Roșia Montană.

În ultimii trei ani ai perioadei de operare vor fi testate procesele pasive de tratare în lagune.

Acestea vor înlocui în perioada de post-închidere instalația de epurare activă a apelor acide, dacă rezultatele vor fi satisfăcătoare, respectiv vor fi îndeplinite condițiile de evacuare NTPA 001.

2. Procesul INCO de tratare turbureală cu SO₂/aer și var la pH 8-10 este destinat în principal distrugerii cianurilor.

Concomitent, în condițiile menționate, are loc precipitarea metalelor sub formă de hidroxizi- $\text{Me}(\text{OH})_2$ sau ciano complecși cu Fe – $\text{Me}_2\text{Fe}(\text{CN})_6$ insolubili.

Turbureala tratată este evacuată în iaz, iar după decantare apa este reintrodusă în proces. Exfiltrațiile din iazul de decantare sunt colectate în bazinul barajului secundar și recirculate în iaz. În conformitate cu acest flux al apelor descris în Proiect, pe acest traseu nu sunt evacuate în mediu ape cu conținut de metale, pe perioada de operare în condiții normale.

În condiții de operare anormale, dacă se depășește capacitatea de stocare a iazului (>2 PMP succesive) și dacă diluția naturală realizată într-o astfel de situație extremă nu permite respectarea condițiilor impuse prin NTPA 001, este prevăzută o instalație de tratare a apelor cu conținut redus de cianuri în care va avea loc și precipitarea metalelor.

În concluzie, Proiectul Roșia Montană analizat, prezintă soluții tehnice realiste de evitare a riscurilor de poluare cu metale.

Evaluarea de risc asupra stării de sănătate a arătat ca nu vor exista creșteri semnificative ale frecvențelor unor îmbolnăviri ca urmare a expunerii grupurilor populaționale investigate la cianuri și compuși ai acestora, la acele concentrații care au fost prognozate în EIM.

În principiu, doza, cantitatea cu care vine în contact organismul uman sau care pătrunde în organism, face ca o anumită substanță să fie sau nu toxică. Din acest considerent, avem și reglementări la nivel mondial care stabilesc concentrațiile maxime admisibile ale diferitelor substanțe în factorii de mediu. Aceste concentrații pot în același timp să difere ca ordin de mărime de la un factor de mediu la altul, funcție de posibilitatea organismului uman de a veni în contact cu acel factor de mediu. Același aspect este valabil și pentru diferitele tipuri de cianuri și compuși chimici ai acestora. Cu alte cuvinte, nu simpla prezență a acestor substanțe în factorii de mediu (vezi concentrația maximă a cianurii în apa potabilă ce arată că acesta poate exista până la o anumită concentrație) determină apariția unor efecte adverse asupra stării de sănătate, ci expunerea (intensitatea, frecvența, durata etc.) și caracteristicile populației expuse (mărime, susceptibilitate, etc).

Answer to Contestation No. 3113_Antiparkinson Association

The risk assessment, based strictly on well researched data with regard to exposure intensity (concentration), frequency and duration, clearly states that for the concentrations predicted, Roşia Montană Project does not have the potential to cause a high frequency of this specific disease.

There are a very large number of diseases, that can be associated with the presence of various hazardous substances in the environment, but the occurrence of such diseases depends strictly on the characteristics of the exposure, namely on its frequency, duration and on the levels of concentration to which the human body has been exposed. This means the presence of a hazardous substance in one or several environmental media does not necessarily lead to disease. There are maximum permissible concentrations for particular hazardous substances in air, drinking water, soil, the workplace etc ensuring the protection of human health.

Consequently, the mere presence of a hazardous substance in an environmental medium will not necessarily lead to disease.

The human health risk assessment shows that the population groups from the areas affected by the project will not develop specific adverse health effects as a result of the development of the mining operations, for the concentrations of hazardous substances predicted to occur in the environmental media and presented in the EIA report.

Exposure to various hazardous substances present in the environmental media may cause adverse effects on human health leading to higher frequency of specific diseases. However, the occurrence of such adverse effects depends strictly on the characteristics of the exposure, namely on its frequency, duration and on the levels of concentration to which the human body has been exposed.

The concentrations in question are predicted to be below the permissible maximum concentrations.

Based on health risk assessment, Roşia Montană project will not significantly increase the frequency of specific diseases for those concentrations predicted to occur in the environment, at different stages of the operations, as they have been described in the EIA.

Three aspects have been taken into account in the assessment of risks on human health:

- The health baseline conditions with regard to the entire population from more than 40 localities, based on data collected from all general practitioners and the two local hospitals;
- The current quality of the environmental factors, before the development of mining activities;
- Predictions concerning the distribution of hazardous substances in the environmental media, elaborated for specific periods of time after the beginning of the mining project.

Consequently, the health risk assessment is based on specific data, namely the spatial distribution of the concentration of contaminants, exposure frequency and duration etc, and not on subjective data such as 'large quantities'. There were no significant correlations in terms of increasing the frequency of the investigated diseases for the predicted environmental concentrations of the investigated hazardous substances within the study area.

The health risk assessment has shown that there will be no adverse health effects on the population in the area after starting the mining activities.

The health risk assessment comprises two parts. The first part includes an exhaustive description of the health baseline data collected in more than 40 localities, as they are now, before the beginning of the mining operations. The data are correlated with the current state of the environmental media. The second part comprises an estimate on the frequency of the diseases researched, based on the information presented in the first part and on the estimated

distribution of hazardous substances in the environmental media. This part also takes into consideration the exposure to sulphur dioxide. The assessment of risks on human health, associated with exposure to a given hazardous substance, in this case sulphur dioxide, is based on complex information as the air concentrations of the toxic substance, and also other aspects such as the frequency and duration of exposure, as well as the nature and the size of the exposed population.

In conclusion, the assessment of risks associated with exposure of local population to sulphur dioxide has taken into consideration specific aspects (concentrations, distribution, population etc), and not subjective and unquantifiable aspects as are related to the sources that generate this substance. In other words, the health risk assessment took into consideration the final concentrations to which the population groups are exposed, considering all the sources that generate those concentrations.

The affirmations concerning the breach of the provisions related to the interdiction of the cyanide in the mining exploitations are false. According to art. 1, the purpose of the Directive no. 88/68/EEC on the protection of the underground waters against the pollution caused by certain hazardous substances is to "limit the introduction into the underground waters of the substances classified in annex II [among which there is item 8, cyanides – emphasis added], so that the pollution with such substances be avoided". To the same end, art. 5 (2) of the same enactment provides: "the member states must take the measures they deem appropriate so that they limit any indirect discharge of the substances in the list II in the soil".

As for the "Berlin Convention", we underline that it makes no object of a provision of the Romanian legislation. Also, please note that the Ministry of Environment and Waters Management, by the Wastes Management and Hazardous Chemical Substances Direction, has requested, within the Guidelines sent to the project's titleholder, with a view to the performance of the environmental impact assessment, as per the Order of the Minister of Waters and Environmental Protection no. 860/2002 on the environmental impact assessment and environmental approval issuance Procedure, that this project "must be in compliance with the provisions of the new CE Directive on the management of the wastes in the extractive industry".

The very preamble of the Directive no. 21/2006/EC on the management of the wastes resulting from the extractive industry provides the need to reduce the concentration of cyanide in the decantation ponds, due to its toxic and harmful effects, to the lowest degree possible, by using the best techniques. According to art. 13 paragraph 6 of the above mentioned Directive, there are established the maximum limits of the cyanide concentration allowed in the decantation ponds and their periodical reduction until 2018. In conclusion, out of the analysis of the above mentioned texts, we note a reduction or limitation of the cyanide quantity is wanted, but its use is not forbidden.

The ore processing operation generates metal loaded ARD. In the closed mines, (the mine existing at Roşia Montană) the generation of ARD continues and the management of ARD in modern mining industry includes the closure and post-closure stages, too.

The technological process presented in the Roşia Montană project generate two sources of metal loaded ARD:

- ARD, important source as far as flows and metallic ions concentrations are concerned;
- Tailings slurry resulting from the processing of ore using cyanides.

1. For mine waters, there's a water collection and abstraction system (in the ARD dam Cetate and seepage retention dam Cârnic), monitoring and treatment in a specially designed installation, anticipated to be developed during the construction phase of the project.

Treatment will be performed in compliance with BAT, with a large application by pH adjustment and metal precipitation in two steps using lime and carbon dioxide as insoluble compounds (hydroxides, carbonates, hydroxycarbonate).

The treated effluent will be partially reutilized in the process, after the first precipitation stage, therefore it will not get dispersed into the environment, and the final effluent that will comply with the NTPA 001 limits for metals, will be used to maintain environmental baseflows in Roşia and Corna Streams.

The slurry will be directed to the TMF.

The installation is conceived to function during the operation, closure and post-closure stages of the Roşia Montană Project.

During the last three years of the operation period, the passive treatment processes will be tested in the lagoons.

These will replace the ARD active treatment plants in the post-closure period, should the result be satisfactory and the NTPA 001 discharge standards will be complied with.

2. INCO process (oxidation with SO₂/air) and lime pH 8-10, for treatment of tailings slurry is mainly used for the destruction of cyanides.

Concomitantly, given the above conditions, precipitation of heavy metals as hydroxides takes place – Me(OH)₂ or insoluble cyanic complexes with Fe – Me₂Fe(CN)₆.

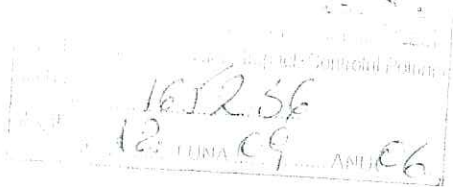
Treated slurry is discharged into the TMF, and after settling, water is recirculated in the process. The seepage from the TMF are collected in the secondary dam sump and is recirculated in the decant pond. As per the water flow described in the Project, on this route, there are no metal-loaded waters discharged into the environment, during normal operation stage.

Under abnormal operation conditions, when the storage capacity designed for the pond is exceeded, (>2 PMP successive) and if the natural dilution taking place in such extreme situation – does not provide the quality conditions requested by NTPA 001, the project provides a treatment plant for low cyanide content waters where precipitation of metals will be performed.

In conclusion, the Roşia Montană project provides realistic technical solutions to avoid metal pollution risks.

The health risk assessment has shown that for the concentrations of cyanide and cyanide compounds that have been measured and predicted in the EIA there would be no significantly increase of the frequency of diseases within the study area [1].

Basically, it is the dose - to which the human body is exposed or which enters the human body – that determines the toxicity. As a consequence, international rules are imposing maximum permissible concentrations for the various substances present in the environment. The concentration levels for such substances may vary as a magnitude order from one environmental factor to another depending on the probability of the human body to come in contact with that environmental media. This also applies to the various types of cyanides and their chemical compounds. In other words, it is not their simple presence in the environment (e.g. the maximum permissible concentration of cyanides in drinking water which emphasize that even this chemical substance can be found in drinking water up to a certain concentration) that may develop adverse health effects but the exposure (intensity, frequency, duration) and the characteristics of the exposed population (size, susceptibility).

3114

Către Ministerul Mediului si Gospodarii Apelor
In deosebita atentie a doamnei ministru Sulfina Barbu,

Consideram ca sunteti direct responsabila in cazul acordarii Autorizatiei de Mediu pentru proiectul minier Rosia Montana al SC ROSIA MONTANA GOLD CORPORATION SA

Avand in vedere urmatoarele:

1. Resursele naturale ale Romaniei trebuie sa asigure prosperitate intregii tari si nu unui grup restrans de interese oculte economico-financiare
2. Avutia nationala constituita si din AURUL si ARGINTUL de la Rosia Montana este o mostenire care trebuie sa asigure bunastare si acum si urmasilor nostrii
3. Din punct de vedere ecologic, prin realizarea proiectului de exploatare miniera intensiva cu cianuri propus sa fie dezvoltat la Rosia Montana pune in pericol VIATA in Tara Motilor, deschizand calea producerii celui mai mare dezastru ecologic din Europa de est.
- SE VOR DISTRUGE: 5 munti, un patrimoniu national unic in lume, 10 biserici, 12 cimitire, 958 de gospodarii.
4. Oamenii care nu vor sa se mute sunt amenintati cu exproprierea.
5. Din punct de vedere al biodiversitatii, Rosia Montana contine habitate si specii importante de fauna si flora care sunt pe deplin protejate conform legislatiei romanesti si Directivei UE privind habitatele (92/43/EEC).
6. Din punct de vedere al mostenirii istorice Rosia Montana este recunoscuta pentru bogatul sau patrimoniu unic roman si pre-roman asociat minertului si tablitelor cerate descoperite in galeriile miniere. Galerile romane din masivele Orlea si Carnic sunt unice datorita maiestriei si starii lor de conservare.
7. Iazul de decantare propus nu ar fi impermeabilizat incalcandu-se Directiva privind protectia apelor subterane, asa cum a fost transpusa in legislatia romaneasca prin HG 351/2005.
8. Operatorul trebuie sa constituie un Fond pentru inchiderea si monitorizarea post-inchidere a factorilor de mediu (monitorizare care ar trebui sa dureze minim 30 de ani) conform HG 349/2005 si Directiva europeana 1999/31/EC
9. Nu exista solutii pentru diminuarea impactului asupra ecosistemelor acvatice si terestre in timpul constructiei, operarii, inchiderii si in perioada de post-inchidere a minei.
10. Nu exista o evaluare a riscurilor asupra sanatatii generate de pierderile de teren silvic si distrugerea perdelelor vegetale de protectie care reprezentau bariere naturale impotriva aerului poluat.
11. Nu exista o descriere a impactului transfrontalier in cazul unui accident ecologic asupra unor arii naturale importante, cum ar fi Parcul National Körös-Maros din Ungaria situat de-a lungul vaili Muresului.
12. Statului Roman iar reveni doar, 57 de tone de aur si 304 tone de argint din aproximativ 300 de tone de aur si 1.600 de tone de argint rezerve estimate.

ADRESAM un apel Ministerului Mediului si Gospodarii Apelor sa nu dea acordul de mediu pentru proiectul de extragere a aurului si argintului de la Rosia Montana.

Sustinem Partidul Ecologist Roman in demersurile pe care le face pentru ca acest proiect minier sa NU obtina Acordul de Mediu .

Subsemnatii

Crevian Vlad George

To: Ministry of Environment and Water Management
In attention: Madam Minister Sulfina Barbu

We consider you are directly responsible in the case when the environment permit will be granted for the Rosia Montana mining project of the SC ROSIA MONTANA GOLD CORPORATION SA.

Having in regard the followings:

1. The natural resources of Romania must assure prosperity for whole country and not for a restricted group of economic, financial and occult interests.
2. The national richness also contains the gold and silver from Rosia Montana and it is a heritage that must assure the welfare not only now but also for our descendants.
3. From ecological point of view, the implementation of the Rosia Montana mining project, that utilizes the intensive extraction with cyanide, endangers the life within the area of Apuseni Mountains (Țara Moților), allowing the possibility to produce the biggest ecological disaster from Eastern Europe. Five mountains, a national patrimony unique in the world, 10 churches, 12 cemeteries, and 958 households will be destroyed.
4. The people who want not to relocate are threatened with expropriation.
5. From biodiversity point of view, Rosia Montana contains important habitats and species of flora and fauna entirely protected according to the Romanian legislation and EU Directive 92/43/EEC regarding habitats.
6. From historical heritage point of view, Rosia Montana is well known for its unique Roman and pre-Roman patrimony associated with mining activity and waxed plates discovered in mining galleries. The Roman galleries from Orlea and Carnic are unique due to their craftsmanship and preservation state.
7. The proposed tailings management facility will not be lined infringing the Directive regarding the underground waters, in the way in which was transposed into the Romanian legislation by DG 351/2005.
8. The operator must constitute a fund for closure and post-closure monitoring of the environment factors (the monitoring should have to last at least 30 years) according to the GD 349/2005 and European Directive 1999/31/EC.
9. There are no solutions to diminish the impact on aquatic and terrestrial ecosystems during the mine construction, operation, closure and post-closure stages.
10. There is no an assessment of the risks on health generated by the forest land losses and destruction of the vegetal protection belts which represented natural barriers against the polluted air.
11. There is no a description of the trans-frontier impact in case of ecological accident on some important natural areas, as Koros Maros National Park from Hungary situated along the Mures valley.
12. From the estimated reserves of about 300 tones of gold and 1600 tones of silver, only 57 tones of gold and 304 tones of silver would revert to the Romanian State.

We address an appeal to Ministry of Environment and Water management not to emit the environment permit for the Rosia Montana gold and silver mining project.

We sustain the Romanian Ecological Party in its approach in order to this project not to obtain the environment permit.

The undersigned,
Crevian Vlad George

Răspuns la Contestația 3114

Roșia Montană Gold Corporation S.A. a luat în considerare toate aspectele ridicate prin această Contestație, prin Raportul la studiul de impact asupra mediului întocmit pentru Proiectul Roșia Montană. Răspunsul nostru la Contestația nr. 3114 este următorul:

1. Previziunile actuale ale beneficiilor financiare ale statului român sunt după cum urmează, presupunând un preț al aurului de 600 USD/uncie și al argintului de 10,50 USD/uncie:

<u>Impozite, taxe și partea din profit a statului român (inclusiv cele plătite până în prezent)</u>	TOTAL (milioane USD)
Impozite salarii	177
Impozit pe profit (16%)	284
Redevență minieră (2%)	101
Impozite pe proprietate (Roșia Montană)	12
Impozite pe terenuri (Roșia Montană)	21
Taxe forestiere	13
Taxe agricole	1
Taxe înregistrare terenuri	3
Taxe vamale și accize	113
Alte taxe și impozite	1
Dividende (Ministerul Economiei și Comerțului)	306
Total	1,032

Aceste cifre se vor schimba datorită prețului metalelor prețioase și schimbărilor din reglementările fiscale.

Suplimentar beneficiilor financiare, există, de asemenea, beneficii indirecte rezultate din activitatea economică reprezentând de 2.523 milioane dolari SUA, sumă ce va fi cheltuită în România pe parcursul vieții Proiectului.

Premiza de la care pornește prezentarea contextului dezvoltării durabile, este faptul că Proiectul Roșia Montana (RMP) va fi un catalizator pentru dezvoltarea economică locală și regională. Este binecunoscut că pentru orice tip de dezvoltare industrială majoră efectele vor fi atât pozitive, cât și negative. RMGC se angajează ca atât individual precum și prin participarea la parteneriate să garanteze faptul că impactul pozitiv va fi amplificat. RMGC va avea ca prioritate o abordare participatorie (implicarea publicului interesat în luarea deciziilor) acolo unde este posibilă și va căuta îndrumare din partea autorităților locale și regionale și din partea comunității atunci când se vor lua decizii cu referire la probleme ce pot afecta dezvoltarea zonei. Efectele negative vor fi atenuate prin măsurile care au fost descrise în raportul studiului de Evaluare a Impactului asupra Mediului.

Roșia Montană Gold Corporation este de acord că, pentru a îndeplini angajamentele cu privire la procesul de dezvoltare durabilă, trebuie să acopere cele trei elemente de rezistență ale procesului de dezvoltare durabilă: social, economic și de mediu. Aceste elemente sunt prezentate mai jos ca 5 domenii interdependente, care constituie cheia dezvoltării durabile.

În sprijinul celor afirmate mai sus, RMGC a stabilit o Politică pentru dezvoltare durabilă, ce va fi prezentată în cadrul acestei anexe. Componentele de susținere a acestei politici sunt de asemenea prezentate, ele fiind un set de inițiative desfășurate la nivelul autorităților, comunității și a companiei ca părți integrante ale Parteneriatelor și programelor de dezvoltare durabilă Roșia Montană.

Cele cinci domenii cheie ale dezvoltării durabile

Capitalul financiar

Include: impactul asupra dezvoltării economice, administrării fiscale, taxelor și impozitelor, dat de:

- o medie de 1200 de locuri de muncă pe perioada construcției, pe parcursul a doi ani, majoritatea fiind ocupate cu forță de muncă locală;
- 634 de locuri de muncă pe perioada exploatării (prin angajare directă, incluzând și contractele pentru servicii de curățenie, pază, transport, etc., pe parcursul a 16 ani, cele mai multe fiind ocupate cu forță de muncă locală;
- aproximativ 6000 locuri de muncă generate indirect pentru o perioadă de 20 de ani, la nivel local și regional;
- 1 miliard USD, reprezentând: partea cuvenită statului din profitul realizat, impozitele pe profit, redevențe și alte taxe și impozite către autoritățile locale, regionale și naționale din România;
- 1,5 miliarde USD, reprezentând valoarea bunurilor și serviciilor procurate din România: 400 milioane USD pe perioada construcției (2 ani) și 1,1 miliarde USD pe perioada activității de producție (16 ani).

Pentru diversificarea și dezvoltarea oportunităților economice oferite de către Proiectul Roșia Montană, RMGC cooperează, de asemenea, pe plan local, cu părțile interesate pentru demararea propriilor activități comerciale:

- înființarea în zonă a unei instituții de micro-creditare, care să permită, în condiții avantajoase, accesul la finanțare;
- crearea unui centru de afaceri și incubatoare de afaceri pentru a oferi sprijin, instruire (antreprenorială, planuri de afaceri, management administrativ și fiscal, etc.), consultanță juridică, financiară și administrativă, pentru a promova dezvoltarea mediului de afaceri local și regional. Acest lucru este necesar atât pentru furnizarea de bunuri și servicii Proiectului Roșia Montană, cât și pentru a încuraja spiritul întreprinzător al localnicilor, în ideea pregătirii pentru nevoile de dezvoltare durabilă de după finalizarea RMP.

Capitalul material

Infrastructura – incluzând clădirile, alimentarea cu energie, transportul, alimentarea cu apă și gestionarea deșeurilor:

- Creșterile de venit pentru agențiile guvernamentale, de ordinul a 1 miliard USD pentru mai mult de 20 de ani (perioada de construcție - activitate de producție - închidere) vor însemna fonduri suplimentare pe care autoritățile le pot aloca pentru îmbunătățirea infrastructurii din comunitate;
- De asemenea, RMGC va construi noua localitate Piatra Albă și cartierul Dealul Furcilor din Alba Iulia pentru strămutarea populației. Piatra Albă va include un nou centru civic, zone comerciale și rezidențiale. La finalizarea RMP, acestea vor fi transferate autorităților locale. Planul de Acțiune pentru Strămutare și Relocare (RRAP) conține toate detaliile acestor inițiative.

Capitalul uman

Include: sănătate și educație:

- construirea unui dispensar și a unei clinici private la Piatra Albă (a se vedea RRAP), accesibile întregii comunități, prin asigurări de sănătate;
- modernizarea unei aripi a spitalului din Abrud, accesibil întregii comunități prin sistemul național de asigurări de sănătate;
- îmbunătățirea sistemului medical de urgență în regiune;
- construirea unei noi școli, a unui centru civic și rezidențial la Piatra Albă. Acest program este descris în detaliu în RRAP;
- campanii de sănătate de conștientizare (în parteneriat cu autoritățile locale și ONG-uri) cu referire la: sănătatea reproducerii, nutriție și stil de viață, etc.
- parteneriate cu organizații de învățământ și ONG-uri referitoare la îmbunătățirea unităților de învățământ din regiune și accesul la acestea; de exemplu: ONG-urile și autoritățile

locale au colaborat pentru înființarea unui parteneriat educațional cu sediul la CERT (Centrul de Resurse pentru TINeri Apuseni - www.certapuseni.ro).

Capitalul social

Include: pregătire profesională, întărirea relațiilor din cadrul comunității, a rețelelor sociale și capacitatea instituțiilor de a le sprijini, conservarea patrimoniului cultural:

- eforturi pentru dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural din Roșia Montană atât pentru localnici, cât și în scopuri turistice – RMGC este partener în cadrul Parteneriatului pentru patrimoniul cultural Roșia Montană (info@rmchp.ro);
- oportunități de educație pentru adulți și de îmbunătățire a abilităților acestora, prin programe de instruire, fonduri și burse școlare, cu scopul de a crește șansele de angajare, atât direct, la RMGC, cât și indirect – RMGC este partener în Programul de pregătire profesională și meserii Roșia Montană;
- programe de asistență pentru persoane și grupuri vulnerabile, și consolidarea rețelei sociale, în special în Roșia Montană – RMGC este partener în Programul vecin bun Roșia Montană care este sub conducerea ONG-ului local ProRoșia (info@rmqnp.ro);
- RMGC sprijină parteneriatul aflat sub conducerea ONG-urilor care lucrează cu tinerii din zonă, pentru îmbunătățirea și sporirea potențialului comunității (www.certapuseni.ro).

Capitalul natural

Include: peisaj, biodiversitate, calitatea apei, ecosisteme:

- măsurile incluse în planurile de management ale RMP și în Procedurile standard de operare pentru prevenirea accidentelor și managementul urgențelor (SOP) vor avea ca rezultat atenuarea impactului asupra mediului și îmbunătățirea condițiilor de mediu, așa cum este prevăzut în EIM;
- îmbunătățirea condițiilor de mediu va crește calitatea vieții în Roșia Montană;
- instruire și asistență pentru integrarea aspectelor legate de calitatea mediului în planurile de afaceri;
- campanii de conștientizare cu privire la asigurarea măsurilor de protecție a mediului în cadrul activităților economice;
- impunerea unor standarde de mediu odată cu acordarea împrumuturilor prin micro-finanțare, incluzând monitorizarea măsurilor de protecție a mediului;
- Codul de Conduită în Afaceri prin care se solicită furnizorilor RMP să respecte standardele RMGC cu privire la asigurarea măsurilor de protecție a mediului.

Viziunea RMGC asupra beneficiilor sociale și economice ale RMP este prezentată în Planul de dezvoltare durabilă a comunității și în EIM Capitolul 4.8 – Mediul social și economic.

Pentru a-și îndeplini angajamentele, RMGC este conștientă de faptul că trebuie să colaboreze cu comunitatea, autoritățile și societatea civilă în problemele direct legate de dezvoltarea zonei. Această abordare permite comunității să dețină, să orienteze și să controleze toate chestiunile de dezvoltare relevante, în mod integrat și prin participarea tuturor părților interesate.

În spiritul acestui angajament, RMGC a efectuat deja un program extins de consultări, constând în 1262 întâlniri individuale și interviuri, și în distribuirea de chestionare prin care s-au obținut peste 500 răspunsuri, în 18 întâlniri cu grupuri centrale și 65 de dezbateri publice, pe lângă discuțiile cu autoritățile guvernamentale, cu organizațiile neguvernamentale și potențialii acționari implicați. Observațiile publicului interesat au fost folosite pentru pregătirea Planurilor de Management ale EIM aferente Proiectului Roșia Montană precum și la elaborarea anexei la EIM.

Sprijinul dat dezvoltării durabile a zonei va fi derulat în cadrul parteneriatelor, conform îndrumărilor diverselor organizații cum este Programul pentru dezvoltare al Națiunilor Unite (PDNU). De exemplu, măsurile de atenuare a efectelor negative și de amplificare a beneficiilor socio-economice vor fi derulate sub îndrumarea Centrului de cercetare socio-economică Roșia Montană (info@rmserc.ro), care, la rândul său, are ca partener autoritățile locale. Acest lucru va permite o evaluare transparentă a eficienței sprijinului dat procesului de dezvoltare durabilă și va pune la dispoziție un forum pentru implementarea îmbunătățirilor necesare.

Alte parteneriate ce sprijină procesul de dezvoltare durabilă sunt prezentate mai jos în această anexă, în capitolul intitulat Parteneriate și programe de dezvoltare durabilă a comunității Roșia Montană. (www.rmsdpps.ro)

Dincolo de beneficiile imediate directe și cele indirecte, prezența Proiectului Roșia Montană ca investiție majoră, va îmbunătăți climatul economic al zonei, care la rândul său va încuraja și va promova dezvoltarea activităților economice care nu sunt legate de minerit. Se așteaptă ca această creștere calitativă a climatului investițional și economic să conducă la oportunități de afaceri care să se dezvolte în paralel cu RMP, chiar dacă se depășește cu mult sfera activităților direct legate de exploatarea minieră. Diversificarea dezvoltării economice este un beneficiu important al investițiilor generate pentru realizarea RMP.

2. În legătură cu comentariul dumneavoastră legat de avuția națională, respectiv aurul și argintul de la Roșia Montană care ar trebui să asigure bunăstare și acum, și urmașilor noștri, vă rugăm să țineți cont de următoarele aspecte:

Conform art. 44 (1) din Ordinul nr. 860/2002 emis de Ministrul Mediului și Gospodăririi Apelor privind procedurile de evaluare a impactului asupra mediului și la cele de emiterie a acordului de mediu („Ordinul nr. 860/2002”), „*în timpul dezbaterii publice, titularul proiectului [...] oferă răspunsuri argumentate propunerilor întemeiate ale publicului, propuneri primite, în formă scrisă, anterior respectivei audieri*”.

De asemenea, art. 44 (3) din Ordinul nr. 860/2002 prevede că „*în baza rezultatelor dezbaterii publice, autoritatea competentă pentru protecția mediului evaluează propunerile/comentariile întemeiate ale publicului și solicită titularului suplimentarea r* Raportului asupra studiului evaluării impactului asupra mediului printr-o anexă care să conțină soluții de natură să rezolve problemele indicate”.

Vă rugăm să rețineți faptul că raportul EIM arată că, în prezent, condițiile inițiale existente sunt caracterizate de poluarea apei și de prezența zonelor mari de teren minier lăsat în paragină și de haldele de steril. Acest fapt prezintă un impediment serios pentru o dezvoltare diferită decât cea propusă prin prezentul proiect. Reabilitarea acestor zone ar fi foarte scumpă și cu siguranță peste posibilitățile comunității locale. Totuși, Capitolul 5 din Raportul EIM (*Evaluarea alternativelor*) examinează variante alternative pentru Proiectul Roșia Montană (PRM) inclusiv opțiunea „niciun proiect”.

EIM a analizat alternative care includ agricultura, pășunatul, procesarea cărnii, turismul, activități și produse forestiere, industrii artizanale și prelevare de elemente de floră și faună în scopuri farmaceutice. S-a ajuns la concluzia că niciuna din aceste industrii nu ar putea furniza stimulul economic necesar pentru a asigura o prosperitate durabilă pentru comunitățile locale, așa cum este cea prevăzută în proiect. De asemenea, se poate observa că Proiectul nu va opri dezvoltarea în paralel de industrii alternative și, într-adevăr, va îndepărta o parte dintre obstacolele existente în prezent în calea dezvoltării durabile, cum ar fi poluarea și degradarea solului. În concluzie, Proiectul va putea susține inițiativele comunității de a dezvolta și alte industrii decât mineritul și este o idee centrală în *Planul de management al dezvoltării durabile a comunității*, anexat raportului EIM (Planul L). Au fost incluse drept referințe informații suplimentare/materiale de studiu realizate de la prezentarea EIM care reflectă comentariile primite în timpul procesului de consultare a publicului, care extind în continuare eforturile CSDP și sunt prezentate ca documente de referință în Anexă.

Până în prezent, RMGC a investit peste 200 milioane dolari SUA, iar compania se așteaptă să investească aproape 1 miliard dolari SUA înainte de începerea producției, toate sumele fiind parte din cele 2,5 miliarde dolari SUA introduși în economia românească. Se estimează că beneficiul financiar direct al statului român, la nivel local, regional și național, va fi de 1 miliard dolari SUA. Acesta include partea guvernului din profit, impozite, taxe, redevențe și alte impozite precum impozitul pe salarii. Prin proiect, se vor obține în plus 1,5 miliarde dolari SUA pentru

bunuri și unele servicii românești achiziționate din România, incluzând 400 milioane dolari SUA în timpul construcției (2 ani) și 1,1 miliarde dolari SUA în timpul producției (16 ani).

3. Trebuie să reamintim faptul că zona afectată de proiectul Roșia Montană are o suprafață mai mică de 16 kilometri pătrați, în vreme ce suprafața totală a Munților Apuseni este de 21.000 kilometri pătrați. Din păcate, zona din imediata vecinătate a Roșiei Montane a fost afectată în ultimii 2000 de ani din cauza metodelor de exploatare primitive, neevoluate, care au dus la degradarea mediului înconjurător și la actuala stare de poluare a zonei.

Proiectul Roșia Montană, așa cum este el propus de EIM, afectează doar 4 din cele 16 sate care formează Roșia Montană. O zonă a satului Roșia Montană a fost desemnată drept zonă protejată, propunerea incluzând renovarea și restaurarea centrului istoric al Roșiei Montane și construirea a două noi amplasamente de strămutare: unul în zona Piatra Albă (situată la aproximativ 6 km de centrul istoric), celălalt la Dealul Furcilor, un cartier în vecinătatea capitalei județului, Alba Iulia. Amplasamentul de la Piatra Albă va avea noul centru civic al comunei, care poate fi numit cel mai modern din România. Pe lângă locuințele individuale, se vor construi un sediu nou și modern pentru Primărie, centru comunitar și cultural, o secție de poliție, un dispensar, o școală și alte clădiri. Acest amplasament nou și modern va păstra caracterul și tradiția satelor de munte din Munții Apuseni, dar va beneficia de toate avantajele și utilitățile construcțiilor din secolul al XXI-lea. Școala va fi singura clădire care va fi construită în stil arhitectural modern. Trebuie menționat faptul că programul de achiziție de terenuri al RMGC a fost planificat conform liniilor directoare ale Băncii Mondiale, fiind bazat pe un model "vânzare voluntară, achiziționare voluntară", care oferă oportunități de dezvoltare individuală și diverse programe de asistență. Din această perspectivă, RMGC a oferit pachete compensatorii corecte locuitorilor din zona afectată, în deplină conformitate cu politicile Băncii Mondiale în acest domeniu, așa cum se detaliază și în Planul de Acțiune pentru Strămutare și Relocare (Resettlement and Relocation Action Plan - RRAP) al RMGC, care poate fi consultat pe pagina de internet a RMGC.

Doar 6 cimitire din 12 vor fi afectate de proiect. În cazul fiecărui mormânt trebuie să existe motive întemeiate pentru a fi strămutat. Pe parcursul dezvoltării lor, comunitățile și-au creat anumite reguli, care mai târziu au devenit legi menite să ofere o soluție în cazul unor astfel de evenimente.

Contrar afirmațiilor celor care se opun acestui proiect minier, nu se dorește distrugerea bisericilor sau a cimitirelor. În ceea ce privește numărul mormintelor, numai 410 din cele 1905 existente în Roșia Montană vor fi afectate, deoarece compania și-a proiectat activitatea de exploatare minieră în așa fel încât, în măsura posibilului, să nu se modifice amplasamentul cimitirelor existente.

Reînhumările se vor face la cererea familiilor și pe cheltuiala companiei RMGC, în deplină conformitate cu legislația românească cu privire la reînhumări, compania angajându-se să acționeze cu respect. Mormintele abandonate vor fi, de asemenea, strămutate, cu tot respectul din partea societății, în noul cimitir de la Piatra Albă.

Două biserici și două case de rugăciune dintre cele 10 lăcașe de cult din zona de influență a proiectului Roșia Montană trebuie strămutate sau reconstruite conform planului de dezvoltare a minei. Strămutarea va avea loc ținând seama de dorințele membrilor parohiei, pe cheltuiala societății RMGC. Construirea de biserici reprezintă un element central al procesului de creare a unei noi comunități în Piatra Albă, cu fonduri acordate de RMGC.

Proiectul Roșia Montană oferă generațiilor viitoare șansa de a continua să trăiască într-un sat al cărui viitor este, în momentul de față, în pericol, ținând seama de rata actuală a șomajului, 70%, care se va ridica la peste 90% dacă proiectul de exploatare auriferă propus de RMGC nu va fi aprobat. În cazul în care comunitatea din Roșia Montană va dispărea, mormintele și bisericile existente vor fi, fără îndoială, părăsite, așa cum s-a întâmplat în alte sate abandonate din

România. Proiectul Roșia Montană va menține satul în viață și va crea oportunități economice în regiune.

4. Dat fiind că proiectul minier se va dezvolta în etape, nu este necesar ca toate proprietățile să fie achiziționate de la început. Prin urmare, compania și-a îndreptat atenția asupra terenurilor necesare pentru construirea și funcționarea exploatării miniere în primii cinci ani. În prezent, compania deține peste 56% din terenul necesar în faza de construcție și în primii cinci ani ai fazei de exploatare.

În momentul de față, 98% dintre proprietarii terenurilor necesare proiectului, care încă nu au fost achiziționate, au solicitat evaluarea proprietăților deținute, ceea ce sugerează faptul că sunt interesați să vândă. Această cifră indică faptul că numărul proprietăților deținute de persoane care se împotrivesc ideii de a vinde este redus.

În privința numărului și mai mic de gospodării situate în zonele destinate lucrărilor de construcție și de exploatare inițială, compania va căuta soluții pentru modificarea planului de dezvoltare a minei, astfel încât casele și terenurile celor care doresc să-și păstreze proprietățile să nu fie afectate de proiect.

Planul de acțiune pentru relocare și strămutare, elaborat de companie în conformitate cu standardele Băncii Mondiale, prevede vânzarea, de bună voie, a proprietăților, de către proprietarii acestora.

Pentru a discuta acest aspect la un nivel mai general însă, este de remarcat faptul că Proiectul Roșia Montană va necesita, în faza de construcție și exploatare, achiziționarea de terenuri în 4 din cele 16 sate de pe teritoriul comunei Roșia Montană. Prin urmare, în cea mai mare parte a comunei, regimul proprietăților va rămâne neschimbat.

În vederea achiziționării proprietăților necesare, compania a elaborat un program de achiziții, în conformitate cu recomandările Băncii Mondiale privind Planul de acțiune pentru strămutare și relocare.

În cele din urmă, este posibil ca unii proprietari să încerce să oprească proiectul refuzând să-și vândă terenurile. În această situație, este de competența autorităților române să facă uz de instrumentele legale pe care le au la dispoziție în vederea exproprierii. Autoritățile vor decide astfel dacă exploatarea resurselor minerale din România, la cele mai înalte standarde europene și internaționale, în cadrul unui proiect care va genera beneficii de 2,5 miliarde USD, majoritatea într-o zonă desemnată "zonă defavorizată", reprezintă sau nu un obiectiv de interes național strategic.

În acest sens, este de remarcat faptul că articolul 6 din Legea Minelor nr. 85/2003 prevede în mod expres exproprierea ca una din modalitățile legale prin care titularul licenței poate dobândi dreptul de folosință asupra terenurilor necesare efectuării activităților miniere din perimetrul de exploatare. Totodată, art. 1 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, prevede că "exproprierea de imobile, [...], se poate face numai pentru cauză de utilitate publică" iar art. 6 din aceeași lege menționează că "sunt de utilitate publică: prospectiuni și explorări geologice; extractia și prelucrarea substantelor minerale utile".

În concluzie, exproprierea, în schimbul unei compensații corecte, oferite anticipat, realizată în conformitate cu prevederile legale și constituționale, reprezintă una din modalitățile de dobândire a dreptului de folosință asupra terenurilor necesare dezvoltării unui proiect minier, fiind prevăzută în mod expres de art. 6 din Legea Minelor nr. 85/2003 și de art. 6 din Legea nr. 33/1994.

5. Afectarea florei și faunei protejate se va manifesta doar la nivel local, impactul nefiind în măsură să ducă la dispariția vreunei specii. Proiectul minier a fost conceput încă de la început

pentru a îndeplini condițiile și normativele impuse de legislația românească și europeană în domeniul protecției mediului.

Compania consideră că impactul proiectului propus asupra mediului rămâne important, cu atât mai mult cu cât acesta urmează a se suprapune impactului pre-existent. Însă investițiile presupuse de reconstrucția/reabilitarea ecologică a zonei Roșia Montană în scopul rezolvării problematicele complexe de mediu actuale, este posibilă doar în urma implementării unor proiecte economice în măsură să genereze și să garanteze asumarea unor acțiuni directe și responsabile, ca și componentă a principiilor ce stau la baza conceptelor de dezvoltare durabilă. Doar în prezența unui sistem economic solid sunt abordabile procese și tehnologii economice, în total respect față de mediu, care să rezolve inclusiv efecte anterioare ale activităților antropice.

Documentele ce au stat la baza întocmirii proiectului constituie o justificare obiectivă a implementării acestuia, dată fiind asumarea responsabilității de mediu din zona Roșia Montană.

Unele dintre speciile de la Roșia Montană ce beneficiază de un anumit statut de protecție reprezintă un procent nesemnificativ din totalul populațiilor estimate la nivel național. Caracterizarea speciilor din punctul de vedere al habitatului, deși nu reprezintă o cerință impusă de Directiva Habitate (92/43/EEC), se regăsește în tabelele cu specii din Cap. 4.6., Biodiversitatea din Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului, precum și în anexele la acest capitol. Din cauza volumului mare de informație, se găsesc în varianta electronică a EIM pusă la dispoziția publicului de Companie în aprox. 6000 de DVD/CD în română și engleză, fiind accesibilă și de pe site-ul Companiei, respectiv a Ministerului Mediului și Gospodării Apelor și a agențiilor locale și regionale de protecția mediului Alba, Sibiu, Cluj etc.

Valoarea scăzută a impactului asupra florei și faunei protejate, este evidențiată și de inexistența vreunei propuneri de declarare a zonei drept SPA (zonă de protecție specială avifaunistică) și de respingerea ca nefondată a propunerii de declarare a unui pSCI (site-uri de interes comunitar) în aceasta zonă.

Considerăm că în aceste condiții proiectul propus este în concordanță cu prevederile *Directivei 92/43 - Habitate*, respectiv a *Directivei 79/409 - Păsări*, cu atât mai mult cu cât în Planul H de Management al biodiversității sunt prevăzute măsuri active și responsabile de reconstrucție/reabilitare a unor habitate naturale, în spiritul prevederilor acestor documente.

6. După cum rezultă din rapoartele și publicațiile specialiștilor, galeriile romane de la Roșia Montană sunt importante, dar nu unice. Astfel, un repertoriu al siturilor miniere antice de pe teritoriul Transilvaniei și Banatului – realizat în contextul elaborării Studiului de impact asupra mediului pentru proiectul Roșia Montană - susține aserțiunea potrivit căreia este dificilă atribuirea deplină a caracterului de unicat pentru situl de la Roșia Montană, cel puțin din perspectiva istoriei exploatărilor romane pe cuprinsul Imperiului și în particular în provincia Dacia. Existența a cel puțin 20 de situri cu caracteristici relativ similare - dintre care unele precum Ruda Brad, Bucium – zona Vulcoi Corabia și zona Haneș – Almașul Mare, au oferit deja date certe asupra unui potențial arheologic comparabil într-o anumită măsură celui al anticului *Alburnus Maior* - vin să nuanțeze în mare măsură determinarea valorii de unicitate a acestui sit. Galeriile romane de la Roșia Montană sunt așadar importante, dar așa cum arată o serie de studii științifice, nu constituie vestigii cu caracter de unicat dacă este să ne raportăm numai la zona munților Apuseni. Datorită Programului Național de Cercetare „Alburnus Maior” finanțat de către RMGC conform prevederilor legale, galeriile de la Roșia Montană sunt cel mai bine cunoscute din România la ora actuală.

În ceea ce privește zona Cârnic, în baza raportului științific înaintat de către specialiști francezi, Comisia Națională de Arheologie a propus, iar Ministerul Culturii și Cultelor a emis certificatul de descărcare de sarcină arheologică pentru masivul Cârnic, cu excepția unei suprafețe de cca. 5 hectare ce include zona Pietra Corbului, și galeriile romane asociate acesteia. Ca o măsură de minimizare a acestui impact, pe lângă cercetarea deplină și publicarea rezultatelor acestei cercetări, specialiștii au considerat că este necesară și realizarea unui model grafic

tridimensional al acestor structuri, dar și realizarea unor replici la scara de 1:1 a acestora în cadrul viitorului muzeu al mineritului care va fi construit în curând la Roșia Montană. În momentul de față acest certificat de descărcare face obiectul unui proces în contencios administrativ.

Suplimentar trebuie precizat faptul că structuri miniere istorice similare unora dintre cele descoperite în masivele Orlea și Cărnic se conservă *in situ* în sectoarele Cătălina Monulești și Păru Carpeni, fiind preconizată amenajarea lor pentru un circuit muzeal turistic.

Ținând cont de importanța patrimoniului cultural de la Roșia Montană și de prevederile legale în vigoare, S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a alocat în perioada 2001-2006 un buget pentru cercetarea patrimoniului de peste 10 milioane USD, iar pentru viitorii ani va aloca 25 de milioane USD pentru cercetare, dar și pentru conservarea și restaurarea patrimoniului cultural al Roșiei Montane.

În ceea ce privește galeriile din Orlea, în Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural se precizează – vol. 6, p. 45 – că, în ceea ce privește zona masivului Orlea, este planificată continuarea cercetării arheologice preventive de suprafață și subteran, respectiv într-o zonă cu potențial arheologic reperat. De asemenea, se specifică faptul că cercetările întreprinse până în acest moment în zona acestui masiv au avut un caracter preliminar. Este important de subliniat că în cadrul studiului se face precizarea: *“Cum dezvoltarea Proiectului minier în zona Orlea este preconizată pentru o dată mai târzie, din anul 2007 investigațiile de arheologie de suprafață se vor concentra în acest perimetru. Astfel, activitățile de construcție implicate de dezvoltarea Proiectului, nu vor putea fi inițiate înainte de finalizarea cercetărilor arheologice, desfășurate în conformitate cu prevederile legislative românești și recomandările și practicile internaționale.”* (Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, vol. 6, p. 43).

În contextul acestor cercetări arheologice preliminare din subteran, a avut loc o descoperire importantă în masivul Orlea, în anul 2004, valoarea ei fiind confirmată în vara anului 2005. Astfel, echipa franceză coordonată de dr. Beatrice Cauuet a descoperit o cameră echipată cu o roată de drenare a apelor de mină, iar mai apoi un întreg sistem de evacuare a apei din subteran. Acest ansamblu identificat în sectorul Păru Carpeni a fost datat în perioada romană și face obiectul unor ample cercetări și a măsurilor speciale de conservare *in situ*. Obiectivul nu va fi afectat de construcția viitoarei cariere Orlea. Cercetările arheologice preventive de suprafață pentru zona Orlea coroborate cu cercetările de arheologie minieră din sectorul Orlea – Țarina (subteran), sunt preconizate – așa cum a fost făcut public în Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, vol. 6, p. 43 - pentru intervalul 2007-2012.

În masivul Orlea a fost amenajat în cursul anilor `80 un Muzeu al Mineritului la Roșia Montană. În acest sens, în acest perimetru minier s-au amenajat o serie de galerii aflate într-o stare bună de conservare, care au fost separate prin ziduri de beton de lucrările miniere moderne prin care erau accesibile. Ca și lucrările miniere din Cărnic, precum și din celelalte sectoare miniere de la Roșia Montană, galeriile din Orlea au profil trapezoidal caracteristic. De asemenea, și aceste lucrări antice au avut de suferit de-a lungul timpului „remodelări” succesive, respectiv reluări miniere în scopul exploatării unor noi rezerve de minereu. Aceste activități miniere au condus la distrugerea unei părți a acestor vestigii antice. Mai mult, starea lor de conservare se degradează accentuat mai ales în urma activității miniere recente care a folosit tehnici de pușcare în găuri de foraj – pușcare, ceea ce a condus la destabilizarea rocilor și accentuarea degradării vestigiilor miniere subterane. Îndepărtarea rambleului din lucrările miniere antice în cursul cercetărilor arheologice miniere, reprezintă un alt factor care contribuie la deteriorarea lucrărilor miniere antice. Degradarea stării de conservare a vestigiilor miniere din toate epocile este accentuată și de închiderea exploatării miniere conduse de Minvest (1 iunie 2006), care asigura la un nivel minim, drenajul sistemului de lucrări miniere de la Roșia Montană. Închiderea activității miniere, care în conformitate cu normele naționale în vigoare implică un spectru extrem de larg de măsuri de conservare, s-a aplicat la Roșia Montană doar printr-o oprire a activității extractive, mina fiind abandonată fără efectuarea unor lucrări de restaurare. Câțeva luni mai târziu, principala cale de drenare a apelor de mină, respectiv galeria Sf. Cruce din Orlea, s-a colmatat ducând la

inundarea a numeroase galerii cu lungimea de câțiva kilometri. În cazul în care acest patrimoniu minier va fi doar „înghețat”, fără a se lua măsuri de întreținere, în scopul conservării lui pentru generațiile viitoare, rezultatul va fi dezastruos, în sensul că ceea ce încă mai există va dispărea ca urmare a surpărilor și inundațiilor din subteran. Un exemplu edificator în acest sens îl constituie – din păcate - „treptele romane” de la Brad (vestigii miniere de epocă romană cuprinse de asemenea în Legea 5/2000), unde după ce s-au stopat lucrările de întreținere, acestea au devenit practic inaccesibile.

În conformitate cu Lista Monumentelor Istorice publicată în Monitorul Oficial Nr. 646 bis, din data de 16.07.2004, în cuprinsul viitoarei zone de dezvoltare industrială din masivul Orlea, sunt clasate ca monumente istorice, două situri arheologice, respective: așezarea romană de la Alburnus Maior, Zona Orlea (cod LMI AB-I-m-A-00065.01), exploatarea minieră romană de la Alburnus Maior, Masivul Orlea (AB-I-m-A-00065.02).

Conform prevederilor Legii 422/2001, privind protejarea monumentelor istorice, modificată, („Legea 422/2001”) este posibilă aplicarea legală a procedurii de declasare în contextul descărcării de sarcină arheologică în cazul siturilor arheologice, conform avizului Comisiei Naționale de Arheologie din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor. În accepțiunea legii, descărcarea de sarcină arheologică este procedura prin care se confirmă că un teren în care a fost evidențiat patrimoniu arheologic poate fi redat activităților umane curente. Astfel, este adevărat că RMGC intenționează să exploateze în faza a doua de dezvoltare a proiectului său zăcămintul auro-argintifer din zona masivului Orlea. Totodată, în baza prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, modificată, investitorul are obligația să finanțeze „stabilirea, prin studiul de fezabilitate al investiției și prin proiectul tehnic, a măsurilor ce urmează să fie detaliate și a necesarului de fonduri pentru cercetarea preventivă sau supravegherea arheologică, după caz, și protejarea patrimoniului arheologic sau, după caz, descărcarea de sarcină arheologică a zonei afectate de lucrări și aplicarea acestor măsuri”.

Prin urmare, această intenție de a dezvolta cariera din masivul Orlea se poate materializa doar după efectuarea unor cercetări arheologice preventive – de suprafață și subteran – care să ofere date exhaustive asupra sitului roman din zona Orlea. Așa cum se cunoaște – vezi fișa de sit arheologic din Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural din cadrul Raportului SIM, respectiv Anexa I - Fișe de evidență arheologică a siturilor identificate la Roșia Montană, fișa de sit nr. 9 – Orlea, p. 219-222 – în acest perimetru nu s-au desfășurat cercetări arheologice, respectiv studii de specialitate care să determine în detaliu caracteristicile și distribuția spațială a vestigiilor de patrimoniu arheologic din această zonă. Prin urmare RMGC și-a luat angajamentul de a finanța în perioada 2007 – 2012 un program de cercetări arheologice preventive desfășurat de către specialiști abilitați. În baza analizei rezultatelor acestor cercetări se va putea apoi decide aplicarea sau nu a procedurii de descărcare de sarcină arheologică. Nu există prevederi legale care să interzică desfășurarea cercetărilor arheologice cu caracter preventiv în cazul zonelor cu patrimoniu arheologic reperat, așa cum este cazul zonei Orlea.

În ceea ce privește galeriile romane din masivul Cărnic, cea mai mare parte a lucrărilor miniere antice, dar și din celelalte sectoare miniere, sunt accesibile, în condiții dificile, doar specialiștilor, fiind, practic aproape inaccesibile publicului larg. Mai mult, normele de securitate ce reglementează desfășurarea unor activități similare în muzeele din Uniunea Europeană și care vor deveni literă de lege și în România nu sunt compatibile cu transformarea galeriilor romane, expuse în permanență unor factori de risc ridicat, într-un spațiu destinat turiștilor. Trebuie să subliniem – încă o dată - faptul că vor exista porțiuni consistente de galerii romane care vor fi păstrate *in situ*.

Ca o alternativă s-a avut în vedere și elaborarea unui studiu de specialitate prin care s-au făcut estimări financiare legate de conservarea integrală și punerea în circuit turistic a galeriilor situate în Masivul Cărnic. Astfel trebuie precizat că investițiile necesare pentru amenajarea și întreținerea unui circuit public de vizitare în acest masiv se ridică la un nivel nejustificabil economic (vezi în anexă broșura informativă intitulată Evaluarea costurilor lucrărilor de

amenajare a rețelelor miniere istorice din masivul Cârnic elaborată în colaborare de către firmele britanice Gifford, Geo-Design și Forkers Ltd.).

Dată fiind importanța patrimoniului cultural de la Roșia Montană și în conformitate cu cerințele legale, bugetul alocat pentru cercetări în perioada 2001-2006 de S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. însumează mai mult de \$10 milioane de dolari SUA. Ținând cont de rezultatele cercetărilor, de opiniile specialiștilor și deciziile autorităților competente, bugetul prevăzut de către companie pentru cercetarea, conservarea și restaurarea patrimoniului cultural al Roșiei Montane în viitorii ani, în condițiile implementării proiectului minier, este de 25 de milioane de dolari, așa după cum a fost făcut public în Studiul de Impact asupra Mediului în mai 2006 (vezi Raport la Studiul de Impact asupra Mediului, vol. 32, Plan de Management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, p. 78-79). Astfel se are în vedere continuarea cercetărilor în zona Orlea, dar în special crearea unui **Muzeu modern al Mineritului** cu expoziții de **geologie, arheologie, patrimoniu industrial și etnografic**, amenajarea accesului turistic în galeria **Cătălina-Monulești** și la monumentul de la **Tăul Găuri**, dar și **conservarea și restaurarea celor 41 de clădiri monument istoric și a zonei protejate Centru Istoric Roșia Montană**.

În cazul în care proiectul de exploatare minieră de la Roșia Montană va demara, RMGC va asigura fondurile necesare conservării in situ a unor lucrări miniere reprezentative (galeria Cătălina Monulești, Piatra Corbului, Păru Carpeni), precum și cele necesare construirii unor copii fidele în cazul lucrărilor miniere aflate în stare avansată de degradare sau pentru cele ce vor fi afectate ca urmare a exploatării miniere. Aceste acțiuni se vor circumscrie unui nou Muzeu al Mineritului la Roșia Montană, în care, pe lângă vestigiile miniere de tipul lucrărilor miniere de toate epocile, vor fi prezentate printre altele și unelte, metode de lucru, procedee tehnice de exploatare, preparare și obținere a metalelor. Ca dovadă a acestor angajamente, începând cu luna octombrie a anului 2006, RMGC a lansat un program de întreținere a galeriei Sf. Cruce din Orlea, cu toate că acest lucru nu este o obligație a RMGC.

În ceea ce privește informațiile de detaliu cu privire la principalele vestigii arheologice, cât și o serie de considerații despre protejarea acestora și măsurile specifice preconizate de planurile de management, vă rugăm să consultați anexa intitulată „Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia”.

7. Proiectul iazului de decantare a sterilelor (IDS) prevede realizare unui strat de etanșare în scopul protecției apelor subterane. În mod concret, iazul de decantare a sterilelor de la Roșia Montană (IDS sau “iazul”) a fost proiectat în conformitate cu prevederile Directivei UE privind apele subterane (80/68/CEE) transpusă în legislația românească prin HG 351/2005. IDS este, de asemenea, proiectat în conformitate cu Directiva UE privind deșeurile miniere (2006/21/CE), cum se impune prin Termenii de Referință stabiliți de MMGA în mai 2005. În paragrafele următoare se prezintă unele aspecte privind modul de conformare a iazului cu prevederile acestor directive.

IDS este alcătuit dintr-o serie de componente individuale, care cuprind:

- bazinul iazului de steril;
- barajul iazului;
- iazul secundar de colectare a exfiltrațiilor;
- barajul secundar de retenție; și
- puțuri de monitorizare / puțuri de extracție pentru monitorizarea apelor subterane, amplasate în aval de barajul secundar de retenție.

Toate aceste componente formează parte integrantă a iazului, fiind necesare pentru funcționarea acestuia la parametrii proiectați.

Directivele menționate mai sus impun ca proiectarea IDS să asigure protecția apelor subterane. În cazul Proiectului Roșia Montană, această cerință este îndeplinită luând în considerare condițiile geologice favorabile (șisturile cu permeabilitate redusă de sub IDS, baraj IDS și baraj secundar de retenție) și realizarea unui strat de impermeabilizare din sol cu permeabilitate

redușă (1×10^{-6} cm/sec) re-compactat, sub bazinul IDS. Pentru mai multe informații, a se vedea Capitolul 2 din Planul F al studiului EIM intitulat "Planul de management al iazului de decantare a sterilelor".

Stratul de impermeabilizare din sol cu permeabilitate redusă va fi în conformitate cu cele mai bune tehnici disponibile (BAT), așa cum sunt definite de Directiva UE 96/61 (IPPC) și de Directiva UE privind deșeurile miniere. Proiectul iazului cuprinde și alte măsuri suplimentare privind protecția apelor subterane, după cum urmează:

- Un perete de fundație cu permeabilitate redusă (1×10^{-6} cm/sec) în fundația barajului inițial pentru controlul exfiltrațiilor;
- Un nucleu cu permeabilitate redusă (1×10^{-6} cm/sec) în barajul de inițial pentru controlul exfiltrațiilor;
- Un baraj și un iaz de colectare a exfiltrațiilor sub piciorul barajului de sterile pentru colectarea și retenția exfiltrațiilor care ajung dincolo de axul barajului;
- O serie de puțuri de monitorizare, sub piciorul barajului secundar de retenție, pentru monitorizarea exfiltrațiilor și pentru a asigura conformarea cu normativele în vigoare, în cadrul iazului de decantare.

Pe lângă componentele de proiectare precizate mai sus, se vor implementa măsuri operaționale specifice pentru protecția sănătății populației și a mediului. În cazul foarte puțin probabil în care se va detecta apă poluată în puțurile de monitorizare, sub barajul secundar de retenție, aceste puțuri vor fi transformate în puțuri de pompare pentru extragerea apei poluate și pomparea acesteia în iazul de recuperare unde va fi încorporată în sistemul de recirculare a apei la uzina de procesare a minereului aparținând de Proiectul Roșia Montană, până când se revine la limitele admise de normativele în vigoare.

Precizăm ca Hotărârea Guvernului nr. 349/2005 privind depozitarea deșeurilor ("HG 349/2005"), prin care a fost transpusă Directiva nr. 31/1999 privind depozitarea deșeurilor, **nu este aplicabilă Proiectului Roșia Montană**.

8. În ceea ce privește garanția financiară pentru iazul de decantare, reglementarea cadru în materie este Directiva nr. 2006/21/EC referitoare la gestionarea deșeurilor din industriile extractive, care în cuprinsul art. 2 (4) menționează în mod expres faptul că deșeurile care provin din industria extractivă și sunt reglementate în cuprinsul Directivei nr. 21/2006 nu cad sub incidența reglementărilor Directivei nr. 31/1999 și deci nu fac obiectul HG 349/2005.

După transpunerea Directivei 21 în legislația națională, în funcție de prevederile actului normativ de transpunere, se va realiza calculul garanției financiare aferente iazului de decantare.

Totodată, ca o completare la cele de mai sus, vă rugăm să aveți în vedere faptul că, garanția financiară de refacere a mediului este reglementată prin (i) Legea Minelor nr. 85/2003 ("Legea nr. 85/2003"), (ii) Normele de aplicare ale Legii nr. 85/2003 și prin (iii) Ordinul nr. 58/2004 pentru aprobarea Instrucțiunilor tehnice privind aplicarea și urmărirea măsurilor stabilite în programul de conformare, planul de refacere a mediului și proiectul tehnic, precum și reglementarea modului de operare cu garanția financiară pentru refacerea mediului afectat de activitățile miniere ("Ordinul nr. 58/2004").

În conformitate cu actele normative mai sus menționate, garanția financiară pentru refacerea mediului este anuală și finală.

(i) Garanția financiară anuală pentru refacerea mediului

Conform art. 131 din Normele de aplicare a Legii nr. 85/2003 "garanția financiară pentru refacerea mediului, în cazul licenței de exploatare, se constituie anual, în prima lună a perioadei la care se referă, și se stabilește în licență, astfel încât să acopere lucrările de refacerea mediului specificate în planul de refacere a mediului și în proiectul tehnic".

Potrivit art. 133 (1) din Normele de aplicare a Legii nr. 85/2003, garanția financiară pentru refacerea mediului nu poate fi mai mică decât valoarea lucrărilor de refacere a mediului aferente anului respectiv, astfel încât garanția va acoperi lucrările de reabilitare în cazul în care titularul licenței încetează activitatea minieră și nu desfășoară activitățile de reabilitare.

(ii) Garanția financiară finală pentru refacerea mediului

Potrivit prevederilor art. 15 din Ordinul nr. 58/2004, garanția financiară finală de refacere a mediului se constituie anual și se calculează ca o cota din valoarea lucrărilor de refacere a mediului, conform programului de monitorizare a factorilor de mediu postînchidere, care este inclus în programul tehnic de dezafectare.

9. Soluțiile ce se vor lua pentru diminuarea impactului cu efecte negative asupra ecosistemelor acvatice și terestre vor fi: stoparea în totalitate a scurgerilor de ape acide (datorate poluării istorice), epurarea apelor ce urmează a fi deversate, creșterea suprafețelor împădurite în zona Roșia Montană cu aproximativ 85 ha, creșterea capacității de suport a habitatelor naturale ș.a.

Soluțiile de diminuare a efectelor propuse în cadrul Studiului de evaluare a impactului și în Planul H de management al biodiversității se adresează etapelor de implementare a proiectului minier, ținând cont și de efectele rezultate de pe urma unor activități anterioare.

Rețeaua ecologică funcțională compensatorie propusă reprezintă una dintre măsurile directe propuse pentru diminuarea efectelor asupra ecosistemelor acvatice și terestre, cuprinzând o detaliere structurală și funcțională (Plan H pg. 20-22), precum și o etapizare a măsurilor (Plan H pg 22-28), pe principalele etape ale proiectului (anii: "0", "7", "10", "14" "16", respectiv "19"), ce corespund fazelor de construcție, operare și o primă fază a etapei post-închidere.

Pentru detalii suplimentare poate fi consultată anexa nr. 2 ce conține harta habitatelor și descrierea Rețelei Ecologice Funcționale Compensatorii.

10. Evaluare de risc asupra sănătății se face numai prin utilizarea unor date concrete și nu prin luarea în calcul a aspectelor subiective de genul „distrugerea perdelelor vegetale”.

Evaluarea de risc asupra stării de sănătate s-a realizat pe baza a trei categorii de informații și anume:

- starea de sănătate ca și condiție de referință, care s-a realizat prin culegerea tuturor datelor medicale de la toți medicii de familie și cele două spitale din zonă, la toată populația din peste 40 de localități;
- calitatea factorilor de mediu prin prisma distribuției substanțelor periculoase investigate la momentul actual, înainte de demararea activităților exploatare miniere;
- prognoza distribuției concentrațiilor substanțelor nocive în factorii de mediu, la diferite intervale de timp, pe parcursul desfășurării activităților de minerit.

Evaluarea de risc asupra stării de sănătate a luat în calcul prognoza distribuției concentrațiilor substanțelor periculoase în factorii de mediu așa cum aceasta a fost realizată în EIM, și nu cauzele și/sau factorii care conduc la atingerea acelor concentrații.

Terenurile agricole, datorită practicilor specifice de exploatare ce presupun înlăturarea habitatelor naturale, cultivarea unor specii alohtone (uneori chiar exotice, în afara arealelor naturale, chiar modificate genetic, etc.), extragerea de materie organică din sisteme, utilizarea de amendamente organice, dar mai cu seamă chimice), nu sunt în măsură să contribuie la îmbunătățirea sănătății populației, de multe ori participând la o degradare a condițiilor și factorilor de mediu, cu efect negativ asupra populației umane.

Evaluarea de detaliu a riscurilor legate de acțiunile de defrișare vor face obiectul unor etape administrative consecutive etapei prezente de evaluare a impactului asupra mediului, conform legislației specifice în vigoare

11. În ceea ce privește problema impactului transfrontalier, și, în special Parcul Național Koros Maros, concluziile experților independenți și ale studiilor științifice au stabilit că Proiectul Roșia Montană nu are un impact transfrontalier. Copia studiului întocmit recent de Universitatea Reading asupra acestei probleme se găsește în bibliografia anexată la raportul EIM.

Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (Capitolul 10 *Impact Transfrontier*) analizează proiectul propus sub aspectul unui potențial impact semnificativ asupra bazinului hidrografic și transfrontalier, care ar putea afecta, spre exemplu, bazinele râurilor Mureș și Tisa în Ungaria. Capitolul concluzionează că în condiții normale de funcționare, nu ar exista un impact semnificativ în aval de bazinele râurilor/asupra condițiilor transfrontaliere.

Problema unei posibile deversări accidentale de steril, la scară largă, în rețeaua hidrografică a fost recunoscută în timpul consultărilor publice ca fiind o problemă importantă, când părțile interesate și-au manifestat îngrijorarea în acest aspect. În consecință, RMGC a întreprins un studiu adițional, în afară de ceea ce include evaluarea impactului asupra mediului, referitor la calitatea apei în aval de amplasamentul proiectului precum și în Ungaria. Acest studiu conține un model asupra calității apei, cuprinzând o gamă de scenarii posibile de accident și pentru diverse condiții de debit.

Modelul utilizat este modelul INCA, elaborat în ultimii 10 ani pentru a simula atât sisteme terestre cât și sisteme acvatice în cadrul programului de cercetare EUROLIMPACS EU (www.eurolimpacs.ucl.ac.uk). Modelul a fost utilizat pentru a analiza impactul generat de viitoarele activități de exploatare, precum și pentru activități de colectare și tratare apelor poluate generate de activitățile miniere din trecut la Roșia Montană.

Modelul creat pentru Roșia Montană ia în calcul opt metale (cadmiu, plumb, zinc, mercur, arsenic, cupru, crom, mangan) precum și cianuri, nitrat, amoniac și oxigen dizolvat. Modelul menționat a fost aplicat în cazul captărilor din amonte de Roșia Montană cât și întregul bazin Abrud-Arieș-Mureș până la granița cu Ungaria până la confluența cu râul Tisa. Modelul ia în considerare diluția, procesele de amestecare și cele fizico-chimice ce afectează metalele, amoniacul și cianura în bazinul hidrografic și prezintă estimări de concentrații în punctele cheie de-a lungul râului, inclusiv la granița cu Ungaria și în Tisa după confluența cu râul Mureș.

Chiar și în cazul unei deversări accidentale la scară largă de material steril (de exemplu în urma ruperii barajului) în rețeaua hidrografică, nu ar avea ca rezultat poluarea transfrontalieră, datorită diluției și dispersiei în bazinul hidrografic cât și conformării cu tehnologia UE BAT (Cele Mai Bune Tehnici Disponibile) adoptate pentru proiect (de exemplu, utilizarea procesului de distrugere a cianurii pentru efluentul de steril care reduce concentrația de cianură în efluentul depozitat în iazul de decantare, la sub 6mg/l). Modelul a arătat că în cel mai grav scenariu de rupere a barajului, toate limitele legale impuse pentru concentrațiile de cianură și metale grele în apa râului vor fi respectate înainte de a trece în Ungaria.

Modelul INCA a fost de asemenea utilizat pentru a evalua influența benefică a colectării și epurării apelor de mină existente și a demonstrat îmbunătățirea substanțială a calității apei în bazinul hidrografic în condiții normale de funcționare.

Pentru mai multe informații, o fișă de informare ce prezintă modelul INCA este prezentată sub titlul Programul de Modelare a Râului Mureș iar raportul complet de modelare este prezentat ca Anexa 5.1.

12. Cele 19,3% acțiuni deținute de guvernul României sunt integrale și se concretizează în profit de 306 milioane USD pentru statul român. Beneficiile financiare, totale, directe de care beneficiază statul român, inclusiv plata impozitelor pe profit, redevențe, și alte impozite precum impozitul pe salarii, sunt de 1.032 miliarde USD.

Proiectul Roșia Montană este un angajament major. Vor fi cheltuite 3,7 miliarde USD pentru extracția aurului și argintului din subsolul Roșiei Montane. Se vor cheltui aproximativ 2,5 miliarde USD în România – din care aproximativ 1 miliard USD vor fi impozitele și taxele datorate Statului român.

Infuzia de investiții în zonă trebuie să stimuleze alte forme de dezvoltare, dacă este gestionată corect. RMGC s-a angajat să promoveze oportunități de dezvoltare pe termen lung, în cadrul planului său de dezvoltare durabilă.

De fapt, costul dezvoltării minei este un risc pe care RMGC îl va suporta împreună cu acționarii săi, în schimbul finalizării Proiectului Roșia Montană, în timp ce Guvernul României și economia României vor primi o infuzie de 2,5 miliarde USD, fără să-și asume vreun risc pe durata de viață a minei. Suntem de părere că oferirea unor noi posibilități din punct de vedere economic unei comunități cu o rată a șomajului de 70% precum și îmbunătățirea stării de sănătate a localnicilor, va avea un impact social pozitiv major. Credem de asemenea, că este important de luat în seamă faptul că proiectul nostru va aduce beneficii economice României ca întreg.

Pentru mai multe informații, vă rugăm consultați Anexa 4 –Programe și Parteneriate pentru Dezvoltare Durabilă în Roșia Montană.

Answer to Contestation 3114

Roşia Montană Gold Corporation has fully taken these issues into consideration in the development of the comprehensive detailed Environmental Impact Assessment (EIA) for the Roşia Montană project. Our specific response to Contestation No. 3114 are as follows:

1. The current projections for the financial benefits to the Romanian state are as follows, assuming a gold price of US\$ 600/ounce and a silver price of US\$ 10.50/ounce:

Taxes, Fees and Government share of profits (incl. historical taxes paid)	TOTAL (\$USD million)
Payroll taxes	177
Profit tax (16% Corporate tax rate)	284
Royalties (2% net smelter revenue)	101
Property taxes (Roşia Montană)	12
Land taxes (Roşia Montană)	21
Forestry taxes	13
Agriculture taxes	1
Land registration taxes	3
Customs and excise taxes	113
Other taxes & fees	1
Dividends (Ministry of Industry and Commerce)	306
Total	1,032

These figures are subject to change because of precious metal prices and changes in fiscal regulation.

In addition to the direct financial benefits, there are the indirect benefits related to the economic activity generated. USD 2,523 million will be spent in Romania during the life of the project.

A starting premise to this context is that RMGC is committed to ensuring that the Roşia Montană Project (RMP) will be a catalyst for local and regional economic development. It is recognised that, as with any major industrial development, impacts will be positive and negative. RMGC commits to work alone and in partnership to ensure that beneficial impacts will be maximised. RMGC will priorities a participatory approach wherever possible and will seek guidance from local and regional authorities and from the community when deciding on issues that may impact the area's development. Negative impacts will be mitigated through measures as described in the EIA report.

RMGC recognizes that in order to ensure it meets its sustainable development commitments it must support, as a minimum, five key interrelated areas that make up the three traditional pillars of sustainable development - social, environmental and economic. These areas are presented below as five capitals of sustainable development.

RMGC has developed its Sustainable Development Policy in support of this and this is presented further on in this annex. Supporting elements are also presented, as are a set of Authority, Community, and Company initiatives within the Roşia Montană Sustainable Development Partnerships and Programs.

Five Capitals of Sustainable Development

Financial Capital

Economic Development Impact, fiscal management, taxes

- Average of 1200 jobs during construction over 2 years, the majority of which sourced locally;
- 634 jobs during operations (direct employment including contracted employment for cleaning, security, transportation, and other), for 16 years, most of which sourced locally;
- Some 6000 indirect jobs for 20 years, locally & regionally;
- US\$ 1 billion in profit share, profit tax, royalties and other taxes and fees to Romanian local, regional & national government;
- US\$ 1.5 billion procuring goods & services. US\$ 400 million during construction (2 years) and US\$ 1.1 billion during production, from Romania (16 years).

To further promote and develop the economic opportunities presented by the RMP, RMGC is also cooperating with local stakeholders regarding setting up their own businesses:

- The set up of a micro-credit finance facility in the area to allow access to affordable financing;
- The set up of a business centre and incubator units, offering mentoring, training (entrepreneurial, business plans, fiscal & administrative management, etc), legal, financial & administrative advice to promote local & regional business development both to service the RMP but also to encourage entrepreneurship in preparation of the post-mining sustainable development needs.

Physical Capital

Infrastructure – including buildings, energy, transport, water and waste management facilities

- Increases in revenue to government agencies, of the order of US\$ 1 billion over 20 years (construction + production + closure) will result in additional money the government may allocate to improving community infrastructure;
- RMGC will also develop the resettlement sites of Piatra Albă and Dealul Furcilor in Alba Iulia. Piatra Albă will contain a new civic centre, commercial and residential areas. These will be transferred to the local authorities once complete. The RRAP contains full details of these initiatives.

Human Capital

Health and education

- A private dispensary & health clinic in Piatra Albă (see RRAP), accessible to wider community through health insurance;
- Upgrading of a wing of Abrud hospital, accessible to the wider community through the national Romanian health system;
- Improvement of mobile emergency medical system in the area;
- The building of a new school, residential & civic centre in Piatra Albă. This is fully described in the RRAP;
- Health awareness campaigns (in partnership with local authorities & NGOs) covering: reproductive health, diet, and lifestyle amongst others;
- Partnerships with education providers & NGOs concerning access to & improvement of education facilities in the area, e.g.: the NGO and local authorities lead CERT Educational Partnership (www.certapusen.ro).

Social Capital

Skills training, community relationships and social networks and the institutional capacity to support them, preservation of cultural patrimony:

- Efforts to develop and promote Roşia Montană's cultural heritage for both locals and tourism – RMGC is a partner in the Roşia Montană Cultural Heritage Partnership (info@rmchp.ro);
- Providing adult education opportunities and skills enhancement including training programs, funds and scholarships, to increase employment chances both direct with RMGC and indirect – RMGC is a partner in the Roşia Montană Professional and Vocational Program (info@rmpvtp.ro);
- Programs assisting vulnerable people & groups, and to consolidate social networks particularly in Roşia Montană – RMGC is a partner in the Roşia Montană Good Neighbour Program lead by local NGO ProRoşia (info@rmgnp.ro);
- RMGC supports a NGO-lead partnership working with the youth in the area to improve and increase the capacity of the community (www.certapuseni.ro).

Natural Capital

Landscape, biodiversity, water quality, ecosystems

- Measures contained in the RMP management plans and SOPs will result in mitigation of environmental impacts and conditions as identified in the EIA;
- The improved environmental condition will enhance the quality of life in Roşia Montană;
- Training & assistance in integrating environmental considerations into business plans;
- Awareness-building regarding positive environmental performance of business activities;
- Environmental standards associated with loans through the micro-credit finance facility including monitoring of environmental performance;
- Business Code of Conduct requiring suppliers to RMP to comply with RMGC's environmental performance standards.

RMGC's view of the social and economic benefits of the RMP is described in the Community Sustainable Development Plan and EIA Chapter 4.8 – the Social and Economic Environment.

In order to achieve its commitments, RMGC acknowledges that it needs to collaborate with the Community, Authorities and civil society on issues that impact the area's development. This approach allows the Community to own, direct and control all relevant development issues in a multi-stakeholder and integrated manner.

In the spirit of that commitment, to date, RMGC has conducted extensive consultations, including 1262 individual meetings and interviews, and the distribution of questionnaires for which over 500 responses have been received, 18 focal group meetings, and 65 public debates, in addition to holding discussions with government authorities, non-governmental organisations and potentially affected stakeholders. Feedback has been used in the preparation of the Management Plans of the RMP's Environmental Impact Assessment (EIA) as well as the drafting of the Annex to the EIA.

Support of the area's sustainable development will be conducted within the framework of Partnership as promoted by organisations such as the United Nations Development Program (UNDP). For example, future socio-economic impacts mitigation and enhancement measures will be conducted under the guidance of the Roşia Montană Socio-Economic Research Centre (info@rmserc.ro), which in turn is partnered with the local authorities. This will allow a transparent evaluation of the effectiveness of sustainable development support and will provide a forum to implement necessary improvements.

Other sustainable development support partnerships are presented under the section entitled Roşia Montană Sustainable Development Programs and Partnerships further in this annex (www.rmsdpps.ro).

Beyond immediate direct and indirect benefits, the presence of the RMP as a major investment improves the area's economic climate, that will in turn encourage the development of non-mining activities. It is expected that the improved investment and economic climate will lead to business opportunities that can develop concurrent with the RMP, even as they extend well beyond

economic activities related directly to mining operations. This diversification of economic development is a critical benefit of the investments generated to realise the RMP.

2. As related to your comment regarding the national wealth, namely the gold and silver in Roşia Montană which should ensure wealth for us, as well as for the future generations, please consider the following aspects:

According to art. 44 (1) of the Order of the Minister of Waters and Environmental Protection no. 860/2002 regarding the environment impact assessment and the issuance of environmental agreement procedures ("Order no. 860/2002") *"during the public debate meeting the project titleholder [...], provides grounded answers to the justified proposals of the public, which were received under a written form, previously to the respective hearing"*.

At the same time, art. 44 (3) of Order no. 860/2002 provides that *" based on the results of the public debate, the relevant authority for the environmental protection evaluates the grounded proposals/comments of the public and requests to the titleholder the supplementation of the report on the environmental impact assessment study with an appendix comprising solutions for the solving of the indicated issues"*.

Please note that the EIA report indicates that the existing baseline conditions are characterized by widespread water pollution and the presence of large areas of derelict mined land and waste heaps. This presents a serious impediment to development other than that proposes under the Project. Remediation of the area would be very expensive and certainly beyond the means of the local community. However, Chapter 5 of the EIA Report (*Assessment of the Alternatives*) examines alternative options for the Roşia Montană Project ("RMP") including the "no-project" option.

The EIA considered alternative developments that include agriculture, grazing, meat processing, tourism, forestry and forest products, cottage industries, and flora/fauna gathering for pharmaceutical purposes. It concluded that none of these industries could provide the economic stimulus to assure sustainable prosperity for local communities as is forecast for the Project. However, it also noted that the Project would not halt development of alternative industries in parallel and would indeed remove some of the current obstacles for sustainable development, such as pollution and land dereliction. The Project would therefore support the community's initiatives to develop industries other than mining and this is central to the *Community Sustainable Development Management Plan* attached to the EIA report (Plan L). Additional supplementary information/study materials completed since the submittal of the EIA, reflecting comments received during the public consultation process, further expands on our CSDP efforts, has been included as reference documents to the Annex.

RMGC had invested over US\$ 200 million, and the company expects to invest nearly US\$1 billion before production begins, all part of US\$ 2.5 billion infused into Romanian Economy. The direct financial benefit to the Romanian State, at the local, county, and national level is projected to be US\$ 1.0 billion. This includes the government's share of profits, profit taxes, royalties and other taxes such as payroll taxes. An additional US\$ 1.5 billion of Romanian goods and some services will be acquired by the project, including US\$ 400 million during construction (2 years) and US\$ 1.1 billion during production, from Romania (16 years).

3. It is important to remember that the affected area of the Roşia Montană Project is less than 16 square kilometers, while the total area of the Apuseni Mountains is 21,000 square kilometers. Unfortunately, the immediate area around Roşia Montană has been affected for 2000 years by the effects of primitive, undeveloped, or poor mining practices that have led to environmental degradation and the current polluted state of the area.

The Roşia Montană project as proposed in the EIA affects only four of the 16 sub-comuna that comprise Roşia Montană. An area of the village of Roşia Montană has been designated as a protected area, the proposal includes the renovation and restoration of the historical center of

Roșia Montană and the construction of two new relocation sites: one in the Piatra Albă area (situated at approximately 6 km away from the historical center) and one at Dealul Furcilor, a subdivision of Alba Iulia, the county's capital. Piatra Albă site will be the new civic center of the commune, which will be the most modern in Romania. In addition to individual homes, new and modern quarters for the City Hall, cultural and community centers, a police station, a dispensary, a school, and other buildings will be built. This new and modern location will preserve the character and tradition of the mountain villages of the Apuseni Mountains but will benefit from all the advantages and facilities of 21st century construction. The school will be the only building built in a modern architectural style. Please also note that the property purchase program established by the company has been designed according to World Bank guidelines, and is based on a "willing seller, willing buyer" model, offering individual development opportunities and various support programs. To this extent, RMGC provided fair compensation packages for the affected inhabitants of the impacted area, in full compliance with the World Bank policies in this field, as detailed in the Resettlement and Relocation Action Plan (RRAP) developed by RMGC, which may be found on company's official website.

There are only 6 cemeteries out of 12 that will be affected by the project. In the case of any grave, there must be a very strong reason for that grave to be removed. The communities have created during their development initial rules, later turned into laws that deal with this unfortunate event.

Contrary to what the opponents of the mining project claim, no one wants to destroy churches or graveyards. To put the number of graves in context, only 410 graves of the Roșia Montană's 1905 graves will be affected by the mining project, as the company has to the maximum extent possible designed the mining operations to leave established graveyards in place.

All reburials will be done at the request of the families, and the expense of RMGC. The process will follow to the letter Romanian law on reburials with the company's commitment to act with respect and reverence. Abandoned graves will be relocated, also with full respect and reverence, to Piatra Alba's new cemetery.

Two churches and two prayer houses out of a total of 10 places of worship located within the project's footprint must be relocated or restored under the mine plan. Those churches will be moved in accordance with the wishes of the congregation, at the expense of RMGC. Churches construction is a central element in the new community of Piatra Albă being built by the company.

What the RMP project offers to future generations is a chance to continue a way of life in a village where that future – with 70% unemployment today, rising above 90% if RMGC's proposed mine is not allowed to proceed – would be very much in doubt. In the event of Roșia Montană's demise, the graves and churches there would likely be left behind, as in other abandoned villages in the Romanian countryside. Development of the RMP will keep the village alive and bring economic opportunity to the region.

4. As the mining project proceeds in phases, it is not necessary to acquire all properties at the outset. Accordingly, the company has focused on properties required for the construction and operation of the mine in its first five years. To date, more than 56% of the properties needed to construct the project and operate the mine for the first five years have been acquired.

Of those properties needed but not yet acquired, 98% have been so far presented for surveying by their owners – a step that implies an interest in selling the property to the company. The survey rate suggests that little more than a handful of properties are held by people who might prove unwilling to entertain a sale.

Of the even smaller number of homes that are located in areas in which the construction and early operation of the mine will take place, the company will seek options to redesign the mine plan to allow those owners to retain their property, unaffected by the mine.

The company's RRAP is based on voluntary sale of property, designed under World Bank Standards.

To put the issue in the larger context, the construction and operation of the Roșia Montană Project requires the acquisition of properties in four of Roșia Montană's 16 sub-comuna. For the most part, therefore, property ownership in the larger part of Roșia Montană will not be affected by the project.

In order to acquire the necessary properties, the company has established a property purchase program compliant with the RRAP guidelines developed by the World Bank.

Ultimately, however, it is possible that a few property owners will seek to stop the project by refusing to sell their land. At that point, the decision falls to the relevant Romanian authorities to exercise the legal instruments available to them to expropriate the properties by deciding whether development of Romania's mineral wealth—using advanced E.U. and international standards—in a development benefiting from \$2.5 billion USD infused into Romania, much of it into a rural region designated a “Disadvantaged Zone”, constitutes a strategic national interest.

In this respect, mention should be made that art. 6 of the Mining Law no. 85/2003 expressly provides expropriation as one of the legal methods for a titleholder to acquire the usage right over the lands necessary for the developing of the mining activities in the exploitation perimeter. Also, art. 1 of Law no. 33/1994 on the expropriation for public utility cause provides that “the expropriation of immovable property [...], can be made only for cause of public utility”, and art. 6 of the same law provides that “there are causes of public utility: geological exploration and prospecting; extraction and processing of useful mineral substances”.

In conclusion, the expropriation, in exchange of a fair and prior compensation, made in accordance with the legal and constitutional provisions, represents one of the modalities of obtaining usage right over the lands necessary for the development of a mining project, being expressly provided by art. 6 of the Mining Law no. 85/2003 and by art. 6 of Law no. 33/1994.

5. The impact on protected flora and fauna will exist only locally, but this impact will not lead to the loss of any specie. The Project has been designed even from the beginning to fully comply with the requirements and norms imposed by Romanian and European environmental legislation.

The company believes the fact that the project impact on environment remains significant, especially because covers previous impacts. But, the investments required to ecologically restore/rehabilitate Roșia Montană area in order to address current complex environmental issues, are only achievable following the implementation of some economic projects that will generate and warrant implementation of some direct and responsible actions as a component of base principles of sustainable development concepts. Clean processes and technologies may be developed only in the presence of a solid economic environment fully compliant with the environment that will also resolve previous impacts of anthropic activities.

The base documents of the Project are in fact an unbiased reason of its implementation, considering the highly complex environmental commitment within Roșia Montană area.

Some of the Roșia Montană species that are under a certain protection status stand for an insignificant percentage of the scale of populations estimated at national level. The characterization of species from their habitat point of view exists in the species tables presented in the Biodiversity Chapter of the EIA Report and its annexes, although this is not a requirement imposed by the Habitats Directive. Due to their large volume of information, the annexes of chapter 4.6 Biodiversity can be found in the electronic version of the EIA disclosed by the company both in Romanian and English through approx. 6000 DVD/CD copies, being accessible

on the company website, and on the websites of Ministry of Environment and Water Management, local and regional environmental protection agencies of Alba, Sibiu, Cluj, etc.

From practical point of view, the low value of conservation of the impact area is also indirectly emphasized by the fact that there is no proposal to designate the area a SPA (aviafaunistic special protected area) and by the denial as unfounded of the proposal to designate the area as a pSCI area (sites of community importance).

Taking all these into account, we believe that the proposed Project is compliant with the provisions of EU Directive no. 92/43 Habitats, and EU Directive no. 79/409 Birds respectively, especially because within Biodiversity Management Plan, Plan H, several active and responsible measures are provided to reconstruct/rehabilitate several natural habitats, pursuant to the provisions of the same documents.

6. The reports and studies published by experts in the field make clear that the Roman galleries at Roșia Montană are significant, but not unique. As indicated in the gazetteer of the Roman mining sites from Transylvania and Banat-prepared as part of the Environmental Impact Assessment Study for the Roșia Montană project, it is difficult to justify the claim that the Roșia Montană site is unique importance if we consider the history of mining in the Roman Empire, and especially in the province of Dacia. There are at least 20 other sites with relatively similar features and some of them (Ruda Brad, Bucium – the Vulcoi Corabia area and Haneș – Almașul Mare area) have already produced concrete evidence proving that their archaeological potential is, to a certain extent, similar to that of the ancient *Alburnus Maior* site. This aspect should also be taken into consideration when claiming that Roșia Montană is a site of unique importance. The Roșia Montană galleries, when considered in the larger context of the Apuseni Mountains area, are, indeed, significant, but not unique. Owing to the researches undertaken as part of the “Alburnus Maior” National Research Program, financed by RMGC, they are currently the best known mining galleries in Romania.

With regard to the Cărnic area, based on the scientific report submitted by French experts, on the proposal by the National Archaeology Commission, the Ministry of Culture and Religious Affairs has granted the archaeological discharge certificate for the Cărnic Massif, with the exception of an area of approximately 5 hectares, including Piatra Corbului area and the associated Roman mining remains. As part of the effort to minimize negative impacts, in addition to the thorough investigation of the area and publication of its results, specialists have deemed it appropriate to make a 3-D representation as well as replicas of these structures (at a scale of 1:1). These will be included in the new mining museum that is proposed at Roșia Montană. Mention should be made that a lawsuit has been filed with regard to the archaeological discharge certificate and that the case is currently in progress.

It should also be noted that there are other Roman mining structures at Cătălina Monulești and Păru Carpeni, similar to the ones uncovered at Orlea and Cărnic, that have been proposed for in situ preservation and development for public access.

Given the significance of the Roșia Montană's cultural heritage, and the current legal requirements, S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A allocated more than US\$ 10 million for the archaeological investigations carried out between 2001-2006. The budget for the next years, allocated for the research, conservation and restoration of the Roșia Montană's cultural heritage amounts to more than US\$ 25 million.

The Cultural Heritage Baseline Study - Volume 6 p.48 - specifies that, with regard to the Orlea area, preventive surface and underground archaeological research is planned to continue in an area of identified archaeological potential. It also specifies that the research undertaken to date is preliminary in character. Also, please note that the EIA report mentions the following: given that mining activities in the Orlea area are to be developed at a later stage, surface archaeological research in this area is planned to start in 2007. “As a result, construction activities will not begin in these areas until proper archaeological investigation consistent with

the Romanian law and international best practice is concluded”.(Cultural Heritage Baseline Report, vol. 6, p. 46).

In 2004, the preliminary underground investigations, undertaken in the Orlea Massif, have led to a significant discovery. The value of the discovery was confirmed in the summer of 2005. The French team led by Dr. Beatrice Cauuet uncovered a chamber equipped with a hydraulic wheel, and subsequently an entire mine dewatering system. This complex, uncovered in the Păru Carpeni area, was dated to Roman times and has been subject to extensive archaeological investigations, while special measures have been taken to ensure its preservation *in situ*. The discovery would not be affected by the future development of the Orlea open pit. Surface preventive archaeological research in the Orlea area, as well as underground archaeological research in the Orlea- Țarina segment are planned to be undertaken between 2007 and 2012, as indicated in the Cultural Heritage Baseline Report, vol. 6, p. 48.

In the 1980s, a mining museum was developed in the Orlea massif. The museum included a series of galleries in a good state of preservation, that have been separated from adjacent, access galleries by concrete walls. The Orlea galleries, as well as those in the Cărnic massif and in other mining areas in Roșia Montană, are trapezoidal in form. During the successive reworking of these galleries, part of the Roman remains have been destroyed. In addition, the galleries suffered further deterioration, especially due to the recent mining works using drilling-blasting techniques that caused cave-ins and deterioration of underground mining remains. The removal of mine waste in the course of archaeological research adds to the process of deterioration of the Roman galleries, further accentuated by the closure of mining operations at Minvest (1st June, 2006) –given that the mining activities have ensured a minimal level of mine dewatering. Under the existing legislation, shutting down mining activities requires a comprehensive set of conservation measures. However, at Roșia Montană the mine was abandoned without any other restoration works. Just a couple of months later, drainage channels inside the Sfânta Cruce gallery, the main drainage gallery, got clogged, which led to the flooding of a number of galleries, several kilometers long. Proper maintenance works are needed if the archaeological remains are to be preserved for future generations. In the absence of such measures, the result will be disastrous, and the parts of galleries that have been preserved will disappear as a result of cave-ins and flooding. The Roman steps at Brad (Roman mining remains covered by Law 5/2000) are illustrative in this respect-once maintenance works stopped, the galleries became inaccessible.

In accordance with the List of Historic Monuments published in the Official Gazette nr. 646 bis of 16 July 2004, the industrial area that is to be developed in the Orlea Massif includes 2 archaeological sites classified as historic monuments –the Roman settlement at Alburnus Maior, the Orlea area (code LMI AB-I-m-A-00065.01), and the Roman mining exploitation at Alburnus Maior, the Orlea Massif (AB-I-m-A-00065.02).

Law 422/2001 on the protection of historical monuments, as last amended, provides for the declassification of archaeological sites, once the archaeological discharge certificate has been granted, as approved by the National Archaeological Commission within The Ministry of Culture and Religious Affairs. The archaeological discharge procedure, as defined by the law, is the procedure by means of which an area of archaeological interest may be restored to its current use (Law 258/2006, art. 5, paragraph 2). Consequently, it is true that RMGC plans to mine the gold-silver deposits located in the Orlea Massif area, in the second phase of the proposed mining project. Also, under the Governmental Ordinance no. 43/2000 on the protection of the archaeological heritage and the designation of some archaeological sites as areas of national interest, as last amended, “the investor shall finance a feasibility study and a technical proposal, describing the measures to be taken (later to be presented in detail) and the funds necessary for conducting preventive archaeological researches or, as the case may be, archaeological surveillance. Also, the investor shall finance the necessary works for the preservation of the archaeological heritage or, where appropriate, for the archaeological discharge of the area affected by works. The investor shall finance the enforcement of such measures”.

Consequently, the proposed mining operations in the Orlea Massif can be developed only after the completion of preventive, surface and underground archaeological researches, that will produce a comprehensive body of data on the Roman site located in the Orlea area. As shown in Annex I to the Cultural Heritage Baseline Report (Archaeological Site Record Card-9. Orlea Massif, p.231-236), no archaeological investigations have been undertaken in this area, nor any expert studies that would determine in detail the characteristics and the spatial distribution of the archaeological remains in the area. RMGC has, therefore, committed to financing a preventive archaeological research program, to be undertaken between 2007-2012 by an expert team. Based on the research findings, a decision will be made as to whether the archaeological discharge procedure should be applied. There are no legal requirements that would prohibit conducting preventive archaeological researches in the areas with an identified archaeological heritage, such as the Orlea area.

Most of the Roman mining works in the Cărnic massif and in other mining sectors are only accessible, and in difficult conditions, to specialists, and actually partially inaccessible to the public at large. Moreover, under the EU safety rules regulating similar activities in museums all over Europe, rules that have been transposed into Romanian legislation, Roman galleries that pose safety risks cannot be opened for public access. Note that a number of other similar Roman gallery segments will be preserved *in situ*.

As an alternative, the company considered the preparation of a specialized study comprising financial estimates for the conservation in their entirety of the galleries from the Cărnic massif and for opening them to tourists. Moreover, note that the costs for the development and maintenance of a public circuit in this massif are prohibitive and such an investment would not be economically feasible (see Annex "Costs Estimate for the Development of Ancient Mining Networks from Cărnic", prepared by the UK-based companies Gifford, Geo-Design and Forkers Ltd).

Given the significance of the cultural heritage at Roșia Montană and in accordance with the legal requirements, the allocated heritage research budget for 2001-2006 by S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. amounted to more than US \$10 million. Moreover, based on the research results, the specialist opinions and competent authority decisions, the budget estimated by the Company for the research, conservation and restoration of the cultural heritage at Roșia Montană in future years, provided the Project is implemented, will be US\$ 25 million, as disclosed in the Environmental Impact Assessment published in May 2006 (see EIA Report vol. 32, Archaeological Heritage Management Plan for the Roșia Montană area, p. 84-85). Therefore, the company plans to continue work in Orlea area, and, above all, as indicated in the National Research Program "Alburnus Maior", to create a **modern Mining Museum** with **geological, archaeological, industrial and ethnographic heritage** exhibits, and the development of tourist access to the **Cătălina-Monulești** gallery and to the monument at **Tău Găuri**, as well as to **preserve and restore the 41 historic monument buildings and the protected area of Roșia Montană Historic Center**.

After the approval of the Roșia Montană mining project, RMGC will provide the necessary funds for in situ preservation of representative structures (The Cătălina Monulești Gallery, Piatra Corbului, Păru Carpeni), as well as for the creation of exact replicas of the mining works that have been deteriorated or of those that will be affected by the proposed operations. These activities will be developed as part of a new Mining museum, including replicas of galleries of Roman and later periods, and also displays of tools, working methods, mining techniques, metal smelting techniques. As a sign of its commitment, starting with October 2006, RMGC has initiated a maintenance program for the Sfânta Cruce Gallery in Orlea, although this is not the company's responsibility.

For further information on the most important archaeological remains, as well as for a series of comments on their protection and on the special measures proposed in the Management Plans, please see Annex "Information on the Cultural Heritage of Roșia Montană and Related Management Aspects".

7. An engineered liner is included in the design of the Tailings Management Facility (TMF) basin to be protective of groundwater. Specifically, the Roșia Montană Tailings Management Facility (TMF or “the facility”) has been designed to be compliant with the EU Groundwater Directive (80/68/EEC), transposed as Romanian GD 351/2005. The TMF is also designed for compliance with the EU Mine Waste Directive (2006/21/EC) as required by the Terms of Reference established by the MEWM in May, 2005. The following paragraphs provide a discussion of how the facility is compliant with the directives.

The TMF is composed of a series of individual components including:

- the tailings impoundment;
- the tailings dam;
- the secondary seepage collection pond;
- the secondary containment dam; and
- the groundwater monitoring wells/extraction wells located downstream of the Secondary Containment dam.

All of these components are integral parts of the facility and necessary for the facility to perform as designed.

The directives indicated above require that the TMF design be protective of groundwater. For the Roșia Montană project (RMP), this requirement is addressed by consideration of the favorable geology (low permeability shales underlying the TMF impoundment, the TMF dam, and the Secondary Containment dam) and the proposed installation of a low-permeability (1×10^{-6} cm/sec) recompacted soil liner beneath the TMF basin. Please see Chapter 2 of EIA Plan F, “The Tailings Facility Management Plan” for more information.

The proposed low permeability soil liner will be fully compliant with Best Available Techniques (BAT) as defined by EU Directive 96/61 (IPPC) and EU Mine Waste Directive. Additional design features that are included in the design to be protective of groundwater include:

- A low permeability (1×10^{-6} cm/sec) cut off wall within the foundation of the starter dam to control seepage;
- A low permeability (1×10^{-6} cm/sec) core in the starter dam to control seepage;
- A seepage collection dam and pond below the toe of the tailings dam to collect and contain any seepage that does extend beyond the dam centerline;
- A series of monitoring wells, below the toe of the secondary containment dam; to monitor seepage and ensure compliance, before the waste facility limit.

In addition to the design components noted above specific operational requirements will be implemented to be protective of human health and the environment. In the extremely unlikely case that impacted water is detected in the monitoring wells below the secondary containment dam, they will be converted to pumping wells and will be used to extract the impacted water and pump it into the reclaim pond where it will be incorporated into the RMP processing plant water supply system, until the compliance is reestablish.

We mention that the Government Decision no. 349/2005 regarding waste storage (“GD 349/2005”), by which the Directive no. 31/1999 regarding waste storage was enacted, **is not applicable to the Roșia Montană Project.**

8. As regards the financial guarantee for the tailings management facility, the related frame regulation is the Directive no. 2006/21/EC on the management of waste from the extraction industries, which in the wording of art. 2 (4) expressly indicates the fact that waste resulting from the extraction industry and brought under regulation by the Directive no. 21/2006 are not under the incidence of the regulations of the Directive no. 31/1999, therefore they are not subject to the GD 349/2005.

The estimation of the financial guarantee related to the tailings management facility will be performed after the transposition of the Directive 21 to the national legislation and according to the provisions of the normative transposition act.

At the same time, apart from the comments above, please consider the fact that the financial guarantee for the environment rehabilitation is provided by (i) the Mining Law no. 85/2003 ("Law no. 85/2003"), (ii) the enactment Norms of Law no. 85/2003 and by (iii) Order no. 58/2004 for the approval of the technical Directives regarding the enactment and compliance with the rules indicated by the conformity program, the environment rehabilitation plan and the technical project, as well as for bringing under regulation the method for operating with the financial guarantee for the restoration of the environment affected by the mining activities ("Order no. 58/2004").

Pursuant to the normative acts mentioned above, the financial guarantee for the environment rehabilitation is annual and final.

(i) The annual financial guarantee for the environment rehabilitation

According to art. 131 of the Norms for the enactment of Law no. 85/2003 "*the financial guarantee for the environment rehabilitation, as related to the exploitation licence, is established annually, during the first month of the related period, and is provided in the licence, so as to cover the environment rehabilitation works mentioned in the environment rehabilitation plan and in the technical project*".

According to art. 133 (1) of the Norms for the enactment of Law no. 85/2003, the financial guarantee for the environment rehabilitation cannot be lesser than the value of the environment rehabilitation works for the respective year, thus the guarantee will cover the rehabilitation works in case the licence titleholder ceases the mining activity and does not perform the rehabilitation works.

(ii) The final financial guarantee for the environment rehabilitation

According to the provisions of art. 15 of Order no. 58/2004, the final financial guarantee for the environment rehabilitation is established annually and is calculated as a quota of the environment rehabilitation works value, according to the monitoring program of the environment post-closing elements, which is included in the technical dismantling program.

9. The solutions that will be taken to mitigate the adverse impact on aquatic and terrestrial ecosystems will consist of the following: full collection of ARD (caused by historic pollution), treatment of waters that will subsequently be discharged, and increase of forested areas within the area.

The mitigation solutions of impacts that are proposed in the Environmental Impact Assessment (EIA) and in the Biodiversity Management Plan, Plan H, are meant for project's development stages and are also considering the impacts resulted from previous activities.

The proposed Compensatory Functional Ecologic Network represents one of the direct measures proposed to mitigate impacts on aquatic and terrestrial ecosystems, and includes a structural and functional detailing (Plan H p. 20-22), as well as a scheduling of measures (Plan H p. 22-28) for the main stages of the Project (years: "0", "7", "10", "14" "16", and "19" respectively), construction, operations and a first phase of post-closure stage.

For further details please refer to Annex 2 that includes the map of habitats and the description of Compensatory Functional Ecologic Network.

10. The health risk assessment is based on specific data only, and not on subjective aspects such as "the destruction of the green belts".

The health risk assessment has been carried out taking into account three categories of information, namely:

- the health baseline conditions, resulting from the assessment of all medical records available from all general practitioners and from the two hospitals in the area, referring to the entire population from more than 40 localities;
- the quality of the environmental media with regard to the distribution of the hazardous substances under investigation, before the development of mining operations;
- predictions on the distribution of the contaminants' concentrations in the environmental media, for different time periods during the life time of the project.

The health risk assessment has taken into account predictions on the distribution of hazardous substances concentration in the environmental media, as they have been presented in the EIA, and not the causes and/or factors that have contributed to those concentrations.

The agricultural land, due to the specific operation practices which assume removing the natural habitats, planting of certain local species (even exotic, outside their natural specific spreading areas, even genetic modified etc), extraction of organic matter from systems, the use of organic amendments especially chemicals) are not enough to contribute to the improvement of the population's health, but many times participating to the degradation of the environment conditions and factors, generating a negative impact on the people's life.

The assessment of the risks related to deforestation actions will be subject to certain consecutive administrative phases, to follow after the current EIA phase, in accordance to the relevant legislation in force.

11. In regard to the question of transboundary impact, particularly Koros-Maros National Park, independent expert and scientific assessments have concluded that the Roşia Montană Project has no transboundary impact. A full copy of a recently completed study by the University of Reading on this topic can be found in the reference documents included as an annex to the EIA report.

The Environmental Impact Assessment Report (EIA) (Chapter 10 *Transboundary Impacts*) assesses the proposed project with regard to potential for significant river basin and transboundary impacts downstream which could, for example, affect the Mureş and Tisa river basins in Hungary. The Chapter concludes that under normal operating conditions, there would be no significant impact for downstream river basins/transboundary conditions.

The issue of a possible accidental large-scale release of tailings to the river system was recognized to be an important issue during the public meetings when stakeholders conveyed their concern in this regard. As a result, further work has been undertaken by RMGC to provide additional detail to that provided in the EIA Report on impacts on water quality downstream of the project and into Hungary. This work includes modelling of water quality under a range of possible operational and accident scenarios and for various flow conditions.

The model used is the INCA model developed over the past 10 years to simulate both terrestrial and aquatic systems within the EUROLIMPACS EU research program (www.eurolimpacs.ucl.ac.uk). The model has been used to assess the impacts from future mining, and collection and treatment operations for pollution from past mining at Roşia Montană.

The modelling created for Roşia Montană simulates eight metals (cadmium, lead, zinc, mercury, arsenic, copper, chromium, manganese) as well as Cyanide, Nitrate, Ammonia and dissolved oxygen. The model has been applied to the upper catchments at Roşia Montană as well as the complete Abrud-Arieş-Mureş river system down to the Hungarian Border and on into the Tisa River. The model takes into account the dilution, mixing and physico-chemical processes affecting metals, ammonia and cyanide in the river system and gives estimates of concentrations at key locations along the river, including at the Hungarian Boarder and in the Tisa after the Mureş joins it.

Because of dilution and dispersion in the river system, and of the initial European Union Best Available Techniques (EU BAT) - compliant technology adopted for the project (for example, the use of a cyanide destruct process for tailings effluent that reduces cyanide concentration in effluent stored in the Tailings Management Facility -TMF- to below 6 mg/l), even a large scale unprogrammed release of tailings materials (for example, following failure of the dam) into the river system would not result in transboundary pollution. The model has shown that under worse case dam failure scenario all legal limits for cyanide and heavy metals concentrations would be met in the river water before it crosses into Hungary.

The INCA model has also been used to evaluate the beneficial impacts of the existing mine water collection and treatment and it has shown that substantial improvements in water quality are achieved along the river system under normal operational conditions.

For more information, an information sheet presenting the INCA modelling work is presented under the title of the **Mureş River Modelling Program and the full modelling report is presented as Annex 5.1.**

12. The Romanian government's ownership share of 19.3% is fully carried and results in a profit to the Romanian state of USD 306 million – all for no financial investment. Total direct cash benefits to the Romanian state, including the payment of profit taxes, royalties, and other taxes such as payroll taxes, are USD 1,032 million.

The Roşia Montană Project (RMP) is a major undertaking. It will cost US\$3.7 billion to extract the gold and the silver from the ground in Roşia Montană. It will spend approx US\$2.5 billion in Romania – of which approx US\$1 billion will be taxes and fees to the Romanian Government.

The injection of investment into the area, if handled correctly, should stimulate other development. Roşia Montană Gold Corporation is committed to promoting long term development opportunities as part of the sustainable development plan.

In effect, the cost of developing the mine is a risk that RMGC will take on itself and its shareholders in exchange for completing the Roşia Montană Project, while the Romanian Government and Romanian economy receive an infusion of US\$2.5 billion with no share of the risk over the life of the mine. We believe that bringing new economic opportunities to a community with 70% unemployment and improving residents' health by will have a major positive social impact. We also believe that it is important to note that our project will economically benefit Romania as a whole.

For more information, please see *Roşia Montană Sustainable Development Programs and Partnerships annex.*

315

CONDITII DE REFERINTA PENTRU SANATATE

112133

25.08.2006

Esantion prea redus in cadrul chestionarelor comparativ cu numarul total de indivizi care ar putea fi afectati de viitoarea exploatare. (3 subiecti din zona Campeni ??? : 57.7% lucreza la RMGC, au fost sau nu subiectiv studiul????)

Prevalentele in anul 9 si 14 al exploatarii nu pot avea aceasi valoare.

In localitatea Rosia Montana nu pot scade prevalentele bolilor in anii 9 si 14 de exploatare avand in vedere ca va fi cea mai apropiata de polunati.

Oricat de impadurita ar fi zona de stramutare, Piatra Alba, riscul de contaminare cu poluanti atmosferi nu poate scade pana la zero. si nu poate fi considerat un procent nesemnificativ avand in vedere amploarea mare a exploatarii.

Oricat de bine protejate se crede ca ar putea fi zonele afectate de exploatare, este imposibil ca valorile matalelor grele si a cianurii sa scada si populatia sa fie afectata in proportii mici. Ce se va intampla in cazul unui accident ecologic oare?

PLAN DE DEZVOLTARE DURABILA A COMUNITATII

Proiectul Minier Rosia Montana nu poate oferi solutii fezabile pentru problemele de mediu atata timp cat exploatarea se va face pe baza de cianuri, stiut fiind ca acest mod de purificare a minereului aurifer este interzis in toata lumea prezentand un risc prea mare in manipularea si depozitarea deseurilor. Atat timp cat state cu experienta in cadrul mineritului cu cianurii ne atrag atentia asupra pericolului existent, nu vad de ce se mai pune problema deschiderii unei asemenea exploatare.

Asa cum se spune in planul de management al comunitatii, si anume ca dupa incetarea exploatarii miniere in Rosia Montana va ramane o infrastructura puternica, ne punem intrebarea cine va mai dori sa vina intre halde de steril pentru a face turism sau pentru a intreprinde orice alta activitate. Cat despre "forta de munca tanara" ce se va bucura de privilegiile noii comunitati ma intreb de unde va fi adusa , avand in vedere ca studiile de sanatate arata ca media de varsta este scazuta.

Influente critice asupra mediului exista si in prezent, dar in nici un caz nu se vor compara cu actiunea devastatoare ce se va desfasura odata cu inceperea extractiei. Vorbim aici de un proiect cu o durata minima de 14 ani. In aceasta perioada este imposibil sa nu apara probleme legate de gestionarea deseurilor. In cadrul planului de management totul se prezinta intr-o lumina cam roz. Vorbim de o exploatare gigantica care nu cred ca va fi chiar asa de simplu tinuta in frau.

In cadrul politicii de dezvoltare durabila al Companiei se stipuleaza respectarea drepturilor omului. Cu toate acestea, drepturi elementare au fost si sunt incalcate in cadrul comunitatilor din Rosia Montana, si ma refer aici la controversatele starmautari fortate. Oricat de pornit impotriva acestui proiect poti fi, nu poti inventa declaratiile din

presa ale oamneilor obligati in diverse moduri, mai mult sau mai putin ortodoxe, sa-si vanda casele si sa plece spre locuri mai "bune".

Proiectul respecta Conventia Arthus numai si numai pentru ca aceasta dezbatere publica are loc. Si se stie foarte bine ca dezbaterea trebuia sa aiba loc cu mult timp in urma si ca singurul motiv pentru care are loc este ca RMGC a fost fortata prin lege sa participe.

Cat despre comunicarea transfrontaliera se stie clar pozitia Ungariei care nu a fost de acord de la inceput cu aceasta exploatare.

Daca forta de munca se preconizeaza ca se va incadra intre 1200 pana la 2200 de persoane in perioada de varf, ce se intampla totusi cu acesti oameni in perioadele adiacente. Este clar ca oferta de locuri de munca nu va acoperi cererea si ca va oferi doar o solutie de scurta durata majoritatii oamenilor care lor lucra cu RMGC. Iar acesta nu este o solutie de dezvoltare durabila, si in nici un caz o reabilitare a comunitatii.

Cat priveste managementul post- inchidere ar trebui oferita o perioada clara de timp pentru ca RMGC promite sa se ocupe si de acest aspect. Problema este ca nu se poate da un termen clar pentru inchidere si securizarea zonei din punct de vedere al protectiei mediului pentru simplul fapt ca inca nu s' este care va fi pana la urma impactul exploatarei.

Nu se specifica totusi ca Festivalul FanFest s-a organizata pentru prima data tocmai ca semn de protest impotriva exploatarei de la Rosia Montana, iar intre organivatorii si initiatorii acestui festival se afla Organizatia Alburnus Major, infiintata de asemena, tot ca organizatie ce lupta impotriva proiectului RMGC. De ce oare?

"Comunitatea sufera de un grad de poluare considerabil, mediul fiind afectat de carierele miniere existente, de iazuri de decantare, halde de steril si utilaje abandonate. Exista totodata si o poluare considerabila a cursurilor de apa din zona, cum ar fi cazul vailor Rosia si Abrudel care se varsa in râul Aries." Gradul de poluare nu va creste oare de sute de ori poate pe parcursul exploatarei? Si atunci unde este dezvoltarea durabila si protectia mediului?

In cadrul gestionarii patrimoniului cultural nu sunt specificate galeriile romane ce vor fi distruse in timpul exploatarei si a caror valoare culturala este inestimabila. Acestea nici macar nu au fost cercetate in totalitate si vor dispere. Galeriile ar putea fi deschis esi amenajate in scop turistic fiind unice in Europa. Oare merita distrugerea lor?

O exploatare miniera moderna ca cea de la Rosia nu cred ca poate fi considerata atractie istorica si culturala. Cat despre cercetarile arheologice se stie ca nu au fost facute in totalitate si ca multe situri vor fi distruse inainte de a fi descoperite. Lucru care nu s-ar putea intampla in nici o tara civilizata, cu atat mai mult intr-o tara viitoare membra a UE.

In cadrul planului de management al biodiversitatii exista o discordanta (sau, poate mai bine spus, o intreaga contazicere) privind imortanta protejarii si conservarii biodiveritatii.

Astfel, exista o intreaga lista de masuri ce vor fi luate pentru protejarea florei si faunei existente, pentru ca apoi sa se specifice ca totusi zona a fost intens antropizata, conditiile de mediu si habitatele au fost atat de mult modificate, incat o protectie a ce mai exista nu ar mai fi necesara. In plus, nu sunt specificate inventariile de flora si fauna aferente unui astfel de plan de management (fara a sti ce protejam la ce ar mai folosi un plan de management?). Rosia Montana cu vechea ei experienta in minerita nu mai dispune de o biodiversitate atat de bogata, pentru ca este clar ca impactul antropic este foarte puternic in aceasta zona. Probabil ca nu mai exista o variabilitate mare a speciilor de plante si animale, dar fara o inventariere prealabila nu se va sti ce specii vor disparea sub haldele de steril si in iazurile de decantare. Totusi, nu cred ca exploatarile miniere de pana acum vor egala vre-o data impactul urias al RMGC. Un proiect cu o asemenea amploare nu a mai fost realizat in Romania si, de aceea, ar fi bine sa ne gandim la urmarile unei asemenea exploatare si la impactul pe care il va avea nu numai asupra zonei, ci si asupra intregii tari. In cadrul unui ecosistem oricat de sarac exista legaturi stranse intre specii (plante, animale si nevertebrate, plus microorganismele), iar disparitia unei singure specii poate duce la declinul intregului ecosistem. Este clar ca o exploatare de asemenea anvergura va modifica si distruge un procent mare din cadrul biodiversitatii locale. Ar mai trebui luate in considerare eventualele specii migratoare, ma refer aici la pasari si insecte. Apoi, ne putem gandi la un posibil accident ecologic, o deversare din lacul de decantare care va distruge tot ce este viu in cale, iar in urma lui nu se va mai dezvolta nimic pentru cativa zeci de ani. La inchiderea exploatareii nu vom avea decat dealuri de steril si iazuri pline de cianuri care nu vor constitui niciodata un loc propice pentru dezvoltarea biodiversitatii. Vorbim de o suprafata uriasa de teren care nu va mai putea fi utilizat pentru nici un fel de activitate si pe care nu se dezvolta curand nici o specie de planta (nici macar banalele "buruieni").

In speranta ca organele competente, in cazul de fata Ministerul Mediului, vor lua decizia corecta in cazul acestui proiect, va multumesc. Sper ca sa aud cat mai curand de inchiderea lui.

Ioana Dumitrache, biolog

24.08.2006

HEALTH REFERENCE CONDITIONS

The sampling was too small for the questionnaire as compared to the total number of individuals who might be impacted by the future mining operation (those 3 subjects from Campeni area???: 57.7% who are working for RMGC, have been a subject for this study or not????)

The data from year 9 and 14 cannot have the same value.

The health data for Rosia Montana cannot decrease in the 9th and 14th years of operations, considering the fact that this locality is going to be the closest to the polluted area.

No matter how woody the Piatra Alba resettlement area will be, the contamination risk degree cannot decrease to zero, and an insignificant percentage cannot be considered if we take into account the major extent of the mining operation.

No matter how well protected these mining areas are thought to be, it is impossible that the concentration of heavy metals and cyanides to decrease and the population to be contaminated in small percentages. What will happen if a major accident occurs?

COMMUNITY SUSTAINABLE DEVELOPMENT PLAN

As long as mining is developed by using cyanides, Rosia Montana mining project cannot offer valid solutions for the environmental issues; as it is common knowledge that this treatment of the gold ores is forbidden everywhere in the world as handling and storage of wastes represent major risks. I do not see the point of discussing the issue of the mine opening as long as other states, having relevant experience in the mining field draw the attention on the imminent hazard that this may entail.

As it is claimed in the Community sustainable development plan, that after the mine closure a powerful infrastructure will be developed at Rosia Montana, the question arises: who will want to come among these tailings stockpiles for tourism or to do anything else?

And as regards the “young labour force” which is going to enjoy the new community's facilities I wonder where from will it be brought, taking into account that health researches show that average age rate is quite low.

There are severe environmental contaminations even now as we speak, but they cannot be compared to the catastrophic action that is going to happen once the mining operation is initiated. We are speaking here about a project having a lifespan of 14 years. Issues related to wastes handling are impossible not to occur. Everything within the management plan is presented in a pink colour. We are talking here about a gigantic mining operation that may easily get out of hand.

Human rights are being included in the Company's sustainable development policy. Anyhow, elementary rights have been and are still violated within the communities from Rosia Montana, and I am speaking here about the controversial forced resettlements. No matter the fact that one is totally against the project, one cannot invent the declarations made public by people who have been forced in different ways, using more or less Orthodox methods, to sell their houses and leave for "better" places.

The project complies with the Aarhus Convention only because this public debate does take place. And it is common knowledge that the public debate should have been held a long time ago and the only reason for which it is being organized is because RMGC has been obliged by law to participate.

As regards the Trans-Boundary communication, it is well known that Hungary's position was against the mining operation even from the very beginning.

If the labour force is anticipated to be between 1200 and 2200 people throughout the peak period, what will happen to those people during the adjacent periods? It is obvious that jobs offer won't meet the demand and it will provide a short term solution for those who will work for RMGC. And it is not a solution for sustainable development, and by no means rehabilitation of the community.

RMGC promises to deal with the issue of the post closure management and in this respect a clear period of time should be specified. Because one cannot know which will be the impact of the mining operation there cannot be stipulated a clear term for closure and perimeter sealing for environmental protection.

It is not mentioned anywhere that Fan Fest Festival was organized for the first time as a symbol of protest against the mining operation at Rosia Montana and among the organizers of this event we can find the Alburnus Maior Organization, also established as an organization that fights against the RMGC project. I wonder why?

"The community suffers from a high degree of pollution, the environment being contaminated by the current pits, by tailings management facilities, tailings stockpiles and abandoned equipments. There is also a considerable pollution of the water streams in the area, such as Rosia Valley and Abrudel that flow into Aries River". The degree of pollution won't get higher by hundreds of times throughout the mining operation? And then where is the sustainable development and environmental protection?

Roman galleries that are going to be destroyed are not mentioned within the framework of the management of cultural heritage and whose cultural value is priceless. These haven't been entirely researched and they are going to disappear. The galleries might be opened and set up for tourist purposes as they are unique in Europe. Is their destruction worthwhile?

A modern mining site as the one at Rosia cannot be considered to have historical and cultural attraction. It is well known that archaeological researches haven't been developed completely and therefore many sites will be destroyed even before they were discovered. This thing couldn't have happened in a civilized country, not to mention a country which is a future member of the EU.

Within the framework of the Biodiversity Management Plan there is a discrepancy (or maybe a full contradiction) between the importance of the protection and preservation of the biodiversity.

Therefore, there is an entire list of measures that should be taken for the protection of current flora and fauna, after that it is being mentioned that anyhow the area has been highly impacted by humans, and the environmental conditions and the habitats have been altered at such a large extent that there is nothing left to be protected. Moreover, the flora and fauna inventories are not listed as required for such a management plan (if we do not know what to protect why do we still need a management plan?) Rosia Montana has a rather poor biodiversity due to its mining experience. It is very well known that human impact is very strong within this area. Maybe there isn't a large variety of plant species, but without a previous inventory how can anyone tell which are the species buried under the tailings stockpiles and beneath the tailings management facility? I doubt that mining operations developed at Rosia Montana until now would ever equal the huge impact that RMGC project might cause. Such an enormous project hasn't been developed in Romania, and this is why, we'd better think about the consequences of such a mining operation and to the impact that it might cause both to the area and to the entire country. Within an ecosystem no matter how poor it might be there are close connections between species (plants, animals, and invertebrates and micro organisms too) and the extinction of only one might lead to the decline of the entire ecosystem. It is clear that such a huge mining operation is going to alter and destroy a large percentage from the local biodiversity.

Some migratory species should be taken into account; I speak here about birds and insects. Then we may consider the hypothesis of an ecologic accident, a spill from the tailings management facility that is going to kill anything alive, and after it for several decades nothing will grow. At the mine closure we will have nothing but tailings hills and tailings management facilities full of cyanides that will never be a proper area for developing biodiversity.

We are talking here about a perimeter that might not be used for any kind of activity and where in the near future no species of plants may grow (not even the common "grass").

Hoping that relevant bodies, in this case the Ministry of Environment and Water Management, will make the right decision concerning this project, I thank you. I hope to hear as soon as possible about its closure.

Ioana Dumitrache, Biologist

24.08.2007

Răspuns la Contestația Nr. 3115_Ioana Dumitrache

Evaluarea privind condițiile inițiale de sănătate nu s-a realizat pe un esanțion din populația din aria investigată. Pentru populația investigată din peste 40 de localități (referință: tabel 5-1, subcapitolul 5.1 al capitolului 5 – Studiu de morbiditate, pag. 55, vol.5 – Condiții de referință pentru sănătate), s-au adunat toate datele de sănătate privind un număr mare de afecțiuni desemnate prin 87 de coduri de clasificare (ICD10 – Organizația Mondială a Sănătății - referință: tabel 5-3 în capitolul 5 – Studiu de morbiditate, pag. 58, vol.5 – Condiții de referință pentru sănătate). Aceste date de sănătate s-au colectat pe o perioadă de circa 5 ani (referință: subcapitolul 5.1.2 al capitolului 5 – Studiu de morbiditate, pag. 58, vol.5 – Condiții de referință pentru sănătate), acest lucru realizându-se pentru fiecare evidență medicală din zonă (toți medicii de familie din zonă și cele două spitale din zonă). În consecință, toate înregistrările medicale pentru majoritatea bolilor la nivelul unei zone extinse au stat la baza calculării indicatorilor de morbiditate specifici. Cele 141 de chestionare (nu fișe medicale) aplicate la persoane rezidente în zona investigată au prezentat sumar anumite obiceiuri, expuneri la locul de muncă, etc ca și o trecere în revistă a acestora, fără a fi utilizate sub nici o formă în prelucrarea datelor de sănătate.

În consecință, evaluarea privind starea de sănătate a populației din peste 40 de localități, s-a realizat pe baza tuturor informațiilor medicale din zonă și nu pe baza a doar 141 de chestionare.

Prevalențele în anul 9 și 14 al exploatarei au fost prognozate pe baza valorilor rezultate din modelele de prognoză ale concentrațiilor substanțelor periculoase investigate în factorii de mediu, la 9 și respectiv la 14 ani de la începerea exploatarei. Atât timp cât valorile concentrațiilor acestor substanțe periculoase nu se modifică, nu vedem cum s-ar putea modifica prevalențele afecțiunilor investigate pentru care prognoza s-a făcut în funcție de expunerea la acele concentrații prognozate ale substanțelor periculoase investigate

Prevalențele în anul 9 și 14 al exploatarei în localitatea Rosia Montana au fost prognozate pe baza valorilor rezultate din modelele de prognoză ale concentrațiilor substanțelor periculoase investigate în factorii de mediu, la 9 și respectiv la 14 ani de la începerea exploatarei. Modelul de prognoză a prevalențelor în anii 9 și 14 nu a făcut decât să utilizeze rezultatele modelului de prognoză a concentrațiilor substanțelor periculoase în anii 9 și 14 la care este expusă populația din zona de influență a exploatarei miniere.

Prognoza efectelor adverse asupra stării de sănătate a populației, s-a realizat pe baza distribuției concentrațiilor substanțelor periculoase investigate în factorii de mediu, în zona de influență a proiectului minier. Evaluarea de risc asupra stării de sănătate nu a pus în evidență efecte nocive ca urmare a expunerii populației din zonă în urma amplasării și funcționării minei, pentru acele concentrații prognozate ale substanțelor periculoase care au fost considerate importante și tratate ca atare în documentul EIA. În plus, literatura de specialitate nu menționează apariția unor efecte adverse asupra stării de sănătate a populației la concentrațiile estimate în raportul EIM pentru substanțele periculoase investigate.

În ceea ce privește exploatarea pe bază de cianuri, afirmația este incorectă deoarece metoda cianurării nu este interzisă. Vă rugăm să aveți în vedere că prin îndrumarul transmis de Ministerul Mediului și Gospodării Apelor titularului de proiect în vederea evaluării impactului asupra mediului, în conformitate cu prevederile Ordinului Ministrului Apelor și Protecției Mediului nr. 860/2002 privind Procedura de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu s-a recomandat că “planul de management al cianurii și al apelor acide prevăzut în memoriu trebuie să fie în acord cu prevederile noii Directive CE privind gestiunea deșeurilor din industria extractivă”.

Precizăm că în preambulul Directivei nr. 21/2006/EC pentru gestionarea deșeurilor rezultate din industria extractivă se precizează necesitatea reducerii concentrației de cianură din iazurile de decantare la cel mai mic nivel posibil, prin utilizarea celor mai bune tehnici. Potrivit art. 13 pct. 6 din Directiva sus-menționată sunt stabilite limitele maxime ale concentrației de cianură permisă în iazurile de decantare și reducerea lor periodică până în anul 2018, dar nu se interzice utilizarea ei.

De asemenea, menționăm că acest act normativ are termen de transpunere în legislațiile țărilor membre, deci și în legislația națională, până în 2008.

Exploatarea minieră propusă de RMGC nu va împiedica dezvoltarea unei industrii turistice în zona Roșia Montană. Proiectul minier a fost proiectat astfel încât cele 41 de clădiri istorice din localitatea Roșia Montană să rămână neafectate. RMGC alocă fonduri pentru restaurarea acestor clădiri și pentru construirea unui muzeu care să adăpostească vestigiile arheologice. În plus, exploatarea minieră propusă de RMGC va îndeplini sau depăși standardele de protecție a mediului impuse de Uniunea Europeană și, nu numai că nu va contribui la daunele ecologice provocate de activitățile miniere desfășurate anterior în zonă, ci efectiv va asigura remedierea acestora. În plus, Planul de închidere a minei și refacere ecologică al RMGC alocă suma de peste 76 milioane USD pentru reprofilarea și ecologizarea peisajului după ce se încheie activitatea minieră. În ceea ce privește atât refacerea mediului cât și crearea capitalului necesar, considerăm că Proiectul RMGC va fi un catalizator pentru dezvoltarea potențială a unei industrii de turism în zona Roșia Montană.

Zona de impact a proiectului nu cuprinde numai comunitatea din Roșia Montană, ci și pe cele din localitățile învecinate: Abrud, Câmpeni. Oameni din Bistra, Lupșa, Baia de Arieș și alte localități participă deja la programele noastre de instruire, astfel încât șansele oricărei persoane de a găsi un loc de muncă, indiferent de vârstă, vor fi considerabile.

Dezvoltarea durabilă se bazează pe premiza că satisface nevoile prezentului, fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și împlini propriile nevoi. Până la urmă, mineritul poate fi judecat doar în contextul dezvoltării durabile, prin ceea ce rămâne după ce mina se închide.

Proiectul Roșia Montana (RMP) va fi un catalizator pentru dezvoltarea economică locală și regională. Efectele vor fi atât pozitive, cât și negative, așa cum există pentru orice tip de dezvoltare industrială majoră. În cazul Roșia Montană, impactul benefic va fi maximizat prin implicarea autorităților locale și regionale precum și a altor părți relevante din comunitate, în inițiativele de dezvoltare bazată pe participare. Efectele negative vor fi atenuate prin măsurile care au fost descrise în raportul studiului de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM).

Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) recunoaște faptul că dezvoltarea durabilă este un concept multi-dimensional care cuprinde cinci arii cheie interdependente, de capital:

Capitalul financiar

Impactul asupra dezvoltării economice, administrării fiscale, taxelor și impozitelor:

- O medie de 1200 de locuri de muncă pe perioada construcției pentru mai mult de 2 ani, dintre care majoritatea vor fi ocupate cu forță de muncă locală;
- 634 de locuri de muncă pe perioada exploatării (angajare directă, inclusiv contracte pentru servicii de curățenie, securitate, transport și altele, timp de 16 ani, dintre care cele mai multe vor fi ocupate cu forță de muncă locală;
- Aproximativ 6000 locuri de muncă indirecte pentru 20 de ani, la nivel local și regional;
- 1 miliard USD din rata profitului, impozitele pe profit, redevențe și alte taxe și impozite către autoritățile locale, regionale și naționale din România;
- 1,5 miliarde USD din procurarea de bunuri și servicii. 400 milioane USD pe perioada construcției (2 ani) și 1,1 miliarde USD pe perioada activității de producție, din România (16 ani);
- Înființarea unei facilități de micro-creditare în zonă, care să permită accesul la finanțare în condiții avantajoase;
- Promovarea dezvoltării locale și regionale a afacerilor, stabilirea unui centru de afaceri și incubatoare de afaceri pentru a oferi sprijin, instruire

(antreprenorială, planuri de afaceri, management administrativ și fiscal, etc.), consultanță juridică, financiară și administrativă.

Capitalul material

Infrastructura – inclusiv clădiri, facilități de alimentare cu energie, de transport, de alimentare cu apă și management al deșeurilor:

- Creșterile de venit pentru agențiile guvernamentale, de ordinul a 1 miliard USD pentru mai mult de 20 de ani (construcție - activitate de producție - închidere) vor însemna fonduri suplimentare pe care autoritățile le pot aloca pentru îmbunătățirea infrastructurii din comunitate;
- De asemenea, RMGC va construi localitățile Piatra Albă și Dealul Furcilor din Alba Iulia pentru strămutarea populației. Piatra Albă va include un nou centru civic, zone comerciale și rezidențiale. La finalizare, acestea vor fi transferate autorităților. Planul de Acțiune pentru Strămutare și Relocare (RRAP) conține toate detaliile acestor inițiative.

Capitalul uman

Sănătate și educație:

- Un dispensar și o clinică privată în Piatra Albă (a se vedea RRAP), accesibile întregii comunități prin asigurări de sănătate;
- Modernizarea unei aripi a spitalului din Abrud, accesibil întregii comunități prin sistemul național de asigurări de sănătate;
- Implementarea sistemului medical SMURD (Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare) în regiune;
- Construirea unei noi școli, centru civic și rezidențial în Piatra Albă. Acest program este descris în detaliu în RRAP;
- Campanii de sănătate pentru conștientizare (în parteneriat cu autoritățile locale și ONG-uri) cu referire la: sănătatea reproducției, nutriție și stil de viață printre altele;
- Parteneriate cu organizații de învățământ și ONG-uri referitoare la accesul și îmbunătățirea unităților de învățământ din regiune, cum ar fi Ovidiu Rom și autoritățile locale.

Capitalul social

Pregătire profesională, relații cu comunitatea și rețele sociale și capacitatea instituțiilor de a le sprijini, conservarea patrimoniului cultural:

- o Eforturi pentru dezvoltarea și promovarea moștenirii culturale din Roșia Montană atât pentru localnici, cât și în scopuri turistice;
- o Oportunități de educație pentru adulți și îmbunătățirea abilităților prin programe de instruire, fonduri și burse școlare, pentru mărirea șanselor de angajare atât direct prin RMGC, cât și indirect;
- o Programe de asistență pentru persoane și grupuri vulnerabile, și consolidarea rețelei sociale, în special în Roșia Montană (Programul un Vecin Bun, Programul Social);
- o Parteneriate cu ONG-uri care lucrează cu tinerii din zonă pentru îmbunătățirea și creșterea potențialului comunității.

Capitalul natural

Peisaj, biodiversitate, calitatea apei, ecosisteme:

- o Măsurile incluse în planurile de management ale RMP și SOP (Proceduri Standard de Operare pentru prevenirea accidentelor și managementul urgențelor) vor avea ca rezultat atenuarea impacturilor asupra mediului și îmbunătățirea condițiilor de mediu, așa cum este prevăzut în EIM;
- o Îmbunătățirea condițiilor de mediu va crește calitatea vieții în Roșia Montană;

- Instruire și asistență pentru integrarea aspectelor legate de calitatea mediului în planurile de afaceri;
- Campanii de conștientizare cu privire la asigurarea măsurilor de protecție a mediului în cadrul activităților economice;
- Standarde de mediu asociate cu împrumuturi acordate prin micro-finanțare, incluzând monitorizarea măsurilor de protecție a mediului;
- Codul de Conduită în Afaceri prin care se solicită furnizorilor RMP să respecte standardele RMGC cu privire la asigurarea măsurilor de protecție a mediului.

Aceste cinci sfere importante susțin, la rândul lor, trei elemente de bază ale dezvoltării viabile – elementul social, de mediu și economic.

Viziunea RMGC asupra beneficiilor sociale și economice ale RMP este prezentată în Planul de Dezvoltare Durabilă a Comunității și în EIM Capitolul 4.8 – Mediul Social și Economic.

În chestiunile de dezvoltare comunitară, RMGC va colabora cu părțile interesate din cadrul comunității. Agajamentul de colaborare va cuprinde autoritățile locale, regionale și naționale. Această abordare permite comunității să dețină, să orienteze și să controleze toate chestiunile de dezvoltare relevante, în mod integrat și printr-un acționariat multiplu.

În spiritul acestui angajament, RMGC a efectuat deja consultații extinse, constând în 1262 întâlniri individuale și interviuri, și în distribuirea de chestionare prin care s-au obținut peste 500 răspunsuri, în 18 întâlniri cu grupuri centrale și 65 de dezbateri publice, pe lângă discuțiile cu autoritățile guvernamentale, cu organizațiile neguvernamentale și potențialii acționari implicați. Feedback-ul a fost folosit pentru pregătirea Planurilor de Management ale EIM precum și la elaborarea unor parteneriate și programe de dezvoltare.

În prezent, RMGC, dezvoltă un program complex de monitorizare pentru evaluarea măsurilor de atenuare a impactului socio-economic și îmbunătățirea a sa, și va include propunerile și observațiile factorilor interesați, afectați sau potențial afectați. Pentru instituționalizarea acestor propuneri, RMGC – în asociere cu un număr de grupuri locale de factori interesați – se află în proces de înființare a unor parteneriate locale și regionale care să ajute compania și comunitatea în monitorizarea progresului RMP.

Programul de monitorizare al RMGC se va desfășura într-o manieră transparentă, permițând părților să evalueze progresul eficienței sale și să sugereze îmbunătățiri privind implementarea RMP. Acest proces va continua pe toată durata de viață a proiectului, în scopul maximizării beneficiilor și minimizării efectelor negative.

A fost stabilit un cadru preliminar care va asista ghidarea dezvoltării planului de monitorizare (a se vedea Volumul 14, Secțiunea 4.8, Mediul Social și Economic, Tabel 7-1, din EIM pentru Proiectul Roșia Montană).

Parteneriatele includ inițiative referitoare la educație, dezvoltarea tinerilor și instruire, după cum urmează:

- Parteneriatul ONG Roșia Montană;
- Parteneriatul pentru Tineret din Roșia Montană;
- Centrul de Resurse pentru Tineri Apuseni;
- Parteneriatul pentru Educație Roșia Montană.

Alte parteneriate privesc monitorizarea și managementul aspectelor de mediu, inclusiv Centrul de Cercetare pentru Mediu și Sănătate Roșia Montană. Aspectele bio-fizice vor fi monitorizate și co-

administrare de Parteneriatul pentru Biodiversitate Roșia Montană și Parteneriatul Forestier Roșia Montană.

De asemenea, pentru promovarea și dezvoltarea oportunităților economice în viitor, oferite prin Proiectul Roșia Montană, RMGC va colabora cu factorii interesați, la nivel local, în ceea ce privește deschiderea unui centru de afaceri.

Se așteaptă ca programele de instruire oferite prin RMGC și partenerii săi, precum și experiența profesională câștigată pe perioada RMP să aibă ca rezultat o forță de muncă bine pregătită și calificată în mai multe domenii. Acest lucru ar pune oamenii într-o poziție competitivă pentru a lucra în cadrul altor companii miniere. Calificările obținute sunt de asemenea transferabile și în sectorul ne-minier.

Dincolo de formarea profesională directă, prezența RMP ca investiție majoră, va îmbunătăți climatul economic al zonei, încurajând și promovând dezvoltarea activităților ne-miniere. Se așteaptă ca această creștere calitativă a climatului investițional și economic să conducă la oportunități de afaceri care să se dezvolte în paralel cu RMP, chiar dacă se depășește cu mult sfera activităților direct legate de exploatarea minieră. Diversificarea dezvoltării economice este un beneficiu important al investițiilor generate pentru realizarea RMP.

Planul de Urbanism Zonal (PUZ), care prezintă în detaliu terenul necesar RMP, afectează doar 25% din comuna Roșia Montană, lăsând deschise multe oportunități de dezvoltare a afacerilor în comunitate. Chiar și acum, s-au deschis deja, câteva afaceri în restul de 75% din Comună; PUZ, odată finalizat, va încuraja mai mult înființarea afacerilor.

Pentru mai multe informații, vă rugăm consultați anexa 4 – Roșia Montană Programe și Parteneriate pentru Dezvoltare Durabilă.

Nici legislația Română și nici legislația Europeană nu permit o “acțiune catastrofică” care ar pute pune în pericol mediul la nivel local – iar RMGC nu are niciun interes în a desfășura o astfel de acțiune. Într-adevăr, acesta este un motiv extrem de important pentru care legislația Română și cea Europeană cere înaintarea unei Evaluări a Impactului asupra Mediului care constituie obiectul analizei din partea autorităților guvernamentale competente.

În urma unei vizite la Roșia Montană, Comitetul pentru Cultură, Știință și Educație al Consiliului Europei, a concluzionat că opoziția față de Proiectul Roșia Montană în baza presupuselor riscuri privind mediul, nu a luat în considerare utilizarea tehnicilor moderne în domeniul mineritului – de fapt, proiectul RMGC va sprijini curățarea poluării existente în zonă.

Politicile RMGC vor conserva și îmbunătăți calitatea mediului, vor promova conștientizarea problemelor legate de mediu prin intermediul resurselor, monitorizării și parteneriatelor și coalițiilor cu grupurile din comunitate.

Raportul la Studiul de evaluare a impactului asupra mediului întocmit pentru proiect include un plan pentru închiderea minei și reabilitarea mediului înconjurător. În particular, sterilele de procesare care au fost denocizate înainte de descărcarea în iazul de decantare a sterilului va conține 5-7 părți pe milion (ppm) de cianură, ceea ce se situează sub limita de 10 ppm menționată în Directiva UE privind deșeurile miniere, care a fost publicată recent.

Trebuie luate în considerare și viziunile Comitetului pentru Cultură, Știință și Educație al Consiliului Europei care, în urma unei vizite la Roșia Montană, Comitetul pentru Cultură, Știință și Educație al Consiliului Europei, a concluzionat că opoziția față de Proiectul Roșia Montană în baza

presupuselor riscuri privind mediul, nu a luat în considerare utilizarea tehnicilor moderne în domeniul mineritului – de fapt, proiectul RMGC va sprijini curățarea poluării existente în zonă.

Politicile RMGC vor conserva și îmbunătăți calitatea mediului, vor promova conștientizarea problemelor legate de mediu prin intermediul Parteneriatului Pentru Mediu pentru Roșia Montană, înființând parteneriate pentru mediu pentru a sprijini RMGC și comunitatea în vederea monitorizării și abordării problemelor de mediu. Aceste parteneriate includ: Centrul de Cercetare pentru Mediu și Sănătate Roșia Montană, pentru monitorizarea modificărilor și impacturilor asupra sănătății; și Centrul APELL Roșia Montană pentru conștientizarea Comunității cu privire la Riscuri pentru monitorizarea continuă a managementului riscurilor pentru mediu al RMP. Aspectele bio-fizice vor fi monitorizate și abordate prin intermediul diferitelor parteneriate cum ar fi Parteneriatul pentru Biodiversitate Roșia Montană și Programul de Reîmpădurire Roșia Montană.

Cât despre viitorul turismului? Odată cu investiția în infrastructură, pe care o va aduce RMP, credem că Roșia Montană ar putea continua să-și dezvolte potențialul turistic.

Toate aceste studii confirmă faptul că turismul va fi posibil și profitabil doar atunci când va exista ceva de oferit turiștilor, și anume un mediu curat, o infrastructură corespunzătoare (drumuri bune, apă curentă, un sistem de canalizare bine pus la punct, facilități de depozitare a deșeurilor, etc.), precum și atracții (muzee, alte obiective de vizitat, cum ar fi monumente istorice, etc).

Planul de Acțiune pentru strămutare și relocare, elaborat de companie în conformitate cu standardele Băncii Mondiale, presupune vânzarea liber consimțită a proprietăților de către deținătorii acestora.

Pentru a plasa problema într-un context mai larg, construirea și funcționarea proiectului Roșia Montană necesită achiziționarea de teren în 4 din cele 16 sate din comuna Roșia Montană. Prin urmare, regimul proprietății, în cea mai mare parte a localității Roșia Montană, nu va fi afectat de proiect.

Pentru a putea achiziționa proprietățile de care are nevoie, compania a elaborat un program de achiziții, în conformitate cu indicațiile privind Planul de Acțiune pentru Strămutare și Relocare elaborat de Banca Mondială. Dat fiind că proiectul minier se va dezvolta în etape, nu este necesar ca toate proprietățile să fie achiziționate de la început. Prin urmare, compania și-a îndreptat atenția asupra terenurilor necesare pentru construirea și funcționarea exploatarei miniere în primii cinci ani. În prezent, compania deține peste 56% din terenul necesar în faza de construcție și în primii cinci ani ai fazei de exploatare.

De asemenea, 98% din proprietarii terenurilor necesare proiectului, care încă nu au fost achiziționate, au solicitat evaluarea proprietăților deținute, ceea ce indică că se gândesc în mod serios să vândă. Această cifră indică faptul că numărul proprietăților deținute de persoane care se împotrivesc ideii de a vinde este redus.

Cu privire la această ultimă situație, unele din aceste proprietăți sunt situate în zone care nu sunt necesare în faza de construcție și în etapa inițială de exploatare. Prin urmare, pentru perioada imediat următoare, nu există motiv ca acești proprietari să constituie impedimente în calea dezvoltării proiectului minier, ei fiind liberi să trăiască așa cum doresc.

În cele din urmă, este posibil ca unii proprietari să încerce să oprească proiectul refuzând să își vândă terenurile. Dacă se va întâmpla astfel, este de competența autorităților române să facă uz de instrumentele legale pe care le au la dispoziție în vederea exproprierii proprietăților. Autoritățile vor decide astfel dacă exploatarea resurselor minerale din România, la cele mai înalte standarde europene și internaționale, în cadrul unui proiect care va genera beneficii de 2,5 miliarde USD,

majoritatea într-o zonă desemnată “zonă defavorizată” reprezintă sau nu un obiectiv de interes național strategic.

Este de remarcat faptul că articolul 6 din Legea Minelor nr. 85/2003 prevede în mod expres exproprierea ca una din modalitățile legale prin care titularul licenței poate dobândi dreptul de folosință asupra terenurilor necesare efectuării activităților miniere din perimetrul de exploatare. Totodată, art. 1 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, prevede că “exproprierea de imobile. [...], se poate face numai pentru cauză de utilitate publică” iar art. 6 din aceeași lege menționează că “sunt de utilitate publică: prospecțiuni și explorări geologice; extracția și prelucrarea substanțelor minerale utile”.

În concluzie, exproprierea, în schimbul unei compensații corecte, oferite anticipat, realizată în conformitate cu prevederile legale și constituționale, reprezintă una din modalitățile de dobândire a dreptului de folosință asupra terenurilor necesare dezvoltării unui proiect minier, fiind prevăzută în mod expres de art. 6 din Legea Minelor nr. 85/2003 și de art. 6 din Legea nr. 33/1994.

RMGC s-a angajat într-un proces complex de consultări publice în conformitate cu legislație Română și cea Europeană ca parte a procesului de EIM. Compania a efectuat 14 întâlniri publice în România și 2 în Ungaria. Aceasta nu constituie o campanie de relații publice ci mai degrabă o parte integrantă a unui proces serios de consultări publice înainte ca proiectul să fie aprobat. RMGC sprijină aceste procese și consideră că acesta este un lucru esențial într-o societate democratică.

Organizând 14 dezbateri publice pe întreg teritoriul României, noi considerăm că am informat și consultat publicul interesat, conform legislației în vigoare.

În raport de afirmația dumneavoastră, vă rugăm să aveți în vedere următoarele aspecte:

- (i) Conform art. 44 (1) din Ordinul ministrului apelor și protecției mediului nr. 860/2002 privind Procedura de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu (“Ordinul nr. 860/2002”) ”în timpul ședinței de dezbatere titularul proiectului [...] răspunde argumentat la propunerile justificate ale publicului pe care le-a primit în forma scrisă înaintea respectivei ședințe de audiere”;
- (ii) Totodată, art. 44 (3) din Ordinul nr. 860/2002 prevede că ”în baza rezultatelor dezbaterii publice, autoritatea competentă pentru protecția mediului evaluează propunerile/comentariile motivate ale publicului și solicită titularului completarea raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului cu o anexă care conține soluții de rezolvare a problemelor semnalate”.

Având în vedere textele legale mai sus citate, întrucât afirmația dumneavoastră (i) nu identifică și nici nu semnalează probleme în legătură cu proiectul inițiat de S.C. Roșia montană Gold Corporation S.A. (RMGC) și supus procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, (ii) face referire la aspecte în legătură cu care RMGC nu este în măsură să se pronunțe, precizăm că titularul de proiect nu poate și nici nu are calitatea să formuleze un răspuns sau să facă vreun comentariu în acest sens.

Au existat și vor continua să existe consultări vaste între autoritățile române și cele maghiare cu privire la acest proiect, iar S.C. Rosia Montana Gold Corporation S.A. (RMGC) se angajează să abordeze problemele transfrontaliere. Procesul evaluării impactului asupra mediului coordonat de Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor (MMGA) are în vedere obligațiile pe care le are România conform Acordului Espoo. Proiectul RMGC este localizat în totalitate pe teritoriul României și, deși Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor și-a dat acordul pentru un proces de consultanță, acordul Ungariei nu este necesar.

RMGC a lucrat în mare parte cu experți și oameni de știință independenți pentru a evalua complet toate posibilitățile. Aceste evaluări, inclusiv studiul care tocmai a fost finalizat de Universitatea

Reading privind scenariile de eșec catastrofal, au stabilit că Proiectul Roșia Montană nu are nici un impact transfrontalier. Copia studiului întocmit de Universitatea Reading se găsește în documentele de referință anexate la acest raport.

Raport la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) (Capitolul 10 *Impact Transfrontieră*) analizează proiectul propus sub aspectul unui potențial impact semnificativ asupra bazinului hidrografic și transfrontalier, în aval, care ar putea afecta, spre exemplu, bazinele râurilor Mureș și Tisa în Ungaria. Capitolul concluzionează că în condiții normale de funcționare, nu ar exista un impact semnificativ în aval de bazinele râurilor/asupra condițiilor transfrontaliere.

Problema unei posibile deversări accidentale de steril, la scară largă, în rețeaua hidrografică a fost recunoscută în timpul consultărilor publice ca fiind o problemă importantă, când părțile interesate și-au manifestat îngrijorarea în acest aspect. În consecință, RMGC a întreprins un studiu adițional, în afară de ceea ce include EIM, referitor la calitatea apei în aval de amplasamentul proiectului precum și în Ungaria. Acest studiu conține un model asupra calității apei, cuprinzând o gamă de scenarii posibile de accident și pentru diverse condiții de debit.

Modelul utilizat este modelul INCA, elaborat în ultimii 10 ani pentru a simula atât sisteme terestre cât și sisteme acvaticice în cadrul programului de cercetare EUROLIMPACS EU (www.eurolimpacs.ucl.ac.uk). Modelul a fost utilizat pentru a analiza impactul generat de viitoarele activități de exploatare, precum și pentru activități de colectare și tratare a poluării generate de activitățile miniere din trecut la Roșia Montană.

Modelul creat pentru Roșia Montană simulează opt metale (cadmiu, plumb, zinc, mercur, arsenic, cupru, crom, mangan) precum și cianuri, nitrat, amoniac și oxigen dizolvat. Simulările din modelul menționat au fost aplicate în cazul captărilor din amonte de Roșia Montană cât și întregul bazin Abrud-Arieș-Mureș până la granița cu Ungaria până la confluența cu râul Tisa. Modelul ia în considerare diluția, procesele de amestecare și cele fizico-chimice ce afectează metalele, amoniacul și cianura în bazinul hidrografic și prezintă estimări de concentrații în punctele cheie de-a lungul râului, inclusiv la granița cu Ungaria și în Tisa după confluența cu râul Mureș.

Chiar și în cazul unei deversări neprogramate la scară largă de material steril (de exemplu în urma ruperii barajului) în rețeaua hidrografică, nu ar avea ca rezultat poluarea transfrontalieră, datorită diluției și dispersiei în bazinul hidrografic cât și conformării cu tehnologia UE BAT (Cele Mai Bune Tehnici Disponibile) adoptate pentru proiect (de exemplu, utilizarea procesului de distrugere a cianurii pentru efluentul de steril care reduce concentrația de cianură în efluentul depozitat în iazul de decantare, la sub 6mg/l). Modelul a arătat că în cel mai grav scenariu de rupere a barajului, toate limitele legale impuse pentru concentrațiile de cianură și metale grele în apa râului vor fi respectate înainte de a trece în Ungaria.

Modelul INCA a fost de asemenea utilizat pentru a evalua influența benefică a colectării și epurării apelor de mină existente și a demonstrat îmbunătățirea substanțială a calității apei în bazinul hidrografic în condiții normale de funcționare.

Pentru mai multe informații, o fișă de informare ce prezintă modelul INCA este prezentată sub titlul Programul de Modelare a Râului Mureș iar raportul complet de modelare este prezentat ca Anexa 5.1.

Investiția pe care o implică Proiectul Roșia Montană (RMP) va genera oportunități semnificative pentru ocuparea locurilor de muncă disponibile în afara minei de la Roșia Montană, pe lângă programele companiei, menite să încurajeze diversificarea locurilor de muncă create.

Infuzia de investiții în zonă trebuie să stimuleze alte forme de dezvoltare, dacă este gestionată corect. Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) s-a angajat să promoveze oportunități de dezvoltare pe termen lung, în cadrul planului său de dezvoltare durabilă.

Se estimează că programele de pregătire profesională oferite de RMGC și partenerii săi și experiența acumulată în timpul RMP vor duce la obținerea unei forțe de muncă foarte pregătită și calificată într-o serie de discipline. Astfel localnicii ar putea ocupa o poziție competitivă de angajare în alte companii miniere. Aceste aptitudini se pot folosi, de asemenea, și în sectorul ne-minier.

În plus, vă reamintim faptul că în conformitate prevederile Art. 52 (1) din Legea Minelor nr. 85/2003, pentru încetarea activităților miniere, companiile ar trebui să înainteze autorităților competente o cerere însoțită de planul de încetare a activităților miniere, cu descrierea detaliată a acțiunilor necesare pentru o închidere eficientă a minei. Planul de Închidere a Minei ar trebui să conțină, printre altele, un program, de protecție socială pentru personal.

Prezența RMP ca investiție majoră va îmbunătăți climatul economic din zonă, încurajând și promovând dezvoltarea activităților ne-miniere. Se estimează că acest climat de investiții îmbunătățit, combinat cu o economie de piață funcțională, va duce la identificarea de noi oportunități de afaceri care se pot dezvolta în paralel cu RMP.

Care sunt noile afaceri care se vor dezvolta, depinde de cererea de piață, de viabilitatea și fezabilitatea afacerii pe piață și de inițiativa oamenilor din comunitate pentru dezvoltarea acestora. Pe durata de viață a minei, RMGC se angajează să deruleze o campanie proactivă pentru crearea unui mediu de afaceri permisiv, care să promoveze dezvoltarea durabilă la nivel local.

Elementele acesteia vor include: disponibilitatea micro-finanțării accesibile, un incubator de afaceri care să asigure consultanță de afaceri, intensificarea programelor de pregătire și calificare și oportunități pentru educație. Obiectivul este acela de a se realiza – cu mult timp înainte de închiderea minei – o economie robustă, care să nu depindă de mină și să poată continua să existe și după închiderea acesteia.

În plus, RMP poate sprijini dezvoltarea și competitivitatea acestor Întreprinderi Mici și Mijlocii, prin modernizarea logisticii și a infrastructurii și prin campanii de conștientizare a atractivității regiunii pentru alți investitori.

Pentru mai multe informații, vă rugăm consultați Anexa 4 – Roșia Montană Programe și Parteneriate pentru Dezvoltare Durabilă.

Informațiile cu privire la planul de închidere, costul programului și garanția financiară pentru refacerea mediului („GFRM”) sunt detaliate în Evaluarea Impactului asupra Mediului. Capitolul cu privire la închidere se regăsește în Planul J din volumul 29 și în Planul L din volumul 31 din cadrul EIM. Garanția financiară pentru refacerea mediului (GFRM) este prezentată în capitolul din Evaluarea Impactului asupra Mediului intitulat "Planuri ale sistemului de management de mediu și social" (Anexa 1 din subcapitolul "Planul de închidere și reabilitare a minei").

Cu privire la HG 349/2005, aceasta transpune Directiva 1999/35/CE referitoare la depozitele de deșeuri în legislația românească. Nu este aplicabilă deșeurilor extractive generate de proiectul Roșia Montană, care sunt avute în vedere în noua Directivă 2006/21/CE privind deșeurile miniere.

Roșia Montană Gold Corporation („RMGC”) ține seama de faptul că activitatea minieră, deși modifică permanent o parte din topografia de suprafață, implică doar o folosință temporară a terenului. Astfel, după realizarea obiectivului minier, pe tot parcursul funcționării acestuia, activitățile

de închidere – cum ar fi refacerea ecologică a terenurilor și a apelor și asigurarea siguranței și a stabilității zonei învecinate – vor fi integrate în planurile de funcționare și închidere ale RMGC .

Constituirea unei garanții financiare pentru refacerea mediului este obligatorie în România pentru a se asigura că operatorul minier dispune de fonduri adecvate pentru refacerea mediului. GFRM este reglementată de Legea Minelor (nr. 85/2003) și de Instrucțiunile și Normele de aplicare a Legii Minelor emise de Agenția Națională pentru Resurse Minerale (nr. 1208/2003). Există, de asemenea, două directive ale Uniunii Europene care au efect asupra GFRM: Directiva privind deșeurile miniere („DSM”) și Directiva privind răspunderea de mediu („DRM”).

Directiva privind deșeurile miniere are scopul de a asigura că există acoperire pentru 1) toate obligațiile ce derivă din autorizația acordată pentru eliminarea deșeurilor rezultate ca urmare a activităților miniere și 2) toate costurile aferente reabilitării terenurilor afectate de depozitul de deșeuri. Directiva privind răspunderea de mediu reglementează activitățile de remediere și măsurile care urmează a fi luate de autoritățile de mediu în cazul în care activitățile miniere produc daune mediului, în scopul asigurării că operatorul minier dispune de suficiente resurse financiare pentru acțiunile de refacere ecologică. Deși aceste directive nu au fost încă transpuse în legislația românească, termenele pentru implementarea mecanismelor de aplicare sunt 30 aprilie 2007 (DRM) și 1 mai 2008 (DSM) - deci, înainte de începerea exploatării la Roșia Montană.

RMGC a inițiat deja procesul de conformare cu aceste directive, iar în momentul în care normele de punere în aplicare vor fi adoptate de guvernul român, RMGC va fi în deplină conformitate.

Conform legislației din România, există două GFRM separate și diferite.

Prima garanție, care se actualizează anual, se axează pe acoperirea costurilor preconizate pentru refacerea ecologică aferente funcționării obiectivului minier în anul următor. Aceste costuri sunt nu mai puțin de 1,5% pe an din costurile totale, reflectând lucrările anuale angajate.

Cea de-a doua garanție, de asemenea actualizată anual, definește costurile estimative ale închiderii minei de la Roșia Montană. Valoarea din GFRM destinată acoperirii costului de refacere finală a mediului se determină ca o cotă anuală din valoarea lucrărilor de refacere a mediului prevăzute în programul de monitorizare pentru elementele de mediu post-închidere. Acest program face parte din Programul tehnic pentru închiderea minei, un document ce trebuie aprobat de Agenția Națională pentru Resurse Minerale (“ANRM”).

Toate GFRM vor respecta regulile detaliate elaborate de Banca Mondială și Consiliul Internațional pentru Minerit și Metale.

Costurile actuale de închidere a proiectului Roșia Montană se ridică la 76 milioane USD, calculate pe baza funcționării minei timp de 16 ani. Actualizările anuale vor fi stabilite de experți independenți, în colaborare cu ANRM, în calitate de autoritate guvernamentală competentă în domeniul activităților miniere. Actualizările asigură că în cazul puțin probabil de închidere prematură a proiectului, în orice moment, GFRM reflectă întotdeauna costurile aferente refacerii ecologice. (Aceste actualizări anuale vor avea ca rezultat o valoare estimativă care depășește costul actual de închidere de 76 milioane USD, din cauză că în activitatea obișnuită a minei sunt incluse anumite activități de refacere ecologică).

Actualizările anuale cuprind următoarele patru elemente variabile:

- Modificări aduse proiectului care afectează obiectivele de refacere ecologică;
- Modificări ale cadrului legislativ din România inclusiv punerea în aplicare a directivelor UE;
- Tehnologii noi care îmbunătățesc metodele și practicile de refacere ecologică;
- Modificări ale prețului unor produse și servicii esențiale pentru refacerea ecologică.

Odată finalizate aceste actualizări, noile costuri estimate pentru lucrările de închidere vor fi incluse în situațiile financiare ale companiei RMGC și vor fi făcute publice.

Sunt disponibile mai multe instrumente financiare care să asigure că RMGC este capabilă să acopere toate costurile de închidere. Aceste instrumente, păstrate în conturi protejate la dispoziția statului român cuprind:

- Depozite în numerar;
- Fonduri fiduciare;
- Scrisori de credit;
- Garanții;
- Polițe de asigurare.

În condițiile acestei garanții, autoritățile române nu vor avea nici o răspundere financiară cu privire la reabilitarea proiectului Roșia Montană.

Pentru a evalua impactul rezidual al Proiectului asupra calității apelor de suprafață, s-au efectuat doua etape de studii. În prima etapă s-a modelat influența efluentului de la stația de epurare a apelor acide asupra calității cursului de apă din aval, cu accent pe concentrațiile metalelor și valoarea pH-ului (Model 1). În a doua etapă, s-a modelat efectul principalelor substanțe introduse de Proiect în cursurile de apă, respectiv calciu, sulfat (Model 2) și cianură (Model 3).

Rezultatele primei modelări sunt prezentate în Tabelul 4.1-16, Subcapitolul 4.1. din Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM). Este evidentă reducerea prin epurare a valorilor tuturor indicatorilor de calitate a apelor acide la nivelul limitelor din NTPA 001, cu excepția calciului, sulfatului și rezidului filtrabil.

Procesul de tratare cu var este cea mai obișnuită metodă de tratare a apelor acide de mină de pe amplasamentele miniere și este recunoscută ca cea mai bună tehnologie disponibilă. Însă, deși asigură îndepărtarea metalelor toxice și creșterea valorii pH-ului, această metodă prezintă limitarea că nu poate asigura respectarea valorilor pentru calciu, sulfat și reziduu filtrabil. Cu toate acestea, beneficiile nete dovedite ale acestei metode de epurare larg răspândită, a făcut ca această metodă să fie acceptată ca tehnologie standard de epurare a efluenților de pe amplasamente miniere cu scurgeri de ape acide. Pentru a aduce calciul și sulfatul în limitele NTPA 001, a fost inclusă în Proiect epurarea suplimentară pentru acești poluanți. Al doilea model este o verificare a concentrațiilor reziduale probabile de calciu și sulfat ce pot fi așteptate să apară în cursurile de apă din avalul punctelor de descărcare ale Proiectului. Rezultatele modelării sunt prezentate în Planșele 4.1.25 și 4.1.26 din EIM.

Dintre indicatorii analizați, cianura a reprezentat analiza cea mai dificilă. Concentrațiile inițiale de cianură din pâraiele din zonă nu sunt în general cunoscute. În plus nu sunt de așteptat evacuări care să depășească valoarea din NTPA 001 de cianuri totale de 0,1 mg/l. De aceea, majoritatea punctelor de calitate a apei au evidențiat mai puțin de 0,1 mg/l și nu sunt prezentate în Planșa 4.1.26 din EIM. Excepție fac iazul de decantare și iazul sistemului secundar de retenție.

Forme de impact rezidual

Calciul nu va depăși valoarea din NTPA 001 în nici una din etapele Proiectului. Concentrațiile de sulfat se vor încadra de asemenea în NTPA 001 în valea Roșiei, fiind puțin peste valoarea Clasei IV din OM nr. 1146/2003, dar și așa reprezintă o situație mai bună decât cea inițială. Datorită nivelului ridicat al concentrației de sulfat din râul Abrud în amonte de confluența cu Roșia, nivelul în aval de confluență va continua să fie ridicat în condiții de debite mici.

Deși în iazul de decantare și în iazul sistemului secundar de retenție apar niveluri ridicate ale concentrației de sulfat și cianuri, prin măsurile de epurare preconizate în Proiect nu vor apărea depășiri ale valorilor NTPA 001 sau OM nr. 1146/2003 Clasa IV, în aval de aceste amenajări.

Astfel, singurul impact rezidual al Proiectului asupra calității apelor de suprafață va apărea în cazul deversării din iazul Cetate în perioade de precipitații în 24 h, mai mari decât cele cu probabilitate de depășire de 1:100 de ani. În timpul unui astfel de fenomen, pH-ul din apele revărsate va fi probabil puțin mai mic decât prevede NTPA 001 (pH 6,5, v. Sub-sectiunea 4.3.). Deversorul din calcar a fost proiectat ca măsură de prevenire a unui asemenea impact.

În ceea ce privește galeriile romane, în contextul implementării Proiectului Minier Roșia Montană vor fi afectate următoarele porțiuni de galerii romane:

- în masivul Cârnic – porțiunile de galerii antice din zona denumită Rețeaua Mare de pe fațada sudică a acestui masiv;
- în masivul Cetate – vestigiile exploatărilor antice de suprafață din zona Găuri, din zona sud-vestică a acestui masiv;
- în masivul Orlea – zona este în cercetare până în anul 2012 și prin urmare nu poate fi exprimat un punct de vedere concludiv în acest caz.

Ca măsuri de minimizare a acestui impact asupra unor tronsoane de galerii romane vor fi păstrate *in situ* și conservate următoarele zone:

- în masivul Cârnic – exploatări antice de suprafață și subteran din zona Piatra Corbului, în partea de sud-vest a masivului;
- în masivele Lety – Coș – galeria Cătălina Monulești, inclusiv un sistem roman de drenare a apelor de mină;
- în masivul Văidoaia - vestigiile exploatărilor antice de suprafață din zona central sudică a masivului;
- în masivul Orlea – sectorul minier Păru-Carpeni, inclusiv un sistem roman de drenare a apelor de mină și porțiunile de exploatare minieră antică deservite de acesta.

Trebuie de asemenea spus că galeria Cătălina Monulești va fi organizată ca și parte a viitorului muzeu, respectiv ca un traseu turistic de vizitare subteran organizat în baza unor tronsoane de galerii romane păstrate *in situ*. În plus, aici vor fi reconstruite, în scara 1:1 sub formă de reconstituiri, tronsoane din galeriile având o tipologie distinctă față de cea surprinsă în original în Cătălina, așa cum s-a procedat în multe cazuri în Europa (cazurile de reconstituiri ale unor mine precum Rio Tinto în Spania sau Killhope din Țara Galilor, în Marea Britanie).

În ceea ce privește biodiversitatea, afectarea florei și faunei protejate se va manifesta doar la nivel local, impactul nefiind în măsură să ducă la dispariția vreunei specii. Proiectul minier a fost conceput încă de la început pentru a îndeplini condițiile și normativele impuse de legislația românească și europeană în domeniul protecției mediului.

Compania consideră că impactul proiectului propus asupra mediului rămâne important, cu atât mai mult cu cât acesta urmează a se suprapune impactului pre-existent. Însă investițiile presupuse de reconstrucția/reabilitarea ecologică a zonei Roșia Montană în scopul rezolvării problematicele complexe de mediu actuale, este posibilă doar în urma implementării unor proiecte economice în măsură să genereze și să garanteze asumarea unor acțiuni directe și responsabile, ca și componentă a principiilor ce stau la baza conceptelor de dezvoltare durabilă. Doar în prezența unui sistem economic solid sunt abordabile procese și tehnologii economice curate, în total respect față de mediu, care să rezolve inclusiv efecte anterioare ale sumei activităților antropice.

Documentele de fundamentare a proiectului constituie o justificare obiectivă a implementării acestuia, dată fiind asumarea responsabilității de mediu extrem de complex din zona Roșia Montană.

Unele dintre speciile de la Roșia Montană ce beneficiază de un anumit statut de protecție reprezintă un procent nesemnificativ din mărimea populațiilor estimate la nivel național. Caracterizarea speciilor din punctul de vedere al habitatului, deși nu reprezintă o cerință impusă de Directiva Habitate (92/43/EEC), se regăsește în tabelele cu specii din Cap. 4.6. Biodiversitatea din Raportul la Studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului, precum și în anexele la acest capitol. Din cauza volumului mare de informație, se găsesc în varianta electronică a EIA pusă la dispoziția publicului de companie în aprox. 6.000 de DVD/CD în română și engleză, fiind accesibilă și de pe site-ul Companiei, respectiv a Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor și a agențiilor locale și regionale de protecția mediului Alba, Sibiu, Cluj, etc.

Valoarea scăzută a impactului asupra florei și faunei protejate, din punct de vedere practic, este evidențiată circumstanțial și de inexistența vreunei propuneri de declarare a zonei drept SPA (zone de protecție specială avifaunistică) și de respingerea ca nefondată a propunerii de declarare a unui pSCI (site-uri de interes comunitar) în această zonă.

Considerăm că în aceste condiții proiectul propus este în concordanță cu prevederile Directivei 92/43 Habitate, respectiv a Directivei 79/409 Păsări, cu atât mai mult cu cât în Planul H de Management al biodiversității sunt prevăzute măsuri active și responsabile de reconstrucție/reabilitare a unor habitate naturale, în spiritul prevederilor aceluiași acte.

Soluțiile ce se vor lua pentru diminuarea impactului cu efecte negative asupra ecosistemelor acvatice și terestre vor fi: stoparea în totalitate a scurgerilor de ape acide (datorate poluării istorice), epurarea apelor ce urmează a fi deversate, creșterea suprafețelor împădurite în zona Roșia Montană cu aproximativ 85 ha, creșterea capacității de suport a habitatelor naturale ș.a.

Soluțiile de diminuare a efectelor propuse în cadrul Studiului de evaluare a impactului și în Planul H de management al biodiversității se adresează etapelor de implementare a proiectului minier, ținând cont și de efectele rezultate de pe urma unor activități anterioare.

Rețeaua ecologică funcțională compensatorie propusă reprezintă una dintre măsurile directe propuse pentru diminuarea efectelor asupra ecosistemelor acvatice și terestre, cuprinzând o detaliere structurală și funcțională (Plan H pg. 20-22), precum și o etapizare a măsurilor (Plan H pg 22-28), pe principalele etape ale proiectului (anii: "0", "7", "10", "14" "16", respectiv "19"), ce corespund fazelor de construcție, operare și o primă fază a etapei post-închidere.

Pentru detalii suplimentare poate fi consultată anexa nr. 2 ce conține harta habitatelor și descrierea Rețelei Ecologice Funcționale Compensatorii.

Answer to Contestation No. 3115_Ioana Dumitrache

The baseline health condition assessment was not made on a sample of the population in the investigated area. For the investigated population of more than 40 localities (reference: Table 5-1, Section 5.1 of Chapter 5 – Morbidity Study, pag. 55, vol.5 – Baseline Health Study) all the health data were collected for a large number of diseases designated by 87 classification codes (ICD10 – World Health Organization - reference: Table 5-3 in Chapter 5 – Morbidity Study, pag. 58, vol.5 – Baseline Health Study). These health data were collected for a period of about 5 years (reference: Section 5.1.2 of Chapter 5 - Morbidity Study pag. 58, vol.5 – Baseline Health Study), this being done for each medical record in the area (all the local family GPs and two local hospitals). Therefore, all the medical investigations for most diseases in an extended area were used as a basis in calculating the specific morbidity indicators. The 141 questionnaires (not medical records) applied to residents of the investigated area gave a summary presentation of certain customs, work place exposures, etc., as an overview thereof, but were not used in any way in health data processing.

Therefore, the health assessment study for a population coming from more than 40 localities was done based on all the medical information, not just 141 questionnaires.

Prevailing amounts in the 9th and 14th years of operation were forecasts based on the values obtained from forecasting models of the investigated hazardous substance concentrations in the environmental media after 9 and 14 years of operation, respectively. As long as the levels of concentrations for these substances do not change, we do not see how the prevalence of the investigated diseases for which the prognosis was made based on exposure to such forecasted concentrations of the investigated hazardous substances might change.

Prevailing amounts in the 9th and 14th years of operation in Rosia Montana were forecasts based on the values obtained from forecasting models of the investigated hazardous substance concentrations in the environmental media after 9 and 14 years of operation, respectively. The prevalence forecasting model for years 9 and 14 only used the results of the modeled concentrations of hazardous substances in years 9 and 14 to which the population of the impacted areas will be exposed.

Forecasted adverse effects on public health were determined in terms of spatial distribution of hazardous substance concentrations in the project impact area. The health risk assessment did not reveal any hazardous effects following population exposure after mine implementation and operation for the forecasted concentrations of hazardous substances that were considered important and treated as such in the EIA document. Moreover, professional literature does not mention the occurrence of adverse public health effects in relation to the estimated concentrations of investigated hazardous substances estimated under the EIA document.

As referred to cyanide in leach technology in gold extraction, the affirmation is incorrect, as the cyanide method is not forbidden. Please note that, by the Guidelines sent by the Ministry of Environment and Waters Management to the project's titleholder, with a view to the evaluation of the environmental impact, according to the provisions of the Order of the Minister of Waters and Environmental Protection no. 860/2002 on the environmental impact assessment and environmental approval issuance Procedure, it has been recommended that "*the management plan for the cyanide and the acid waters provided in the memoir must be in compliance with the provisions of the new CE Directive on the management of wastes in the extractive industry*".

The very preamble of the Directive no. 21/2006/EC on the management of the wastes resulting from the extractive industry provides the need to reduce the concentration of cyanide in the decantation ponds to the lowest degree possible, by using the best techniques. According to art. 13 paragraph 6 of the above mentioned Directive, there are established the maximum limits of the cyanide concentration allowed in the decantation ponds and their periodical reduction until 2018, but its use

is not forbidden. Also, we underline that this enactment has to be adopted in the national legislations of the member states, therefore in the Romanian legislation as well, until 2008.

The RMGC mine will not impede the development of a tourism industry in Roșia Montană. We have designed the mine project to ensure that all of Roșia Montană's 41 historical structures remain unaffected. We are committing funds to restore these buildings and constructing a museum for the archaeological artifacts. Additionally, our mine will meet or exceed all European Union environmental standards and will actually remediate, rather than contribute to, environmental damage caused by previous mining activities in the area. Most importantly, our Mine Closure and Rehabilitation Management Plan allots over US \$76 million to ensure that the landscape is reshaped and re-vegetated when our operations cease. In terms of both environmental remediation and creating the necessary capital, we believe the RMGC project will be a catalyst for the potential development of a tourism industry in Roșia Montană

The impacted area of the project consists not only in the Roșia Montană community, but also the neighboring localities: Abrud, Câmpeni. People from Bistra, Lupșa, Baia de Arieș and other villages are already enrolled in our training programs, so that their chances of any person regardless of age to find a job in the project will be considerable.

Sustainable Development is based on the premise of development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs. At the end of the day, mining can only be judged in the context of sustainable development by what remains after the mine closes.

The Roșia Montană Project (RMP) will be a catalyst for local and regional economic development. As with any major industrial development, impacts will be positive and negative. In the case of Roșia Montană, beneficial impacts will be maximized by involving local and regional governments and other relevant parties from the community in development initiatives as part of a participatory approach. Negative impacts will be mitigated through measures as described in the Environmental Impact Assessment Study Report (EIA).

Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) recognizes that sustainable development is a multi-dimensional concept which combines five key interrelated areas of capital:

Financial Capital

Economic Development Impact, fiscal management, taxes

- Average of 1200 jobs during construction over 2 years, the majority of which sourced locally;
- 634 jobs during operations (direct employment including contracted employment for cleaning, security, transportation, and other, for 16 years, most of which sourced locally;
- Some 6000 indirect jobs for 20 years, locally & regionally;
- US\$ 1billion in profit share, profit tax, royalties and other taxes and fees to Romanian local, regional & national government;
- US\$ 1,5 billion procuring goods & services. US\$ 400 million during construction (2 years) and US\$ 1,1 billion during production, from Romania (16 years);
- The set up of a micro-credit finance facility in the area to allow access to affordable financing;
- To promote local & regional business development, set up a business centre and incubator units, offering mentoring, training (entrepreneurial, business plans, fiscal & administrative management, etc), legal, financial & administrative advice.

Physical Capital

Infrastructure – including buildings, energy, transport, water and waste management facilities:

- Increases in revenue to government agencies, on the order of US\$ 1 billion over 20 years (construction + production + closure) will result in additional money the government may allocate to improving community infrastructure;
- RMGC will also develop the resettlement sites of Piatra Albă and Dealul Furcilor in Alba Iulia. Piatra Albă will contain a new civic centre, commercial and residential areas; these will be transferred to the local authorities once complete. The Resettlement and Relocation Action Plan (RRAP) contains full details of these initiatives.

Human Capital

Health and education:

- A private dispensary & health clinic in Piatra Albă (see RRAP), accessible to wider community through health insurance;
- Upgrading of a wing of Abrud hospital, accessible to the wider community through the national Romanian health system;
- Implementation of the SMURD (Mobile Emergency Service for Resuscitation and Extrication) medical system in the area;
- The building of a new school, residential & civic centre in Piatra Albă. This is fully described in the RRAP;
- Health awareness campaigns (in partnership with local authorities & NGOs) covering: reproductive health, diet, and lifestyle amongst others;
- Partnerships with education providers & NGOs concerning access to & improvement of education facilities in the area, eg: Ovidiu Rom & local authorities.

Social Capital

Skills training, community relationships and social networks and the institutional capacity to support them, preservation of cultural patrimony:

- Efforts to develop and promote Roşia Montană's cultural heritage for both locals and tourism;
- Providing adult education opportunities and skills enhancement including training programs, funds and scholarships, to increase employment chances both direct with RMGC and indirect;
- Programs assisting vulnerable people & groups, and to consolidate social networks particularly in Roşia Montană (Good Neighbor Program, Social Program);
- Partnerships with NGOs working with the youth in the area to improve and increase the capacity of the community.

Natural Capital

Landscape, biodiversity, water quality, ecosystems:

- Measures contained in the RMP management plans and SOPs will result in mitigation of environmental impacts and conditions as identified in the EIA;
- The improved environmental condition will enhance the quality of life in Roşia Montană;
- Training & assistance in integrating environmental considerations into business plans;
- Awareness-building regarding positive environmental performance of business activities;
- Environmental standards associated with loans through the micro-credit finance facility including monitoring of environmental performance;

- Business Code of Conduct requiring suppliers to RMP to comply with RMGC's environmental performance standards.

These five capital spheres in turn support the three pillars of sustainable development -- social, environmental and economic.

RMGC's view of the social and economic benefits of the RMP is described in the Community Sustainable Development Plan and EIA Chapter 4.8 – the Social and Economic Environment.

RMGC will collaborate on community development issues with interested parties from the Community. RMGC's commitment to collaboration will extend to local, regional and national authorities. This approach allows the Community to own, direct and control all relevant development issues in a multi-stakeholder and integrated manner.

In the spirit of that commitment, to date, RMGC has conducted extensive consultations, including 1262 individual meetings and interviews, and the distribution of questionnaires for which over 500 responses have been received, 18 focal group meetings, and 65 public debates, in addition to holding discussions with government authorities, non-governmental organizations and potentially affected stakeholders. Feedback has been used in the preparation of the Management Plans of the EIA as well as the drafting of partnerships and development programs.

A comprehensive monitoring programme is currently being developed by RMGC to evaluate our socio-economic mitigation and enhancement measures. This monitoring programme will include the input and considerations of impacted and potentially impacted stakeholders. To institutionalize this input, RMGC – in association with a number of local stakeholder groups – is in the process of setting up local and regional partnerships to aid RMGC and the community in monitoring the progress of the RMP.

RMGC's monitoring programme will be conducted in a transparent manner, allowing parties to evaluate progress of the effectiveness and to suggest implementing improvements. This process will continue throughout the life of the project with the aim of maximizing benefits and minimizing negative impacts.

A preliminary framework that will assist in guiding the development of the monitoring plan has been set up (see Volume 14, Section 4.8, Social and Economical Environment, Table 7-1, of the Roşia Montană project EIA).

Partnerships include initiatives concerning education and youth development and training, such as:

- Roşia Montană NGO Partnership;
- Roşia Montană Youth Partnership;
- Apuseni Youth Resource Center;
- Roşia Montană Educational Partnership.

Other partnerships concern monitoring and management of environmental aspects, including The Roşia Montană Research Center for Environment and Health. Bio-physical aspects will be monitored and co-managed with the Roşia Montană Biodiversity Partnership and the Roşia Montană Forestry Partnership.

To further promote and develop the economic opportunities presented by the RMP, RMGC is also cooperating with local Stakeholders regarding setting up a business center.

It is expected that training programs offered by RMGC and its partners, as well as employment experience gained during the RMP, will result in a highly trained and skilled workforce across a

range of disciplines. This should place people in a competitive position for work with other mining companies. Such skills are also transferable to the non-mining sector.

Beyond direct skill-building, the presence of the RMP as a major investment will improve the area's economic climate, encouraging and promoting the development of non-mining activities. It is expected that the improved investment and economic climate will lead to business opportunities that can develop concurrent with the RMP, even as they extend well beyond economic activities related directly to mining operations. This diversification of economic development is a critical benefit of the investments generated to realize the RMP.

The Zonal Urbanism Plan (PUZ) detailing the land surface required by the RMP affects only about 25% of Roșia Montană commune, leaving open many opportunities to establish business ventures in the community. Even now, some businesses have already been established on the remaining 75% of the Commune; once the PUZ is finalized, business start-up will be further encouraged.

For more information, please see Roșia Montană Sustainable Development Programs and Partnerships annex 4.

Neither Romanian nor European law would permit "a catastrophic action" that would undermine the local environment – and RMGC has no interest in conducting one. Indeed, this is one very important reason why Romanian and European law requires submission of an Environmental Impact Assessment subject to review by the competent government authorities.

The Committee on Culture, Science and Education of the Council of Europe, following an extensive visit to Rosia Montana, found that opposition to the RMP based on supposed environmental risks do not take account of modern mining techniques -- and in fact the RMGC project will help to clear up existing pollution.

RMGC-supported policies will preserve and improve the environment, promote environmental awareness through commitment of resources, monitoring and partnerships and coalitions with community groups.

The Report on the Environmental Impact Assessment Study for the project includes a mine closure and environmental rehabilitation plan. In particular, tailings that have been detoxified before discharge to the Tailings Management Facility will contain 5-7 parts per million (ppm) of cyanide, lower than the 10 ppm limit in the recently published EU Mining Waste Directive.

It is worth considering the views of the Committee on Culture, Science and Education of the Council of Europe, following an extensive visit to Rosia Montana, found that opposition to the RMP based on supposed environmental risks do not take account of modern mining techniques -- and in fact the RMGC project will help to clear up existing pollution.

RMGC-supported policies will preserve and improve the environment, promote environmental awareness through the Rosia Montana Environmental Partnership, and set up environmental partnerships to aid RMGC and the community in monitoring and managing environmental issues. These partnerships include: The Rosia Montana Research Center for Environment and Health to monitor health impacts and changes; and the Rosia Montana APELL Center for Community Awareness of Risks to continuously monitor the RMP's environmental risk management. Bio-physical aspects will be monitored and co-managed through various partnerships such as the Rosia Montana Biodiversity Partnership and the Rosia Montana Forestry Partnership.

What of the future of tourism? With the infrastructure investment the RMP will bring, we believe that Rosia Montana could continue to develop its tourism potential.

But the studies conducted in connection with the EIA acknowledge that tourism will be possible and profitable only when there is something to offer to tourists in terms of clean environment, proper infrastructure (good roads, running water, proper sewage system, waste disposal facilities, etc.), and attractions (museums, other things to see such as historical monuments, etc).

The company's RRAP is based on voluntary sale of property, designed under World Bank Standards.

To put the issue in larger context, the construction and operation of the Roșia Montană Project requires the acquisition of properties in four of Roșia Montană's 16 sub-comuna. For the most part, therefore, property ownership in the larger part of Roșia Montană will not be affected by the project.

In order to acquire the necessary properties, the company has established a property purchase program compliant with the RRAP guidelines developed by the World Bank.

As the mining project proceeds in phases, it is not necessary to acquire all properties at the outset. Accordingly, the company has focused on properties required for the construction and operation of the mine in its first five years. To date, more than 56% of the properties needed to construct the project and operate the mine for the first five years have been acquired.

Of those properties needed but not yet acquired, 98% have been presented for surveying by their owners – a step that implies an interest in selling the property to the company. The survey rate suggests that little more than a handful of properties are held by people who might prove unwilling to entertain a sale.

Of that small number, some will lie in areas not needed for construction and early operation of the mine. For the near-term, therefore, owners of these properties need not prove any impediment to the mine development, and they can continue to live as they wish.

Of the even smaller number of homes that are located in areas in which the construction and early operation of the mine will take place, the company will seek options to redesign the mine plan to allow those owners to retain their property, unaffected by the mine.

Ultimately, however, it is possible that if a few property owners seek to stop the project by refusing to sell their land, at that point, the decision falls to relevant Romanian authorities as to whether they will exercise the legal instruments available to them to expropriate the properties and will decide whether development of Romania's mineral wealth—using advanced E.U. and international standards—constitutes a strategic national interest or if development as a whole to benefit from \$2.5 billion USD infused into Romania, much of it into a rural region that was designated a "Disadvantaged Zone" and knows only extreme poverty at present is a regional interest.

However, mention should be made that art. 6 of the Mining Law no. 85/2003 expressly provides expropriation as one of the legal methods for a titleholder to acquire the usage right over the lands necessary for the performance of the mining activities in the exploitation perimeter.

Also, art. 1 of Law no. 33/1994 on the expropriation for public utility cause provides that "*the expropriation of immovable property [...], can be made only for cause of public utility*", and art. 6 of the same law provides that "*there are causes of public utility: geological exploration and prospecting; extraction and processing of useful mineral substances*".

In conclusion, the expropriation, in exchange of a fair and prior compensation, made in accordance with the legal and constitutional provisions, represents one of the modalities of obtaining the right of

use over the lands necessary for the development of a mining project, being expressly provided by art. 6 of the Mining Law no. 85/2003 and by art. 6 of Law no. 33/1994.

RMGC has engaged in a broad process of public consultation in compliance with Romanian and European law as part of the EIA process. The company has held 14 public meetings in Romania and two in Hungary. This is not a public relations campaign but rather an integral part of a serious process of public consultation before the project is approved. RMGC supports this process and believes it is important in a democratic society.

With 14 public consultation hearings across Romania, we consider that we have informed and consulted the interested public, in accordance with the laws in force.

Regarding your statement, please consider the following:

- (i) According to Article 44 (1) of Order no. 860/2002 of the Minister of Waters and Environmental Protection regarding the environmental impact assessment and environmental permitting procedure ("Order no. 860/2002") *"during the public debate meeting, the project titleholder [...] shall answer the public's questions and shall respond with arguments to the justified proposals coming from the public, received in writing before the meeting"*;
- (ii) Also, Article 44 (3) of Order no. 860/2002 stipulates that *"based on the public meeting outcome, the competent authority for environmental protection shall assess the justified proposals/comments of the public and request the project titleholder to attach an annex to the report on the environmental impact assessment study, annex containing solutions to the problems raised by the public"*.

Considering the legal provisions quoted above, due to the fact that your statement (i) does not identify or signal any problems related to the project proposed by Roşia Montană Gold Corporation SA (RMGC) and subject to the environmental impact assessment procedure, (ii) refers to issues on which RMGC has no authority to comment, please note that the project titleholder may not and does not have the necessary capacity to provide an answer or make any comment in this respect.

There has been, and will continue to be, extensive consultation between Romanian and Hungarian authorities regarding this project, and S.C. Roşia Montană Gold Corporation S.A. (RMGC) is committed to addressing transboundary concerns. The Environmental Impact Assessment Report (EIA) process as administered by the Ministry of Environment and Water Management (MEWM) takes into account Romania's obligations under the Espoo Convention. The RMGC project is located entirely within Romanian boundaries, and although MEWM has agreed on a consultation process, Hungary's agreement is not required.

We have worked extensively with independent experts and scientists to fully assess all transboundary issues. These assessments, including a just-completed study of catastrophic failure scenarios by The University of Reading, have concluded that the Roşia Montană Project has no transboundary impact. A full copy of the University of Reading study can be found in the reference documents included as an annex to this report.

The EIA Report (Chapter 10 *Transboundary Impacts*) assesses the proposed project with regard to potential for significant river basin and transboundary impacts downstream which could, for example, affect the Mureş and Tisa river basins in Hungary. The Chapter concludes that under normal operating conditions, there would be no significant impact for downstream river basins/transboundary conditions.

The issue of a possible accidental large-scale release of tailings to the river system was recognized to be an important issue during the public meetings when stakeholders conveyed their concern in this regard. As a result, further work has been undertaken to provide additional detail to that

provided in the EIA Report on impacts on water quality downstream of the project and into Hungary. This work includes modelling of water quality under a range of possible operational and accident scenarios and for various flow conditions.

The model used is the INCA model developed over the past 10 years to simulate both terrestrial and aquatic systems within the EUROLIMPACS EU research program (www.eurolimpacs.ucl.ac.uk). The model has been used to assess the impacts from future mining, and collection and treatment operations for pollution from past mining at Roşia Montană.

The modelling created for Roşia Montană simulates eight metals (cadmium, lead, zinc, mercury, arsenic, copper, chromium, manganese) as well as Cyanide, Nitrate, Ammonia and dissolved oxygen. The model has been applied to the upper catchments at Roşia Montană as well as the complete Abrud-Arieş-Mureş river system down to the Hungarian Border and on into the Tisa River. The model takes into account the dilution, mixing and physico-chemical processes affecting metals, ammonia and cyanide in the river system and gives estimates of concentrations at key locations along the river, including at the Hungarian Boarder and in the Tisa after the Mureş joins it.

Because of dilution and dispersion in the river system, and of the initial European Union Best Available Techniques (EU BAT) -compliant technology adopted for the project (for example, the use of a cyanide destruct process for tailings effluent that reduces cyanide concentration in effluent stored in the Tailings Management Facility -TMF- to below 6 mg/l), even a large scale unprogrammed release of tailings materials (for example, following failure of the dam) into the river system would not result in transboundary pollution. The model has shown that under worse case dam failure scenario all legal limits for cyanide and heavy metals concentrations would be met in the river water before it crosses into Hungary.

The INCA model has also been used to evaluate the beneficial impacts of the existing mine water collection and treatment and it has shown that substantial improvements in water quality are achieved along the river system under normal operational conditions.

For more information, an information sheet presenting the INCA modelling work is presented under the title of the Mureş River Modelling Program and the full modelling report is presented as Annex 5.1.

The investment involved in the Roşia Montană Project (RMP) will generate significant opportunities for non-mining employment in Roşia Montană, in addition to company programs to encourage diverse job creation.

The injection of investment into the area, if handled correctly, should stimulate other development. Roşia Montană Gold Corporation (RMGC) is committed to promoting long term development opportunities as part of the sustainable development plan.

It is expected that training programs offered by RMGC and its partners, and experience gained during the RMP, will result in a highly trained and skilled workforce in a range of disciplines. This should place people in a competitive position for work with other mining companies. Such skills are also transferable to the non-mining sector.

Moreover, please note that according to the provisions of art. 52 (1) of the Mining Law no. 85/2003, the entities ceasing the mining activities should submit to the competent authority an application accompanied by the updated mining activities cessation plan, describing the details for the actions necessary to be performed for the effective mine closure. The Mine Closure Plan should contain, among others, a social protection program for the personnel.

The presence of the RMP as a major investment will improve the area's economic climate, encouraging and promoting the development of non-mining activities. It is expected that the improved investment climate, combined with a functioning market economy, will result in the identification of new business opportunities that can develop concurrent with the RMP.

What new businesses develop will depend on market demand, the viability and feasibility of the business relative to the market, and the initiative of people in the community to develop those businesses. During the life of the mine RMGC is committed to a proactive campaign to create an enabling business environment promoting local sustainable development.

Elements of this include: availability of affordable micro-financing, business incubator providing business advice, training & skills enhancement and education opportunities. The goal is to have established well before mine closure a robust economy not dependent on the mine able to continue following mine closure.

Additionally, the RMP may assist in the development and competitiveness of these Small and Medium Enterprises via improvements to logistics and infrastructure and increased awareness of the region attracting other investors.

For more information, please see Roșia Montană Sustainable Development Programs and Partnerships annex 4.

Information regarding our closure plan, the cost of the program and our Environmental Financial Guarantee ("EFG") are fully discussed in the Environmental Impact Assessment. The closure section can be found in Plan J of Vol. 29 and Plan L of Vol. 31, within the EIA. The EFG is discussed in the section of the EIA titled "Environmental and Social Management and System Plans" (Annex 1 of the subchapter titled "Mine Rehabilitation and Closure Management Plan").

With respect to GD 349/2005, it transposes the EU Landfill Directive 1999/35/EC into Romanian Law. It is not applicable to the extractive wastes generated by the Roșia Montană project, which are covered by the new EU Mine Waste Directive 2006/21/EC.

Roșia Montană Gold Corporation ("RMGC") recognizes that mining, while permanently changing some surface topography, represents a temporary use of the land. Thus from the time the mine is constructed, continuing throughout its lifespan, closure-related activities – such as rehabilitating the land and water, and ensuring the safety and stability of the surrounding area – will be incorporated into our operating and closure plans.

In Romania, the creation of an EFG is required to ensure adequate funds are available from the mine operator for environmental cleanup. The EFG is governed by the Mining Law (no. 85/2003) and the National Agency for Mineral Resources instructions and Mining Law Enforcement Norms (no. 1208/2003). Two directives issued by the European Union also impact the EFG: the Mine Waste Directive ("MWD") and the Environmental Liability Directive ("ELD").

The Mine Waste Directive aims to ensure that coverage is available for 1) all the obligations connected to the permit granted for the disposal of waste material resulting from mining activities and 2) all of the costs related to the rehabilitation of the land affected by a waste facility. The Environmental Liability Directive regulates the remedies, and measures to be taken by the environmental authorities, in the event of environmental damage created by mining operations, with the goal of ensuring adequate financial resources are available from the operators for environmental cleanup efforts. While these directives have yet to be transposed by the Romanian Government, the deadlines for implementing their enforcement mechanisms are 30 April 2007 (ELD) and 1 May 2008 (MWD) – thus before operations are scheduled to begin at Roșia Montană.

RMGC has already begun the process of complying with these directives, and once their implementation instruments are enacted by the Romanian Government, we will be in full compliance.

There are two separate and distinct EFGs under Romanian law.

The first, which is updated annually, focuses on covering the projected reclamation costs associated with the operations of the mine in the following year. These costs are of no less than 1.5 percent per year, of total costs, reflective of annual work commitments.

The second, also updated annually, sets out the projected costs of the eventual closure of the Roșia Montană mine. The amount of the EFG to cover the final environmental rehabilitation is determined as an annual quota of the value of the environmental rehabilitation works provided within the monitoring program for the post-closure environmental elements. Such program is part of the Technical Program for Mine Closure, a document to be approved by the National Agency for Mineral Resources (“NAMR”).

Each EFG will follow detailed guidelines generated by the World Bank and the International Council on Mining and Metals.

The current projected closure cost for Roșia Montană is US \$76 million, which is based on the mine operating for its full 16-year lifespan. The annual updates will be completed by independent experts, carried out in consultation with the NAMR, as the Governmental authority competent in mining activities field. These updates will ensure that in the unlikely event of early closure of the project, at any point in time, each EFG will always reflect the costs associated with reclamation. (These annual updates will result in an estimate that exceeds our current US \$76 million costs of closure, because some reclamation activity is incorporated into the routine operations of the mine.)

The annual updates capture the following four variables:

- Changes in the project that impact reclamation objectives;
- Changes in Romania’s legal framework, including the implementation of EU directives;
- New technologies that improve the science and practice of reclamation;
- Changes in prices for key goods and services associated with reclamation.

Once these updates are completed, the new estimated closure costs will be incorporated into RMGC’s financial statements and made available to the public.

A number of different financial instruments are available to ensure that RMGC is capable of covering all of the expected closure costs. These instruments, which will be held in protected accounts at the Romanian state disposal, include:

- Cash deposit;
- Trust funds;
- Letter of credit;
- Surety bonds;
- Insurance policy.

Under the terms of this guarantee, the Romanian government will have no financial liability in connection with the rehabilitation of the Roșia Montană project.

In order to evaluate the residual impacts of the project on surface water quality, two modeling studies were undertaken. The first was an assessment of the ARD wastewater treatment plant discharge on general downstream watercourse quality, particularly metal concentrations and pH

(Model 1). The second examined the likely concentration of the major substances introduced by the project in the watercourses, that is, calcium, sulphate (Model 2) and cyanide (Model 3).

The results of the first model were presented in Table 4.1-16, Sub chapter 4.1. of the EIA. Reduction of ARD wastewater to comply with the TN001 for all parameters except calcium and sulphate (and hence TDS) is obvious.

The lime treatment process is the most common method for treating Acid Rock Drainage from mine sites and is recognized as a Best Available Technology. However, while removing toxic metals and elevating pH, it does have the limitation of often not being able to meet calcium, sulphate and TDS standards. This is a limitation, but the net benefit of this proven and widely used treatment method results in it being the commonly accepted as a standard technology for treating effluents from mine sites with Acid Rock Drainage. In order to bring calcium and sulphate to within NTPA 001, further treatment for these parameters was included within the project design. The second model is a check on the likely residual concentrations of calcium and sulphate that are expected in the watercourses downstream of the project discharges. The modeling results are shown in Exhibits 4.1.25 and 4.1.26 from EIA.

Of the parameters analyzed, cyanide presented the most difficult analysis. Baseline cyanide concentrations for area streams and rivers are generally not available. In addition, discharges exceeding the TN001 standard of 0.1 mg/L total cyanide are not expected. Therefore, most water quality points were reported as less than 0.1 mg/L and are not shown on Exhibit 4.1.26 from EIA. The exceptions are the TMF decant pond and the Secondary Containment Dam (SCD) pond and sump.

Residual Impacts

Calcium does not exceed TN001 at any stage of the project. Sulphate concentrations are also within TN001 in the Roşia valley, but slightly above MO1146 Class IV, even so, they are less than the baseline condition. Due to elevated sulphate levels in the Abrud upstream of the Roşia confluence, downstream of the confluence the levels continue to be elevated under dry conditions.

Although elevated levels of sulphate and cyanide occur in the TMF and the SCD, through project mitigation, no exceedances of NTPA 001 or MO1146 Class IV occur downstream of these structures.

Thus, the only residual impact by the project on surface water quality occurs in the instance of overspill of the Cetate dam during a 24 hour storm of greater than 1:100yr magnitude. During such an event the pH of the overspill waters are likely to be slightly below TN001 (pH 6.5, see Sub-section 4.3.). The limestone spillway is designed as a partial mitigation against such impact.

As referred to the Roman galleries, the following segments of Roman galleries are going to be impacted by the implementation of the Roşia Montană project:

- in the Cărnic massif – parts from the ancient mining galleries from the area known as the Big Network, which is located on the Southern slope of this massif;
- in the Cetate massif – remains of the ancient mining works conducted at surface in the Găuri area, in the South-Western part of this massif;
- in the Orlea massif – the area in under research until 2012 and consequently in this case there is no a conclusive point of view.

In order to mitigate this impact on some segments of Roman galleries, the following areas are going to be conserved *in situ*:

- in the Cărnic massif- ancient mining works above and under the ground in the Piatra Corbului area, located in the South-Western part of the massif;
- in the Lety-Cos massifs- the Cătălina Monulești gallery, including a Roman mine dewatering system;
- in the Văidoaia massif – remains of the ancient mining works found at surface in the Central-South part of the massif;
- in the Orlea massif- the Păru Carpeni mining sector, including a Roman mine dewatering system and the parts of the mining works served by this system.

Moreover, it is proposed to turn the the Cătălina Monulești gallery into a part of the future museum respectively as a tourism route for underground visit organized on the basis of some segments of Roman galleries preserved in situ. In addition, as is done in many European museums (reconstitution of mines as Rio Rinto in Spain or Kilhope in Wales-Great Britain), segments from the galleries whose specific characteristics do not occur in the Cătălina Monulești gallery will be reconstructed as reconstitutions at a scale of 1:1.

As referred to the biodiversity, the impact on protected flora and fauna will exist only locally, but this impact will not lead to the loss of any specie. The Project has been designed even from the beginning to fully comply with the requirements and norms imposed by Romanian and European environmental legislation.

The company believes the fact that the project impact on environment remains significant, especially because covers previous impacts. But, the investments required to ecologically restore/rehabilitate Roșia Montană area in order to address current complex environmental issues, are only achievable following the implementation of some economic projects that will generate and warrant implementation of some direct and responsible actions as a component of base principles of sustainable development concepts. Clean processes and technologies may be developed only in the presence of a solid economic environment fully compliant with the environment that will also resolve previous impacts of anthropic activities.

The base documents of the Project are in fact an unbiased reason of its implementation, considering the highly complex environmental commitment within Roșia Montană area.

Some of the Roșia Montană species that are under a certain protection status stand for an insignificant percentage of the scale of populations estimated at national level. The characterization of species from their habitat point of view exists in the species tables presented in the Biodiversity Chapter of the EIA Report and its annexes, although this is not a requirement imposed by the Habitats Directive. Due to their large volume of information, the annexes of chapter 4.6 Biodiversity can be found in the electronic version of the EIA disclosed by the company both in Romanian and English through approx. 6000 DVD/CD copies, being accessible on the company website, and on the websites of Ministry of Environment and Water Management, local and regional environmental protection agencies of Alba, Sibiu, Cluj, etc.

From practical point of view, the low value of conservation of the impact area is also indirectly emphasized by the fact that there is no proposal to designate the area a SPA (aviafaunistic special protected area) and by the denial as unfounded of the proposal to designate the area as a pSCI area (sites of community importance).

Taking all these into account, we believe that the proposed Project is compliant with the provisions of EU Directive no. 92/43 Habitats, and EU Directive no. 79/409 Birds respectively, especially because within Biodiversity Management Plan, Plan H, several active and responsible measures are provided to reconstruct/rehabilitate several natural habitats, pursuant to the provisions of the same documents.

The solutions that will be taken to mitigate the adverse impact on aquatic and terrestrial ecosystems will consist of the following: full collection of ARD (caused by historic pollution), treatment of waters that will subsequently be discharged, and increase of forested areas within the area.

The mitigation solutions of impacts that are proposed in the Environmental Impact Assessment (EIA) and in the Biodiversity Management Plan, Plan H, are meant for project's development stages and are also considering the impacts resulted from previous activities.

The proposed Compensatory Functional Ecologic Network represents one of the direct measures proposed to mitigate impacts on aquatic and terrestrial ecosystems, and includes a structural and functional detailing (Plan H p. 20-22), as well as a scheduling of measures (Plan H p. 22-28) for the main stages of the Project (years: "0", "7", "10", "14", "16", and "19" respectively), construction, operations and a first phase of post-closure stage.

For further details please refer to Annex 2 that includes the map of habitats and the description of Compensatory Functional Ecologic Network.

3116

D-nei Ministru Sulfina Barbu
Ministerul Mediului si al Gospodarii Apelor
Blvd. Libertatii Nr.12
Sector 5
Bucuresti
Romania

1655/11

12.08.2006

142170

25.08.2006

Stimata Doamna Ministru,
Stimata Doamna Sulfina Barbu,

CONTESTATIE

Subsemnatul Crețu Nicolae-Constantin solicit ca Ministerul Mediului și al Gospodării Apelor sa nu își dea acordul pentru propunerea de exploatare miniera de aur si argint din Rosia Montana.

Raportul la studiul de evaluare al impactului asupra mediului pentru proiectul RMGC de extragere a aurului si argintului de la Rosia Monatan descrie o operatiune extrem de riscantă, aceasta nu va putea niciodata contribui la dezvoltarea durabila a comunitatii.

Consider că transformarea zonei Roșia Montana într-o zona de exploatare la mari dimensiuni a aurului și argintului, conduce la distrugerea unor dovezi arheologice importante ce țin de identitatea poporului român, la secătuirea iremediabilă și a puținelor resurse pe care le mai are țara și va compromite pe mulți ani de aici încolo șansa oamenilor din această zona și din localitățile aflate în aval pe cursul Arieșului de a desfășura activități din alte domenii decât mineritul care presupun un mediu curat și nepoluat.

Exact in aceasta perioada, compania desfasoara o campanie agresiva de publicitate pentru a-si imbunătăți imaginea, sub masca unor consultări publice de fațadă, fixate astfel încât cetățenii vizați să nu aiba posibilitatea de a participa și de asemenea bazându-se pe lipsa de informare și pasivitatea acestora.

Consider că totul se face în numele lăcomiei și distrugerii camuflate sub sloganul 'dezvoltarii durabile' si chiar al 'protectiei mediului'.

Acestea sunt doar câteva din motivele pentru care vă înaintez protestul meu și cer ca Ministerul Dvs să nu acorde aviz favorabil de mediu societății Gabriel Resources .

Data 24 august 2006

Crețu Nicolae-Constantin
Universitatea Transilvania din Brasov, Catedra de Fizică, Str. Eroilor Nr 29,
Brasov, Telefon 412921 int 118, E-mail : cretu.c@unitbv.ro

To,
Mrs. Minister Sulfina Barbu
Ministry of Environment and Water management
Blvd. Libertatii Nr. 12
Sector 5
Bucharest
Romania

Dear Madam Minister
Dear Madam Sulfina Barbu

CONTESTATION

The undersigned Cretu Nicolae-Constantin request the Ministry of Environment and Water Management not to grant the permit for the Rosia Montana gold and silver mining operation proposal.

The report of the Environment Impact Assessment Study for the RMGC project for the gold and silver extraction from Rosia Montana describes an operation very risky and this will never contribute to the durable development of the community.

I consider that the transformation of the Rosia Montana area into a zone of gold and silver big scale mining operation leads to the destruction of some important archeological evidences that belong to the Romanian people identity, to irremediable exhausting of the few resources still owned by Romania and will compromise on long term the chance of people from this area and from the localities downstream of Aries river to develop non mining activities which suppose a clean and unpolluted environment.

Right now, the company performs an aggressive advertising campaign in order to improve its image, under the mask of window dressing public consultations, scheduled in such manner to avoid the citizens to participate and also relying on their lack of information and passivity.

I consider that everything is made in the name of avidity and disguised destruction under the slogan "durable development" and even "environment protection".

These are only few ones from the reasons for which I submit my protest and request your Ministry not to emit a favorable environment permit to Gabriel Resources Company.

August 24, 2006

Cretu Nicolae-Constantin

Transilvania University from Brasov, Physics Department, Eroilor Street No.29, Brasov,
Telephone 412921 int. 118, E-mail: cretu.c@unitbv.ro

Răspuns la Contestația Nr. 3116_Cretu Nicolae Constantin

Procesul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) a încercat să inițieze un dialog deschis care să implice toate părțile interesate pentru a discuta punctele tehnice forte ale proiectului, precum și detaliile tehnice specifice ale proiectului tehnic. Ședințele de consultare publică au fost organizate în întreaga țară, în încercarea de a înțelege problemele legate de proiect și pentru a transmite detaliile specifice ale acestor proiecte tehnice. În cadrul acestui proces de consultare, Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) a comunicat faptul că siguranța oamenilor este garantată de un sistem global de management al securității corespunzător normativelor internaționale ISO, a Directivelor europene Seveso II și III privind controlul unor potențiale accidente industriale majore cu substanțe periculoase, a Directivei privind managementul deșeurilor din industria extractivă și a Codului internațional al cianurilor. Proiectul conține elemente esențiale și specifice dezvoltării corespunzătoare.

Analiza și evaluarea riscurilor prezintă în cadrul Cap.(7) la Concluzii, p. (177) faptul că proiectul poate fi considerat ca având un nivel mediu de risc și deci, acceptabil pentru toate reglementările internaționale în domeniu.

Referitor la dezvoltarea durabilă menționăm faptul că Proiectul Roșia Montana (RMP) va fi un catalizator pentru dezvoltarea economică locală și regională. Efectele vor fi atât pozitive, cât și negative, așa cum există pentru orice tip de dezvoltare industrială majoră. În cazul Roșia Montană, impactul benefic va fi maximizat prin implicarea autorităților locale și regionale precum și a altor părți relevante din comunitate, în inițiativele de dezvoltare bazată pe participare. Efectele negative vor fi atenuate prin măsurile care au fost descrise în raportul studiului de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM).

Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) recunoaște faptul că dezvoltarea durabilă este un concept multi-dimensional care cuprinde cinci arii cheie interdependente, de capital:

Capitalul financiar

Impactul asupra dezvoltării economice, administrării fiscale, taxelor și impozitelor:

- O medie de 1200 de locuri de muncă pe perioada construcției pentru mai mult de 2 ani, dintre care majoritatea vor fi ocupate cu forță de muncă locală;
- 634 de locuri de muncă pe perioada exploatării (angajare directă, inclusiv contracte pentru servicii de curățenie, securitate, transport și altele, timp de 16 ani, dintre care cele mai multe vor fi ocupate cu forță de muncă locală;
- Aproximativ 6000 locuri de muncă indirecte pentru 20 de ani, la nivel local și regional;
- 1 miliard USD din rata profitului, impozitele pe profit, redevențe și alte taxe și impozite către autoritățile locale, regionale și naționale din România;
- 1,5 miliarde USD din procurarea de bunuri și servicii. 400 milioane USD pe perioada construcției (2 ani) și 1,1 miliarde USD pe perioada activității de producție, din România (16 ani);
- Înființarea unei facilități de micro-credite în zonă, care să permită accesul la finanțare în condiții avantajoase;
- Promovarea dezvoltării locale și regionale a afacerilor, stabilirea unui centru de afaceri și incubatoare de afaceri pentru a oferi sprijin, instruire (antreprenorială, planuri de afaceri, management administrativ și fiscal, etc.), consultanță juridică, financiară și administrativă.

Capitalul material

Infrastructura – inclusiv clădiri, facilități de alimentare cu energie, de transport, de alimentare cu apă și management al deșeurilor:

- Creșterile de venit pentru agențiile guvernamentale, de ordinul a 1 miliard USD pentru mai mult de 20 de ani (construcție - activitate de producție - închidere) vor însemna fonduri suplimentare pe care autoritățile le pot aloca pentru îmbunătățirea infrastructurii din comunitate;

- De asemenea, RMGC va construi localitățile Piatra Albă și Dealul Furcilor din Alba Iulia pentru strămutarea populației. Piatra Albă va include un nou centru civic, zone comerciale și rezidențiale. La finalizare, acestea vor fi transferate autorităților. Planul de Acțiune pentru Strămutare și Relocare (RRAP) conține toate detaliile acestor inițiative.

Capitalul uman

Sănătate și educație:

- Un dispensar și o clinică privată în Piatra Albă (a se vedea RRAP), accesibile întregii comunități prin asigurări de sănătate;
- Modernizarea unei aripi a spitalului din Abrud, accesibil întregii comunități prin sistemul național de asigurări de sănătate;
- Implementarea sistemului medical SMURD (Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare) în regiune;
- Construirea unei noi școli, centru civic și rezidențial în Piatra Albă. Acest program este descris în detaliu în RRAP;
- Campanii de sănătate pentru conștientizare (în parteneriat cu autoritățile locale și ONG-uri) cu referire la: sănătatea reproducției, nutriție și stil de viață printre altele;
- Parteneriate cu organizații de învățământ și ONG-uri referitoare la accesul și îmbunătățirea unităților de învățământ din regiune, cum ar fi Ovidiu Rom și autoritățile locale.

Capitalul social

Pregătire profesională, relații cu comunitatea și rețele sociale și capacitatea instituțiilor de a le sprijini, conservarea patrimoniului cultural:

- o Eforturi pentru dezvoltarea și promovarea moștenirii culturale din Roșia Montană atât pentru localnici, cât și în scopuri turistice;
- o Oportunități de educație pentru adulți și îmbunătățirea abilităților prin programe de instruire, fonduri și burse școlare, pentru mărirea șanselor de angajare atât direct prin RMGC, cât și indirect;
- o Programe de asistență pentru persoane și grupuri vulnerabile, și consolidarea rețelei sociale, în special în Roșia Montană (Programul un Vecin Bun, Programul Social);
- o Parteneriate cu ONG-uri care lucrează cu tinerii din zonă pentru îmbunătățirea și creșterea potențialului comunității.

Capitalul natural

Peisaj, biodiversitate, calitatea apei, ecosisteme:

- o Măsurile incluse în planurile de management ale RMP și SOP (Proceduri Standard de Operare pentru prevenirea accidentelor și managementul urgențelor) vor avea ca rezultat atenuarea impacturilor asupra mediului și îmbunătățirea condițiilor de mediu, așa cum este prevăzut în EIM;
- o Îmbunătățirea condițiilor de mediu va crește calitatea vieții în Roșia Montană;
- o Instruire și asistență pentru integrarea aspectelor legate de calitatea mediului în planurile de afaceri;
- o Campanii de conștientizare cu privire la asigurarea măsurilor de protecție a mediului în cadrul activităților economice;
- o Standarde de mediu asociate cu împrumuturi acordate prin micro-finanțare, incluzând monitorizarea măsurilor de protecție a mediului;
- o Codul de Conduită în Afaceri prin care se solicită furnizorilor RMP să respecte standardele RMGC cu privire la asigurarea măsurilor de protecție a mediului.

Aceste cinci sfere importante susțin, la rândul lor, trei elemente de bază ale dezvoltării viabile – elementul social, de mediu și economic.

Viziunea RMGC asupra beneficiilor sociale și economice ale RMP este prezentată în Planul de Dezvoltare Durabilă a Comunității și în EIM Capitolul 4.8 – Mediul Social și Economic.

În chestiunile de dezvoltare comunitară, RMGC va colabora cu părțile interesate din cadrul comunității. Agajamentul de colaborare va cuprinde autoritățile locale, regionale și naționale. Această abordare permite comunității să dețină, să orienteze și să controleze toate chestiunile de dezvoltare relevante, în mod integrat și printr-un acționariat multiplu.

În spiritul acestui angajament, RMGC a efectuat deja consultații extinse, constând în 1262 întâlniri individuale și interviuri, și în distribuirea de chestionare prin care s-au obținut peste 500 răspunsuri, în 18 întâlniri cu grupuri centrale și 65 de dezbateri publice, pe lângă discuțiile cu autoritățile guvernamentale, cu organizațiile neguvernamentale și potențialii acționari implicați. Feedback-ul a fost folosit pentru pregătirea Planurilor de Management ale EIM precum și la elaborarea unor parteneriate și programe de dezvoltare.

În prezent, RMGC, dezvoltă un program complex de monitorizare pentru evaluarea măsurilor de atenuare a impactului socio-economic și îmbunătățirea a sa, și va include propunerile și observațiile factorilor interesați, afectați sau potențial afectați. Pentru instituționalizarea acestor propuneri, RMGC – în asociere cu un număr de grupuri locale de factori interesați – se află în proces de înființare a unor parteneriate locale și regionale care să ajute compania și comunitatea în monitorizarea progresului RMP.

Programul de monitorizare al RMGC se va desfășura într-o manieră transparentă, permițând părților să evalueze progresul eficienței sale și să sugereze îmbunătățiri privind implementarea RMP. Acest proces va continua pe toată durata de viață a proiectului, în scopul maximizării beneficiilor și minimizării efectelor negative.

A fost stabilit un cadru preliminar care va asista ghidarea dezvoltării planului de monitorizare (a se vedea Volumul 14, Secțiunea 4.8, Mediul Social și Economic, Tabel 7-1, din EIM pentru Proiectul Roșia Montană).

Parteneriatele includ inițiative referitoare la educație, dezvoltarea tinerilor și instruire, după cum urmează:

- Parteneriatul ONG Roșia Montană;
- Parteneriatul pentru Tineret din Roșia Montană;
- Centrul de Resurse pentru Tineri Apuseni;
- Parteneriatul pentru Educație Roșia Montană.

Alte parteneriate privesc monitorizarea și managementul aspectelor de mediu, inclusiv Centrul de Cercetare pentru Mediu și Sănătate Roșia Montană. Aspectele bio-fizice vor fi monitorizate și co-administrate de Parteneriatul pentru Biodiversitate Roșia Montană și Parteneriatul Forestier Roșia Montană.

De asemenea, pentru promovarea și dezvoltarea oportunităților economice în viitor, oferite prin Proiectul Roșia Montană, RMGC va colabora cu factorii interesați, la nivel local, în ceea ce privește deschiderea unui centru de afaceri.

Se așteaptă ca programele de instruire oferite prin RMGC și partenerii săi, precum și experiența profesională câștigată pe perioada RMP să aibă ca rezultat o forță de muncă bine pregătită și calificată în mai multe domenii. Acest lucru ar pune oamenii într-o poziție competitivă pentru a lucra în cadrul altor companii miniere. Calificările obținute sunt de asemenea transferabile și în sectorul ne-minier.

Dincolo de formarea profesională directă, prezența RMP ca investiție majoră, va îmbunătăți climatul economic al zonei, încurajând și promovând dezvoltarea activităților ne-miniere. Se așteaptă ca această creștere calitativă a climatului investițional și economic să conducă la oportunități de afaceri care să se dezvolte în paralel cu RMP, chiar dacă se depășește cu mult sfera activităților direct legate de exploatarea minieră. Diversificarea dezvoltării economice este un beneficiu important al investițiilor generate pentru realizarea RMP.

Planul de Urbanism Zonal (PUZ), care prezintă în detaliu terenul necesar RMP, afectează doar 25% din comuna Roșia Montană, lăsând deschise multe oportunități de dezvoltare a afacerilor în comunitate. Chiar și acum, s-au deschis deja, câteva afaceri în restul de 75% din Comună; PUZ , odată finalizat, va încuraja mai mult înființarea afacerilor.[2]

Pentru mai multe informații, vă rugăm consultați anexa 4 – Roșia Montană Programe și Parteneriate pentru Dezvoltare Durabilă.

În contextul implementării unui nou proiect minier, au fost elaborate planuri de management specifice pentru gestionarea și conservarea valorilor de patrimoniu din zona Roșia Montană, în conformitate cu cerințele Ministerului Mediului și al Gospodăririi Apelor, respectiv ale Ministerului Culturii și Cultelor în cadrul documentației privind Raportul la studiul de impact asupra mediului pentru proiectul Roșia Montană (vezi Raportul de evaluarea a impactului asupra mediului, vol. 32-33, Plan M – Plan de management al patrimoniului cultural, partea I – Plan de management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, partea II-a – Plan de management pentru monumentele istorice și zonele protejate din Roșia Montană, partea III-a – Plan de management pentru patrimoniul cultural).

Ținând cont de importanța patrimoniului cultural de la Roșia Montană și de prevederile legale în vigoare, S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a alocat în perioada 2001-2006 un buget pentru cercetarea patrimoniului de peste 10 milioane USD. Mai mult decât atât, ținând cont de rezultatele cercetărilor, de opiniile specialiștilor și deciziile autorităților competente, bugetul prevăzut de către companie pentru cercetarea, conservarea și restaurarea patrimoniului cultural al Roșiei Montane în viitorii ani, în condițiile implementării proiectului minier, este de 25 de milioane USD, așa cum a fost făcut public în Studiul de impact asupra mediului în mai 2006 (vezi Raport la studiul de impact asupra mediului, vol. 32, Plan de management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, p. 78-79). Astfel, se are în vedere continuarea cercetărilor în zona Orlea, dar în special crearea unui **Muzeu modern al Mineritului** cu expoziții de **geologie, arheologie, patrimoniu industrial și etnografic**, precum și amenajarea accesului turistic în galeria **Cătălina-Monulești** și la monumentul de la **Tăul Găuri**, cât și **conservarea și restaurarea celor 41 de clădiri monument istoric și a zonei protejate Centru Istoric Roșia Montană**.

Cercetările de arheologie minieră efectuate – începând din anul 1999 și până în prezent – de către o echipă specializată pluridisciplinară de la Universitatea Toulouse Le Mirail (Franța) coordonată de către dr. Beatrice Cauuet au avut în vedere realizarea – în premieră în România – a unui studiu de detaliu asupra galeriilor miniere istorice din această zonă. Studiul acestor structuri a însemnat așadar, mai buna lor cunoaștere și a determinat în aceeași măsură luarea unor decizii pertinente în ceea ce privește conservarea și punerea lor în valoare. În baza rezultatelor cercetărilor efectuate până acum (finalizate pentru masivele Cetate, Cârnic, Jig și în curs de desfășurare în masivul Orlea), s-a luat decizia conservării și punerii în valoare a următoarelor zone cu lucrări miniere vechi:

- galeria Cătălina Monulești – galerie situată în Centrul Istoric al satului Roșia Montană, unde în trecut au fost descoperite cel mai însemnat lot de tăblițe cerate și un sistem antic de drenare a apelor de mină;
- sectorul minier Păru Carpeni – situat în zona de sud-est a masivului Orlea unde a fost decoperit un sistem de camere suprapuse echipat cu instalații romane de lemn (roți, canale etc.) pentru drenarea apelor de mină;
- zona Pietra Corbului – situată în partea de sud-vest a masivului Cârnic, aici fiind păstrate urme ale exploatărilor cu foc și apă din perioada antică și medievală;
- zona masivului Văidoaia – în partea de nord-vest a satului Roșia Montană, unde se păstrează zone de exploatare de suprafață datând din epoca antică;

În ceea ce privește galeriile miniere istorice datând din epoca romană descoperite în sectoarele miniere Cătălina Monulești și Păru Carpeni, sunt prevăzute ample lucrări de redeschidere, consolidare și amenajare care să permită conservarea lor in situ și amenajarea lor pentru un circuit public de vizitare. Această decizie a luat în considerare valoarea și semnificația vestigiilor

arheologice excepționale păstrate în aceste galerii, respectiv instalații romane din lemn realizate în epoca romană pentru evacuarea apelor de mină (așa-numitele „roți romane”). În același timp, galeria Cătălina Monulești are faima de a fi cea în care – la mijlocul secolului al XIX-lea – a fost descoperit cel mai semnificativ lot de tăblițe cerate (conform surselor de arhivă istorică fiind vorba de 11 piese, dintr-un total cunoscut până astăzi de 32 de astfel de artefacte).

Cea mai mare parte a lucrărilor miniere antice din masivul Cârnic, dar și din celelalte sectoare miniere, sunt accesibile, în condiții dificile, doar specialiștilor, fiind practic parțial inaccesibile publicului larg. Mai mult, normele de securitate ce reglementează desfășurarea unor activităților publice de vizitare în muzeele din Uniunea Europeană și care vor fi adoptate și în România, nu sunt compatibile cu transformarea integrală a galeriilor romane, expuse în permanență unor factori de risc ridicat, într-un spațiu public destinat turiștilor. Menționăm faptul că vor exista însă porțiuni consistente de galerii romane care vor fi păstrate *in situ*. Ca o măsură de minimizare impactului asupra acestei categorii de vestigii arheologice, pe lângă cercetarea deplină și publicarea rezultatelor acesteia, specialiștii au considerat că este necesară realizarea unui model grafic tridimensional al acestor structuri, cât și realizarea unor replici la scara de 1:1 a acestora în cadrul viitorului muzeu al mineritului care va fi construit în curând la Roșia Montană.

Prin cercetările arheologice preventive de suprafață din anii 2001-2006 au fost conturate și cercetate 13 situri arheologice, pentru unele dintre acestea – după finalizarea cercetărilor exhaustive – s-a luat decizia aplicării procedurii de descărcare de sarcină arheologică, iar în alte cazuri s-a luat decizia conservării *in situ* – incinta funerară de la Tăul Găuri, vestigiile romane de pe Dealul Carpeni; zona Orlea va fi cercetată în detaliu în intervalul 2007-2012.

Pentru informații de sinteză asupra istoricului cercetărilor și al principalelor descoperiri legate de galeriile istorice de la Roșia Montană, precum și pentru a cunoaște concluziile specialiștilor în această chestiune, dar și evaluările făcute pentru realizarea unui traseu turistic dedicat structurilor miniere istorice din masivul Cârnic sau opiniile formulate în anul 2004 de către Edward O'Hara, raportor pe probleme de patrimoniu al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, vă rugăm să consultați broșurile anexate – „Informații de sinteză referitoare la Patrimoniul Roșiei Montane”. Informații de detaliu asupra problematicei complexe a studiului lucrărilor miniere vechi de la Roșia Montană, a rezultatelor acestor cercetări și a perspectivelor de punere a lor în valoare sunt disponibile în Studiul de impact asupra mediului pentru proiectul Roșia Montană, vol. 6 – *Studiu de condiții inițiale*, p. 26, 32-53, 79-105.

În ceea ce privește informațiile de detaliu cu privire la principalele vestigii arheologice, monumentele istorice, cât și o serie de considerații despre protejarea acestora și măsurile specifice preconizate de planurile de management, vă rugăm să consultați anexa intitulată **„Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia”**.

Evaluarea RMGC privind zăcămintul se bazează pe calculul rezervei realizat conform unui program foarte detaliat și complet de explorare derulat în perioada 1997-2006 care a dus la colectarea a 191.320 de probe obținute prin forare, lucrări subterane și din roca de suprafață. Acest program este cel mai extins de acest tip care s-a realizat vreodată în România.

Fiecare mostră de minereu a fost analizată pentru aur și argint. Baza de date care a rezultat, conținând peste 400.000 de analize, a fost verificată de experți independenți atât din România, cât și din străinătate. Compania românească Ipromin S.A. a realizat trei studii de fezabilitate pentru proiectul Roșia Montană. Aceste studii de fezabilitate conțin și calcule privind resursele și rezervele. Atât Ipromin, cât și auditorii externi au confirmat rezultatele.

Cifra de 330 tone de rezerve a fost corectă în 2004, dar proiectul a fost ulterior refăcut pentru a reflecta preocupările părților interesate – de exemplu crearea unor zone tampon mai mari, ceea ce a permis ca mai multe biserici din sat să nu trebuiască a fi mutate – iar dimensiunea carierelor a fost redusă. În concluzie, pentru carierele mai mici care sunt acum propuse de EIM, studiul RMGC calculează o rezervă de 215 milioane tone de minereu cu un conținut mediu de 1.46 g/t Au și 6.9 g/t Ag, respectiv, pentru o cantitate totală de 314,11 tone de aur și 1480,36

tone de argint. Chiar și cu această cifră redusă, zăcămintul de la Roșia Montană rămâne printre primele zece zăcăminte aurifere din lume.

Astfel, un minim de 16 tone rămâne în subteran conform propunerii din EIM. Mai mult, rezervele propuse pentru exploatare nu includ rezervele situate în profunzime și anume rezervele care ar putea fi identificate sub nivelul carierelor propuse în EIM. De exemplu, în cariera Cetate, mineralizația continuă în profunzime sub nivelul carierei propuse. Acest fapt a fost demonstrat prin forajele subterane realizate de la nivelul orizontului principal de transport (+714 m altitudine). Mai mult, RMGC nu a investigat zăcămintul situat sub zona istorică și sub cea protejată din Roșia Montană, chiar dacă, fără îndoială, această zonă deține un important potențial ținând cont că galeria Cătălina Monulești din perioada romană de minerit este localizată acolo. În afară de asta, există un mare potențial de resurse suplimentare în zona din jurul perimetrului licenței de concesiune de la Roșia Montană, zonă în care a fost identificat aur aluvionar. Pentru a identifica și investiga noi resurse în această zonă, ar fi necesare programe sistematice de explorare prin foraje, lucrări de colectare de probe, atât din subteran, cât și de la suprafață, analize chimice și alte activități specifice.

Din aceste motive, nu este corectă afirmația că resursele de minerit ale regiunii vor fi total epuizate dacă proiectul Roșia Montană este aprobat. Dovezile științifice arată că aur și argint vor mai exista la Roșia Montană în cantități semnificative, ca să nu mai vorbim de alte depozite localizate în alte părți ale unei regiuni care este bogată în resurse.

Capitolul 5 din Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) (*Analiza alternativelor*) prezintă, în Secțiunea 1 (*Alternativa Fără Proiect*) o analiză a situației în care nu ar fi demarat "Proiectul". În această secțiune se analizează impactul imediat al nedemarării proiectului și sunt trecute în revistă potențialele domenii industriale alternative. Concluzia este clară: "o bază economică multi-sectorială este importantă pentru o creștere economică în ritm susținut a regiunii", iar Proiectul Roșia Montană este capabil să ofere stimulii economici necesari, fiind, astfel, în măsură să contribuie la atingerea scopului economic propus, acela al prosperității.

Raportul EIM a inventariat o gamă largă de alternative de dezvoltare – inclusiv agricultură, pășunat, procesarea cărnii, turism, silvicultură și produse forestiere, industria artizanală, colectarea de elemente de floră/faună pentru uz farmaceutic – și a ajuns la concluzia că niciuna dintre activități nu poate oferi aceleași avantaje economice, culturale și în privința mediului ca cele oferite de Proiectul Roșia Montană. Deși celelalte ramuri industriale nu au această capacitate, nu este exclusă ideea dezvoltării acestora în paralel, "dimpotrivă, [Proiectul Roșia Montană] rezolvă unele probleme importante, care să permită atragerea de investiții".

RMGC s-a angajat într-un proces complex de consultări publice în conformitate cu legislație Română și cea Europeană ca parte a procesului de EIM. Compania a efectuat 14 întâlniri publice în România și 2 în Ungaria. Aceasta nu constituie o campanie de relații publice ci mai degrabă o parte integrantă a unui proces serios de consultări publice înainte ca proiectul să fie aprobat. RMGC sprijină aceste procese și consideră că acesta este un lucru esențial într-o societate democratică.

RMGC a înființat un număr de 48 de centre de informare unde au fost puse la dispoziție copii ale raportului EIM, iar 5000 copy ale EIM au fost distribuite în format electronic pe CD-uri sau DVD-uri. Înainte de a trimite studiul EIM, RMGC a modificat anumite secțiuni ale propunerii, reducând semnificativ dimensiunile mai multor cariere propuse și intensificând activitățile de dezvoltare durabilă, adoptând un angajament mai puternic față de conservarea patrimoniului cultural, inclusiv față de reducerea impactului asupra bisericilor din zonă, ca răspuns față de consultările cu părțile interesate. Din reacțiile față de propunerea de proiect pe care le-am observat în cadrul eforturilor noastre depuse în timpul procesului de consultări publice, msuntem încrezători că marea majoritate a locuitorilor din Roșia Montană vor sprijini proiectul.

Însă, RMGC nu doar explică problema comunității, ci încearcă în același timp să ia în considerare și viziunile membrilor comunității. RMGC își ia angajamentul de a continua procesul existent de consultări publice pentru a se asigura că membrii comunității locale, și celelalte părți interesate, se implică în totalitate în procesul de dezvoltare. Până în prezent, RMGC a purtat complexe consultări cu un număr mare de factori interesați. Aceste consultări au inclus peste 1250 de întâlniri și interviuri individuale, distribuirea de chestionare pentru care au fost primite sute de răspunsuri, 18 întâlniri de tip focus group, și 65 dezbateri publice, precum și discuții suplimentare cu autoritățile guvernului, organizații neguvernamentale și factorii interesați cu potențial de a fi afectați de către proiect. Răspunsul rezultat a fost incorporat în pregătirea Planurilor de Management pentru Evaluarea Impactului Asupra Mediului RMGC precum și în pregătirea Parteneriatelor și programelor de dezvoltare ale companiei.

Answer to Contestation No. 3116_Cretu Nicolae Constantin

The EIA process has attempted to establish an open dialogue with all concerned stakeholders to discuss the technical merits of the project and the specific technical design details. Public meetings have been held throughout Romania in an attempt to understand concerns regarding the project and to communicate the specific details of designs. As part of those efforts, RMGC has communicated that human safety is ensured by a global safety management system, in accordance with the international standards ISO, EU Directives Seveso II and Seveso III on the control of major accident hazards involving dangerous substances, the EU Directive on the management of waste from extractive industries and the International Cyanide Management Code. The Project includes essential elements, specific to its development.

The risk analysis and assessment presented in Chapter (7)-Conclusions (page 166) shows that the project has a medium level of risk and therefore acceptable under all international regulations in the field.

Concerning the sustainable development please note that the Roşia Montană Project (RMP) will be a catalyst for local and regional economic development. As with any major industrial development, impacts will be positive and negative. In the case of Roşia Montană, beneficial impacts will be maximized by involving local and regional governments and other relevant parties from the community in development initiatives as part of a participatory approach. Negative impacts will be mitigated through measures as described in the Environmental Impact Assessment Study Report (EIA).

Roşia Montană Gold Corporation (RMGC) recognizes that sustainable development is a multi-dimensional concept which combines five key interrelated areas of capital:

Financial Capital

Economic Development Impact, fiscal management, taxes

- Average of 1200 jobs during construction over 2 years, the majority of which sourced locally;
- 634 jobs during operations (direct employment including contracted employment for cleaning, security, transportation, and other, for 16 years, most of which sourced locally;
- Some 6000 indirect jobs for 20 years, locally & regionally;
- US\$ 1 billion in profit share, profit tax, royalties and other taxes and fees to Romanian local, regional & national government;
- US\$ 1,5 billion procuring goods & services. US\$ 400 million during construction (2 years) and US\$ 1,1 billion during production, from Romania (16 years);
- The set up of a micro-credit finance facility in the area to allow access to affordable financing;
- To promote local & regional business development, set up a business centre and incubator units, offering mentoring, training (entrepreneurial, business plans, fiscal & administrative management, etc), legal, financial & administrative advice.

Physical Capital

Infrastructure – including buildings, energy, transport, water and waste management facilities:

- Increases in revenue to government agencies, on the order of US\$ 1 billion over 20 years (construction + production + closure) will result in additional money the government may allocate to improving community infrastructure;
- RMGC will also develop the resettlement sites of Piatra Albă and Dealul Furcilor in Alba Iulia. Piatra Albă will contain a new civic centre, commercial

and residential areas; these will be transferred to the local authorities once complete. The Resettlement and Relocation Action Plan (RRAP) contains full details of these initiatives.

Human Capital

Health and education:

- A private dispensary & health clinic in Piatra Albă (see RRAP), accessible to wider community through health insurance;
- Upgrading of a wing of Abrud hospital, accessible to the wider community through the national Romanian health system;
- Implementation of the SMURD (Mobile Emergency Service for Resuscitation and Extrication) medical system in the area;
- The building of a new school, residential & civic centre in Piatra Albă. This is fully described in the RRAP;
- Health awareness campaigns (in partnership with local authorities & NGOs) covering: reproductive health, diet, and lifestyle amongst others;
- Partnerships with education providers & NGOs concerning access to & improvement of education facilities in the area, eg: Ovidiu Rom & local authorities.

Social Capital

Skills training, community relationships and social networks and the institutional capacity to support them, preservation of cultural patrimony:

- Efforts to develop and promote Roșia Montană's cultural heritage for both locals and tourism;
- Providing adult education opportunities and skills enhancement including training programs, funds and scholarships, to increase employment chances both direct with RMGC and indirect;
- Programs assisting vulnerable people & groups, and to consolidate social networks particularly in Roșia Montană (Good Neighbor Program, Social Program);
- Partnerships with NGOs working with the youth in the area to improve and increase the capacity of the community.

Natural Capital

Landscape, biodiversity, water quality, ecosystems:

- Measures contained in the RMP management plans and SOPs will result in mitigation of environmental impacts and conditions as identified in the EIA;
- The improved environmental condition will enhance the quality of life in Roșia Montană;
- Training & assistance in integrating environmental considerations into business plans;
- Awareness-building regarding positive environmental performance of business activities;
- Environmental standards associated with loans through the micro-credit finance facility including monitoring of environmental performance;
- Business Code of Conduct requiring suppliers to RMP to comply with RMGC's environmental performance standards.

These five capital spheres in turn support the three pillars of sustainable development -- social, environmental and economic.

RMGC's view of the social and economic benefits of the RMP is described in the Community Sustainable Development Plan and EIA Chapter 4.8 – the Social and Economic Environment.

RMGC will collaborate on community development issues with interested parties from the Community. RMGC's commitment to collaboration will extend to local, regional and national authorities. This approach allows the Community to own, direct and control all relevant development issues in a multi-stakeholder and integrated manner.

In the spirit of that commitment, to date, RMGC has conducted extensive consultations, including 1262 individual meetings and interviews, and the distribution of questionnaires for which over 500 responses have been received, 18 focal group meetings, and 65 public debates, in addition to holding discussions with government authorities, non-governmental organizations and potentially affected stakeholders. Feedback has been used in the preparation of the Management Plans of the EIA as well as the drafting of partnerships and development programs.

A comprehensive monitoring programme is currently being developed by RMGC to evaluate our socio-economic mitigation and enhancement measures. This monitoring programme will include the input and considerations of impacted and potentially impacted stakeholders. To institutionalize this input, RMGC – in association with a number of local stakeholder groups – is in the process of setting up local and regional partnerships to aid RMGC and the community in monitoring the progress of the RMP.

RMGC's monitoring programme will be conducted in a transparent manner, allowing parties to evaluate progress of the effectiveness and to suggest implementing improvements. This process will continue throughout the life of the project with the aim of maximizing benefits and minimizing negative impacts.

A preliminary framework that will assist in guiding the development of the monitoring plan has been set up (see Volume 14, Section 4.8, Social and Economical Environment, Table 7-1, of the Roşia Montană project EIA).

Partnerships include initiatives concerning education and youth development and training, such as:

- Roşia Montană NGO Partnership;
- Roşia Montană Youth Partnership;
- Apuseni Youth Resource Center;
- Roşia Montană Educational Partnership.

Other partnerships concern monitoring and management of environmental aspects, including The Roşia Montană Research Center for Environment and Health. Bio-physical aspects will be monitored and co-managed with the Roşia Montană Biodiversity Partnership and the Roşia Montană Forestry Partnership.

To further promote and develop the economic opportunities presented by the RMP, RMGC is also cooperating with local Stakeholders regarding setting up a business center.

It is expected that training programs offered by RMGC and its partners, as well as employment experience gained during the RMP, will result in a highly trained and skilled workforce across a range of disciplines. This should place people in a competitive position for work with other mining companies. Such skills are also transferable to the non-mining sector.

Beyond direct skill-building, the presence of the RMP as a major investment will improve the area's economic climate, encouraging and promoting the development of non-mining activities. It is expected that the improved investment and economic climate will lead to business opportunities that can develop concurrent with the RMP, even as they extend well beyond economic activities related directly to mining operations. This diversification of economic development is a critical benefit of the investments generated to realize the RMP.

The Zonal Urbanism Plan (PUZ) detailing the land surface required by the RMP affects only about 25% of Roșia Montană commune, leaving open many opportunities to establish business ventures in the community. Even now, some businesses have already been established on the remaining 75% of the Commune; once the PUZ is finalized, business start-up will be further encouraged.

For more information, please see Roșia Montană Sustainable Development Programs and Partnerships annex 4.

In the context of implementing a new mining project, specific management plans have been developed for the management and conservation of the heritage assets of the Roșia Montană area, in accordance with the requirements of the Ministry of Environment and Waters Management, and of the Ministry of Culture and Religious Affairs, respectively, as part of the documentation developed under the Environmental Impact Assessment Study for the Roșia Montană Project, (see EIA Report, vol. 32-33, Plan M – Management Plan for the Cultural Heritage, part I – Management Plan for the Archeological Heritage of the Roșia Montană Area, part II – Management Plan for the Historical Monuments and Protected Zones of the Roșia Montană area, part III – Cultural Heritage Management Plan).

Considering the importance of the cultural heritage at Roșia Montană and the current legal provisions, the heritage research budget allocated between 2001-2006 by S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. amounted to more than USD 10 million. Moreover, based on the research results, on the specialists' opinions and the decisions of competent authorities, the budget provided by the company for the research, conservation and restoration of the cultural heritage at Roșia Montană in future years, provided the Project is implemented, will be USD 25 million, as disclosed in the Environmental Impact Assessment published in May 2006 (see the EIA Report vol. 32, Management Plan for the Archeological Heritage of the Roșia Montană area, p. 84-85). Therefore, the intention is to continue work in the Orlea area, and especially to create a **modern Mining Museum** with **geological, archeological, industrial and ethnographic heritage** exhibitions, and the development of tourist access to the **Cătălina-Monulești** gallery and to the monument at **Tăul Găuri**, as well as to **preserve and restore the 41 historical monument buildings and the protected area of Roșia Montană Historic Centre**.

Mining archeology research conducted – since 1999 – by a multi-disciplinary specialist team from the University of Toulouse Le Mirail (France), and coordinated by Dr. Beatrice Cauuet aimed to develop – for the first time in Romania – a detailed study of historic mining galleries of the Roșia Montană area. The study of these structures entailed better understanding and, at the same time, making pertinent decisions regarding their preservation and enhancement. Based on the results of research conducted to date (completed for Cetate, Cărnice, Jig but in progress in Orlea), it was decided to preserve and enhance the following areas of old mining works:

- the Cătălina Monulești Gallery – located in the Historic Center of Roșia Montană, where the most important collection of wax tablets and an ancient mine drainage system had been found in the past;
- the Păru Carpeni mining sector – located in the south-eastern part of the Orlea massif, where a drainage system of overlapped chambers equipped with Roman wooden mine water drainage installations (wheels, channels, etc.) was uncovered;
- the Piatra Corbului area – located in the south-western part of the Cărnice massif, this area bears traces of the ancient and medieval galleries dug by the fire setting technique;
- the Văidoaia massif area – located north-west of the Roșia Montană village, including segments of surface mining exploitations from ancient times.

As for the Roman mining galleries discovered in the mining sectors of Cătălina Monulești and Păru Carpeni, comprehensive rehabilitation, consolidation and development works have been planned, in

order to allow their in situ preservation and their development for tourism. This decision was based on the value and significance of the exceptional archeological remains preserved in the galleries, i.e. the wooden Roman installations designed for dewatering the mines (the so-called “Roman wheels”). At the same time, the gallery at Cătălina Monulești is famous because – in mid 19th century – the most significant set of waxed tablets was discovered here (according to archive sources, more than 11 such pieces were discovered, out of a known total of 32 such artifacts discovered to date).

Most of the ancient mining works in the Cârnic massif, as well as in other mining sectors, are only accessible, and in difficult conditions, to specialists, and actually partially inaccessible to the public at large. Moreover, under the EU safety rules regulating the visits of the public in museums all over the European Union, rules that have been transposed into Romanian legislation, Roman galleries that pose safety risks cannot be opened for public access. Note that a number of other similar Roman gallery segments will be preserved *in situ*. As a measure to mitigate the impact on this category of archaeological remains, apart from their full research and publication of the research results, specialists have considered it appropriate to develop a 3D graphic model and 1:1 replicas of these structures, to be included in the mining museum proposed to be developed at Roșia Montană.

The surface preventive archaeological investigations conducted in the period 2001-2006 have resulted in the identification and research of 13 archaeological sites; once this comprehensive research were completed, a decision was made for the archaeological discharge of some on these sites, while other structures will be preserved *in situ* – e.g. the funerary precinct of Tăul Găuri or the Roman remains from the Carpeni hill; thorough investigations are planned in the Orlea area in the period 2007-2012.

For further information on the history of the research and the main discoveries related to the historic galleries at Roșia Montană, as well as for the specialists’ conclusions on the matter, and assessments of a potential tourist circuit including the historic mining structures at Cârnic, or for the opinions formulated in 2004 by Edward O’Hara, General Reporter on the Cultural Heritage of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, please consult the annex – “Information on the Cultural Heritage of Roșia Montană and Management Thereof”. Detailed information on the complex issue of the mining works at Roșia Montană, on their results and on their potential for enhancement, are available in the EIA Report, vol. 6, *Cultural Heritage Baseline Report* (pages 32, 36-55, 83-109).

For further information on the most important archaeological remains, historical monuments and a number of considerations on how to protect them and the specific measures designed in the Management Plans, please see the annex called “**Information on the Cultural Heritage of Roșia Montană and Related Management Aspects**”.

RMGC’s evaluation of the ore deposit is based on a reserve calculation performed after a very detailed and complete exploration program from 1997 to 2006 that produced 191,320 samples from drilling, underground networks, and surface rock. This program is the most extensive of this kind ever undertaken in Romania.

Each ore sample was analyzed for gold and silver. The resulting database, containing more than 400,000 analyses, was verified by independent experts from both Romania and abroad. The Romanian company Ipromin SA performed three feasibility studies for the Roșia Montană project. These feasibility studies also contain calculations of resources and reserves. Both Ipromin and external auditors confirmed the results.

While the figure of 330 tons of reserves was correct in 2004, the project was subsequently redesigned to reflect stakeholder concerns – for instance, creating larger buffer zones that allowed several village churches to remain where they are - and the size of the pits was reduced. Thus, for

the smaller pits that are now proposed in the EIA, RMGC's survey calculates a reserve of 215 million tones of ore with an average grade of 1.46 g/t Au and 6.9 g/t Ag, respectively, for a total amount of 314.11 tones of gold and 1480.36 tones of silver. Even with this reduced figure, the Roșia Montană ore deposit remains among the top ten gold deposits in the world.

Thus, a minimum of 16 tons remains underground in the proposal offered in the EIA. Further, the reserves proposed for mining do not include the reserves situated at depth, namely the reserves which could be identified beneath the floor of the open pits proposed in the EIA. For instance, in the Cetate open pit, the mineralization continues at depth below the floor of the proposed open pit. This fact was proved by underground drilling carried out from the level of the main transport Horizon (+714m). Further, RMGC did not investigate ore situated below the historic area and the protected zone of Roșia Montană, even though this area undoubtedly possesses an important potential because the Cătălina Monulești gallery of Roman mining is located here. Beyond this, there is a good potential for additional resources in the area around the perimeter of the Roșia Montană concession license, where alluvial gold has been identified. In order to investigate and identify new resources in these areas, systematic programs of exploration with drillings, sampling works both in underground and surface, chemical analyses and other specific works would be necessary.

For these reasons, the assertion that the mining resources of the region would be totally depleted if the Roșia Montană mining project were approved is not accurate. Scientific evidence shows that gold and silver would still exist at Roșia Montană in significant quantities, to say nothing of other deposits elsewhere in a resource-rich region.

Chapter 5 of the Report on the environment impact assessment study (EIA) (*Assessment of Alternatives*) presents an assessment of the “no-project” alternative in Section 1 (*No-Project Alternatives*). This section covers the immediate impact of not advancing the project and looks beyond this at potential alternative industries. The conclusions are clear: “A diverse multi-sector economic base is important for the sustained economic growth of the region”, and the Roșia Montană Project (RMP) is capable of providing the required economic stimuli and would serve to achieve the economic goal of sustainable prosperity.

The EIA also assessed a wide range of alternative developments – including agriculture, grazing, meat processing, tourism, forestry and forest products, cottage industries, and flora/fauna gathering for pharmaceutical purposes – and concluded that these activities could not provide the economic, cultural and environmental benefits brought by the RMP. But while other industries do not have this capability, their development in parallel is not precluded “and to the contrary, [the RMP] solves several key problems for attracting investment”.

RMGC has engaged in a broad process of public consultation in compliance with Romanian and European law as part of the EIA process. The company has held 14 public meetings in Romania and two in Hungary. This is not a public relations campaign but rather an integral part of a serious process of public consultation before the project is approved. RMGC supports this process and believes it is important in a democratic society.

RMGC set up 48 information centers where copies of the EIA were available, and 5000 copies of the EIA in electronic format as CDs or DVDs were distributed. Before submission of the EIA, RMGC changed various parts of the proposal, notably a reduction in the size of several proposed pits as well as enhancing sustainable development activities, and a stronger commitment to preservation of cultural patrimony including a reduced impact on local churches, in response to stakeholder consultations. From the reactions to the proposal in our extensive efforts at public consultation, we are confident that the vast majority of the people of Rosia Montana support the project.

But RMGC is not just explaining the issue to the community. It is also seeking the views of community members. RMGC is committed to advancing the existing consultation process to ensure that the local community, and other stakeholders, are wholly involved in the process of enabling development. To date, RMGC has conducted extensive consultations with a wide range of stakeholders. This consultation has included over 1250 individual meetings and interviews, the distribution of questionnaires for which have received hundreds of responses, 18 focus group meetings, and 65 public debates, and additional discussions with government authorities, non-governmental organizations and potentially effected stakeholders. The resulting feedback has been incorporated into the preparation of the Management Plans of RMGC's Environmental Impact Assessment as well as the drafting of Partnerships and development programs.

3117

MINISTERUL MEDIULUI ȘI GOSPODĂRIII APELOR
 Direcția Generală de Protecție și Salvare
 INTRARE NR. 16252
 JUDEȚUL BUCUREȘTI
 ZIUA 20 LUNA 09 ANUL 06
 SUBSEMĂNĂTURĂ MARGHARETA LEONTEANĂ

MINISTERUL MEDIULUI ȘI GOSPODĂRIII APELOR
 B-111 Libertății, nr. 12, sector 5 București

112996
 11/02/2006

2508-2006
 25/08/2006

cu domiciliul în NEUA
 HUNEDOARA
 NEUA
 HUNEDOARA
 C.S. 5.06
 C.S. 5.06
 0723137673
 0723137673
 0238823
 0238823
 0238823
 0238823

COTESTATIE

Prin care solicit Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor să nu își dea acordul pentru propunerea de exploatare minieră de aur și argint din Roșia Montană, așa cum este prezentată aceasta în documentația supusă dezbaterii publice. În sprijinul celor de mai sus, aduc următoarele observații și comentarii:

1. Comuna Roșia Montană se află în inima Țării Moșilor la 80 Km distanță de Alba Iulia, 100 Km de Turda, 135 Km de Cluj-Napoca, 50 Km de Brad, 10 Km de Abrud și 15 Km de Câmpeni, desfășurată pe dealuri la care se pornesc de la 577-m altitudine (în Valea Rogiei și până pe cșămele dealurilor care o mărginesc Căminău (1256 m), Rotunda (1166), Poieni (1289m), Gherghileu (1257m) și Cămic (1087 m).
2. Din punct de vedere al biodiversității, Roșia Montană conține habitate și specii importante de faună și floră, care sunt pe deplin protejate conform legislației românești și Directivei UE privind habitatele (92/43/EEC).
3. Actualele planuri de urbanism ale Comunei Roșia Montană nu corespund procurerii de proiect minier descrisă în raportul SIM (nici modificările planurilor de urbanism ale Orașelor Abrud și Câmpeni precum și ale comunei Bucium), nu s-au efectuat până în prezent. Acestea sunt exemple de încălcare a Directivei privind Evaluarea Strategică de Mediu (SEA) transpusă în legislația română prin HG 1076/2004.
4. Etapa de consultări publice și evaluare a calității raporturilor SIM a început fără un Certificat de Urbanism valabil. Noul Certificat de Urbanism, obținut în mai 2006, reflectă o nouă intenție de proiect, incompatibilă cu intenția de proiect inițială, depusă la Ministerul Mediului.
5. Galeriile române din masivul Cămic și Cămic sunt unice datorită măiestriei execuției lor și stării de conservare. Din analiza hărților ce care le conține Studiul de impact, se poate vedea că aceste masive împreună cu vășcăuile lor vor fi distruse - o acțiune ilegală, conform articolelor 9 și 10 ale Legii 422/2001. Câte table cerace unice să îngheșe antice folosite care mai sunt îngropate prin galeriile române nu vor mai vedea lumina zilei pierzându-se astfel informații unice, știind că Roșia Montană de 300m 2000 de ani a fost organizată în cadrul societății și situată în preajma locurilor de muncă.
6. Factorii interesați, inclusiv Statul Român, ar trebui să analizeze exploatarea aurului și argintului nu numai într-o zonă relativ bogată ca Roșia Montană cât și în zonele apropiate dar mai puțin bogate, din Roșia Poieni (de perspectivă din Bucium - Târnița), Sănița, Haneș și unde numărul de locuitori pe m2 este mai redus, iar impactul asupra mediului mai redus.
7. Intenșul nu se decontare este aproape chiar de la orașul Abrud, putând să aibă consecințe catastrofale în caz de rupere (vezi accidente similare inclusiv cel de la Certej din anul 1972). Izvoțul de decontare proiectat nu va fi impermeabilizat. Avem de-a face cu o încălcare a Directivei privind protecția apelor subterane, așa cum a fost transpusă în legislația românească prin HG 351/2005.
8. La ora actuală pe zeci de hectare în Roșia Montană, Gura Rogiei, Bucium, Bura de Arșe și în valea de la zărn de decontare și în alți sau mai vechi, cu multe rezerve de metale (aur, argint, cupru, zinc, fier). Dacă aceste deșeururi ar fi supra căl exploatate sau erodate, în locul lor s-ar putea dezvoltă surse de decontare sau care să încalcează intenșul de decontare proiectat.
9. Raportul SIM nu menționează garanții financiare privind asigurarea decontării de Căminău, cerute de HG 349/2005 și Directiva europeană 1999/13/EC.
10. Potrivit raportului SIM, costurile totale pentru închiderea minei s-ar ridica la 71.789. Această este încă o cifră totală necesară. Potrivit calculilor Agenției de Protecție a Mediului aplicate la proiecte similare din zona Căminău și în apropiere la Roșia Montană s-a înregistrat de costuri.

- 11. Raportul SIM nu evaluează "Alternativa Zero", adică o evaluare în cazul neimplementării proiectului.
Raportul SIM nu conține o evaluare a impactului fenomenului numit "ploaie cu aciduri", generat de evaporarea cianurii din lațul de decantare și nici o decizie a impactului transfrontalier în cazul unui accident, asupra unor arii naturale importante, cum ar fi Valea Roșiei, Valea Argeșului, Valea Mureșului și Parcul Național Koros-Maros din Ungaria, situat de-a lungul văii Mureșului.
- 12. Raportul confirmă faptul că RMGC nu a găsit nici un asigurător al proiectului minier, ceea ce încalcă Directiva 2004/35/CE privind răspunderea de mediu.
- 13. Nu există un raport de securitate depus spre consultarea publicului și evaluare din partea autorităților competente, potrivit HG 95/2003.
- 14. Acordul de Mediu în discuție a fost solicitat în baza unei licențe miniere care nu reflectă propunerea de proiect minier a RMGC. Licența prevede o capacitate de producție de 400.000 t/an, în timp ce RMGC propune în mod oficial o capacitate de producție de 17 milioane de tone pe an. Aceasta încalcă Legea Minieră din România.
- 15. Să se restitueze proiectul de exploatare a zăcămintului de la Roșia Montană printr-o metodă mai puțin "sălbăticiască" eventual combinată cu metode subterane, cu menținerea actuală a monumentelor comunei (case, biserică, galerii romane, etc.) cu exploatarea actuală a lațurilor și cu eventuală exploatare complementară și concomitentă a zăcămintelor de cupru, aur și argint de la Roșia Poleni și Bucium Tarnița, etapizat.
- 16. Să se prevadă totuși în același proiect, măsuri tehnice și fonduri pentru punerea în valoare a potențialului turistic, acroturistic al zonei, punerea în valoare a cadrului natural deosebit, dezvoltarea utilităților (canal, canal, turant) la sașele Jărănești din zona Roșia-Cămpeni-Abrood-Endum, modernizarea tuturor drumurilor, asigurarea unei căi ferate normale sau înguste până la Abrud și Gura Roșiei (prin Zăstna, Turda sau Brad), inclusiv cu participarea primăriei județului și guvernului, știut fiind că de 2000 de ani de la Decabal și Traian la Franz-Josef și Nicolae Ceaușescu, toate guvernele au aprins și au investit în minieră din Roșia Montană.
- 17. Necesitatea păstrării, conservării și punerea în circuitul turistic pentru următoarele: lacurile (căminle) de Roșia Montană (Târnel, Tăbi, că. Mare, Anghelului, Brad, Cornii); galeriile romane și dacice, unele cunoscute, altele necunoscute; muzeul minierului de la Roșia Montană; memoria și mărmăntul tribunului Simion Balint (1815-1880) protopop la Roșia Montană și prefect în 1848 alături de Avram Iancu; memoria lui Iulia Fulci care s-a născut și a copilărit la Roșia Montană, viitoarea soție a lui Bogdan Petriceicu Hașdeu și viitoarea mamă a Iuliei Hașdeu.
- 18. Să se prevadă în același proiect măsuri pentru cercetarea, conservarea și punerea în valoare a siturilor și obiectelor arheologice, înființarea unui muzeu cu specific local sub patronaj național, cu preluarea și actualizarea obiecte din muzeul din incinta exploatarea minieră Roșia Montană, intitulat Aburnus Major.
- 19. La Roșia Montană pentru mine, ca și pentru milioane de oameni sunt mai importante locurile, oamenii și trecutul lor decât aurul. De 2000 de ani a fost mereu pentru aur. Aceste lucruri sunt însă legate. Trebuie găsit un echilibru și un consens în interesul țării și al Europei.

Vă mulțumesc.

Contestation

Through which I hereby request to Ministry of Environment and Water Management not to grant the permit for the gold and silver mining operation from Rosia Montana, as it is presented in the documentation that has been submitted to public consultation process. In order to support my abovementioned statement I bring forth the following remarks and comments:

1. Rosia Montana commune is located in the core of Motilor Country (Tara Motilor), 80 km from Alba Iulia, 100km from Turda, 135km from Cluj Napoca, 50km from Brad, 10km from Abrud and 15km from Campeni; it is overlapping hills that begin from a depth of 577m and to the peaks of outlining hills, Curmatura (1256m) Rootunda (1186m), Poieni (1289m), Ghergheleu (1257m) and Carnic (1087m).
2. As regards the Biodiversity issue, Rosia Montana has major habitats and species of flora and fauna rightfully protected by Romanian legislation and by the EU Habitats Directive (92/43/EEC)
3. Current Urbanism Plans for Rosia Montana commune do not reflect the proposed mining project that has been described within EIA report. Up to date, Urbanism Plans for the towns of Abrud and Campeni and Bucium commune haven't been changed either. These are examples of flaws of the Directive regarding the Strategic Environmental Assessment (SEA) transposed into Romanian legislation through Governmental Decision 1076/2000.
4. The process of public consultations and assessment of the quality of the EIA report have been initiated without having a valid Urbanism Certificate secured. The new Urbanism Certificate, secured in May 2006 reflects a new proposed project that is fully incompatible with the original project proposal that has been submitted at Ministry of Environment.
5. The Roman Galleries from Orlea and Carnic Massifs are unique due to the exquisite craftsmanship and their preservation status. After analysing the maps included in the Impact Assessment Study one could easily notice that these massifs, together with their vestiges are going to be destroyed – an illegal action, according to articles 9 and 10 of Law 422/2001. Knowing that 2000 ago Rosia Montana was organized in districts located in the close vicinity of the working sites the question arises: How many unique wax coated tablets or antique pieces that are still buried in the Roman Galleries won't be discovered and thus, unique data will be lost.
6. Stakeholders, Romanian State included, should consider gold and silver mining not only within a rather rich area but also in the adjacent area less rich such as Rosia Poieni (long-lasting as Bucium - Tarnita, Stanija, and Hanes), where the number of locals on square meter is lower and the environmental impact would be reduced.
7. The large tailings management facility is located upstream the town of Abrud and it might cause catastrophic consequences in case of failure. See other similar accidents for instance Certej accident in 1972. The designed tailings management facility will not be lined. This is in violation with Underground Waters Directive transposed in the Romanian legislation by the Governmental Decision no. 351/2006.
8. Currently, many ancient or new tailings management facilities hosting many gold, silver or copper reserves exist on tens of hectares from Rosia Montana, Gura Rosia, Bucium, and Baia de Aries.

9. EIA Report does not include the financial guarantees required for the safety measures to be taken for the waste dump, as required both by Governmental Decision 349/2005 and European Directive 1999/31/EC.
10. According to EIA, the total costs necessary for mine closure would amount to about 70,789,884. According to the estimates made by the US Environmental Protection Agency for similar American Projects, the estimated costs for Rosia Montana will amount to US\$2.6 billion.
11. EIA Report doesn't assess the "Zero Alternative", i.e. an assessment conducted for the case when the project is not accomplished.
12. The EIA Report does not include an assessment of the phenomenon called "cyanide rain", which is generated by the evaporation of cyanide from the tailings management facility and it also does not include a description of the trans-boundary impact in case of an accident, an impact on some major natural areas like Koros-Maros National Park from Hungary that is located alongside Mures Valley.
13. The report confirms that RMGC has not found an insurance provider for its mining project, and that is in violation with Directive 2004/35/CE on Environmental Responsibility.
14. There is no Safety Report submitted by relevant authorities to public consultation, as required by the Governmental Decision 95/2003.
15. The environmental permit has been applied for based on a license that doesn't fully incorporate RMGC's project proposal. The license includes a production of 400,000t/year, while RMGC formally proposes a production of 13million t/year. This is in full violation of Romanian Mine Law.
16. There should be established a less "wilder" mining method of the ore deposit from Rosia Montana; it might be combined with the method of underground mining and by maintaining the existing monuments within the commune (houses, churches, galleries etc) and by mining the existing tailings management facilities and a potential complementary together with copper, gold, and silver ores from Rosia Poieni and Bucium Tarnita.
17. The technical measures and the funds necessary to develop the tourist and agro tourist potential of the area must be included in the same project. This must include development of the special natural landscape, development of utilities like water, sewage and electric power for all villages within Roşia – Câmpeni –Abrud – Bucium area, modernization of roads, construction of a normal or narrow gauge railroad to reach Abrud and Gura Rosie through Zlatna, Turda or Brad. This must be achieved with the participation/involvement of County's Town Halls and Government of Romania because it is common knowledge that from over 2000 years, from Decebal and Traian to Franz Iosef and Nicolae Ceauşescu, all governments have supported and invested in the Rosia Montana mining industry.
18. The need to maintain, preserve and include them I a tourist circuit: lakes, ponds, from Rosia Montana (Taul cel Mare, Anghelului, Brad, Cornii), Roman and Dacic Galleries - some of them known and some of them unknown, mining museum from Rosia Montana, the memory and grave of the national hero Simion Balint (1816-1880) - protopope at Rosia Montana and prefect in 1848, together with Avram Iancu, the memory of Iulia Falici who was born and grew up at Rosia Montana, the future wife of Bogdan Petriceicu Hasdeu the future mother of Iulia Hasdeu.

19. Within the same project, the following measures need to be taken into account: research, conservation and development of archaeological items and sites, the establishment of a local specific museum included in the national heritage that will include current items stored in the museum of Rosia Montana mine, Alburnus Maior.
20. At Rosia Montana, places, people and their past/history are much more important than gold both for me and for other million of people. For 2000 years, gold has been mined for others. There must be established a balance and a consensus for our country's interest as well as for the interest of Europe.

Thank you.

Răspuns la contestația nr. 3117

Toate aceste probleme ridicate au fost luate în calcul de RMGC în cadrul procesului de întocmire a documentației vaste și detaliate a Raportului la Studiul de Impact asupra Mediului (EIM) realizat pentru Proiectul Roșia Montană. Răspunsurile noastre cu directă referire la contestația no. 474 sunt după cum urmează:

Afectarea florei și faunei protejate se va manifesta doar la nivel local, impactul nefiind în măsură să ducă la dispariția vreunei specii. Proiectul minier a fost conceput încă de la început pentru a îndeplini condițiile și normativele impuse de legislația românească și europeană în domeniul protecției mediului.

Compania consideră că impactul proiectului propus asupra mediului rămâne important, cu atât mai mult cu cât acesta urmează a se suprapune impactului pre-existent. Însă investițiile presupuse de reconstrucția/reabilitarea ecologică a zonei Roșia Montană în scopul rezolvării problematicele complexe de mediu actuale, este posibilă doar în urma implementării unor proiecte economice în măsură să genereze și să garanteze asumarea unor acțiuni directe și responsabile, ca și componentă a principiilor ce stau la baza conceptelor de dezvoltare durabilă. Doar în prezența unui sistem economic solid sunt abordabile procese și tehnologii economice curate, în total respect față de mediu, care să rezolve inclusiv efecte anterioare ale sumei activităților antropice.

Documentele de fundamentare a proiectului constituie o justificare obiectivă a implementării acestuia, dată fiind asumarea responsabilității de mediu extrem de complex din zona Roșia Montană.

Unele dintre speciile de la Roșia Montană ce beneficiază de un anumit statut de protecție reprezintă un procent nesemnificativ din mărimea populațiilor estimate la nivel național. Caracterizarea speciilor din punctul de vedere al habitatului, deși nu reprezintă o cerință impusă de Directiva Habitate (92/43/EEC), se regăsește în tabelele cu specii din Cap. 4.6. Biodiversitatea din Raportul la Studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului, precum și în anexele la acest capitol. Din cauza volumului mare de informație, se găsesc în varianta electronică a EIA pusă la dispoziția publicului de companie în aprox. 6.000 de DVD/CD în română și engleză, fiind accesibilă și de pe site-ul Companiei, respectiv a Ministerului Mediului și Gospodării Apelor și a agențiilor locale și regionale de protecția mediului Alba, Sibiu, Cluj, etc.

Valoarea scăzută a impactului asupra florei și faunei protejate, din punct de vedere practic, este evidențiată circumstanțial și de inexistența vreunei propuneri de declarare a zonei drept SPA (zone de protecție specială avifaunistică) și de respingerea ca nefondată a propunerii de declarare a unui pSCI (site-uri de interes comunitar) în această zonă.

Considerăm că în aceste condiții proiectul propus este în concordanță cu prevederile Directivei 92/43 Habitate, respectiv a Directivei 79/409 Păsări, cu atât mai mult cu cât în Planul H de Management al biodiversității sunt prevăzute măsuri active și responsabile de reconstrucție/reabilitare a unor habitate naturale, în spiritul prevederilor aceluiași acte.

În EIM se regăsesc cele mai recente planuri de urbanism ale Roșiei Montane.

Planurile de urbanism aprobate ale Comunei Roșia Montană prevăd dezvoltarea unei zone industriale și a unei zone de protecție pentru zona industrială în vederea desfășurării activităților industriale prevăzute în proiectul minier propus și al căror impact este evaluat în raportul EIM. În planurile de urbanism realizate și aprobate în 2002, datorită termenului de valabilitate de 5 ani al unui asemenea plan, au fost descrise doar activitățile care se încadrează în acest interval, fiind menționate și activitățile de dezvoltare ulterioare.

RMGC a primit certificatul de urbanism în 2002 (înainte de aprobarea HG 1076/2004). În plus, modificările din PUZ au fost minime și, în majoritatea cazurilor, au fost efectuate în interesul promovării siguranței operațiunilor miniere sau conservarea mediului în zona protejată.

Într-adevăr, paragraful 2 punctul 3.12 din normele de aplicare ale HG 1076/2004 stipulează ca efectuarea evaluării cu privire la mediu pentru planuri și programe să aibă loc înaintea evaluării cu privire la mediu pentru proiecte. În orice caz, pentru proiectul Roșia Montană, documentația pentru urbanism (PUG/PUZ pentru zona industrială) a fost aprobată în 2002.

În urma inițierii procedurii de obținere a autorizației de mediu, dezvoltării procesului de evaluare a impactului asupra mediului, în Decembrie 2004, și dezvoltării detaliate a proiectului, au fost elaborate mai multe alternative cu privire la limitele instalațiilor miniere. Modificările sunt prezentate în cele ce urmează:

- Delimitarea nordică a carierei Cârnic a fost redusă pentru a mări zona tampon între zona protejată și carieră.
- Delimitarea sudică a carierei Orlea a fost redusă pentru a mări zona tampon între carieră și Biserica Greco-Catolică.
- Suprafața acoperită de cariera Jiga fost redusă cu o treime (zona de sud-est), pentru a mări zona tampon între carieră și zona protejată din Roșia Montană
- Unele drumuri de transport al minereului au fost reproiectate pentru a mări zona tampon necesară pentru protejarea unor clădiri clasificate ca monumente istorice și incluse în lista publicată în Monitorul Oficial.
- Zona protejată din Roșia Montană (centrul istoric și zona tampon) a fost mărită de la 52 ha la 135 ha.

Toate aceste modificări sunt rezultatul procesului de evaluare a impactului asupra mediului și au menirea de a spori performanțele proiectului în ceea ce privește mediul precum și nivelul de siguranță, și de a menține calitatea factorilor de mediu în zona protejată, care are și însușirea de zonă rezidențială, în conformitate cu standardele de calitate stabilite pentru zonele rezidențiale. Toate aceste mici modificări au avut ca rezultat modificarea echilibrului teritorial, precum și modificarea PUZ-ului elaborat pentru zona industrială a localității Roșia Montană.

Proiectul nu implică distrugerea în totalitate a lucrărilor miniere subterane de la Roșia Montană. Într-adevăr, cele patru cariere propuse se suprapun peste o mare parte din rețeaua de peste 140 km de galerii miniere și lucrări de exploatare subterane existente. Toate galeriile accesibile au fost sau vor fi cercetate și inventariate pentru identificarea zonelor cu lucrări antice, precum și pentru descărcarea de sarcină arheologică. Au fost identificate, cumulativ cca. 7 km de galerii în care au fost puse în evidență urme ale exploatărilor antice, o parte din acestea fiind, însă, afectate de lucrări medievale, moderne și contemporane. Planul de management al patrimoniului cultural prevede modul în care o parte din aceste lucrări de exploatare antice sau medievale vor fi conservate (ex. Galeria Cătălina Monulești, Galeria Păru Carpeni și zona Piatra Corbului).

În afara acestor galerii cu valoare istorică, în exteriorul carierelor propuse, vor mai rămâne și alte galerii, atât moderne cât și mai vechi. Din punct de vedere al protecției mediului, îndepărtarea celei mai mari părți din rețeaua de lucrări subterane de la Roșia Montană va avea un efect benefic deoarece acestea constituie sursa majoră de generare a apelor acide.

În cazul în care acest proiect nu se va desfășura conform procedurilor de închidere a minelor, rețeaua de galerii de la Roșia Montană va fi închisă definitiv, condiții în care, datorită acumulărilor de ape, o mare parte din aceste galerii se vor surpa în timp.

De parte de a distruge patrimoniul Roșiei Montane, Raportorul Special al Adunării Parlamentare/Consiliului Europei a numit programul de arheologie de salvare sponsorizat de către companie – o investiție în valoare de \$10 milioane până în momentul de față, condus de un renumit specialist în arheologie minieră -- “un proiect exemplar de dezvoltare durabilă.

RMGC nu poate comenta referitor la alte propuneri de proiecte de minerit. Putem, în orice caz, să scoatem în evidență remarcile studiului EIM, care au adus în lumină nevoile socio-economice ale locuitorilor din Roșia Montană.

Raportul a scos în evidență faptul că mineritul a intrat în declin în România și Roșia Montană din anul 1989, odată cu dispariția sprijinului acordat de către stat, și în aceeași manieră a intrat în declin și calitatea nivelului de trai a comunității. Din punct de vedere social și cultural, Roșia Montană este în declin deoarece locuitorii acesteia pleacă în alte zone pentru a căuta un nivel de trai mai ridicat. Roșia Montană rămâne, în ciuda potențialului său turistic, o zonă izolată care nu atrage investiții capabile să revigoreze întreaga comună, cu excepția potențialului său pentru activități de minerit.

Proiectul minier Roșia Montană oferă o șansă de a îmbunătăți semnificativ starea precară a drumurilor, alimentarea cu apă, epurarea apelor, alimentarea cu electricitate, precum și gestionarea deșeurilor. *[Din "Rezumat Fără Caracter Tehnic", Pagina 2]*

Iazul de decantare a sterilelor este situat la o distanță de aproximativ 2 km deasupra orașului Abrud, prin urmare criteriile de proiectare ale iazului au fost stabilite având în vedere consecințele unei cedări a barajului. Barajul propus pentru iazul de decantare a sterilelor și barajul secundar de la iazul de captare sunt proiectate în mod riguros cu depășirea condițiilor impuse de reglementările românești și internaționale, cu capacitate de înmagazinare a volumelor de apă rezultate ca urmare a unor precipitații abundente și cu prevenirea fenomenului de cedare a barajului datorită deversării peste baraj și a scurgerilor de cianură, precum și a poluării apelor de suprafață sau subterane aferente.

Iazul de decantare este proiectat cu rigurozitate pentru a încorpora toate criteriile Europene și Naționale în vederea reducerii riscurilor în cazul ruperii barajului (vezi Secțiunea 3.0 și Planul de Management al Iazului de Decantare). Aceste linii directoare cer incorporarea evenimentelor de precipitații semnificative în cadrul criteriilor de proiectare. Componentele proiectului vor ține seama de acest volum și vor preveni ruperea barajului din cauza supraîncărcării. În plus, un program complex de monitorizare așa cum este detaliat în Secțiunea 6 a raportului referitor la iazul de decantare va fi implementat pentru a confirma respectarea parametrilor de proiectare și funcționare.

Un studiu suplimentar a fost elaborat cu privire la cutremure, și, după cum se arată și în EIM, iazul de decantare este proiectat pentru a depăși MCE (Cutremurul Maxim Credibil). MCE reprezintă cutremurul cu cea mai mare magnitudine ce a putut fi considerat a avea loc în zona proiectului; această comparație este bazată pe înregistrările făcute până în prezent.

În mod concret, iazul a fost proiectat pentru două fenomene de precipitații maxime probabile și a viiturilor maxime probabile aferente. Criteriul de proiectare pentru iazul de decantare a sterilelor include o capacitate de înmagazinare a două fenomene de viituri maxime probabile, reprezentând un volum de precipitații mai mare decât a fost vreodată înregistrat în zonă. Graficul de construcție în etape a îndiguirii și cuvetei iazului va fi realizat astfel încât să se asigure că iazul are capacitatea de a reține scurgeri dintr-un fenomen meteorologic de tipul precipitației maxime probabile pe toată durata de viață a proiectului. Iazul de decantare a sterilelor de la Roșia Montană este prin urmare proiectat să înmagazineze un volum total de precipitații de peste patru ori mai mare decât volumul impus de prevederile legale în vigoare în România. În plus, se va construi un descărcător de siguranță pentru cazul puțin probabil de apariție a unui alt fenomen după cel de-al doilea fenomen de precipitații maxime probabile. Descărcătorul este realizat numai din motive de siguranță pentru a asigura evacuarea corespunzătoare a volumelor de apă în cazul acestui fenomen improbabil, în vederea evitării deversării peste baraj care ar putea cauza ruperea acestuia. Prin urmare, normele de proiectare a iazului de decantare a sterilelor depășesc în mod semnificativ cerințele legale privind siguranța în funcționare. Aceasta pentru a se asigura că riscurile asociate utilizării văii Corna pentru depozitare de steril sunt mult sub ceea ce este considerat ca sigur în viața de zi cu zi.

În plus, capitolul 7 din raportul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) cuprinde o evaluare a cazurilor de risc analizate și prezintă mai multe scenarii de cedare a barajului. În mod specific, scenariile de cedare a barajului au fost analizate pentru situația de cedare a barajului de amorsare și pentru configurația finală a barajului. Rezultatele modelării cazurilor de cedare a barajului arată mărimea suprafeței acoperită de scurgerea de steril. Pe baza celor două cazuri analizate, sterilul nu va ajunge dincolo de confluența pârâului Corna cu râul Abrud.

Iazul de decantare propus include un strat de etanșare – un strat de etanșare din sol cu permeabilitate redusă care va fi în conformitate cu cele mai bune tehnici disponibile (BAT) astfel cum sunt definite de Directivele Europene.

În mod concret, pentru a proteja apele subterane, RMGC va instala un sistem de etanșare a cuvetei IDS constituit din coluviu re-compactat care satisface condiția unei permeabilități de 1×10^{-6} cm/sec, o diafragmă de etanșare în fundația barajului de amorsare cu rolul de a controla infiltrațiile, un nucleu cu permeabilitate redusă la barajul de amorsare cu același rol de control al infiltrațiilor și un baraj și un iaz de colectare a infiltrațiilor sub piciorul barajului de sterile pentru colectarea și retenția tuturor debitelor de infiltrații care ajung dincolo de axul barajului. De asemenea, se vor instala o serie de puțuri de hidroobservație, mai jos de piciorul barajului secundar de retenție. Acestea vor avea drept scop monitorizarea calității apelor subterane și extragerea exfiltrărilor dacă acestea sunt detectate. Apa extrasă va fi repompată în sistemul de recirculare a apei unde va fi incorporată în sistemul de alimentare cu apă a uzinei de procesare.

Iazul de decantare este proiectat cu rigurozitate pentru a încorpora toate criteriile Europene și Naționale în vederea reducerii riscurilor în cazul ruperii barajului (vezi Secțiunea 3.0 și Planul de Management al Iazului de Decantare). În plus, un program complex de monitorizare așa cum este detaliat în Secțiunea 6 a raportului referitor la iazul de decantare va fi implementat pentru a confirma respectarea parametrilor de proiectare și funcționare.

Hotărârea de Guvern nr. 351/2005 la care faceți referire aprobă Programul de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase, nu stabilește criteriile de construire și/sau operare a iazurilor de decantare. Cu toate acestea, vă informăm asupra faptului că, RMGC a depus toate diligențele necesare pentru respectarea prevederilor legale imperative și în ceea ce privește eliminarea treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase.

Desășurarea activității de depozitare a deșeurilor (municipale) este reglementată prin Hotărârea de Guvern nr. 349/2005, publicată în Monitorul Oficial Partea I nr. 394 din 10/05/2005, act normativ prin care se transpun în legislația internă prevederile Directivei 1999/31/CE privind depozitarea deșeurilor, publicată în Jurnalul Oficial al Comunității Europene nr. 182/1 din data de 16.07.1999. Actualmente, la nivelul Uniunii Europene desășurarea activității de depozitare a deșeurilor care provin din industria extractivă este reglementată în mod distinct prin Directiva nr. 2006/21/CE ("Directiva nr. 2006/21/CE"), publicată în Jurnalul Oficial al Comunității Europene nr. L 102 din data de 11.04.2006.

RMGC a redactat raportul la proiectul de evaluare a impactului asupra mediului cu respectarea cerințelor și condițiilor obligatorii prevăzute în cuprinsul Directivei nr. 2006/21/CE. Vă informăm asupra faptului că, independent de momentul la care Directiva nr. 2006/21/CE va fi transpusă în legislația internă, RMGC va respecta orice cerință legală obligatorie pentru activitatea minieră desfășurată în privința depozitării deșeurilor.

Iazul de decantare este proiectat cu rigurozitate pentru a încorpora toate criteriile Europene și Naționale în vederea reducerii riscurilor în cazul ruperii barajului (vezi Secțiunea 3.0 și Planul de Management al Iazului de Decantare). În plus, un program complex de monitorizare așa cum este detaliat în Secțiunea 6 a raportului referitor la iazul de decantare va fi implementat pentru a confirma respectarea parametrilor de proiectare și funcționare.

În conformitate cu legislația națională și cea Europeană, RMGC a elaborat o garanție financiară detaliată pentru acoperirea tuturor costurilor asociate închiderii și reabilitării mediului în ceea ce privește proiectul nostru minier.

Detaliile cu privire la garanția financiară pentru refacerea mediului (GFRM) oferită de Roșia Montană Gold Corporation ("RMGC") sunt prezentate integral în capitolul din Evaluarea Impactului asupra Mediului intitulat "Planuri ale sistemului de management de mediu și social" (Anexa 1 din subcapitolul "Planul de închidere și reabilitare a minei"). GFRM este actualizată anual și va reflecta întotdeauna costurile aferente refacerii ecologice. Aceste fonduri vor fi păstrate în conturi protejate la dispoziția statului Român.

GFRM este reglementată de Legea Minelor (nr. 85/2003) și de Instrucțiunile și Normele de aplicare a Legii Minelor emise de Agenția Națională pentru Resurse Minerale (nr. 1208/2003).

Există, de asemenea, două directive ale Uniunii Europene care au efect asupra GFRM: Directiva privind deșeurile miniere („DSM”) și Directiva privind răspunderea de mediu („DRM”).

Directiva privind deșeurile miniere are scopul de a asigura că există acoperire pentru 1) toate obligațiile ce derivă din autorizația acordată pentru eliminarea deșeurilor rezultate ca urmare a activităților miniere și 2) toate costurile aferente lucrărilor de refacere a terenurilor afectate de depozitul de deșeuri. Directiva privind răspunderea de mediu reglementează activitățile de remediere și măsurile care trebuie luate de autoritățile de mediu în cazul unui accident ecologic cauzat de operatorii miniere, în scopul de a se asigura că operatorii dispun de resurse financiare corespunzătoare pentru lucrările de remediere ecologică. Deși aceste directive nu au fost încă transpuse în legislația românească, termenele pentru implementarea mecanismelor de aplicare sunt 30 aprilie 2007 (DRM) și 1 mai 2008 (DSM) - deci, înainte de începerea exploatării la Roșia Montană.

RMGC a inițiat deja procesul de conformare cu aceste directive, iar în momentul în care normele de punere în aplicare vor fi adoptate de guvernul român, RMGC va fi în deplină conformitate. Fiecare GFRM va respecta regulile detaliate elaborate de Banca Mondială și Consiliul Internațional pentru Minerit și Metale.

Costurile actuale de închidere a proiectului Roșia Montană se ridică la 76 milioane USD, calculate pe baza funcționării minei timp de 16 ani. Actualizările anuale vor fi stabilite de experți independenți, în colaborare cu ANRM, în calitate de autoritate guvernamentală competentă în domeniul activităților miniere. Actualizările asigură că în cazul puțin probabil de închidere prematură a proiectului, în orice moment, GFRM reflectă întotdeauna costurile aferente refacerii ecologice. (Aceste actualizări anuale vor avea ca rezultat o valoare estimativă care depășește costul actual de închidere de 76 milioane USD, din cauză că în activitatea obișnuită a minei sunt incluse anumite activități de refacere ecologică).

Sunt disponibile mai multe instrumente financiare care să asigure că RMGC este capabilă să acopere toate costurile de închidere. Aceste instrumente, păstrate în conturi protejate la dispoziția statului român cuprind:

- Depozite în numerar;
- Fonduri fiduciare;
- Scrisori de credit;
- Garanții;
- Polițe de asigurare.

În condițiile acestei garanții, autoritățile române nu vor avea nici o răspundere financiară cu privire la refacerea mediului ca urmare a proiectului Roșia Montană.

Cifra de 3 miliarde USD este atât nefundamentată cât și neplauzibil de mare.

Costurile estimate de RMGC pentru închidere, care au fost calculate de un colectiv de experți independenți cu experiență internațională și vor fi evaluate de experți terți, se bazează pe ipoteza că proiectul poate fi realizat conform planului, fără întreruperi, faliment, etc. Aceste costuri reprezintă calcule și estimări rezultate din proiectul tehnic pe baza angajamentelor actuale din planul de închidere și sunt sintetizate în Planul de închidere și reabilitare a minei din cadrul studiului EIM (Planul J din studiul EIM). Anexa 1 din Planul J va fi actualizată folosind o abordare mai de detaliu, cu analizarea fiecărui an în parte și calcularea valorii garanției financiare care trebuie rezervată an de an pentru refacerea ecologică a obiectivului minier înainte ca RMGC să fie eliberată de toate obligațiile sale legale. În plus, estimările actuale presupun aplicarea celor mai bune practici internaționale, celor mai bune tehnici disponibile (BAT) și respectarea tuturor legilor și reglementărilor românești și europene.

Lucrările de închidere și refacere ecologică la Roșia Montană cuprind următoarele activități:

- Acoperirea cu covor vegetal a haldelor de steril, în măsura în care acestea nu sunt folosite ca rambleu în cariere;
- Rambleierea carierelor, cu excepția carierei Cetate care va fi inundată și transformată într-un lac;
- Acoperirea cu covor vegetal a iazului de sterile și a suprafețelor barajelor;
- Demontarea instalațiilor de producție scoase din uz și refacerea ecologică a suprafețelor dezafectate;
- Epurarea apelor prin sisteme semi-pasive (cu sisteme de epurare clasice ca sisteme de rezervă) până când nivelul indicatorilor tuturor efluenților se încadrează în limitele admise și nu mai necesită continuarea procesului de epurare;
- Întreținerea vegetației, combaterea fenomenului de eroziune și monitorizarea întregului amplasament până când RMGC demonstrează că toate obiectivele de refacere au fost realizate în mod durabil.

Deși aspectele legate de închidere și refacere ecologică sunt numeroase, RMGC are încredere în costurile estimate deoarece costul cel mai mare – cel aferent lucrărilor de terasamente necesare remodelării peisajului - poate fi estimat la un nivel ridicat de siguranță. Dimensiunea suprafețelor care trebuie remodelate și refăcute se poate determina utilizând documentația tehnică a proiectului. De asemenea, există numeroase studii și experimente științifice care permit specialiștilor să determine grosimea stratului de sol vegetal necesar unei bune refaceri ecologice. Înmulțind dimensiunea suprafețelor cu grosimea necesară a stratului de sol vegetal și cu prețul unitar (rezultat, de asemenea, din studierea lucrărilor de terasamente de la alte amplasamente similare), se poate estima costul potențial al acestui element major al activității de refacere. Lucrările de terasamente, care vor însuma aproximativ 65 milioane USD, reprezintă 87% din costurile de închidere și refacere ecologică.

RMGC consideră că – departe de a fi prea mici – aceste costuri estimative sunt dovada gradului ridicat de responsabilitate față de închidere și refacere ecologică. Doar ca o comparație, cel mai mare producător de aur din lume a rezervat suma de 683 milioane USD (începând cu 31 decembrie 2006) pentru refacerea ecologică a 27 de exploatări, ceea ce înseamnă în medie 25 milioane USD pe exploatare. Costurile estimative ale RMGC, recent majorate pe baza unor date suplimentare de la suma de 73 milioane USD precizată în studiul EIM, totalizează în prezent 76 milioane USD

Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) a avut în vedere toate alternativele de dezvoltare, inclusiv aceea de a nu demara nici un proiect – o opțiune care nu va antrena niciun fel de investiții, ceea ce va face ca problemele de poluare existente și declinul socio-economic să continue (Capitolul 5 – *Analiza alternativelor*).

Raportul a luat în considerare, de asemenea, activități alternative – inclusiv agricultură, pășunat, procesarea cărnii, turism, silvicultură și produse forestiere, industria artizanală, colectarea de elemente de floră/faună pentru uz farmaceutic – și a ajuns la concluzia că niciuna dintre activități nu poate oferi aceleași avantaje economice, culturale și în privința mediului ca cele oferite de Proiectul Roșia Montană.

Capitolul 5 examinează, totodată, alternativele privind locația pentru cele mai importante instalații precum și variantele de tehnologie pentru minerit, procesare și managementul deșeurilor, la nivelul celor mai performante tehnici, și în conformitate cu documentația pentru cele mai bune tehnici disponibile publicată de UE (BAT).

Proiectul Roșia Montană nu va genera ploii cu cianuri.

Raportul EIM precizează că nu va exista un fenomen de „ploaie cu cianuri”. Acest fenomen nu a fost evidențiat în alte locuri sau în alte situații. De altfel, literatura de specialitate nu indică un fenomen numit „ploaie cu cianuri”, cunoscut și studiat fiind fenomenul de „ploi acide”, care nu poate fi generat prin degradarea compușilor cianurici în atmosferă.

Detalii privind aspectele referitoare la utilizarea cianurii în procesele tehnologice, la bilanțul cianurilor, precum și la emisiile și la impactul cianurilor asupra calității aerului: Raport la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM), Cap. 2, Cap. 4.1 și Cap. 4.2 (secțiunea 4.2.3).

După cum s-a menționat și în raportul EIM, rațiunile pentru care afirmăm că nu va exista un fenomen de ploaie cu cianuri sunt următoarele:

- Manevrarea cianurii de sodiu, de la descărcarea din vehiculele de aprovizionare, până la depunerea sterilelor de procesare în iazul de decantare, se va realiza numai în fază lichidă, reprezentată de soluții alcaline cu un pH mare (mai mare de 10,5-11) având diferite concentrații de cianură de sodiu, alcalinitatea acestor soluții având rolul de a menține cianura sub formă de ioni cian (CN^-) și de a împiedica formarea acidului cianhidric (HCN), fenomen care are loc numai în medii cu pH redus;
- Volatilizarea cianurilor dintr-o soluție nu poate avea loc sub formă de cianuri libere, ci numai sub formă de HCN;
- Manevrarea și stocarea soluțiilor de cianură de sodiu se va face numai prin intermediul unor sisteme închise, singurele instalații/zone în care ar putea avea loc formarea și volatilizarea, cu rate mici de emisie, a HCN în aer, fiind tancurile de leșiere și de la îngroșătorul de sterile, precum și iazul de decantare a sterilelor de procesare;
- Emisiile de HCN de la suprafețele tancurilor menționate și de la suprafața iazului de decantare pot apărea ca urmare a reducerii pH-ului în straturile superficiale ale soluțiilor (ceea ce favorizează formarea HCN) și a desorbției (volatilizare în aer) acestui compus;
- Concentrațiile de cianuri în soluțiile manevrate vor scădea de la 300 mg/l în tancurile de leșiere, până la 7 mg/l (cianuri totale) la descărcarea în iazul de decantare, reducerea drastică a concentrațiilor de cianuri la descărcare urmând a fi realizată cu ajutorul sistemului de denocivizare;
- Pe baza cunoașterii chimismului cianurii și a experienței din activități similare s-au estimat următoarele posibile emisii de HCN în aer: 6 t/an de la tancurile de leșiere, 13 t/an de la tancurile îngroșătorului de sterile și 30 t/an (22,4 t, respectiv 17 mg/h/m², în sezonul cald și 7,6 t, respectiv 11,6 mg/h/m², în sezonul rece) de pe suprafața iazului de decantare, ceea ce înseamnă o emisie zilnică medie totală de HCN de 134,2 kg;
- Acidul cianhidric odată emis este supus unor reacții chimice în atmosfera joasă, reacții prin care se formează amoniac;
- Modelarea matematică a concentrațiilor de HCN în aerul ambiental (considerând situația în care HCN emis nu este supus reacțiilor chimice în atmosferă) a pus în evidență cele mai mari concentrații la nivelul solului, în incinta industrială, și anume în aria iazului de decantare și într-o arie din vecinătatea uzinei de procesare, concentrația maximă orară fiind de 382 μg/m³;
- Concentrațiile cele mai mari de HCN din aerul ambiental vor fi de 2,6 ori mai mici decât valoarea limită pentru protecția muncii prevăzută de legislația națională;
- Concentrațiile de HCN în aerul ambiental din zonele populate din vecinătatea incintei industriale vor avea valori de 4 – 80 μg/m³, de peste 250 – 12,5 ori mai mici decât

- valoarea limită pentru protecția muncii prevăzută de legislația națională (legislația națională și legislația UE pentru calitatea aerului nu prevăd valori limită pentru protecția sănătății populației);
- Evoluția HCN în atmosferă implică o componentă nesemnificativă a reacțiilor în fază lichidă (vapori de apă din atmosferă și picăturile de ploaie) deoarece, la presiuni reduse, caracteristice gazelor din atmosfera liberă, HCN este foarte slab solubil în apă, iar ploaia nu va reduce efectiv concentrațiile din aer (Mudder, et al., 2001, Cicerone și Zellner, 1983);
  - Probabilitatea ca valorile concentrațiilor de HCN în precipitațiile din interiorul sau din exteriorul ariei Proiectului să fie semnificativ mai mari decât valorile de fond (0,2 ppb), este extrem de redusă

Problema referitoare la posibilele impacturi transfrontaliere, în special cele asupra parcului național Koros-Maros, a fost ridicată în mod repetat și apreciem existența acestor îngrijorări. Raport la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) (Capitolul 10 *Impact Transfrontieră*) analizează Impacturile transfrontaliere inclusiv Valea Mureșului de pe teritoriul Ungariei.

Am întreprins activități adiționale, în afară de ceea ce include evaluarea impactului asupra mediului, cum ar fi modelarea calității apei în condițiile unei game de scenarii posibile de accident și pentru diverse condiții de debit.

Acest lucru confirmă faptul că proiectul RGMC, în conformitate cu noua Directivă UE pentru Managementul Deșeurilor Miniere și documentația celor mai bune tehnici disponibile, se comportă în condiții de siguranță și în mod satisfăcător chiar și în condiții de catastrofă.

Apreciem faptul că există preocupări cu privire la impactul transfrontalier și că s-a lucrat în mare parte cu experți și oameni de știință independenți pentru a evalua complet toate posibilitățile. Aceste evaluări, inclusiv studiul care tocmai a fost finalizat de Universitatea Reading privind scenariile de eșec catastrofal, au stabilit că Proiectul Roșia Montană nu are nici un impact transfrontalier. Copia studiului întocmit de Universitatea Reading se găsește în bibliografia anexată la acest raport.

Întrucât afirmația dumneavoastră face referire la două chestiuni distincte, vă rugăm să aveți în vedere următoarele aspecte:

- (i) asigurarea proiectelor miniere

Directiva nr. 2004/35/CE privind răspunderea pentru **poluarea mediului și prevenirea și remedierea daunelor aduse mediului**, publicată în Jurnalul Oficial al Comunității Europene nr. L143/56 ("Directiva nr. 35/2004") stabilește cadru general de reglementare în domeniul răspunderii pentru poluarea mediului înconjurător.

Potrivit prevederilor art. 1 din Directiva nr. 35/2004 "*scopul prezentei directive este de a stabili un cadru general în domeniul răspunderii pentru mediul înconjurător pe baza principiului poluatorul plătește, de a preveni și remedia pagubele cauzate mediului înconjurător*".

Directiva nr. 35/2004 statuează la nivel de principiu în cuprinsul dispozițiilor art. 14 (1) faptul că "*Statele Membre vor lua toate măsurile necesare pentru dezvoltarea piețelor și instrumentelor financiare de garantare prin intermediul operatorilor economici și financiari, inclusiv mecanisme financiare în cazul insolvenței, în scopul de a asigura operatorilor garanțiile financiare necesare pentru obligațiile asumate prin directivă*".

Mai mult, conform prevederilor art. 19 (1) Directiva nr. 35/2004, Statele Membre vor implementa în legislația internă dispozițiile Directivei până la data de 30.04.2007. Precizăm faptul că, până la acest moment, Directiva nr. 35/2004 nu a fost transpusă în legislația noastră. Având în vedere aspectele menționate anterior, vă rugăm să observați faptul că, la acest moment nu există

reglementări interne cu caracter normativ care să stabilească aspectele de ordin material și procedural privind constituirea unei astfel de garanții.

Cu toate acestea, în măsura în care vor exista dispoziții legale specifice în privința constituirii unor garanții, RMGC va lua toate măsurile necesare pentru îndeplinirea obligațiilor legale care îi incumbă.

De asemenea, menționăm faptul că, RMGC a reținut unul din principalii brokeri de asigurări pe plan mondial care este stabilit de mult în România și are o tradiție lungă și respectată de stabilire a evaluărilor riscurilor în operațiile de exploatare minieră. Brokerul va folosi cei mai adecvați ingineri specializați în „breakdown” pe echipamente și proprietăți pentru a efectua analiza riscului și activități de audit de prevenire a pierderilor pe parcursul construcției și activității de exploatare de la Roșia Montană, pentru a minimaliza riscurile. Brokerul va determina ulterior acoperirea corespunzătoare și va lucra cu societăți de asigurare de prim rang pentru a implementa un program în numele RMGC, pentru toate etapele proiectului de la construcție până la operațiunile de exploatare și închidere.

(ii) răspunderea pentru pagubele cauzate mediului înconjurător

Independent de cele menționate anterior, precizăm faptul că, legislația relevantă în materie stabilește în mod punctual obligațiile care incumbă titularului pentru refacerea mediului înconjurător afectat de activitățile miniere desfășurate. Titularul are aceste obligații atât în timpul desfășurării activităților miniere, cât și la momentul încetării exploatării. În acest sens, vă rugăm să aveți în vedere următoarele dispoziții legale imperative:

- (a) art. 3 (1), e, din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului înconjurător („OUG nr. 195/2005”) prin care se instituie principiul conform căruia „poluatorul plătește”;
- (b) art. 39 (1), p, din Legea nr. 85/2003 „la încetarea concesiunii titularul licenței este obligat să execute lucrările de conservare și/sau închidere a minei conform planului de încetare a activității, inclusiv monitorizarea factorilor de mediu postînchidere”;
- (c) art. 37 (3) din Legea nr. 85/2003 „Concesionarii sau administratorii răspund material și financiar până la refacerea tuturor factorilor de mediu afectați de activitățile miniere, în conformitate cu planul de refacere a mediului aprobat de autoritatea competentă” ;
- (d) art. 37 (5) din Legea nr. 85/2003 „Titularul licenței rămâne ținut, potrivit regulilor răspunderii civile extracontractuale, la repararea prejudiciilor cauzate altor persoane fizice sau juridice din culpa sa prin activitățile miniere efectuate până la data expirării ori renunțării, chiar dacă asemenea prejudicii sunt constatate după încetarea concesiunii sau a administrării”.

În plus, vă rugăm să aveți în vedere faptul că, titularul este de asemenea obligat la constituirea unei garanții financiare pentru refacerea mediului. Potrivit prevederilor art. 3 (1) punctul 16 din Legea Minelor nr. 85/2003, „*Garanția financiară pentru refacerea mediului reprezintă ”obligația și răspunderea persoanelor fizice sau juridice care desfășoară activități miniere pe bază de licență ori permis de exploatare pentru asigurarea fondurilor financiare necesare refacerii mediului și care poate fi sub formă de depozit bancar, scrisoare de garanție bancară irevocabilă sau alte modalități prevăzute de lege”.*

Prin valoarea sa, garanția financiară pentru refacerea mediului asigură executarea lucrărilor de refacere a mediului în următoarele cazuri:

- (i) încetării activității și în cazul
- (ii) neexecutării lucrării de refacere a mediului

În România, garanția de refacere a mediului (GFRM) este necesară pentru a garanta că fondurile necesare pentru executarea lucrărilor de refacere a mediului sunt asigurate de titular.

GFRM este reglementată de Legea Minelor (nr. 85/2003) și de Instrucțiunile și Normele de aplicare a Legii Minelor emise de Agenția Națională pentru Resurse Minerale (nr. 1208/2003).

Există, de asemenea, două directive ale Uniunii Europene care au efect asupra GFRM: Directiva privind deșeurile miniere („DSM”) și Directiva privind răspunderea de mediu („DRM”).

Directiva privind deșeurile miniere are scopul de a asigura că există acoperire pentru 1) toate obligațiile ce derivă din autorizația acordată pentru eliminarea deșeurilor rezultate ca urmare a activităților miniere și 2) toate costurile aferente lucrărilor de refacere a terenurilor afectate de depozitul de deșeuri. Directiva privind răspunderea de mediu reglementează activitățile de remediere și măsurile care trebuie luate de autoritățile de mediu în cazul unui accident ecologic cauzat de operatorii miniere, în scopul de a se asigura că operatorii dispun de resurse financiare corespunzătoare pentru lucrările de remediere ecologică. Deși aceste directive nu au fost încă transpuse în legislația românească, termenele pentru implementarea mecanismelor de aplicare sunt 30 aprilie 2007 (DRM) și 1 mai 2008 (DSM) - deci, înainte de începerea exploatării la Roșia Montană.

RMGC a demarat deja procesul de conformare cu aceste directive, și odată cu aprobarea instrumentelor de implementare de către Guvernul României, vom fi în deplină conformitate.

Există două garanții separate și diferite reglementate de legislația Română.

Prima garanție, care se actualizează anual, se axează pe acoperirea costurilor preconizate pentru refacerea ecologică aferente funcționării obiectivului minier în anul următor. Aceste costuri sunt nu mai puțin de 1,5% pe an din costurile totale, reflectând lucrările anuale angajate.

Cea de-a doua garanție, de asemenea actualizată anual, definește costurile estimative ale închiderii minei de la Roșia Montană. Valoarea din GFRM destinată acoperirii costului de refacere finală a mediului se determină ca o cotă anuală din valoarea lucrărilor de refacere a mediului prevăzute în programul de monitorizare pentru elementele de mediu post-închidere. Acest program face parte din Programul tehnic pentru închiderea minei, un document ce trebuie aprobat de Agenția Națională pentru Resurse Minerale ("ANRM").

Fiecare GFRM va respecta regulile detaliate elaborate de Banca Mondială și Consiliul Internațional pentru Minerit și Metale.

Costurile curente estimate pentru închiderea proiectului minier propus la Roșia Montană se ridică la 76 milioane USD, calculate pe baza funcționării minei timp de 16 ani. Actualizările anuale vor fi stabilite de experți independenți, în colaborare cu ANRM, în calitate de autoritate guvernamentală competentă în domeniul activităților miniere. Actualizările asigură că în cazul puțin probabil de închidere prematură a proiectului, în orice moment, GFRM reflectă întotdeauna costurile aferente refacerii ecologice. (Aceste actualizări anuale vor avea ca rezultat o valoare estimativă care depășește costul actual de închidere de 76 milioane USD, din cauză că în activitatea obișnuită a minei sunt incluse anumite activități de refacere ecologică).

În condițiile acestei garanții, autoritățile române nu vor avea nici o răspundere financiară cu privire la reabilitarea proiectului Roșia Montană.

Această afirmație conform căreia nu exista un raport de securitate depus spre consultarea publicului nu este adevărată. Raportul de securitate a fost depus odată cu Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) la 18 mai 2006 și a fost disponibil în vederea consultării în locațiile unde Raportul EIM a fost depus atât în format electronic, cât și versiune printată. Acesta se află atât pe site-ul Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor cât și pe www.povesteadevarata.ro.

Licența de concesiune a RMGC —care nu specifică o anumită capacitate de producție — se aliniază tuturor legilor aplicabile din România.

Licența de concesiune pentru exploatare în perimetrul Roșia Montană nr. 47/1999 ("Licența Roșia Montană") a fost încheiată în temeiul și conform procedurilor prevăzute de fosta Lege a Minelor nr. 61/1998 în vigoare la data acordării Licenței. Licența Roșia Montană a fost aprobată

prin Hotărârea de Guvern nr. 458/10.06.1999 publicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 285/21.06.1999.

Conform Legii Minelor, menționăm că Licența Roșia Montană are o durată de 20 de ani, cu posibilitatea prelungirii acesteia. În conformitate cu dispozițiile legale, obiectul Licenței Roșia Montană îl reprezintă exploatarea resurselor miniere din perimetrul Roșia Montană și nu activitatea desfășurată de CNCAF Minvest SA, companie afiliată la licență.

În urma activităților de explorare-dezvoltare desfășurate de RMGC, au fost identificate detaliat resursele și rezervele existente în perimetrul Roșia Montană. Proiectul minier propus de RMGC are în vedere exploatarea acestor resurse și rezerve descoperite în urma ansamblului de studii și activități pentru identificarea zăcămintelor, evaluarea cantitativă și calitativă a acestora, precum și prin determinarea condițiilor tehnice și economice de valorificare. Noua exploatare minieră este planificată și proiectată cu respectarea standardelor internaționale și va implica utilizarea celor mai bune tehnici disponibile în vederea operării sigure, a protejării mediului și a atenuării impactului.

Au fost luat în considerare un număr de opțiuni pentru recuperarea aurului încă din etapa conceperii studiului, a studiului de pre-fezabilitate și de fezabilitate, plus a optimizării și proiectării de bază, etape în care s-a avut în vedere inclusiv o variație a acestora în vederea obținerii eficienței maxime în recuperarea aurului. Acestea sunt prezentate și în secțiunea asupra alternativelor, din EIM.

Capitolul 5 din Raportul EIM (*Evaluarea Alternativelor*) explică cum se aplică o tehnologie de extracție a minereului în funcție de zăcămintul ce urmează a fi exploatat. Pentru minereurile de aur în care particulele de aur sunt fizic libere în rocă, acestea pot fi recuperate prin mijloace fizice, inclusiv prin recuperare gravitațională. În extrema cealaltă, este cazul în care particulele de aur sunt încorporate în totalitate în cadrul altor minerale și trebuie extrase și recuperate prin mijloace chimice (cum ar fi prin leșiere). La Roșia Montană, minerii din vechime lucrau aurul din filoane care conțineau o mare proporție de aur brut și liber ce putea fi extras relativ ușor prin gravitație. Acest filon de aur brut a fost exploatat masiv, iar zăcămintul rămas este parțial liber și parțial încapsulat în alte minerale, fiind și mult mai mărunț. Ca urmare, pentru a evita pierderi mari de aur în procesul de recuperare, se propune leșierea cu cianuri pentru eliberarea particulelor de aur și pentru asigurarea unei recuperări maxime a resursei de aur.

Prelucrarea minereurilor, în cadrul proiectului Roșia Montană, nu va fi realizată prin amalgamare cu mercur în mori cu tambur. Metoda prin amalgamare cu mercur este folosită în prezent pe scara foarte redusă la nivel mondial pentru recuperarea aurului.

La Roșia Montană aceasta metoda nu este recomandată atât datorită toxicității ridicate a mercurului cât și a faptului că acesta este folosit la minereuri cu conținut ridicat în aur liber, iar ceea ce a rămas ne-exploatat la Roșia Montană este aur diseminat, pentru care cea mai bună metoda de recuperare este cea prin metoda de extracție propusă. De aceea nu este justificată introducerea în fluxul tehnologic de preparare a unui element puternic poluator, care nu se degradează în timp (la fel ca cianura) ci se acumulează în iazul de decantare al sterilelor.

Amalgamarea cu mercur nu este o tehnologie aprobată BAT (Best Available Techniques - cele mai bune practici disponibile), în conformitate cu directiva UE, pe care RMGC s-a angajat să o respecte. Amalgamarea cu mercur reprezintă un serios factor de risc ecologic și de mediu, pe care compania nu și-l asumă, respectând astfel dispozițiile și recomandările legislației românești, europene și internaționale. În capitolul 5, "Analiza Alternativelor" sunt prezentate și analizate comparativ, diferite metode de prelucrare a minereurilor aurifere, printre care și amalgamarea.

De asemenea, proiectul Roșia Montană nu prevede extragerea minereului în mod selectiv, deoarece se consideră că această metodă nu este cea mai eficientă în vederea obținerii unui grad maxim de rentabilitate a investiției și utilizare a resurselor în beneficiul regiunii, a țării și a

companiei. Numeroase studii de fezabilitate și de optimizare, realizate independent, au arătat că extracția și prelucrarea unor cantități mari de minereu reprezintă metoda optimă de exploatare a resurselor de aur diseminat.

12. Tourism as part of project

Deși celelalte ramuri industriale nu au această capacitate, nu este exclusă ideea dezvoltării acestora în paralel, „dimpotrivă, [Proiectul Roșia Montană] rezolvă unele probleme importante, care să permită atragerea de investiții”.

Da, dezvoltarea potențialului turistic al zonei Roșia Montană se poate face în paralel cu activitățile de minerit.

Capitolul 5 din raportul asupra Studiului de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM) identifică și evaluează alternativele proiectului, inclusiv turismul. Important este că raportul la studiul EIM concluzionează că proiectul nu exclude dezvoltarea altor ramuri industriale, cum ar fi turismul. Dimpotrivă, proiectul minier ar elimina unele dintre impedimentele semnificative deja existente în calea creării altor ramuri industriale, cum ar fi poluarea, căile de acces necorespunzătoare și alte probleme care au apărut din lipsa unor investiții din interior. Așa cum se descrie în Volumul 14, 4.8 Mediul social și economic, și Volumul 31, Planul de dezvoltare durabilă a comunității, în prezent există unele activități turistice în Roșia Montană. Totuși, industria turistică nu este în prezent un motor economic puternic.

Datorită faptului că proiectul Roșia Montană (RMP) va afecta doar 4 din cele 16 localități ale comunei Roșia Montană, turismul se poate dezvolta în multe alte zone ale Munților Apuseni, indiferent de realizarea RMP. Odată cu investiția în infrastructură pe care o va aduce RMP, Roșia Montană ar putea să-și dezvolte, în continuare, potențialul turistic. Există inițiative în acest sens, cum ar fi „Modelul de dezvoltare a turismului și contribuția sa la dezvoltarea durabilă a localităților Zlatna, Bucium, Roșia Montană și Baia de Arieș ca alternativă la activitățile de minerit mono-industriale”, întocmit de Institutul Național pentru Cercetare și Dezvoltare în Turism (INCDT) și publicat în aprilie 2006, chiar când raportul la studiul EIM era depus la Ministerul Mediului și Gospodării Apelor (MMGA).

RMGC a dispus, de asemenea, realizarea unui studiu care stabilește modalitatea de promovare a potențialului turistic și modalitatea de abordare a aspectelor legate de turism printr-un proiect integrat:

„Din experiență, putem afirma că turismul va fi posibil și profitabil numai atunci când va exista ceva de oferit turiștilor sub aspectul unui mediu curat, a unei infrastructuri adecvate (drumuri de calitate, cazare, restaurante, apă curentă, canalizare corespunzătoare, instalații de eliminare a deșeurilor etc.) puncte de atracție (muzee, alte obiective de vizitat, precum monumentele istorice etc.). Un proiect minier precum cel propus de RMGC va oferi, prin impozite și dezvoltarea industriei serviciilor, fondurile necesare pentru îmbunătățirea infrastructurii. Prin proiectul Roșia Montană și planurile sale de gestionare a patrimoniului, vor fi investite de către companie 25 milioane de USD pentru protecția patrimoniului cultural de o manieră propice dezvoltării turismului. Printr-un program de instruire vor fi asigurate deprinderile necesare dezvoltării activităților turistice, iar Roșia Montană Micro Credit va susține financiar persoanele care doresc să deschidă pensiuni, restaurante etc., toate acestea fiind necesare pentru a atrage turiști. La încheierea proiectului, va exista un sat nou, plus centrul vechi, restaurat, al comunei Roșia Montană, cu un muzeu, hoteluri, restaurante și infrastructură modernizată, plus galerii de mină restaurate (ex. cea de la Cătălina Monulești) și monumente conservate precum cel de la Tăul Găuri – care, toate, vor reprezenta atracții turistice. În plus, se înțelege că guvernul va acționa la nivel local pentru a încuraja creșterea economică (vezi Roșia Montană Propunere Inițială pentru Turism, **Raportul Gifford 13658.R01**).

Dezvoltarea potențialului turistic al Roșiei Montane poate avea loc în paralel cu operațiunile miniere.

De fapt, proiectul minier ar elimina unele dintre impedimentele semnificative deja existente în calea creării altor ramuri industriale, cum ar fi poluarea, căile necorespunzătoare de acces și alte probleme care au apărut din lipsa unor investiții din interior. Așa cum se descrie în Volumul 14, 4.8 Mediul social și economic, și Volumul 31, Planul de dezvoltare durabilă a comunității, în prezent există unele activități turistice în Roșia Montană.

Dacă ați citi puțin mai atent documentul nostru, ați putea vedea că Biserica Ortodoxă, Greco-Catolică, precum și mormântul eroului Simon Balint nu sunt afectate de proiectul nostru. De asemenea se spune că accesul la acestea va fi uneori limitat, din constrângeri de securitate. Accesul la aceste monumente cu un pronunțat caracter social și spiritual se va stabili așa cum este normal, de comun acord cu comunitatea și congregația fiecărei biserici în parte. În ceea ce privește garanțiile privind integritatea monumentelor enumerate de dumneavoastră, acestea sunt date de regulamentele de urbanism ce instituie zonele de protecție ale acestora. Aceste documente sunt întocmite de către specialiști și vor fi la fel avizate de către comisii special constituite ale Ministerului Culturii și Cultelor. Avizele și recomandările acordate de către aceste organisme constituie garanțiile de care avem nevoie atât noi, pentru punerea în practică a proiectului, cât și societatea civilă pentru a ști în ce condiții trebuie făcută monitorizarea.

Cercetarea arheologică preventivă din perimetrul de dezvoltare a proiectului minier Roșia Montană s-a desfășurat printr-o serie de tehnici specifice, respectiv sondarea tuturor zonelor accesibile și în același timp propice locuirii umane, ținându-se cont de informații bibliografice și de observațiile făcute în cursul campaniilor periegetice, de studiile geofizice și analizele zborurilor fotogrametrice. Dezvoltarea sistematică a cercetărilor s-a produs acolo unde realitățile arheologice au impus-o. La ora actuală nu există nici în România, nici la nivelul Uniunii Europene, un standard de cercetare în cazul arheologiei preventive. La Roșia Montană cercetările arheologice au fost efectuate pe zone ample, având un caracter exhaustiv în zonele cu potențial arheologic, iar descărcarea de sarcină arheologică a fost acordată în baza rezultatelor cercetărilor, a evaluării acestora și în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Cu toții suntem de acord că oamenii sunt mai importanți decât aurul, la fel și comunitățile lor geografice și istoria acestora. Propunerea RMGC îi va avea ca beneficiari pe locuitorii Roșiei Montane, și va sprijini reținerea și atragerea tinerilor în regiune. Propunerea include componente ce vor sprijini locuitorii Roșiei Montane să își sărbătorească patrimoniul – în loc să fie obligați de presiuni de ordin economic să se îndepărteze de acesta.

Answer to Contestation no. 3117

RMGC has fully taken these issues into consideration during the process of elaboration of the Environmental Impact Assessment (EIA) for the Roșia Montană Project. Our specific responses to Contestation No. 1354 are as follows:

The impact on protected flora and fauna will exist only locally, but this impact will not lead to the loss of any specie. The Project has been designed even from the beginning to fully comply with the requirements and norms imposed by Romanian and European environmental legislation.

The company believes the fact that the project impact on environment remains significant, especially because covers previous impacts. But, the investments required to ecologically restore/rehabilitate Roșia Montană area in order to address current complex environmental issues, are only achievable following the implementation of some economic projects that will generate and warrant implementation of some direct and responsible actions as a component of base principles of sustainable development concepts. Clean processes and technologies may be developed Only in the presence of a solid economic environment fully compliant with the environment that will also resolve previous impacts of anthropic activities.

The base documents of the Project are in fact an unbiased reason of its implementation, considering the highly complex environmental commitment within Roșia Montană area.

Some of the Roșia Montană species that are under a certain protection status stand for an insignificant percentage of the scale of populations estimated at national level. The characterization of species from their habitat point of view exists in the species tables presented in the Biodiversity Chapter of the EIA Report and its annexes, although this is not a requirement imposed by the Habitats Directive. Due to their large volume of information, the annexes of chapter 4.6 Biodiversity can be found in the electronic version of the EIA disclosed by the company both in Romanian and English through approx. 6000 DVD/CD copies, being accessible on the company website, and on the websites of Ministry of Environment and Water Management, local and regional environmental protection agencies of Alba, Sibiu, Cluj, etc.

From practical point of view, the low value of conservation of the impact area is also indirectly emphasized by the fact that there is no proposal to designate the area a SPA (aviafaunistic special protected area) and by the denial as unfounded of the proposal to designate the area as a pSCI area (sites of community importance).

Taking all these into account, we believe that the proposed Project is compliant with the provisions of EU Directive no. 92/43 Habitats, and EU Directive no. 79/409 Birds respectively, especially because within Biodiversity Management Plan, Plan H, several active and responsible measures are provided to reconstruct/rehabilitate several natural habitats, pursuant to the provisions of the same documents

The EIA reflected the most current urbanism plans then available for Roșia Montană.

The urbanism plans approved for Roșia Montană commune include the development of an industrial area. They also include a protection area for the respective industrial perimeter in order to develop the industrial activities that are included in the proposed mining project. The impact of these activities is assessed in the EIA report. In the urbanism plans prepared and approved in 2002, due to the 5 years validity term of the plan, only activities corresponding to this interval have been described; the subsequent development activities have also been mentioned.

RMGC received its urbanism certificate in 2002 (prior to the passage of GD 1076/2004). Nevertheless, the modifications to the PUZ have been minimal and, in most cases, were made in the interest of promoting mine safety or environmental preservation in the protected area.

Indeed, paragraph 2 point 3.12 of the enforcement handbook of GD 1076/2004 stipulates that environmental assessment for plans and programs must be performed prior to environmental assessment for projects. However, in the case of the Roșia Montană project, urbanism documentation (PUG/PUZ for the industrial zone) was approved in 2002.

Following the initiation of environmental permitting procedure and the development of environmental impact assessment process, in December 2004, and detailed development of the project, several alterations have been made to the limits of mining facilities. The changes are set forth below:

- The Northern outline of Cârnic open pit has been reduced in order to increase the buffer zone between protected area and open pit
- The Southern outline of Orlea open pit has been reduced in order to create a buffer zone between open pit and Greek Catholic church
- The surface covered by Jig pit has been reduced by one third (South-Eastern area), to increase the buffer zone between open pit and Roșia Montană protected area
- Some haulage roads have been re-designed so as to increase the buffer zone required to protect certain buildings listed as historical monuments and included on the list published in the Official Gazette
- The Roșia Montană protected area (the historic centre and the buffer zone) increased from 52 ha to 135 ha.

All these alterations are the result of the environmental assessment process and are meant to increase the Project's environmental performances and its safety level, as well as to maintain the quality of the environmental factors in the protected area, which functions as a residential area, in accordance with the quality standards established for residential areas. All these small alterations have led to modifications of the territorial balance, resulting in the alteration of the PUZ prepared for the Roșia Montană industrial area.

The RM project does not imply the complete destruction of the underground mining works from Roșia Montană. Indeed, the four pits planned cover most of the over 140 km long network of existing mine galleries and underground mining works. All the accessible galleries have been investigated and inventoried in order to identify ancient mining works as well as for their archaeological discharge. Approximately 7 km of galleries have been identified where traces of ancient mining works have been found. But parts of these galleries have been deteriorated by medieval, modern and recent reworkings done during the Ceausescu period, done without regard to the archaeological impact. The way some of these ancient and medieval mining works are going to be conserved is presented in the Cultural Heritage Management Plan (e.g. the Cătălina Monulești gallery, the Păru Carpeni gallery and the Pietra Corbului area).

Apart from these historical galleries, other galleries, both modern and older, will remain outside the planned pits. From the environmental protection point of view, the removal of most of the network of underground mining works in Roșia Montană will have a positive effect, as these works are the main generators of acid rock drainage.

Should this project fail to be implemented, according to the mine closure procedures, the galleries network in Roșia Montană would be closed down for good. In this case, most of these galleries will collapse in time because of water accumulating inside them.

Far from destroying Roșia Montană's patrimony, the Special Rapporteur from the Parliamentary Assembly/Council of Europe has called the company-sponsored rescue archaeology programme—an investment of \$10 million USD to date led by an internationally renowned mining archaeologist—an exemplary project of responsible development.

RMGC cannot comment on other mining proposals. We can, however, point out the findings of the EIA, which pointed out the socio-economic needs of the people of Roșia Montană.

The report pointed out that as mining has declined in Romania and Roșia Montană since 1989 with dwindling State-funded support, so too has the quality of life in the community declined. Socially and culturally, Roșia Montană is in decline as people leave to seek a better life elsewhere. Roșia Montană remains, despite its touristic potential, an isolated location that does not attract investments capable of reinvigorating the whole commune, with the exception of the potential for mining.

The RMP design includes opportunity to significantly improve the poor condition of the roads, water supply, waste water treatment, electricity supply, and waste management systems. *[From Non-technical Summary, Page 2]*

The Tailings Management Facility (TMF) dam is located approximately 2 km above the town of Abrud and therefore the design criteria for the dam have been established to address consequence of a dam failure. The proposed dam at TMF and the secondary dam at the catchment basin are rigorously designed to exceed Romanian and international guidelines, to allow for significant rainfall events and prevent dam failure due to overtopping and any associated cyanide discharge, surface or groundwater pollution.

The TMF is rigorously designed to incorporate all international, EU and Romanian criteria to reduce the risk of failure (see Section 3.0 and the TMF management plan). These guidelines require that significant rainfall events be incorporated into the design criteria. The design components will provide for storage of this volume and will prevent dam failure due to overtopping. In addition, a comprehensive monitoring program as outlined in Section 6 of the TMF report will be established to confirm the design and operational parameters are being met.

Additional study was done regarding earthquakes, and, as indicated in the EIA the TMF is engineered to withstand the Maximum Credible Earthquake (MCE). The MCE is the largest earthquake that could be considered to occur at the site based on the historical record

Specifically, the facility has been designed for two Probable Maximum Precipitation (PMP) events and the associated Probable Maximum Flood (PMF). The design criterion for TMF includes storage for two PMF flood events, more rain than has ever been recorded in this area. The construction schedule for embankment and basin staging will be completed to ensure that PMP storage requirements are available throughout the project life. The Roșia Montană TMF is therefore designed to hold a total flood volume over four times greater than the Romanian government guidelines. In addition, an emergency spillway for the dam will be constructed in the unlikely event that another event occurs after the second PMP event. A spillway is only built for safety reasons to ensure proper water discharge in an unlikely event and, thus, avoid overtopping which could cause a dam breach. The TMF design therefore very significantly exceeds required standards for safety. This has been done to ensure that the risks involved in using Corna valley for tailings storage are well below what is considered safe in every day life.

In addition, Section 7 of the EIA report includes an assessment of the risks cases that have been analyzed and include various dam break scenarios. Specifically, the dam break scenarios were analyzed for a failure of the starter dam and for the final dam configuration. The dam break modelling results indicate the extent of tailings run out. Based on the two cases analyzed, the tailings will not extend beyond the confluence of the Corna valley stream and the Abrud River

The proposed TMF does include a liner – a low permeability liner that is compliant with Best Available Techniques as defined by EU Directives

Specifically, to protect the groundwater, RMGC will install an engineered liner system within the TMF basin which consists of clay, compacted to meet a permeability specification of 1×10^{-6} cm/sec, a cut off wall within the foundation of the starter dam to control seepage, a low permeability core in the starter dam to control seepage, and a seepage collection dam and pond below the toe of the tailings dam to collect and contain any seepage that does extend beyond the dam centerline. In addition, a series of monitoring/extraction wells are planned below the toe

of the secondary containment dam. These will be used to monitor groundwater quality and extract groundwater if contamination is detected. The extracted water will be pumped back to the reclaim pond where it will be incorporated into the processing plant water supply system.

The design of the TMF dam incorporates all International, EU and Romanian design criteria to reduce the risk of failure (see Section 3.0 and the TMF management plan). In addition, a comprehensive monitoring program as outlined in Section 6 of the TMF report will be established to confirm the design and operational parameters are being met.

Regarding the questioner's claim of illegality, the Government Decision no. 351/2005 regulates the gradual disposal of the exhaustions, emissions and effluence of particularly hazardous substances and does not stipulate the criteria for building/ operating the tailings management facilities. Nevertheless, RMGC took all the necessary measures for the observation of the mandatory legal provision also regarding the gradual disposal of the exhaustions, emissions and effluence of particularly hazardous substances.

The waste storage activity is provided by the Government Decision no. 349/2005, published in the Official Gazette Part I no. 394 dated 10/05/2005, a normative act which transposes in the internal legislation the provisions of the Directive 1999/31/CE on the waste storage, published in the Official Journal of the European Community no. 182/1 dated 16.07.1999. Currently, at the European Union level, the storage activity of the waste resulting from the extraction industry is distinctly brought under regulation by the Directive no. 2006/21/CE ("Directive nr. 2006/21/CE"), published in the Official Journal of the European Community no. L 102 dated 11.04.2006.

RMGC drafted the report on the environmental impact assessment project by observing the mandatory requests and conditions provided in the Directive no. 2006/21/CE. We inform you that, irrespective of the moment when the Directive no. 2006/21/CE will be transposed in the internal legislation, RMGC will comply with any mandatory legal condition for the mining activity as regards the waste storage.]

The design of the TMF dam incorporates all International, EU and Romanian design criteria to reduce the risk of failure (see Section 3.0 and the TMF management plan). In addition, a comprehensive monitoring program as outlined in Section 6 of the TMF report will be established to confirm the design and operational parameters are being met.

In accordance with Romanian and E.U. laws, RMGC has a detailed financial guarantee in place to cover all closure and environmental rehabilitation costs associated with our mining project.

Information regarding our Environmental Financial Guarantee ("EFG") is fully discussed in the section of the Environmental Impact Assessment titled "Environmental and Social Management and System Plans" (Annex 1 of the subchapter titled "Mine Rehabilitation and Closure Management Plan"). The EFG is updated annually and will always reflect the costs associated with reclamation. These funds will be held in protected accounts at the Romanian state disposal.

The EFG is governed by the Mining Law (no. 85/2003) and the National Agency for Mineral Resources instructions and Mining Law Enforcement Norms (no. 1208/2003).

Two directives issued by the European Union also impact the EFG: the Mine Waste Directive ("MWD") and the Environmental Liability Directive ("ELD").

The Mine Waste Directive aims to ensure that coverage is available for 1) all the obligations connected to the permit granted for the disposal of waste material resulting from mining activities and 2) all of the costs related to the rehabilitation of the land affected by a waste facility. The Environmental Liability Directive regulates the remedies, and measures to be taken by the environmental authorities, in the event of environmental damage created by mining operations, with the goal of ensuring adequate financial resources are available from the operators for environmental cleanup efforts. While these directives have yet to be transposed by the

Romanian Government, the deadlines for implementing their enforcement mechanisms are 30 April 2007 (ELD) and 1 May 2008 (MWD) – thus before operations are scheduled to begin at Roşia Montană.

RMGC has already begun the process of complying with these directives, and once their implementation instruments are enacted by the Romanian Government, we will be in full compliance.

The current projected closure cost for Roşia Montană is US \$76 million, which is based on the mine operating for its full 16-year lifespan. The annual updates will be completed by independent experts, carried out in consultation with the NAMR, as the Governmental authority competent in mining activities field. These updates will ensure that in the unlikely event of early closure of the project, at any point in time, each EFG will always reflect the costs associated with reclamation. (These annual updates will result in an estimate that exceeds our current US \$76 million costs of closure, because some reclamation activity is incorporated into the routine operations of the mine.)

A number of different financial instruments are available to ensure that RMGC is capable of covering all of the expected closure costs. These instruments, which will be held in protected accounts at the Romanian state disposal, include:

- Cash deposit
- Trust funds
- Letter of credit
- Surety bonds
- Insurance policy

Under the terms of this guarantee, the Romanian government will have no financial liability in connection with the rehabilitation of the Roşia Montană project.

The figure of US \$3 billion cited in the contestation is both unsubstantiated and implausibly high.

RMGC stands behind our highly reliable closure estimates, which were developed by a team of independent experts and reviewed by third party experts. They are derived from the precise calculations of scientists and engineers and are set out in detail in the EIA's Mine Closure and Rehabilitation Management Plan (Plan J in the EIA). Most importantly, the current estimates assume the application of international best practice, best available technology (BAT) and compliance with all Romanian and European Union laws and regulations.

Closure and rehabilitation at Roşia Montană involves the following measures:

- Covering and vegetating the waste dumps as far as they are not backfilled into the open pits
- Backfilling the open pits, except Cetate pit, which will be flooded to form a lake
- Covering and vegetating the tailings pond and its dam areas
- Dismantling of disused production facilities and revegetation of the cleaned-up areas
- Water treatment by semi-passive systems (with conventional treatment systems as backup) until all effluents have reached the discharge standards and need no further treatment
- Maintenance of the vegetation, erosion control, and monitoring of the entire site until it has been demonstrated by RMGC that all remediation targets have been sustainably reached.

While the aspects of closure and rehabilitation are many, we are confident in our cost estimates because the largest expense that incurred by the earthmoving operation required to reshape the landscape can be measured exactly. Using the project design, we can measure the exact size of the areas that must be reshaped and resurfaced. Similarly, there is a body of scientific studies and experiments that enable scientists to determine with precision the necessary depth of topsoil

for successful revegetation. By multiplying the size of the areas by the necessary depth of the topsoil by the unit rate (also derived from studying similar earthmoving operations at similar sites), we can very accurately measure the potential costs of this major facet of the rehabilitation operation. The earthmoving operation, which will total approximately US \$65 million, makes up 87% of closure and rehabilitation costs.

We believe that far from being too low, our cost estimates are evidence of our high level of commitment to closure and rehabilitation. Just as a comparison, the world's largest gold producer has set aside US \$683 million (as of December 31, 2006) for the rehabilitation of 27 operations, which equates to US \$25 million on average per mine. The RMGC closure cost estimates, recently revised upward from the US \$73 million reported in the EIA based on additional information, currently total US \$76 million.

The EIA Report considered all alternative developments, including the option of not proceeding with any project – an option that would generate no investment, allowing the existing pollution problems and socio-economic decline to continue. (Chapter 5 – *Assessment of Alternatives*)

The report also considered alternative developments – including agriculture, grazing, meat processing, tourism, forestry and forest products, cottage industries, and flora/fauna gathering for pharmaceutical purposes – and concluded that none of these industries could provide the economic, cultural and environmental benefits brought by the RMP.

Chapter 5 also examines alternative locations for key facilities as well as alternative technologies for mining, processing and waste management, in line with best practice and as compared against published EU best available techniques (BAT) documentation.

[SOURCE: MMGA_1050]

The Roşia Montană Project will not create cyanide rain.

The EIA states precisely that a “cyanide rain” phenomenon will not occur. This phenomenon has never been encountered in other places or situations. Moreover, the specialty literature mentions only the “acid rain” phenomenon which has no connection with the behavior of the cyanide compounds in atmosphere.

Details referring to the use of cyanide in the technological processes, the cyanides balance as well as the cyanide emission and impact of the cyanides on the air quality are contained in the EIA Report, Chapter 2, Chapter 4.1 and Chapter 4.2 (Section 4.2.3).

As stated in the EIA, we are confident that our project will not create cyanide rain for the following reasons:

- The sodium cyanide handling, from the unloading from the supplying trucks up to the processing tailings discharge onto the tailings management facility, will be carried out only in liquid form, represented by alkaline solutions of high pH value (higher than 10.5 – 11.0) having different sodium cyanide concentrations. The alkalinity of these solutions has the purpose to maintain the cyanide under the form of cyan ions (CN⁻) and to avoid the hydrocyanic acid formation (HCN), phenomenon that occurs only within environments of low pH;
- The cyanide volatilization from a certain solution cannot occur under the form of free cyanides, but only under the form of HCN;
- The handling and storage of the sodium cyanide solutions will take place only by means of some closed systems; the only areas/plants where the HCN can occur and volatilize into air, at low emission percentage, are the leaching tanks and slurry thickener, as well the tailings management facility for the processing tailings;
- The HCN emissions from the surface of the above mentioned tanks and from the tailings management facility surface can occur as a result of the pH decrease within the superficial layers of the solutions (that helps the HCN to form) and of the desorption (volatilization in air) of this compound;

- The cyanide concentrations within the handled solutions will decrease from 300 mg/l within the leaching tanks up to 7 mg/l (total cyanide) at the discharge point into the tailings management facility. The drastic reduction of the cyanide concentrations for discharging into the TMF will be done by the detoxification system;
- The knowledge of the cyanide chemistry and on the grounds of the past experience, we estimated the following possible HCN emissions into air: 6 t/year from the leaching tanks, 13 t/year from the slurry thickener and 30 t/year (22.4 t, respectively 17 mg/h/m² during the hot season and 7.6 t, respectively 11.6 mg/h/m² during the cold season) from the tailings management facility surface, which totals 134.2 kg/day of HCN emission;
- Once released into air, the hydrocyanic acid is subject to certain chemical reactions at low pressure, resulting ammonia;
- The mathematical modeling of the HCN concentrations within the ambient air (if the HCN released in the air is not subject to chemical reactions) emphasized the highest concentrations being at the ground level, within the industrial site namely within the area of the tailings management facility and within a certain area near the processing plant. The maximum concentration is of 382 µg/m³/h;
- The highest HCN concentrations within the ambient air will be 2.6 times lower than the limit value stipulated by the national legislation for labor protection;
- The HCN concentrations within the ambient air from the populated areas close by industrial site will be of 4 to 80 µg/m³, over 250 – 12.5 times lower than limit value stipulated by the national legislation for labor protection (the national legislation and EU legislation on the Air Quality don't stipulate limit values for the population's health protection);
- Once released in air, the evolution of the HCN implies an insignificant component resulted from the reactions while liquid (water vapors and rain drops). The reactions are due to HCN being weak water-soluble at partially low pressures (feature of the gases released in open air), and the rain not effectively reducing the concentrations in the air (Mudder, et al., 2001, Cicerone and Zellner, 1983);
- The probability that the HCN concentration value contained by rainfalls within and outside the footprint of the Project to be significantly higher than the background values (0.2 ppb) is extremely low.

The question regarding possible transboundary impacts, particularly impacts on the Koros-Maros national park, has been raised repeatedly and we appreciate these concerns. Chapter 10 of the EIA Report addresses Transboundary Impacts, including Hungary's Mures Valley.

We have undertaken further work beyond what is included in the EIA, such as modeling water quality under a range of possible accident scenarios and flow conditions.

This confirms that the RGMC design, in line with the new EU Mining Wastes Management Directive and associated Best Available Technique documentation, performs safely and satisfactorily even under catastrophic conditions.

We appreciate that there is concern about transboundary impacts and have worked extensively with independent experts and scientists to fully assess all possibilities. These assessments, including a just-completed study of catastrophic failure scenarios by The University of Reading, have concluded that the Roşia Montană Project has no transboundary impact. A full copy of the University of Reading study can be found in the reference documents included as an annex to this report).

As your statement refers to two different issues, please take into consideration the following aspects:

- (i) insurance of the mining projects

Directive no. 2004/35/CE regarding **on environmental liability with regard to the prevention and remedying of environmental damage**, which has been published in the Official Journal of

the European Union no. L143/56 (“Directive no. 35/2004”) establishes the general governing framework with regard to environmental pollution.

According to the provisions stipulated by art. 1 of Directive no. 35/2004 *“The purpose of this Directive is to establish a framework of environmental liability based on the ‘polluter-pays’ principle, to prevent and remedy environmental damage.”*

Directive no. 35/2004 states as principle within the framework of the dispositions of art. 14 (1) the fact that “Member States shall take measures to encourage the development of financial security instruments and markets by the appropriate economic and financial operators, including financial mechanisms in case of insolvency, with the aim of enabling operators to use financial guarantees to cover their responsibilities under this Directive”.

Moreover, according to the provisions of art. 19 (1) Directive no. 35/2004, the Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive by 30 April 2007. We would like to underline the fact that, up to now, the Directive no. 35/2004 hasn’t been transposed into our legislation. Taking into account the previously mentioned aspects, we kindly ask you to take notice of the fact that, at this moment there are no internal legal regulations to establish the material and procedural aspects with regard to the establishment of such a guarantee.

However, if specific legal provisions are going to be stipulated for the establishment of certain guarantees, RMGC is going to take all necessary measures to fulfill all relevant legal liabilities.

We would also like to mention the fact that RMGC has retained one of the world’s leading insurance brokers, which is well established in Romania and has a long and distinguished record of performing risk assessments on mining operations. The broker will use the most appropriate property and machinery breakdown engineers to conduct risk analysis and loss prevention audit activities, during the construction and operations activity at Roșia Montană, to minimize hazards. The broker will then determine the appropriate coverage, and work with A-rated insurance companies to put that program in place on behalf of RMGC, for all periods of the project life from construction through operations and closure.

- (ii) the responsibility for the prejudices caused to the environment

Independently of the aforementioned aspects, we would like to underline the fact that, the relevant legislation in the field punctually establishes the responsibilities of the titleholder with regard to the rehabilitation of the impacted environment. The titleholder is liable both during the development of mining operations and at the moment of cessation of mining activities. In this respect we would kindly ask you to take notice of the following mandatory legal provisions:

- (a) art. 3 (1) e of Government Emergency Ordinance no. 195/2005 regarding the environmental protection (“GEO no. 195/2005”) establishing the “polluter pays” principle.
- (b) Art. 39 (1) p of Law no. 85/2003 the titleholder of the license is responsible “to carry out upon termination of the concession the works for care and maintenance/closure of the mine/quarry, as the case may be, including the Post Closure Monitoring Program, according to the activity cession plan”.
- (c) Art. 37 (3) of Law no. 85/2003 “The titleholders, legal persons shall be liable for the improvement of all environment factors, affected by the mining activity, according to the environmental rehabilitation plans as approved by the Competent Authority”.
- (d) Art. 37 (5) of Law no. 85/2003 “the titleholder of a license shall be further liable, in accordance with the rules which determine the civil extracontractual responsibility, for the damages caused to the third parties by its fault as a result of mining activities conducted prior to the date of termination of relinquishment, even if such damages are evidenced after the termination of concession or administration”.

Moreover, we would like to ask you to take notice of the fact that the titleholder is also required to establish a financial guarantee for environmental rehabilitation. According to the provisions stipulated by art. 3 (1) position 16 of Mining Law no. 85/2003, "*Financial guarantee for environmental rehabilitation means the obligation and the responsibility of the natural or legal persons carrying out mining activities on the basis of the license or exploitation permit to ensure the necessary funds for environmental rehabilitation under the form of a bank deposit, irrevocable bank guarantee letter or any other ways provided by the law*".

Through its value, the financial guarantee for environmental rehabilitation ensures the development of environmental rehabilitation works in the following cases:

- (i) the cessation of activity;
- (ii) the non-execution of environmental rehabilitation work.

In Romania, the creation of an Environmental Financial Guarantee ("EFG") is required to ensure adequate funds are available from the mine operator for environmental cleanup.

The EFG is governed by the Mining Law (no. 85/2003) and the National Agency for Mineral Resources instructions and Mining Law Enforcement Norms (no. 1208/2003).

Two directives issued by the European Union also impact the EFG: the Mine Waste Directive ("MWD") and the Environmental Liability Directive ("ELD").

The Mine Waste Directive aims to ensure that coverage is available for 1) all the obligations connected to the permit granted for the disposal of waste material resulting from mining activities and 2) all of the costs related to the rehabilitation of the land affected by a waste facility. The Environmental Liability Directive regulates the remedies, and measures to be taken by the environmental authorities, in the event of environmental damage created by mining operations, with the goal of ensuring adequate financial resources are available from the operators for environmental cleanup efforts. While these directives have yet to be transposed by the Romanian Government, the deadlines for implementing their enforcement mechanisms are 30 April 2007 (ELD) and 1 May 2008 (MWD) – thus before operations are scheduled to begin at Roşia Montană.

RMGC has already begun the process of complying with these directives, and once their implementation instruments are enacted by the Romanian Government, we will be in full compliance.

There are two separate and distinct EFGs under Romanian law.

The first, which is updated annually, focuses on covering the projected reclamation costs associated with the operations of the mine in the following year. These costs are of no less than 1.5 percent per year, of total costs, reflective of annual work commitments.

The second, also updated annually, sets out the projected costs of the eventual closure of the Roşia Montană mine. The amount of the EFG to cover the final environmental rehabilitation is determined as an annual quota of the value of the environmental rehabilitation works provided within the monitoring program for the post-closure environmental elements. Such program is part of the Technical Program for Mine Closure, a document to be approved by the National Agency for Mineral Resources ("NAMR").

Each EFG will follow detailed guidelines generated by the World Bank and the International Council on Mining and Metals.

The current projected closure cost for Roşia Montană is US \$76 million, which is based on the mine operating for its full 16-year lifespan. The annual updates will be completed by independent experts, carried out in consultation with the NAMR, as the Governmental authority competent in mining activities field. These updates will ensure that in the unlikely event of early closure of the

project, at any point in time, each EFG will always reflect the costs associated with reclamation. (These annual updates will result in an estimate that exceeds our current US \$76 million costs of closure, because some reclamation activity is incorporated into the routine operations of the mine.) Under the terms of this guarantee, the Romanian government will have no financial liability in connection with the rehabilitation of the Roșia Montană project.

The claim that no safety report or a report in connection with the public consultations has been drawn up is not true. The safety report was submitted together with the EIA Report on May 18th, 2006 (see the attached address) and was available for public consultation at the locations where the EIA Report was submitted, both as hardcopy and in electronic form. The electronic copy of the report could be accessed both on the web page of the Ministry of Environment and Water Management, and on www.povesteaadevarata.ro [SOURCE: MMGA_1552]

RMGC's mining license—which does not specify a production capacity—complies with all Romanian laws.

The concession license for exploitation in the Roșia Montană perimeter no. 47/1999 (“the Roșia Montană License”) was concluded based on and according to the procedures provided by the former Mining Law no. 61/1998, in force as at the conclusion of the License. The Roșia Montană license was approved by the Government Decision no. 458/10.06.1999, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 285/21.06.1999.

According to the Mining Law, the Roșia Montană license has a period of 20 years, with the possibility of being extended. As per the legal provisions, the object of the Roșia Montană License is the exploitation of the mineral resources in the perimeter Roșia Montană and not the activity of CNCAF Minvest SA, which is a company affiliated to the license. Pursuant to the exploration-development activities of RMGC, the resources and reserves existing in the Roșia Montană perimeter have been identified in detail. The mining project proposed by RMGC considers the exploitation of these resources and reserves discovered pursuant to the ensemble of studies and activities for the identification of the deposits, the quality and quantity evaluation, as well as by determining the technical and economic conditions for capitalization. The new mining exploitation is planned and designed according to international standards and shall involve the use of the best available techniques for the proper operation of the mine, environmental protection, and impact mitigation.

A number of recovery options were considered at the scoping level study stage, the pre-feasibility study stage and in the feasibility, plus optimization and basic engineering level studies considered a number of gold recovery options including a variation of these to most efficiently recover the gold resource. These are also covered in the alternatives section of the EIA.

Chapter 5 of the EIA report (Assessment of Alternatives) explains how ore extraction technology is matched to the ore being mined. For gold ores where the gold particles are physically free within the rock, they can be recovered by physical means, including gravitational recovery. At the other extreme, gold particles can be wholly contained within other minerals and must be extracted and recovered by chemical means (i.e. through leaching). At Roșia Montană, the old miners worked gold in veins that contained a high proportion of coarse and free gold that could be extracted relatively easily through gravity. This vein and coarse gold is now largely worked out, and the remaining ore is partially free and partially encapsulated in other minerals as well as being much finer in size. As a result, to avoid significant loss of gold in the recovery, cyanide leaching is proposed to be used to assist the liberation of gold particles and ensure maximum recovery is obtained to best utilize and recover the gold resource.

The processing of ore on the Roșia Montană will not be performed using mercury amalgamation in barrel mills. Mercury amalgamation is currently used on a low scale worldwide to recuperate gold.

The use of this method is not recommended for Roşia Montană due to the elevated toxicity of mercury as well as due to the fact that mercury is used for ores with high free gold grade, and what has remained undeveloped until now in Roşia Montană is disseminated gold for which the best gold recovery method is the proposed method. That is why the use of a powerful pollutant in the technological flow is not recommended because this element does not degrade in time (as cyanide) but it accumulates in the Tailings Management Facility. Mercury amalgamation is not an approved BAT (Best Available Techniques) technology. – the EU Directive to which RMGC has committed itself.

The use of mercury amalgamation is also a serious environmental and ecological risk, which we will not engage in – consistent with Romania, EU and international guidelines and laws. Within chapter 5, Assessment of the Alternatives, a comparison is presented and analyzed between several methods of gold ore processing, among which amalgamation.

In addition, the extraction of ore at Roşia Montană is not planned to be conducted on a selective basis, as such a method is not considered to be the most effective method of maximizing return on investment and use of the resource for the benefit of the region, Romania, and the company. Bulk mining has been shown through a number of independent feasibility and optimization studies to be the best and optimum method of developing disseminated gold resources .

While other industries do not have the same capability as mining to stimulate economic development of Roşia Montană, the development of other industries – such as tourism -- in parallel is not precluded “and to the contrary, [the RMP] solves several key problems for attracting investment”.

Yes, the development of Roşia Montană’s tourism potential can be done in parallel with active mining operations.

Chapter 5 of the Environmental Impact Assessment Study Report (EIA) identifies and assesses project alternatives, including tourism. Importantly, the EIA concludes that the project does not preclude the development of other industries such as tourism. On the contrary, the mining project would remove some of the existing significant impediments to establishment of other industries, such as pollution, poor access and other problems that have arisen through lack of inward investment. As described in Volume 14, 4.8 Social and Economical Environment, and in Volume 31, Community Sustainable Development Management Plans, there are currently some tourism activities in Roşia Montană. However the tourism industry is not at present a significant economic driver.

As the Roşia Montană Project (RMP) affects only 4 of Roşia Montană’s 16 sub-comuna, tourism could be developed in many centers in the Apuseni Mountains regardless of the RMP. With the infrastructure investment, RMP will bring, Roşia Montană could continue to develop its tourism potential. There are initiatives to do so, such as “Tourism development model and its contribution to sustainable development in Zlatna, Bucium, Roşia Montană and Baia de Arieş as alternative to mono-industrial mining activities” prepared by the National Institute for Research and Development in Tourism (INCDT) published in April 2006, just as the EIA report was being submitted to the Ministry of Environment and Water Management (MMGA).

RMGC has also commissioned a study, which sets out how the potential tourism markets and how these might best be approached in an integrated project.

“From experience, tourism will be possible and profitable only when there is something to offer to tourists in terms of clean environment, proper infrastructure (good roads, accommodation, restaurants, running water, proper sewage system, waste disposal facilities, etc.), attractions (museums, other things to see such as historical monuments, etc). A mining project such as the one proposed by RMGC will provide, through taxes, and the development of service industries, the necessary funds to improve the infrastructure. Through the RMP and its heritage management plans, US\$ 25 million will be invested by the company in the protection of cultural

heritage in such a way to support tourism. A training program will provide the necessary skills to develop tourist activities and the Roşia Montană Micro Credit will support people in starting pensions, restaurants, etc., all needed for attracting tourists. At the end of the project, there will be a new village, plus the restored old centre of Roşia Montană with a museum, hotels, restaurants and modernized infrastructure, plus restored mining galleries (e.g. Cătălina Monuleşti) and preserved monuments such as the one from Tăul Găuri - all of which would serve as tourist attractions. Further to this, it is understood that the government will be acting locally to encourage economic growth” (see Roşia Montană Initial **Tourism Proposals Gifford Report 13658.R01**).

The development of Roşia Montană’s tourism potential can be done in parallel with active mining operations. In fact, the mining project would remove some of the existing significant impediments to establishment of other industries, such as pollution, poor access and other problems that have arisen through lack of inward investment. As described in Volume 14, 4.8 Social and Economical Environment, and in Volume 31, Community Sustainable Development Management Plans, there are currently some tourism activities in Roşia Montană.

If you would have only paid more attention when reading our document, you would have seen that Orthodox and Greek-Catholic Church, and the grave of the local hero Simon Balint will not be impacted by our project. Moreover, it is said that their access to these locations will be sometimes limited, for security reasons. The access to such monuments with critical social and spiritual implications will be established as it is normal, in mutual agreement with the community and with parishioners of each and every church. With respect to the guarantees provided for the integrity of monuments which you have mentioned, such guarantees are provided by urbanism regulations, which establish their protection areas. Such documents are prepared by specialists and will be also approved by special established committees of the Ministry of Culture and of Religious Affairs. The permits and recommendations granted by such authorities represent the guarantees needed by us for project’s implementation and the civil society for learning which conditions need to be met to perform the monitoring process.

The preventive archaeological research developed within the perimeter of Roşia Montană mining project was conducted through a series of specific techniques, respectively by surveying of all the accessible areas that are proper for human dwelling, taking into account bibliographical information and the observations made during survey campaigns, geophysical surveys and analysis of the photogram-metric flights. The investigations’ organization has occurred where the archaeological realities have required it. Currently, there is no research standard concerning preventive archaeology either in Romania, or at the level of the European Union. At Roşia Montană, the archaeological investigations have been performed on extensive areas, being comprehensive in the areas with archaeological potential, and the archaeological discharge certificate was granted in compliance with the investigations’ results and assessment, and in full compliance with the provisions of the current in force law.

All can agree that people are more important than gold, as are their geographic communities and history. The RMC proposal will benefit the people of Roşia Montană, and help to retain and attract young people to the region. The proposal includes components that will help the people of Roşia Montană celebrate their heritage – rather than be forced by economic pressures to walk away from it.

318

Ministru Sulfina Barbu
Ministerul Mediului si al Gospodarii Apelor
Bvd. Libertatii Nr.12
Sector 5, Bucuresti, Romania

162998

Stimata Doamna Ministru,
Stimata Doamna Sulfina Barbu,

CONTESTATIE

165254
12 IULIA 09

Raportul la Studiul de Impact asupra Mediului pentru proiectului minier din Rosia Montana, desi voluminos ca si compozitie, nu descrie si nu evalueaza impactul propunerii de proiect intr-o maniera profesionista si obiectiva. Alegeri importante asupra aspectelor tehnice raman nedecise. Raportul contine numeroase repetitii inutile si in acelasi timp semnificative omisiuni. De asemenea, raportul contine contradictii si lipsa de reflectie, maturitate si onestitate asupra provocarilor viitoare. In timp ce raportul contine un capitol intitulat „Descrierile dificultatilor”, nu mentioneaza deficiente si nesigurante in cunostinte. Cu exceptia raporturilor de baza, documentele ramase (capitolele EIM, Sistemul de management social si de mediu) nu au autor care sa-si asume responsabilitatea pentru corectitudinea si autenticitatea documentelor. Daca s-ar fi indicat autorii fiecarui capitol in parte, atunci s-ar fi putut verifica daca acesti autori sunt independenti de titularul de proiect, asa cum prevederile legale o cer. Ca si o concluzie generala, raportul face loc unor riscuri considerabile cu privire la stabilitatea si practicabilitatea tehnica a proiectului minier.

Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectul RMGC de extragere a aurului si argintului de la Rosia Montana descrie o operatiune extrem de riscanta. Aceasta nu va putea niciodata contribui la dezvoltarea durabila a comunitatii. In ceea ce priveste credibilitatea acestei companii, este demn de mentionat ca dupa noua ani de prezenta activa a RMGC la Rosia Montana, comunitatea este azi social divizata si mai saraca din punct de vedere strict economic. In tot acest timp, compania nu a reusit sa demonstreze ca detine o 'licenta sociala' de a opera, in sensul de a fi obtinut mai intai un consimtamant informat al comunitatii direct afectate. De aceea au trebuit sa isi impuna planurile de dezvoltare asupra comunitatii inca din 2002 cand Rosia Montana a fost declarata zona mono-industriala exclusiv rezervata pentru proiectul minier al RMGC. Exact in aceasta perioada de dezbateri publice compania desfasoara o campanie agresiva de publicitate pentru a-si imbunatatii imaginea; pe de alta parte amenintand localnicii cu exproprierea. Aceasta nu inseamna responsabilitate sociala, ci lacomie si distrugere camuflata sub sloganul 'dezvoltarii durabile' si chiar al 'protectiei mediului'. Nu in numele meu.

Subsemnatul solicit asadar Ministerului Mediului si Gospodarii Apelor sa nu dea acordul de mediu pentru proiectul de extragere a aurului si argintului de la Rosia Montana.

Data: 23 august 2006

Numele: Gabriela Bighiu
tel: 0722 620 504

Semnatura

Gabriela Bighiu

Gabriela Bighiu
tel: 0722620504

Minister Sulfina Barbu
Ministry of Environment and Waters Management
12 Blvd. Libertatii
Sector 5
Bucharest
Romania

Dear Madam Minister,
Dear Mrs. Sulfina Barbu

Contestation

Whilst voluminous in composition the Environmental Impact Assessment Report for the Rosia Montana gold/silver mining project does not describe and assess the proposal's impact in a professional and objective manner. Important choices on technical issues remain undecided. The report contains futile repetitions yet at the same time there are significant omissions. Also, it contains contradictions and lacks reflection, maturity and honesty about the challenges ahead. Whilst the report does contain a chapter entitled 'Description of the difficulties' it fails to list deficiencies and uncertainties in knowledge. With the exception of the Baseline reports, the remaining documents (EIA chapters, Environmental and Social Management System) have no author assuming responsibility for the papers' correctness and authenticity. If one were to know who the authors of the various chapters are, one could check whether they are independent from the project titleholder, as is required by law. All in all the report gives way to considerable risks regarding the technical stability and practicability of the mining project.

The Environmental Impact Assessment Report for the RMGC gold/silver mining project proposes a risky development. It can never contribute to sustained growth and community development. In terms of the company's credibility, it is worth noticing that after nine years of its active presence at Rosia Montana, the community today is socially divided and poorer from a strictly economic point of view. During all these years the company was never able to prove that it has the 'social license' to operate, in the sense of having obtained the prior informed consent of the directly affected population. This is why they imposed their development plans upon the community as early as 2002 when Rosia Montana was turned into a monoindustrial zone exclusively reserved for the mining project proposed by RMGC. This is why now during the public consultation period, the company is carrying out an aggressive publicity campaign to clean its image whilst at the same time it is threatening locals with expropriation. This is not social responsibility, this is greed and destruction camouflaged as 'sustainable development' and even 'environmental protection'. Not in my name.

The undersigned therefore requests the Romanian Ministry of Environment and Waters Management not to grant the environmental permit for the Rosia Montana gold-silver mine proposal.

Yours sincerely,
Gabriela Bighiu

Tel 0722620504

Date: 23 August 2006

Signature

Răspuns la Contestația 3118

Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) depus de Roșia Montană Gold Corporation (RMGC), a răspuns integral și într-o manieră profesională, îndrumarului de elaborare propus de către Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor (MMGA) și a fost elaborat în conformitate cu prevederile legale și practicile internaționale. Raportul a fost pregătit de mai mult de 100 de consultanți (atestați) și specialiști independenți experți, renumiți la nivel național și internațional. Suntem convinși că EIM oferă suficiente informații detaliate și explicații pentru a permite MMGA să ia decizia privind proiectul Roșia Montană (RMP).

Ulterior depunerii EIM, documentul a fost revizuit de către două grupuri diferite de experți. Experții tehnici reprezentând mai multe bănci internaționale private din domeniu și agenții de creditare a exporturilor au concluzionat că EIM se conformează Principiilor Equator stabilite pentru a promova creditarea responsabilă a proiectelor care ridică probleme de mediu și sociale, iar un comitet ad hoc de experți europeni (Grupul Internațional al Experților Independenți – GIEI) a declarat public că EIM a fost bine elaborat, luând în considerare sugestiile și recomandările lor.

O copie a raportului GIEI și răspunsul RMGC la acest Raport sunt incluse ca document de referință în actuala Anexă a EIM.

De asemenea, în Anexa puteți găsi o listă ce cuprinde numele tuturor autorilor Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului.

Proiectul propus este elaborat în conformitate cu criteriile “Cele mai bune tehnici disponibile” (BAT) după cum sunt prezentate în criteriile europene relevante pentru proiectele miniere. Acest criteriu BAT include propunerea de folosire a cianurii în cadrul procesării minereului aurifer. Planurile de proiectare și administrare a proiectului au fost supuse unei evaluări de risc, fapt prezentat în capitolul 7 al raportului studiului EIA. Această informație indică faptul că proiectul este elaborat în conformitate cu înalte standarde de siguranță după cum s-a considerat adecvat pentru acest proiect.

Premiza de la care pornește prezentarea contextului dezvoltării durabile, este faptul că Proiectul Roșia Montana (RMP) va fi un catalizator pentru dezvoltarea economică locală și regională. Este binecunoscut că pentru orice tip de dezvoltare industrială majoră efectele vor fi atât pozitive, cât și negative. RMGC se angajează că atât individual, precum și prin participarea la parteneriate, să garanteze faptul că impactul pozitiv va fi amplificat. RMGC va avea ca prioritate o abordare participatorie (implicarea publicului interesat în luarea deciziilor) acolo unde este posibilă și va căuta îndrumare din partea autorităților locale și regionale și din partea comunității atunci când se vor lua decizii cu referire la probleme ce pot afecta dezvoltarea zonei. Efectele negative vor fi atenuate prin măsurile care au fost descrise în Raportul studiului de evaluare a impactului asupra mediului.

RMGC este de acord că, pentru a îndeplini angajamentele cu privire la procesul de dezvoltare durabilă, trebuie să acopere cele trei elemente de rezistență ale procesului de dezvoltare durabilă: social, economic și de mediu. Aceste elemente sunt prezentate mai jos ca 5 domenii interdependente, care constituie cheia dezvoltării durabile.

În sprijinul celor afirmate mai sus, RMGC a stabilit o Politică pentru dezvoltare durabilă, ce va fi prezentată în cadrul acestei anexe. Componentele de susținere a acestei politici sunt de asemenea prezentate, ele fiind un set de inițiative desfășurate la nivelul autorităților, comunității și a companiei ca părți integrante ale Parteneriatelor și programelor de dezvoltare durabilă Roșia Montană.

Cele cinci domenii cheie ale dezvoltării durabile

Capitalul financiar

Include: impactul asupra dezvoltării economice, administrării fiscale, taxelor și impozitelor, dat de:

- medie de 1.200 de locuri de muncă pe perioada construcției, pe parcursul a doi ani, majoritatea fiind ocupate cu forță de muncă locală;
- 634 de locuri de muncă pe perioada exploatării (prin angajare directă, incluzând și contractele pentru servicii de curățenie, pază, transport, etc., pe parcursul a 16 ani, cele mai multe fiind ocupate cu forță de muncă locală;
- aproximativ 6.000 locuri de muncă generate indirect pentru o perioadă de 20 de ani, la nivel local și regional;
- 1 miliard USD, reprezentând: partea cuvenită statului din profitul realizat, impozitele pe profit, redevențe și alte taxe și impozite către autoritățile locale, regionale și naționale din România;
- 1,5 miliarde USD, reprezentând valoarea bunurilor și serviciilor procurate din România: 400 milioane USD pe perioada construcției (2 ani) și 1,1 miliarde USD pe perioada activității de producție (16 ani).

Pentru diversificarea și dezvoltarea oportunităților economice oferite de către Proiectul Roșia Montană, RMGC cooperează, de asemenea, pe plan local, cu părțile interesate pentru demararea propriilor activități comerciale:

- înființarea în zonă a unei instituții de micro-creditare, care să permită, în condiții avantajoase, accesul la finanțare;
- crearea unui centru de afaceri și incubatoare de afaceri pentru a oferi sprijin, instruire (antreprenorială, planuri de afaceri, management administrativ și fiscal, etc.), consultanță juridică, financiară și administrativă, pentru a promova dezvoltarea mediului de afaceri local și regional. Acest lucru este necesar atât pentru furnizarea de bunuri și servicii Proiectului Roșia Montană, cât și pentru a încuraja spiritul întreprinzător al localnicilor, în ideea pregătirii pentru nevoile de dezvoltare durabilă de după finalizarea RMP.

Capitalul material

Infrastructura – incluzând clădirile, alimentarea cu energie, transportul, alimentarea cu apă și gestionarea deșeurilor:

- Creșterile de venit pentru agențiile guvernamentale, de ordinul a 1 miliard USD pentru mai mult de 20 de ani (perioada de construcție - activitate de producție - închidere) vor însemna fonduri suplimentare pe care autoritățile le pot aloca pentru îmbunătățirea infrastructurii din comunitate;
- De asemenea, RMGC va construi noua localitate Piatra Albă și cartierul Dealul Furcilor din Alba Iulia pentru strămutarea populației. Piatra Albă va include un nou centru civic, zone comerciale și rezidențiale. La finalizarea RMP, acestea vor fi transferate autorităților locale. Planul de Acțiune pentru Strămutare și Relocare (RRAP) conține toate detaliile acestor inițiative.

Capitalul uman

Include: sănătate și educație:

- construirea unui dispensar și a unei clinici private la Piatra Albă (a se vedea RRAP), accesibile întregii comunități, prin asigurări de sănătate;
- modernizarea unei aripi a spitalului din Abrud, accesibil întregii comunități prin sistemul național de asigurări de sănătate;
- îmbunătățirea sistemului medical de urgență în regiune;
- construirea unei noi școli, a unui centru civic și rezidențial la Piatra Albă. Acest program este descris în detaliu în RRAP;
- campanii de sănătate de conștientizare (în parteneriat cu autoritățile locale și ONG-uri) cu referire la: sănătatea reproducerii, nutriție și stil de viață, etc;

- parteneriate cu organizații de învățământ și ONG-uri referitoare la îmbunătățirea unităților de învățământ din regiune și accesul la acestea; de exemplu: ONG-urile și autoritățile locale au colaborat pentru înființarea unui parteneriat educațional cu sediul la CERT (Centrul de Resurse pentru Tineri Apuseni - www.certapuseni.ro).

Capitalul social

Include: pregătire profesională, întărirea relațiilor din cadrul comunității, a rețelelor sociale și capacitatea instituțiilor de a le sprijini, conservarea patrimoniului cultural:

- eforturi pentru dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural din Roșia Montană atât pentru localnici, cât și în scopuri turistice – RMGC este partener în cadrul Parteneriatului pentru patrimoniul cultural Roșia Montană (info@rmchp.ro);
- oportunități de educație pentru adulți și de îmbunătățire a abilităților acestora, prin programe de instruire, fonduri și burse școlare, cu scopul de a crește șansele de angajare, atât direct, la RMGC, cât și indirect – RMGC este partener în Programul de pregătire profesională și meserii Roșia Montană;
- programe de asistență pentru persoane și grupuri vulnerabile, și consolidarea rețelei sociale, în special în Roșia Montană – RMGC este partener în Programul Vecin Bun Roșia Montană care este sub conducerea ONG-ului local ProRoșia (info@rmgnp.ro);
- RMGC sprijină parteneriatul aflat sub conducerea ONG-urilor care lucrează cu tinerii din zonă, pentru îmbunătățirea și sporirea potențialului comunității (www.certapuseni.ro).

Capitalul natural

Include: peisaj, biodiversitate, calitatea apei, ecosisteme:

- măsurile incluse în planurile de management ale RMP și în Procedurile standard de operare pentru prevenirea accidentelor și managementul urgențelor (SOP) vor avea ca rezultat atenuarea impactului asupra mediului și îmbunătățirea condițiilor de mediu, așa cum este prevăzut în EIM;
- îmbunătățirea condițiilor de mediu va crește calitatea vieții în Roșia Montană;
- instruire și asistență pentru integrarea aspectelor legate de calitatea mediului în planurile de afaceri;
- campanii de conștientizare cu privire la asigurarea măsurilor de protecție a mediului în cadrul activităților economice;
- impunerea unor standarde de mediu odată cu acordarea împrumuturilor prin micro-finanțare, incluzând monitorizarea măsurilor de protecție a mediului;
- Codul de Conduită în Afaceri prin care se solicită furnizorilor RMP să respecte standardele RMGC cu privire la asigurarea măsurilor de protecție a mediului.

Viziunea RMGC asupra beneficiilor sociale și economice ale RMP este prezentată în Planul de dezvoltare durabilă a comunității și în EIM Capitolul 4.8 – Mediul social și economic.

Pentru a-și îndeplini angajamentele, RMGC este conștientă de faptul că trebuie să colaboreze cu comunitatea, autoritățile și societatea civilă în problemele direct legate de dezvoltarea zonei. Această abordare permite comunității să dețină, să orienteze și să controleze toate chestiunile de dezvoltare relevante, în mod integrat și prin participarea tuturor părților interesate.

În spiritul acestui angajament, RMGC a efectuat deja un program extins de consultări, constând în 1.262 întâlniri individuale și interviuri, și în distribuirea de chestionare prin care s-au obținut peste 500 răspunsuri, în 18 întâlniri cu grupuri centrale și 65 de dezbateri publice, pe lângă discuțiile cu autoritățile guvernamentale, cu organizațiile neguvernamentale și potențialii acționari implicați. Observațiile publicului interesat au fost folosite pentru pregătirea Planurilor de Management ale EIM aferente Proiectului Roșia Montană precum și la elaborarea anexei la EIM.

Sprijinul dat dezvoltării durabile a zonei va fi derulat în cadrul parteneriatelor, conform îndrumărilor diverselor organizații cum este Programul pentru dezvoltare al Națiunilor Unite (PDNU). De exemplu, măsurile de atenuare a efectelor negative și de amplificare a beneficiilor socio-economice vor fi derulate sub îndrumarea Centrului de cercetare socio-economică Roșia

Montană (info@rmserc.ro) care, la rândul său, are ca partener autoritățile locale. Acest lucru va permite o evaluare transparentă a eficienței sprijinului dat procesului de dezvoltare durabilă și va pune la dispoziție un forum pentru implementarea îmbunătățirilor necesare.

Alte parteneriate ce sprijină procesul de dezvoltare durabilă sunt prezentate mai jos în această anexă, în capitolul intitulat Parteneriate și programe de dezvoltare durabilă a comunității Roșia Montană (www.rmsdpps.ro).

Dincolo de beneficiile imediate directe și cele indirecte, prezența Proiectului Roșia Montană ca investiție majoră, va îmbunătăți climatul economic al zonei, care la rândul său va încuraja și va promova dezvoltarea activităților economice care nu sunt legate de minerit. Se așteaptă ca această creștere calitativă a climatului investițional și economic să conducă la oportunități de afaceri care să se dezvolte în paralel cu RMP, chiar dacă se depășește cu mult sfera activităților direct legate de exploatarea minieră. Diversificarea dezvoltării economice este un beneficiu important al investițiilor generate pentru realizarea RMP.

PUZ-ul, care prezintă în detaliu suprafața de teren necesară Proiectului RM, afectează numai aproximativ 25% din Roșia Montană. Deși au fost deja înființate unele întreprinderi pe restul de 75% din comună și în comunitățile învecinate, odată cu finalizarea PUZ se va încuraja mai mult dezvoltarea firmelor.

Informații cu privire la industriile existente, precum agricultura și turismul, sunt furnizate în volumul 14, 4.8 Mediul social și economic și volumul 31, Planul L – Planul de dezvoltare durabilă a comunității. Aceste informații au fost prezentate în principal în vederea efectuării unei evaluări a efectelor potențiale ale proiectului propus asupra acestor industrii. O analiză detaliată a potențialului de dezvoltare a unor întreprinderi ca alternativă la proiect, în cazul în care acesta nu va fi aprobat, nu face obiectul Evaluării impactului asupra mediului, iar RMGC nu deține jurisdicția necesară abordării acestui aspect.

RMGC susține procesul de consultări publice impus de legislația românească, considerând dezbaterile ca fiind o parte importantă în cadrul unei societăți democratice. În ceea ce ne privește, am încercat să ne prezentăm punctele de vedere în mod civilizată și cu respectul cuvenit opiniilor celor ce se opun proiectului Roșia Montană (RMP). Sperăm că, în timp, ei vor accepta faptul că RMP va aduce multe beneficii economice, sociale, de mediu și culturale atât Roșiei Montane, cât și României. Este de maximă importanță pentru RMGC obținerea unei licențe sociale pentru funcționare.

Dezvoltarea durabilă se bazează pe premiza că dezvoltarea satisface nevoile prezentului, fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi. Până la urmă, mineritul poate fi judecat doar în contextul dezvoltării durabile, prin ceea ce rămâne după ce mina se închide.

La momentul închiderii minei, compania va face tot ce îi va sta în putință pentru forța de muncă existentă, asigurându-i asistență în găsirea unui alt loc de muncă în conformitate cu prevederile legale în acest sens. Conform prevederilor Art. 52 (1) din Legea Minelor nr. 85/2003, pentru încetarea activităților miniere, companiile ar trebui să înainteze autorităților competente o cerere însoțită de planul de încetare a activităților miniere, cu descrierea detaliată a acțiunilor necesare pentru o închidere eficientă a minei. Planul de Închidere a Minei ar trebui să conțină, printre altele, un program de protecție socială pentru personal.

Având în vedere experiența și abilitățile dobândite de muncitori, aceștia pot ocupa locuri de muncă existente în cadrul altor proiecte de minerit într-o regiune cu potențial semnificativ de dezvoltare a resurselor minerale. Ca alternativă, Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) va asigura oportunități de recalificare și asistență pentru înființarea unor afaceri în alte domenii decât cel minier.

Desfășurată de-a lungul a 20 ani, infuzia de investiții în zonă, dacă este administrată corect, ar trebui să stimuleze și alte tipuri de dezvoltare. RMGC se angajează să promoveze oportunități de dezvoltare pe termen lung în cadrul planului său de dezvoltare durabilă.

Unul din aspectele cele mai importante ale dezvoltării este îmbunătățirea și dezvoltarea capacităților comunității și ale autorităților locale. Chiar înainte să înceapă proiectul, compania este interesată să lucreze împreună cu comunitatea pentru găsirea celor mai bune soluții de dezvoltare pentru zonă. Sub auspiciile Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) se va înființa un număr de grupuri de lucru, dintre care unuia i se va încredința sarcina explorării oportunităților de dezvoltare.

Între timp, un număr de programe deja existente au ca scop îmbunătățirea profilului educațional și a nivelului de calificare din comunitate, pentru a corespunde necesităților proiectului și pentru a încuraja oamenii să se gândească la alte căi de câștigare a existenței în afară de minerit. Programul de calificare profesională este unul dintre aceste programe. Instruirea în domeniul afacerilor face parte din programul de calificare profesională. Se înființează, de asemenea, un incubator de afaceri.

În ianuarie 2007 RMGC a înființat Roșia Montană MicroCredit, sub numele de "IFN Gabriel Finance SA", pentru încurajarea investitorilor locali. Acest micro-creditor are rolul de a furniza finanțare și resursele necesare pentru oamenii din Roșia Montană, Abrud, Câmpeni și Bucium, cu scopul de sprijinire a localnicilor pentru înființarea de microîntreprinderi sau extinderea celor deja existente.

Planul de închidere al proiectului Roșia Montană (RMP) este de asemenea conceput astfel încât amplasamentul minei să fie redat folosinței publice în scopuri productive.

Pentru mai multe informații, vă rugăm consultați *Anexa 4 – Roșia Montană Programe și Parteneriate pentru Dezvoltare Durabilă*.

Nu suntem deloc de acord cu opinia că proiectul va conduce la distrugerea mediului în zona Roșia Montană și în regiunea înconjurătoare.

Legile de protecție a mediului, în vigoare în toată lumea, inclusiv în România, nu permit sub nici o formă distrugerea mediului. Proiectul Roșia Montană va fi derulat în deplină conformitate cu legislația ecologică din România și cu cea europeană, precum și cu alte legi și în conformitate cu cele mai bune practici internaționale. Proiectul va aduce în România cele mai bune tehnici disponibile (BAT), dintre care multe sunt concepute pentru minimalizarea impactului pe care îl au asupra mediului operațiunile de minerit. După ce a fost prezentat, raportul EIM a fost analizat de două echipe diferite de experți. Experți tehnici, reprezentanți ai un unor bănci internaționale din sectorul privat și instituții de garantare a creditelor, au conchis că EIM se conformează Principiilor Equator, menite să promoveze împrumuturile responsabile acordate de instituțiile financiare proiectelor care ridică probleme de mediu și sociale, iar un comitet ad hoc format din experți europeni (Grupul Internațional de Experți Independenți - GIEI) a declarat public că raportul EIM este bine întocmit, conform cu recomandările și sugestiile lor. O copie a raportului GIEI și a răspunsului RMGC sunt incluse în prezenta anexă a EIM.

Așa cum este detaliat în studiul EIM, RMGC va prelua și un plan semnificativ de reabilitare a mediului nu numai pentru reducerea efectelor asupra mediului ale Proiectului curent, ci și pentru a curăța efectele vechilor activități de minerit, lăsând zona mai curată decât au găsit-o.

Măsurile luate de RMGC – promovarea educației, a pregătirii profesionale vocaționale, promovarea investițiilor și a antreprenoriatelor – sunt exemple clare de durabilitate. Tot astfel sunt și programele sociale și inițiativele demarate în scopul conservării patrimoniului cultural și îmbunătățirilor amintite mai sus.

Pe lângă acestea, Proiectul va avea ca rezultat eliminarea poluării rezultate din practicile miniere necorepunzătoare din trecut.

Pentru a plasa discuția legată de exproprieri într-un context mai larg, trebuie să menționăm că lucrările necesare în faza de construcție și de exploatare a Proiectului necesită achiziționarea de terenuri în patru din cele 16 sate din comuna Roșia Montană. Prin urmare, regimul proprietății, în cea mai mare parte a comunei, va rămâne neschimbat.

În scopul cumpărării proprietăților necesare pentru dezvoltarea proiectului, compania a elaborat un program de achiziții, în conformitate cu recomandările privind strămutarea și relocarea populației, elaborate de Banca Mondială. Abordarea RMGC, în această privință, se bazează pe principiul vânzării-cumpărării liber consimțite. În acest scop, RMGC a prevăzut pachete de compensare corecte pentru localnicii afectați de proiect, în deplin acord cu politicile Băncii Mondiale în domeniu.

Dat fiind că proiectul minier se va dezvolta în etape, nu este necesar ca toate proprietățile să fie achiziționate de la început. Prin urmare, compania și-a îndreptat atenția asupra terenurilor necesare pentru construirea și funcționarea minei în primii cinci ani. În prezent, compania deține peste 56% din terenul necesar în faza de construcție și în primii cinci ani ai fazei de exploatare.

Un procent de 98% din proprietarii de terenuri necesare și încă neachiziționate au solicitat evaluarea bunurilor, ceea ce indică că se gândesc în mod serios să vândă aceste proprietăți. Din datele obținute în urma evaluării, rezultă că există un număr redus de proprietari care s-ar putea dovedi refractari la ideea de a-și vinde gospodăriile.

Cu privire la această ultimă situație, unele proprietăți sunt situate în zone care nu sunt necesare în faza de construcție și în etapa inițială de exploatare. Prin urmare, pentru perioada imediat următoare, nu există motiv ca acești proprietari să constituie impedimente în calea dezvoltării proiectului minier, ei fiind liberi să trăiască așa cum doresc.

În privința numărului și mai mic de case situate în zonele destinate lucrărilor de construcție și de exploatare inițială, compania va căuta soluții pentru modificarea planului de dezvoltare a minei, astfel încât casele și terenurile celor care doresc să-și păstreze proprietățile să nu fie afectate.

Desigur, după toate aceste eforturi, s-ar putea ca un număr foarte mic de proprietari – poate doar câteva familii – să refuze să își vândă gospodăriile. În acest caz, este de competența autorităților române să decidă dacă vor face uz de instrumentele legale pe care le au la dispoziție în vederea exproprierii proprietăților. Este necesar să se decidă dacă dorințele unui număr restrâns de persoane, o mână de oameni doar, (care își exercită dreptul de veto deținut *de facto*), pot să aibă întâietate în defavoarea voinței majorității locuitorilor din zonă și a intereselor mai largi de dezvoltare publică, ținând cont de faptul că România va avea un beneficiu de 2,5 miliarde \$, majoritatea fiind folosiți într-o regiune desemnată „zonă defavorizată”, caracterizată în prezent de o sărăcie cruntă.

Este de remarcat faptul că articolul 6 din Legea Minelor nr. 85/2003 prevede în mod expres exproprieria ca una din modalitățile legale prin care titularul licenței poate dobândi dreptul de folosință asupra terenurilor necesare efectuării activităților miniere din perimetrul de exploatare. De asemenea, art. 1 din Legea nr. 33/1994 privind exproprieria pentru cauză de utilitate publică, prevede că “exproprieria de imobile, [...], se poate face numai pentru cauză de utilitate publică” iar art. 6 din aceeași lege menționează că “sunt de utilitate publică: prospecțiuni și explorări geologice; extracția și prelucrarea substanțelor minerale utile”.

În concluzie, exproprieria, în schimbul unei compensații corecte, oferite anticipat, realizată în conformitate cu prevederile legale și constituționale, reprezintă una din modalitățile de dobândire a dreptului de folosință asupra terenurilor necesare dezvoltării unui proiect minier, fiind prevăzută în mod expres de art. 6 din Legea Minelor nr. 85/2003 și de art. 6 din Legea nr. 33/1994.

Answer to Contestation 3118

The EIA that Roşia Montană Gold Corporation (RMGC) submitted responded fully and professionally to the Terms of Reference proposed by the Ministry of the Environment and Water Management (MEWM) and complied with the relevant legal provisions and international practices. More than 100 independent consultants, (certified) experts and specialists renowned at the national, European, and even international levels, prepared the report. We are confident that the EIA provides sufficiently detailed information and reasoning for its conclusions to permit the MEWM to make its decision on the Roşia Montană Project (RMP).

Subsequent to submission of the EIA, it has been reviewed by two different sets of experts. Technical experts, representing several international private sector banks and export credit agencies have concluded that the EIA complies with the Equator Principles designed to promote responsible lending by financial institutions to projects which raise environmental and social concerns, and an ad hoc committee of European experts (International Group of Independent Experts - IGIE) has publicly stated that the EIA was well-developed, taking into consideration their recommendations and suggestions.

A copy of the IGIE report and RMGC's response to this Report is included as a reference document to the present annex of the EIA.

Also, please see endorsed by the Annex the List comprising the name of all the authors of the EIA report.

The proposed project is designed according to "Best Available Technique" (BAT) criteria as laid down under relevant EU criteria for mining projects. This BAT includes the proposed gold ore processing using cyanide. The Project design and management plans were subject to Risk Assessment that is documented in Chapter 7 of the EIA Study Report. This information indicates that the project is designed to very high standards of safety as is felt appropriate for this Project.

A starting premise to this context is that RMGC is committed to ensuring that the Roşia Montană Project (RMP) will be a catalyst for local and regional economic development. It is recognised that, as with any major industrial development, impacts will be positive and negative. RMGC commits to work alone and in partnership to ensure that beneficial impacts will be maximised. RMGC will priorities a participatory approach wherever possible and will seek guidance from local and regional authorities and from the community when deciding on issues that may impact the area's development. Negative impacts will be mitigated through measures as described in the EIA report.

RMGC recognizes that in order to ensure it meets its sustainable development commitments it must support, as a minimum, five key interrelated areas that make up the three traditional pillars of sustainable development - social, environmental and economic. These areas are presented below as five capitals of sustainable development.

RMGC has developed its Sustainable Development Policy in support of this and this is presented further on in this annex. Supporting elements are also presented, as are a set of Authority, Community, and Company initiatives within the Roşia Montană Sustainable Development Partnerships and Programs.

Five Capitals of Sustainable Development

Financial Capital

Economic Development Impact, fiscal management, taxes:

- Average of 1,200 jobs during construction over 2 years, the majority of which sourced locally;

- 634 jobs during operations (direct employment including contracted employment for cleaning, security, transportation, and other), for 16 years, most of which sourced locally;
- Some 6,000 indirect jobs for 20 years, locally and regionally;
- US\$ 1 billion in profit share, profit tax, royalties and other taxes and fees to Romanian local, regional and national government;
- US\$ 1.5 billion procuring goods and services. US\$ 400 million during construction (2 years) and US\$ 1.1 billion during production, from Romania (16 years).

To further promote and develop the economic opportunities presented by the RMP, RMGC is also cooperating with local stakeholders regarding setting up their own businesses:

- The set up of a micro-credit finance facility in the area to allow access to affordable financing;
- The set up of a business centre and incubator units, offering mentoring, training (entrepreneurial, business plans, fiscal and administrative management, etc), legal, financial and administrative advice to promote local and regional business development both to service the RMP but also to encourage entrepreneurship in preparation of the post-mining sustainable development needs.

Physical Capital

Infrastructure – including buildings, energy, transport, water and waste management facilities:

- Increases in revenue to government agencies, of the order of US\$ 1 billion over 20 years (construction + production + closure) will result in additional money the government may allocate to improving community infrastructure;
- RMGC will also develop the resettlement sites of Piatra Albă and Dealul Furcilor in Alba Iulia. Piatra Albă will contain a new civic centre, commercial and residential areas. These will be transferred to the local authorities once complete. The RRAP contains full details of these initiatives.

Human Capital

Health and education:

- A private dispensary and health clinic in Piatra Albă (see RRAP), accessible to wider community through health insurance;
- Upgrading of a wing of Abrud hospital, accessible to the wider community through the national Romanian health system;
- Improvement of mobile emergency medical system in the area;
- The building of a new school, residential and civic centre in Piatra Albă. This is fully described in the RRAP;
- Health awareness campaigns (in partnership with local authorities and NGOs) covering: reproductive health, diet, and lifestyle amongst others;
- Partnerships with education providers and NGOs concerning access to and improvement of education facilities in the area, e.g.: the NGO and local authorities lead CERT Educational Partnership (www.certapuseri.ro).

Social Capital

Skills training, community relationships and social networks and the institutional capacity to support them, preservation of cultural patrimony:

- Efforts to develop and promote Roşia Montană's cultural heritage for both locals and tourism – RMGC is a partner in the Roşia Montană Cultural Heritage Partnership (info@rmchp.ro);
- Providing adult education opportunities and skills enhancement including training programs, funds and scholarships, to increase employment chances both direct with RMGC and indirect – RMGC is a partner in the Roşia Montană Professional and Vocational Program (info@mpvtp.ro);
- Programs assisting vulnerable people and groups, and to consolidate social networks particularly in Roşia Montană – RMGC is a partner in the Roşia Montană Good Neighbour Program lead by local NGO ProRoşia (info@rmgnp.ro);

- RMGC supports a NGO-lead partnership working with the youth in the area to improve and increase the capacity of the community (www.certapuseni.ro).

Natural Capital

Landscape, biodiversity, water quality, ecosystems:

- Measures contained in the RMP management plans and SOPs will result in mitigation of environmental impacts and conditions as identified in the EIA;
- The improved environmental condition will enhance the quality of life in Roșia Montană;
- Training and assistance in integrating environmental considerations into business plans;
- Awareness-building regarding positive environmental performance of business activities;
- Environmental standards associated with loans through the micro-credit finance facility including monitoring of environmental performance;
- Business Code of Conduct requiring suppliers to RMP to comply with RMGC's environmental performance standards.

RMGC's view of the social and economic benefits of the RMP is described in the Community Sustainable Development Plan and EIA Chapter 4.8 – the Social and Economic Environment.

In order to achieve its commitments, RMGC acknowledges that it needs to collaborate with the Community, Authorities and civil society on issues that impact the area's development. This approach allows the Community to own, direct and control all relevant development issues in a multi-stakeholder and integrated manner.

In the spirit of that commitment, to date, RMGC has conducted extensive consultations, including 1,262 individual meetings and interviews, and the distribution of questionnaires for which over 500 responses have been received, 18 focal group meetings, and 65 public debates, in addition to holding discussions with government authorities, non-governmental organisations and potentially affected stakeholders. Feedback has been used in the preparation of the Management Plans of the RMP's Environmental Impact Assessment (EIA) as well as the drafting of the Annex to the EIA.

Support of the area's sustainable development will be conducted within the framework of Partnership as promoted by organisations such as the United Nations Development Program (UNDP). For example, future socio-economic impacts mitigation and enhancement measures will be conducted under the guidance of the Roșia Montană Socio-Economic Research Centre (info@rmserc.ro), which in turn is partnered with the local authorities. This will allow a transparent evaluation of the effectiveness of sustainable development support and will provide a forum to implement necessary improvements.

Other sustainable development support partnerships are presented under the section entitled Roșia Montană Sustainable Development Programs and Partnerships further in this annex (www.rmsdpps.ro).

Beyond immediate direct and indirect benefits, the presence of the RMP as a major investment improves the area's economic climate that will in turn encourage the development of non-mining activities. It is expected that the improved investment and economic climate will lead to business opportunities that can develop concurrent with the RMP, even as they extend well beyond economic activities related directly to mining operations. This diversification of economic development is a critical benefit of the investments generated to realise the RMP.

The Zonal Urbanism Plan (PUZ) detailing the land surface required by the RMP affects only about 25% of Roșia Montană. Although some businesses have already been established on the remaining 75% of the Communa and in the surrounding communities, once the PUZ is finalized businesses will be further encouraged.

Information on existing industries, such as agriculture and tourism, is provided in Volume 14, 4.8 Social and Economical Environment, and in Volume 31, Plan L - Community Sustainable

Development Management Plan. This information was presented primarily so that an assessment could be completed on the potential effects of the proposed project on these industries. A detailed analysis of the potential for alternate businesses to develop in absence of the project is not within the remit of the Environmental Impact Assessment and RMGC does not have the jurisdiction to address this subject.

We support the process of public consultation required by Romanian law as an important part of debate in a democratic society. For our part, we have sought to present our views in a civilized manner and respect the opinions of those who oppose the Project. We hope that over time they will come to agree that the Project will bring many economic, social, environmental, and cultural benefits to Roșia Montană and to România. It is of the utmost importance to RMGC that we earn a social license to operate.

Sustainable Development is based on the premise of development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs. At the end of the day, mining can only be judged in the context of sustainable development by what remains after the mine closes.

At the time of closure the company will do all it can for the existing workforce in providing assistance in finding alternative employment and would comply with legal requirements in this respect. According to the provisions of art. 52 (1) of the Mining Law no. 85/2003, the entities ceasing the mining activities should submit to the competent authority an application accompanied by the updated mining activities cessation plan, describing the details for the actions necessary to be performed for the effective mine closure. The Mine Closure Plan should contain, among others, a social protection program for the personnel.

Given the skills base and experience that the workers will have acquired, this might mean jobs on other mining projects, as Roșia Montană is situated in a region well-known to be rich in natural resources. Alternatively, Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) will provide the opportunity of re-training and support in setting up alternative businesses.

Taken over 20 years, the injection of investment into the area, if handled correctly, should stimulate other development. RMGC is committed to promoting long term development opportunities as part of the sustainable development plan.

One of the most important sides of development is community and local authorities capacity building and development. Even before the project starts, the company is interested in working together with the community to finding the best development solutions for the area. Under the auspices of the United Nations Development Program (UNDP), a number of working groups will be established, one of which will be assigned the task of exploring development opportunities.

Meanwhile, a number of programs already in place aim at raising both the educational profile and the level of skills in the community, to meet the needs of the project and to encourage people think of other ways of making a living apart from mining. The vocational training program is one of them. Business training is part of the vocational training program. A business incubator is also established.

RMGC established Roșia Montană MicroCredit in January 2007, IFN "Gabriel Finance S.A.", to encourage the local investors. This micro lender is designed to provide funding and necessary resources to the people of Roșia Montană, Abrud, Cămpeni and Bucium. The objective is supporting local people in establishing small businesses or expanding existing ones.

The Roșia Montană Project (RMP) closure plan is also designed to return the site to productive public use.

For more information, please see *Roșia Montană Sustainable Development Programs and Partnerships annex 4*.

We strongly disagree with the view that the Project will lead to environmental destruction in the Roșia Montană area and the surrounding region.

The environmental protection laws that are in effect all over the world, including in România, do not allow the destruction of the environment under any circumstances. The Roșia Montană Project will be conducted in compliance with Romanian and European environmental and other laws and in accordance with international best practices. The Project will bring best available techniques (BAT) to România, many of which are designed to minimize the impact of mining operations on the environment. Subsequent to submission of the EIA, it has been reviewed by two different sets of experts. Technical experts, representing several international private sector banks and export credit agencies have concluded that it complies with the Equator Principles designed to promote responsible lending by financial institutions to projects which raise environmental and social concerns, and an ad hoc committee of European experts (International Group of Independent experts - IGIE) has publicly stated that the EIA was well-developed, taking into consideration their recommendations and suggestions. A copy of the IGIE report and RMGC's response is included as a reference document to the present annex of the EIA.

As detailed in the EIA study, RMGC will also undertake a significant plan of environmental rehabilitation at the site not only to mitigate the environmental effects of the current Project but to clean up the effects of past poor mining practices as well, leaving the area cleaner than we found it.

The measures provided by RMGC – promoting education, skills development, investment and entrepreneurship – are clear examples of sustainability. So are the social programs and initiatives aimed at cultural preservation and enhancement described above.

Moreover, the project will also result in the clean-up of pollution from past poor mining practices.

To put the resettlement/expropriation issue in its larger context, the construction and operation of the Roșia Montană Project requires the acquisition of properties in four of Roșia Montană's 16 sub-comuna. For the most part, therefore, property ownership in the larger part of Roșia Montană will not be affected by the project.

In order to acquire the necessary properties, the company has established a property purchase program compliant with the RRAP guidelines developed by the World Bank. When acquiring the private property lands necessary for the development of Roșia Montană Project, RMGC's approach is primarily based on the principle of a "willing seller-buyer basis". To this extent, RMGC provided fair compensation packages for the affected inhabitants of the impacted area, in full compliance with the World Bank policies and guidelines in this field.

As the mining project proceeds in phases, it is not necessary to acquire all properties at the outset. Accordingly, the company has focused on properties required for the construction and operation of the mine in its first five years. To date, more than 56% of the properties needed to construct the project and operate the mine for the first five years have been acquired.

Of those properties needed but not yet acquired, 98% have been presented for surveying by their owners – a step that implies an interest in selling the property to the company. The survey rate suggests that little more than a handful of properties are held by people who might prove unwilling to entertain a sale.

Of that small number, some will lie in areas not needed for construction and early operation of the mine. For the near-term, therefore, owners of these properties need not prove any impediment to the mine development, and they can continue to live as they wish.

Of the even smaller number of homes that are located in areas in which the construction and early operation of the mine will take place, the company will seek options to redesign the mine plan to allow those owners to retain their property, unaffected by the mine.

Of course it may prove, at the end of all of these efforts, that a very small number of property owners - perhaps a few families - will refuse to sell their holdings. At that point, the decision falls to relevant Romanian authorities as to whether they will exercise the legal instruments available to them to expropriate the properties. That decision will turn on whether a small number of people, perhaps a handful, should prevail (via a de facto veto power) over the majority will of local residents and public development interests as a whole to benefit from \$ 2.5 billion USD infused into România, much of it into a rural region that has been designated a "Disadvantaged Zone" and knows only extreme poverty at present.

Mention should be made that art. 6 of the Mining law no. 85/2003 expressly provides expropriation as one of the legal methods for a titleholder to acquire the usage right over the lands necessary for the development of mining activities in the exploitation perimeter. Also, art. 1 of Law no. 33/1994 on the expropriation for public utility cause provides that "*the expropriation of immovable property, [...], can be made only for cause of public utility*", and art. 6 of the same law provides that "*there are causes of public utility: geological exploration and prospecting; extraction and processing of useful mineral substances*".

In conclusion, the expropriation, in exchange of a fair and prior compensation, made in accordance with the legal and constitutional provisions, represents one of the modalities of obtaining usage right over the lands necessary for the development of a mining project, being expressly provided by art. 6 of the Mining Law no. 85/2003 and by art. 6 of Law no. 33/1994.